Eurasian Conference on
Language & Social Sciences

July 23-24, 2019 • Daugavpils, Latvia

VII

<http://www.eclss.org>

<http://www.eclss.org> <http://www.eclss.org>

<http://www.eclss.org>

<http://www.eclss.org>

Proceedings Book

This conference is organized by an internationally joint consortium as follows

For more information, please visit
<http://www.eclss.org/>

Eurasian Conference on
Language & Social Sciences

July 23 - 24, 2019

Daugavpils, Latvia

VII

Tam metin bildiriler kitabı içeriğinin
tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

*The contents of this Proceeding Book
are solely those of the authors.*

© All rights reserved.

E-printed in August 2019

e-ISBN 978-605-69502-0-9

978-605-66064-6-5 (Tk)

DOI: 10.35578/eclss.52769

No part of this book may be reprinted or reproduced
or utilized in any form or by any electronic, mechanical
or any other means, now known or hereafter invented,
including photocopying and recording, or in any form
of information storage or retrieval systems, without
permission from the publishers.

Web: <http://www.eclss.org>

Contact: contacts@eclss.org

ECLSS 2019c
7th Eurasian Conference on Language and Social Sciences

Daugavpils University

Address: Daugavpils Universitāte, Vienības iela 13
Daugavpils Latvija, LV - 5401

DAUGAVPILS, LATVIA

July 23 - 24, 2019

ORGANIZING COMMITTEE

Maija BURIMA, Ph.D., LATVIA [Chair]

Eva EPPLER, Ph. D., UK

Hasan KARACAN, Ph.D., TURKEY [Co-Chair]

Kalbike Omirbaikyzy ESENOVA, Ph. D., KAZAKHSTAN

Giedre KVIESKIENE, Ph.D., LITHUANIA

Nadejda ACAN, Ph. D., RUSSIA

Beata BOROWSKA-BESZTA, Ph. D., POLAND

ECLSS 2019c
7th Eurasian Conference on Language and Social Sciences

Daugavpils University

Address: Daugavpils Universitāte, Vienības iela 13
Daugavpils Latvija, LV - 5401

DAUGAVPILS, LATVIA

July 23 - 24, 2019

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Mark SZYMANSKI
Pacific University, USA

Prof. Dr. Maija BURIMA
Daugavpils University, LATVIA

Prof. Dr. Giuli ALASANIA
University of Georgia, GEORGIA

Prof. Dr. Baltabay ABDIGAZIEV
Kazakh National Pedagogical University named after Abai Kunanbayev, KAZAKHSTAN

Prof. Dr. Janalik BALTABAEVA
Kazakh National Pedagogical University named after Abai Kunanbayev, KAZAKHSTAN

Prof. Dr. Georgi GAGANIDZE
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, GEORGIA

Prof. Dr. Vadim KUZMIN
Ural Federal University, RUSSIA

Prof. Dr. Sema ETIKAN
Ahi Evran University, TURKEY

Prof. Dr. Kalbike Omirbaikyzy ESSENOVA
Kazakh National Pedagogical University named after Abai Kunanbayev, KAZAKHSTAN

Prof. Dr. Olga Nosova VALENTYNOVNA
Kharkiv National University, UKRAINE

Prof. Dr. Abdullah KIZILCIK
Istanbul University, TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Nadejda AÇAN
Ural Federal University, RUSSIA

Assoc. Prof. Dr. Eva EPPLER
University of Roehampton, UK

Assoc. Prof. Dr. Semiha ŞAHİN
Dokuz Eylul University, TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Sholpan Myrzakasymovna SHUINSHINA
Institute of Secondary Education Altynsarin National Academy, KAZAKHSTAN

Assoc. Prof. Dr. Giovanni BORRIELLO
Università degli Studi della Tuscia / ITALY

Assoc. Prof. Dr. Zaharah HUSSIN
University of Malaya, MALAYSIA

Assoc. Prof. Dr. Rıza SAM
Uludag University, TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Nagima Abzelbekovna ILIYASOVA
Kazakh National Pedagogical University named after Abai Kunanbayev, KAZAKHSTAN

Assoc. Prof. Dr. Raygul RAHMETOVA
Kazakh National Pedagogical University named after Abai Kunanbayev, KAZAKHSTAN

Assoc. Prof. Dr. Gulnur SMAGULOVA
Kazakh National Pedagogical University named after Abai Kunanbayev, KAZAKHSTAN

Assoc. Prof. Dr. Beata BOROWSKA-BESZTA
Nicolaus Copernicus University, Toruń, POLAND

Assoc. Prof. Dr. Hajjah Jariah Mohd JAN
University of Malaya, MALAYSIA

Assoc. Prof. Dr. Tornike SHURGULAIA
Georgian National University, GEORGIA

Assoc. Prof. Dr. Mashitoh MAHAMOOD
University of Malaya, MALAYSIA

Assoc. Prof. Dr. Raihanah Binti Hj AZAHARI
University of Malaya, MALAYSIA

Assist. Prof. Dr. Rouslan JALIL
University of Kentucky, USA

Assoc. Prof. Dr. Muhammet ÖZDEMİR
Katip Celebi University, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Nurhodja AKBULAEV
Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, AZERBAIJAN

Assist. Prof. Dr. Serkan TÜRKOĞLU
Gaziosmanpaşa University, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Ercüment YILDIRIM
Kahramanmaraş Sutcu Imam University, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Nino CHIABRISHVILI
Ilia State University, GEORGIA

Assist. Prof. Dr. Yusuf Ziyaettin TURAN
Uşak University, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Ekin KAYNAK ILTAR
Akdeniz University, TURKEY

Dr. Katya DUNAJEVA
Eotvos Lorand University, HUNGARY

Dr. Marta R. JABŁOŃSKA
University of Lodz, POLAND

Dr. Mani Man Singh RAJBHANDARI
University of Johannesburg, Republic of SOUTH AFRICA

Dr. Alessandro PORROVECCHIO
Université du littoral Côte d'Opale, FRANCE

Dr. Rina Manuela CONTINI
Università degli Studi G. d'Annunzio Chieti e Pescara, ITALY

Dr. Paige WILLIAMS
University of Melbourne, AUSTRALIA

Dr. Wilkinson Daniel Wong GONZALES
National University of Singapore, SINGAPORE

Dr. Marek LUKÁČ
University of Presov, SLOVAKIA

Dr. Ljiljana Kaliterna LIPOVČAN
Institute of Social Sciences Ivo Pilar, CROATIA

Dr. Bruno SURDEL
Renmin University, Beijing, CHINA

Dr. Salma HALIOUI
Brandenburgische Technische Universität Cottbus, GERMANY

Dr. Anantha Raj A. AROKIASAMY
Quest International University Perak (QIUP), MALAYSIA

Kardo Karim Rached MOHAMMAD
University of Human Development, IRAQ

Dr. Lazlo MARACZ
Universiteit van Amsterdam, The NETHERLANDS

Dr. Faizal AYOB
Victoria University, AUSTRALIA

Dr. Cosmin Tudor CIOCAN
Ovidius University Constanta, ROMANIA

Dr. Almaz Rafisovich GAPSALAMOV
Kazan Federal University, RUSSIA

Dr. Aizan Binti Ali Mat ZIN
Universiti Malaya, MALAYSIA

Dr. Tahir ISLAM
The University of Science and Technology, CHINA

Kardo Karim Rached MOHAMMAD
University of Human Development, IRAQ

Adesanya Ibiyinka OLUSOLA
Ekiti State University, NIGERIA

Prof. Dr. Hossein KHOSHBATEN
Sarab University, IRAN

Prof. Dr. Kondratyuk Oksana IVANIVNA
Kiev National University of Trade and Economics, UKRAINE

CONTENTS

View On Rights and Freedoms in the Context of Luhmann's Thesis	2
A. Baran DURAL, TURKEY	
Teachers' Perceptions of Distributive, Interactional and Procedural Justice Practices in Schools.....	14
Süleyman GÖKSOY, TURKEY	
Initiatives for Introducing Civil Partnerships and (Possible) Benefits: Example of Estonia, Lithuania and Latvia ...	26
Lidija ROZENTALE, LATVIA	
Iraklı Tüketicilerin Türk Mallarına Karşı Olan Etnosentrik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma ...	42
Mustafa METE, Hasan ALİ, Qahtan WAHBİ, TURKEY	
Empatik İletişim Bakımından Deyimler	74
Kerime ÜSTÜNOVA, TURKEY	
Avrupa Birliği Bütçe Yapısı ve Bileşenlerinin İncelenmesi	86
Sami BUHUR, TURKEY	
Role-Over Behaviors of Teachers in Schools	100
Süleyman GÖKSOY, TURKEY	
Obstacles That Lecturers Face In Non-Formal or Informal Learning.....	115
Jolita ANČLAUSKAITĖ, Milda BIKMANIENĖ, Vigilija ŽIŪRAITĖ, LITHUANIA	
Objectifying The Individual: A Case Study on Promotional Strategies, Cultural Hybridization and Sexuality in K-Pop	125
Alexandra Elissa NECULA, METHERLANDS	
Metaphor Shift in German Publicistics: A Comparative Analysis of <i>Der Spiegel</i> Magazines	133
Jurgita LUKIENĖ, Nijolė ČIUČIULKIENĖ, LITHUANIA	
Investigation of Motivation and Exam Anxiety: The Example of English Preparatory School Students	145
Kamuran ELBEYOĞLU, Kerem BEREKETOĞLU, TURKEY	
Competency-based curriculum	165
Victoria GHEORGHE, ROMANIA	
Matematik Öğretmenlerinin Kavram Haritası Oluşturma Sürecindeki Tercihleri	176
Muhammet DÖNER, Tamer KUTLUCA, TURKEY	

Bilgisayar Destekli Kavram Haritalarının Matematik Öğretiminde Kullanılması: Türev Konusu Örneği	190
Mahmut GÖMLEKÇİ, Nurcan ÇAĞAN, Tamer KUTLUCA, TURKEY	
Mütareke Dönemi İstanbul Basını	196
Günseli GÜMÜŞEL, TURKEY	
Morfolojîya Kurdî ya Giştî	204
Resul GEYİK, TURKEY

Eurasian Conference on
Language & Social Sciences

July 23 - 24, 2019 : Daugavpils, Latvia

VII

Proceedings Book
Tam Metin Bildiriler Kitabı Сборник материалов
Сборник материалов Proceedings Book
Сборник материалов Proceedings Book
Proceedings Book Tam Metin Bildiriler Kitabı
Proceedings Book Proceedings Book Сборник материалов
Сборник материалов Tam Metin Bildiriler Kitabı
Tam Metin Bildiriler Kitabı **Сборник материалов**
Сборник материалов
Сборник материалов **Proceedings** Сборник материалов
Сборник материалов Tam Metin Bildiriler Kitabı
Сборник материалов Сборник материалов
Сборник материалов Tam Metin Bildiriler Kitabı
Сборник материалов Proceedings Book
Tam Metin Bildiriler Kitabı Сборник материалов
Proceedings Book Tam Metin Bildiriler Kitabı
Сборник материалов

View On Rights and Freedoms in the Context of Luhmann's Thesis

Luhmann'ın Tezleri Eşliğinde İnsan Hak ve Özgürlükleri Konusuna Değiniler

A. Baran DURAL¹

Abstract

Political power is the realization of the opposition/state-citizen distinction within a system theory via communicative system. While all messages, political, economical and social, are being transmitted through the channels of communication to the society as inputs, the citizens produce the reactions (outputs) which they produce through the window of the internal communities they are involved in. According to Luhmann who sees the society as an extensive theory which is inclusive of many systems within the general systems, the politics in itself is also one of the internal systems of society. Luhmann who refers to the basic duty of ethics is also to warn moral believes that ethics, whether religious or secular, continues its existence in a system in its own consistence. In this paper, the human rights and freedom issue will be examined beginning with Luman's theories but by not sticking onto the subject, the discussion will be continued with other authors/ case examples taken into the subject.

Keywords: Niklas Luhmann, mass media, human rights and freedoms, political systems, “ordinary” new libertarian conception.

Öz

Siyasal iktidar içinde barındırdığı muhalefet- iktidar ilişkileri ve yurttaş- devlet çelişkisini iletişimsel bir dizge üzerinden, kendi sistem teorisi bağlamında sergiler. Siyasal- iktisadi ve kültürel mesajlar iletişimsel kodlar içerisinde kurgulanıp toplumsal girdilere dönüştürülürken, yurttaş da söz konusu girdilere tepkisini, aynı iletişimsel kodlar düzleminde çıktılar olarak dışarıya vurur. Toplumu genel sistem teorisi içerisinde kümelenen farklı alt- sistemsel kodlar olarak algılayan Luhmann, belli başlı alt sistemlerden birisi olan ahlak dizgesinin ister laik isterse dinsel olsun, kendi bütünsel sistemi içerisinde tepki veren bir oluşumu simgelediğini varsayar. Bu çalışmada insan hakları ve özgürlükleri hususundaki çelişkiler, yeni yapısal- işlevselci yaklaşımın mimarlarından Luhmann'ın görüşleri doğrultusunda irdelenerek, ancak salt ona da körü- körüne bağlı kalınmaksızın, alternatif bir sistem dizgesi içinde ortaya serilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Niklas, Luhmann, KİA'lar, insan hak ve özgürlükleri, siyasal sistemler, yeni liberal dizgenin “*avadanlığı*”.

¹ Prof. Dr., Trakya University, TURKEY

1. INTRODUCTION: A System Theory

for the New- “New” World

As a matter of fact, the difference of political power& opposition/ state&citizen is within a system theory and in the communicative system. All the political, economic and social messages are transmitted through the channels of communication to the society as input, while the citizens produce the reactions they produce through the window of the internal communities they are involved in, using the same channels (communication channels). Citizen outputs are important in terms of what the citizens want and the inputs of the political management mechanisms are also important for the approach of the system to these demands. The fears (state fear) that may arise when the dose is exceeded. At this point, it is worth to return to Luhmanns works who is one of the architects of functional-structural theory (new functionalism) to examine the problem with his theories.

According to Luhmann, who sees society as a large theory within the general systems, the politics itself is one of the internal systems of society. Referring to the basic duty of ethics, Luhmann believes that ethics, whether religious or secular, remains within a sub- system of its own.

2 Theoretical Framework

Like Weber, noting that the authority eliminates insecurity, Luhmann also emphasizes that when the risk of insecurity runs out, adherence to authority for the sake of maintaining a permanent balance is born within the cognition relation of responsibility. (Yoldaş, 2007: 201- 216) The first phase of the conflict between rights and freedoms, which constitutes the main subject of the article, is actually felt here. Luhmann, who argued that the symbolic rewards of compliment, praise and encouragement were examples of the positive sanctions of the political system, gave examples of negative, “unwelcomed” inputs of the use of the monopoly of naked violence. Luhmann also adds to his claims that all political coding systems are spreading through communication and he puts the power between the means of communication and states that there is no chance of survival of any system where communication is not loaded with the message- motion- deterrence function. In his work entitled “Political Theory in the Welfare state”, the German thinker who emphasizes that all living systems continue to function as self- produced by establishing and changing the input-output relationship within the time period by referring to the concept of “self - production” in which he adds subjectivity to the system theory, focuses on the factor of the public opinion. Based on the society makes itself traceable thanks to the public opinion, he argues that the results of voting- election make society observable. (Luhmann, 1990: 184- 230)

The most striking of these changes is the emphasis of mass communication, that is, the media has shaped the public opinion. In the 1970s, the attention rules of political mass organizations and parties used by them were replaced by the routine production and news value of mass communication. Yoldaş who says that the agenda issues of the political system are now determined by the media election criteria, not by the internal rules of attention of the political system. (Yoldaş, 2011: 88) Also he sheds light on the face of politics which is done among communities but with codes, by stating that the channels of self-production disrupt the political system. In the face of the rapid professionalisation of politics in the 2000s, news- politics consumption is realized at the same time in the ordinary people who are satisfied with what is told to the masses rather than what is happening because they are unable to perceive the so- called mega projects.

While the texts of Luhmann were expected to create different real perceptions of the universalization of the message channels, the implementation of the political system with the contribution of nation- states and international organizations resulted in a compromise, not a conflict between universality and local. (Luhmann, 1995: 430- 478) When the theses of the German philosopher are interpreted in line with today's virtual communication, internet broadcasting and international organizations' activities, it is interesting to note that alternative channels (Greenpeace, Doctors Without Borders, etc.) are rapidly marginalized and that the determinants of multinational actors (EU, Naphtha, CIS, Shanghai 5)

are maximized. In this relationship, it will be understood that the international institutions can stand with the support of capitalist global powers that have lion's share of globalization. In this sense, it can be noted that the establishment and development of the virtual network, rather than supporting the policies of crisis, evolved into an integrated silence spiral, aggravating the prevailing codes in the audio-visual media. Then, it is debated that whether the activities of Greenpeace- type organizations, which gained a self-produced structure with their activities, opened up an area of opposition, or have the function of a “curved mirror” in the way of overlooking the systematic uniformity of the system. The German philosopher, drawing attention to the spread of self - production to organizations by means of communication, continues as follows:

“First, communications inform and do not need to motivate. Communication has no only informational feature. In addition to information, they have a meaning that expresses the emotional side, too. Because in organizations, members can manage struggle and conflict as well as actions such as feeling and taking action. In this way, communication forms a motivational structure. We cannot easily distinguish the concept of motivation and knowledge. In formal organizations, thought of thanks is not important in terms of motivation. Thank is just one of many basic social order carriers. A person owes thanks to a person for a work even though he is not obliged to do. In this sense, thank is not a specific performance, but a feeling. In a system, the relationship depends on motivation

because it makes it possible for members to relieve their motivation tasks with their concrete actions in terms of functionalizing the management of the system.” (Yoldaş: 128)

3. Contribution to Luhmann:

A State as a Self-Produced Process

When the German thinker is read by updating, the function of the state should be problematized. In today's circumstances, should the state be placed under the political system, or should it be considered as a system in itself, also including the political field? Because when the state is perceived as a self-produced system, politics becomes the most basic pattern of the state's canvas, which is shaped by the state as self-production, and reshaped within all communication channels. This analysis, which under normal circumstances may have limited function in developed Western societies, can particularly be highlighted in the third world countries. However, when the migrants are considered in terms of real politics and virtual relations, the state is considered that carries out an effective struggle against the area of freedoms in the less developed and developed societies. The state also may reveal that discuss the freedoms one by one, while the question of security or freedom is played entirely in the field of the state. For this reason, it can be understood why Luhmann was chosen as one of the leading thinkers of this text.

When Luhmann's analysis of “thankfulness function” is revisited, it is especially important that the AKP in

Turkey tries to replace the social state with philanthropy policies led by charitable organizations. For a short time as the theory is approved by practice, AKP “a liberal party under the mask of Pan- Islamism”, which deeply feels the consequences of the global crisis capitalism faces, besides it seems accepting the achievements of the social state, will almost bring prosperity to junk market as a way of combating the unsurpassed crisis. As the government left the mechanism of distributing the right to human life, which constitutes one of the strongest bases of human rights and freedoms in the social context, to charitable organizations it supported, it explained the reasons for the new policy:

“Special programs will be created for the poor, the elderly in need of care, children and the unemployed. The idea that the citizens who are in a difficult situation are abandoned and destitute will not be made feel. It is obvious that the understanding of a social state that takes care of the unemployed, the poor, the needy, the sick and the disabled is inevitable for them to live in a way that is worthy of human dignity. Our party will increase the efficiency, speed and resource capacity of social state services by enabling the central state to cooperate with local governments, civil society organizations and the private sector.”
(AKP Programme)

4. Liberalism in Need of “Help” in the Less Developed World

Nearly two years after the program was published, the position of the social state

would be clarified by Yalçın Akdoğan. In the work of "AK Party and Conservative Democracy", which reduced the social state to a level that would be easily reduced to a limb in the first crisis, it was understood that the resources were left to private capital, which was the main objective of the Voluntary Organizations, and that the state was described as a "warehouse" that would complement the deficiencies. (Akdoğan, 2004: 13-14) Çelik, who voiced this view, underlines that practices such as unionization of strikes/ dismissal of rights with the Decree Laws, institutionalization of flexible working conditions have seriously damaged the freedom of labor. Çelik says:

"In the past, economic policies based on imported substitution, closed economy and domestic market protection, made the Labour support given to the DP and the AP relatively clear. With widespread populist use of public resources, the support of the peasant and the public worker was returning to the DP and the AP as a vote. On the other hand, significant improvements took place in favor of those working in distribution relations due to the strength of the trade union movement and social opposition during the 1960-80 period. This situation began to change after 1980 and came to a stagnation point during the reign of the ANAP (Motherland) Party). The real rise of the 'conservative philanthropy' model based on goodness and charity, not on public obligations and society's own organization, has been achieved by Refah Party's dominance in the 1994 local elections. The philanthropy and benevolence practices, which started in

municipalities, became widespread in the period of AKP governments which started in 2002 as a government policy." (Çelik, 2010: 69)

5. Paternalist Clientelism:

"The Party is Your Father"

It is true that the welfare policies of the private sector, rather than directly dealing with the state, are the most powerful of the dynamics of the social state, the working- class organization- which is the fragmentation of the inter-layer illegality. It is clear that this relationship, which defines an alternative organization open to the control mechanisms of a particular party in the axis of partyism or closeness to the party, removes the freedom of work from the rights obligation line. Çelik emphasizes that the political philanthropy concept he blamed for "clientalist-paternalism" led the citizen to the position of the client and that the refreshing support input distributed in the governance of the ruling party is expected to be recycled as a vote of voters. If Çelik's arguments are true, then it can be argued that the Islamist- faced liberal AKP has influenced electoral cognition more effectively than the classical liberal party, with messages that create highly positive associations in social memory, such as philanthropy- charity- Islamic solidarity. The citizen who does not want to remain hungry and open at all costs (housing and right to life) pays the reward of not buying under market conditions but keeping him as a strong customer, to be close to political power, to hang around the municipalities if this is not possible, but to become a customer of political

power. As the mandatory complementary of the relationship, the citizens put forward their rights except the most important human rights are the right to life and the right to be sheltered, to the political market as a material exchange.

It is not difficult to meet the neo-liberal new equation with the establishment of help and support by the state institutions and the implementation of governorships, Red Crescent and Darülaceze. Social Support for “the” people (SS) = Party State (PS) - Conception of the Classical State (CCS) = General Population- Party Population (PP)+ Partisan Population (ParP)+ Helped Dependent Lucky Population (HDLP)) Dependent Masses (DM). When passing on to behalf equation, D- Independent Masses (INDM) = Charity (C) - Basic Rights and Freedoms (BRF) = First Step (Primitive Freedoms / Housing Right - Right to Live).

While “philanthropic organizations” in newly shaped division relations are naturally more advantageous in government tenders, the real maximum benefit is ensured by legal changes observed in Ministry of Family, Labour and Social Services practices by securing capital and limiting labor rights. In this regard, Çelik said, “*with the Labor Law No. 4857, more flexible, curve, precarious, a typical form of work became into law. The Occupational Safety practice limit has been raised from 10 workers to 30 and more workers. With the bag Law (Law No. 5920) adopted in parliament, a provision added to the Labour Law allowed private employment offices to hire workers to another employer. The law was sent back to*

Parliament by President Abdullah Gül because of the great reaction from the unions” (Çelik, 2003).

In 1994- 2008, “philanthropic municipality” , which is placed to lead with the foodstuff help of more than 10 million packages, 500 thousand tons of coal, reached 20 thousand in Bağcılar and 50 thousand families in Gaziosmanpaşa in 2006. In addition to these, tens of thousands of parcels of aid, which are distributed in different regions of the Balkans during the month of Ramadan in Bayrampaşa which is an immigrant shelter ethnical Turks from Ottomans till now, are paid out by the owners of the firms who are given the tender because they cannot be shown from the municipal budget, thus giving “philanthropic municipalities” the opportunity to clear their consciences to philanthropic businessmen. (Çelik, 2010: 76-78)

The regression monitored in trade union rights continues with illegal practices that hinder trade union opening in different branches as well as disfunctioning unions. While the Ministry of Labor described the use of strike rights as “harmful actions” (Delibaş, 2006: 148-160), which undermines national security, the counter-discourse of an bureaucrats who came to the podium to explain the European Union rights in the meeting was a serious contradiction. Meanwhile, the government's closure of Young's Union, Retired's Union, Farmer's Union (Genç-Sen, Emekli- Sen, Çiftçi-Sen), through the Court of Cassation resulted in acting contrary to 90th Article of the Constitution and all international conventions undersigned.

Such arbitrarinesses, which break the Workers' Trade Union struggles, disfunctions the trade union struggle and restrict organization, can be counted among the usual “measures” that are routine not only in Turkey but also in all developing countries that share the same fate with Turkey. (Çelik: 72)

6. Striking the Bottom: Liberalism in the Global Crisis

On the other hand, the immigration issue, which has been upgraded to a “shared security threat”, even though it has different reflections in both the underdeveloped and developed world, implies one of the dominant visibility of liberal system mobility in the direction of global supply-demand change. However, it would be useful to mention about the global crisis of capitalism, coming back to universal meaning of the text without passing on to the issue of immigration.

Noting that the “top- class” nature of the capitalist state has been injured, Altuntaş stresses that the class contradictions have begun to intensify with the return of multi-polarity in the global crisis environment in which the “invisible hand” cannot regulate. (Altuntaş, 2012:36) The social welfare state, shaped by the fordist manufacturing model in the “Golden Age” in 1945-1970, while eliminating the crisis since World War II's crisis in the 1930s, it succeeded in overcoming the periodic crisis by peaceful means by keeping up with the peace of work, social democracy and causing to the constitutionalization of the rights of the working class. (Poulantzas, 2016. 16-20) Altuntaş who reminded that

the model, which took the intervention over the law enforcement forces and distributed it to social security institutions, could be missed by the expansion of violence in the single polar phase since the 1990s and stated that the capitalist state also uses economic, law, politics, ideology, military-police law in line with various accumulation strategies in different stages.

“The need to control the multidimensional attack on social and class formation of new liberalism (neoliberalism) and to ensure the implementation of economic programs that require the transformation of parliamentary regimes has forced the ‘interventionist- authoritarian state’ across the global system. While the structural crisis, which dissolves global capital and the hegemonic state crisis at the same time and place, forces the global geopolitics to reshape together with their institutions, it also brings about the possibility of social rebellion and the efforts of imperialism to direct them.”

The demands of mass movements from Spain to Greece, from Israel and Wall Street (US Autumn), from the UK to the Arab world which are increasingly shaped by rights-classes consciousness, pointing to a new period outside the capacity of direction of liberal ideology, domestic and global controlling-pressure mechanisms are increasingly going towards fascist practices with trio of frightening, unlawfulness, obedience that is unnamed but more visible and encompassing. (Altuntaş: 38) (Yıldızoğlu, 2011: 13)

7. From Yellow Vests to Fascism, From Patriot Act to Panopticon State Apparatus

Including the protest demonstrations against the reduction of natural gas prices and purchasing power which can be easily associated with the “Yellow Vests” incident to terrorist acts against France, it is possible to observe the similarities of the extraordinary state structure, which is becoming widespread in France which uses the monopoly of naked violence in a harsh manner and backs up the French law enforces, in Greece-USA-England, too. Pointing out that in order to preserve the abstract democratic system, the masses were forced to give up their most natural right- freedoms, Paye believes that constitutional freedoms were overcome one after another. The situation is as if he justified Gramsci's thesis that (Macciocchi, 2018: 15) *“Fascism has already matured in the consciousness of some social groups when it is put in process”*. (Paye, 2009: 13)

Erdogan pointing out that the most radical blow to democratic life in the US came to the agenda with the "Patriot Act", complained about increasing of the powers of the police and all law enforcement agencies significantly by law and the security need is far beyond the freedoms. (Erdoğan, 2013: 22) Referring to the fact that the US government has gained the authority to define political groups as “terrorist organizations”, Turhan - Aksu stresses that in this way it is possible to investigate the houses even workplaces obviously and freely access the educational, health, financial resources of people. (Turhan - Aksu, 2011: 64-76)

Turhan-Aksu, who argued that this law allows for long-term authority to apprehend and custody of suspects who are not American citizens, on simply suspicion without bringing to court, stated that the practice in the United Kingdom was intended to go far beyond the practice, but that the House of Lords rescinded the government's regulations because they are unconstitutional. (Turhan- Aksu: 70-77) Following the September 11 attacks, the experts pointed out that a suspicion approach to immigrants, harsh measures and the practises which remind of the police state or exactly the same are more often in all developed countries, from England to the USA, from France to Germany. The situation reminds the constitution's articles on freedom are exceeded with new items. Observers who mention about the strengthening and domineering of executive power against to legislative power report that jealous groups have been placed on the target board in terms of freedoms. Jones who states that freedom constitutes the most important structural feature in defining human beings argues that the element of freedom that he brought it to architects of civilized political-social life implies the ability to make decision-practice and to realize their own potentials of the individuals and / or groups within given limits. (Jones, 1994: 122- 123)

Recognizing that a mutual relationship between freedom and security must be established, Mustafa Erdoğan argues, however, that these two concepts are not of equal value, so it is impossible for them to be replaced by each other. He notes that security can be assumed to be under

guarantee in the units where rights to freedom and freedom are valid. (Erdoğan: 23) Noting that there are different views in the freedom- security relationship, Erdoğan said that the security-minded commenters defended the view that the security and freedoms complement each other. Erdoğan, who argues that more measures do not bring more freedom, points out the importance of security that is defined for who. When the problem is approached in terms of quality of life, it can be argued that more measures do not improve the quality of life. Quality of life can be defined as the maximum use of individual potentials as distinct from living only, but also by benefiting from the security environment. However, in a society where the living function is only maintained and where there is no freedom, only life can be provided to sustained simply.

8. Alternative Equations Related To The Structure Of The New State

In this sense, while the state wants to keep its political-economic system in effect, it becomes afraid of other areas of freedom which are superior to the constitutional-liberties of the citizen. It is seen that the state is prepared to replace the freedoms of an increasing number of citizens with security measures with the high security perception that is activated by the defense reflex. Equation; State(S) + Increased Security System (IGS)- Partialization of Freedoms (Par.P) = New Social System (NSS) becomes self-form. The Citizen section of the NSS can be explained in the form of the equation: General Society (GT) - Jealous

Advocates of Rights and Freedoms = New Citizen Type (NCT) and that is equal to the contemporary allegiance. The side of which security and freedom threaten each other, also emerge in the equation, is to oblige to make a determination between the two concepts.

Erdoğan said *"Although it is imperative for democratic existence, security is not a value in itself, but it is instrumental for freedom and other values. In other words, where freedom and liberty rights are safe, security is already provided to a great extent. Behind the tendency to restrict freedom and human rights for fear of terrorism lies the idea that violence and terrorism can only be dealt with by restricting freedoms. This understanding becomes a fundamental point of view of those who are in the management position especially when the society is under the threat of violence."* (Erdoğan: 23-24) Erdoğan's analysis continues:

"However, there are important points that are overlooked here. First of all, it is doubting that restricting or reducing freedom will provide more security for all. Because the security which we say has existed as a value since the beginning, is not the same as the security of the state which, for one reason or another, demands citizens to sacrifice their freedom. States can use violence and terror prevention as an excuse to severely limit the rights of individuals." (Erdoğan: 24)

9. Freedoms Against Global Interventions

For example, the US intervention in Bosnia or the operations organized in favor of the FSA(ÖSO) in Syria are

examples that can be used to reduce Erdogan's theoretical approach to practice. In other words, has abolishing the democratical elements in Assad's regime in Syria by a paralyzed rebellious resistance- militia, been maintaining whether to ensure the security of Syria or the reconstruction of the Middle East which is on the periphery of Europe? Or was it staged to eliminate the most original model of the bipolar world and secure the liberal world, when the forces that had left over intervening in Bosnia for years, just as the dissolution of Yugoslavia was completed and the borders were redrawn by sword? Can it be argued that the peoples, whose security cannot be ensured while they are together, are made safer by dividing by seven? More importantly, what society could be liberated by the ceasefire, which was achieved by the division of freedom (the total sovereignty of the state) into seven? If in a given region, security-freedom can only be achieved by the intervention of foreign forces, does not it allow similar authorities to the powers in this intervention (liberal states in the present example), everywhere and at all times?

This phenomenon creates a fundamental conflict between the people and the state in the liberal world itself. If the security of the state is more important than the citizens that make up the state, then is the conception of the contracting theory that the state existed for the people, evolving into a new system in which people exist for the state? Does this theory implies that the crowds of people who were transformed into safe masses without freedom, were transformed into a state-

dominated crowd, like Hobbes's masses that came together to pass into civilized society? Or if the human crowds, which are instrumentalized to the extent that the global crisis deepens, as one of the signatories of the new, secure contract with state, cannot gain a new gain in return from the state in which they entrust their liberty, is it possible to call "New Roma" of USA and "Contemporary Czardom" of Russia as a historical backward?

Conclusion: Creating a Pro-Civil Society

Although social actions in the African and Latin world have been carrying out despite to tyranny of execution, it is clear that the enthusiastic-civilian crowds in Turkey have pursued a strange path, such as targeting the opposition and taking part in the action by the government. By identifying the state with the government, Gambetti, supports Godoy (Godoy, 2004: 623) who stresses that furious masses enforcing establishment violence with the influence of economic violence. *"Instead of cutting the hope from the system, has become perpetrators of violence incidents in order to "dive" into the current system of the state, about the restructuring 'There is a possibility that the state's function of maintaining order will lead to a development that could be described as becoming state of the other.' Civil society (and individuals) accelerate through the ideological lines of the state, while the state becomes more statist, a kind of 'residual state' occurs,"* (Gambetti: 12-13)

When this relationship is interpreted with the theory of direction, while the resulting

table is defined over the new state the equalization seems seen as follows: The new state (NS)= domination+ hegemony (Pro - Society)+ quiet crowds - marginal (sub-cultural) groups+ opponents. It is faced with frightful result that the masses that are used as a catholicator function between state domination and supporters, thus a balance factor in the old system, they contribute to the infinity of state power by adding to the system. In this

restructuring, the voiced supporter mass is starting to have active deterrent features as a peaceful supporter who "protests the protesters standing up by standing up." Although it does not want to be part of this deterrence, the passive masses, which prefer not to stand side by side in the campaigning around, give the state the opportunity to say to the state "the people are with me." with their contextual passivity.

REFERENCES:

- Akdoğan, Y. (2004). Ak Parti ve Muhafazakar Demokrasi. Alfa: İstanbul.
- Altuntaş, E. O. (2012). Kapitalizmin Doğal Bir Evresi Olarak Totaliter- Polis Devletinin Yükselişi ve ABD Örneği. Uluslararası ilişkiler, c: 9 S. 35, 36-38.
- Çelik, A. (2003). Yeni İş Yasasının Anlamı. TBB Y:15 s: 48. TBB: Ankara.
- Erdoğan, M. (2013). Anayasal- Demokratik Bir Rejimde Özgürlük ve Güvenlik. İstanbul Ticaret Üniversitesi SBE Dergisi yıl: 12 S. 24, 22-23.
- Delibaş, C. (2006). Avrupa Birliği Müzakere Sürecinde Avrupa Sosyal Modeli ve Sendikal Hakkı. Bildiriler Kitabı, 148-160. Uluslararası Sempozyum 3-4 Ekim 2006. Türk-İş& Sak.
- Godoy, A. S. (2004). When 'Justice' is Criminal: Lynchings in Contemporary Latin America. Theory and Society, c:33, 623.
- Jones, P. (1994). Rights: Issues in Political Theory. Martin's Press: New York.
- Luhmann, N. (1995). Social Systems. Stanford: California.
- Luhmann, N. (1990), Political Theory in the Welfare Sytate. Gruyter.
- Macciocchi, M. (2018). Faşizmin Analizi. İnkılap: İstanbul.
- Paye, J.- C. (2009). Hukuk Devletinin Sonu: Olağanüstü Halden Diktatörlüğe Terörle Mücadele. İmge: Ankara.
- Poulantzas, N. (2016), Faşizm ve Diktatörlük. İletişim: İstanbul.
- Turhan, F.& Aksu, M. (2011). 11 Eylül Sonrası ABD'de Özgürlük ve Güvenlik Dengesi Açısından Terörü Önleme Amaçlı Önlemler/ Özellikle Patriot Kanunu İle Getirilen Kısıtlamalar. SDÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1 s: 1, 64-77.
- Yıldızoğlu, E. (2011). Kriz ve OPEC, Cumhuriyet Gazetesi, 13 Haziran 2011.
- Yoldaş, Y. (2011). Toplumun Siyaseti. Derin:İstanbul.

Yoldaş, Y. (2007). Max Weber'in Siyasal Sorumluluk Etiği Anlayışı, SDÜ İİBF Dergisi, c:12 s. 2,201-206.

_____ (2003), AKP Parti Programı, <http://wyıllar.boyuncaPKKwww.akparti.org.tr/parti/parti-programi/>, RT: 01.02.2019.

Teachers' Perceptions of Distributive, Interactional and Procedural Justice Practices in Schools*

Süleyman GÖKSOY¹

Abstract

The aim of the study was to determine the perceptions of teachers on how fair they are treated in schools, the fairness of source and award distribution, how teachers are treated when the resources and awards are distributed and the fairness of the procedures used in decision making in schools. In the study, phenomenological design was preferred among qualitative research designs. According to the results of the research, based on the perceptions of teachers it can be said that fair work and operations are conducted in schools. Therefore, it can be said that in schools, the distribution of matter and human resources is fair and equitable, the relationship between the persons in school managements, communication, perception and personal assessment are taken into consideration, and the legal rules and procedures are followed in the distribution of school management processes and substance and human resources. In addition, it can be suggested that in order to provide more effective, efficient and satisfactory school management, to increase the educational quality, corporate citizenship and commitment, create a “fair school” perception in educators, to increase the efficiency of the work, physical resource, award certificate distribution, evaluation of financial resources, administrative, judicial, managerial issues, management processes and sub-top relations should be given more importance in school management process.

Keywords: School, teacher, distribution, relationship process, justice

* Results of Role-Over Behaviors of Teachers in Schools Project No:2019.10.01.989 and Karar No: 2019-163 conducted within the scope of **SBBAP**/Rapid Support Projects in Düzce University comprises the research.

¹ Assoc. Prof. Dr. University of Düzce, Faculty of Education, Educational Sciences, Educational Administration and Supervision 81600, Düzce/ TURKEY

1. PROBLEM

Theory of justice is based on equality hypothesis developed by Adams (Altinkurt, 2013). According to the theory of justice; employees' ability to work with high motivation, increase in their commitment to the organization and their reliability to the organization and management depend on how they are recognized and rewarded in a fair way and how well they are treated in the organization (Lunenburg, Ornstein, 2013; Robbins, Judge, 2012). As a matter of fact, the theory of organizational justice is the perceptions of the employees to the extent of fair treatment in their work. (Colquitt, 2001 cited in Robbins, Judge, 2012; Lunenburg, Ornstein, 2013).

Justice consists of three types of subjective perception: (a) justice of output distributions, (b) justice of procedures used to determine output deliveries; and (c) quality and justice of interpersonal behavior experienced by employees at work. These types of justice are generally referred to as distributional justice (Leventhal, 1980), procedural fairness (Leventhal, 1980) and interactive justice (Bies and Moag, 1986; Castellano, 2017). Thus, the theory of justice is a multidimensional theory of distribution, procedure / process and interaction sub-dimensions. In these three types of justice, distributional justice refers to perceived justice when the organization compares the result obtained with the contribution of the employee to the organization (McShane and Glinow, 2016). Distribution justice or

distributional justice is about satisfying these outcomes: organizational commitment and wages. And this is the perception of how fair distribution is. Therefore, it is the perception of the accuracy of the outputs. On the other hand, process justice refers to justice in the methods used when deciding how to distribute resources (McShane and Glinow, 2016). Procedure / process justice is the perception of the processes of the compared outputs. In other words, job satisfaction is related with work confidence, job leaving, job performance and citizenship behaviors and this is the perceived fairness of the procedures used in decision making. Interaction justice is about how people treat each other mutually, and how much they perceive the treatment they see when employees distribute prizes and perform procedures. What is important in the justice of interaction is to give in the same way even in cases of injustice (Robbins, Judge, 2012).

In the case of poor justice perceived by employees, a serious discrepancy may arise between the person and the work. Justice respects and affirms self-esteem. Common respect shared among people is essential for a shared community feeling. Injustice may arise in the following cases: inequality, deception, evaluation and promotion in workload and inappropriate payments. If both sides are not allowed to express their distress and objections, it is judged that such injustice exists. Unfair behavior makes people emotionally unhappy and worn out. And this provokes a deep sense of cynicism towards the

workplace (Castellano, 2017). Moreover, according to Lunenburg, Ornstein (2013), the perceptions of distributional, procedural and interactive justice regarding the treatment of the employees of the organization can affect their motivation. Justice at work will contribute to the job satisfaction of the employee. On the contrary, working will feel injustice and this will feed the job dissatisfaction (Lunenburg, Ornstein, 2013).

Organizational justice perceptions of employees have been given much importance in recent years and many researches have been carried out and organizational justice has been found to be related to many areas in the organization. It was determined that there is a positive and high correlation between the organizational citizenship behavior of employees and organizational justice perceptions (Caglayan, 2014), organizational justice perceptions and organizational devotion levels of employees (Sahin and Kavas, 2016), organizational justice perceptions and accountability of principals (Kalman and Gedikoglu, 2014), organizational justice perceptions and organizational loyalty and professional effort in teachers (Ozdemir, 2013), employees' perceptions of organizational justice and administrators' use of the school's facilities in a fair manner to all staff and not to take sides among employees (Kurtulmus and Karabiyik, 2016). However, it was also found that there is a negative relationship between organizational justice perceptions of

employees and organizational silence (Onder, 2017).

a) Purpose of the Research

In general, as in all institutions, the high level of institutional justice perceptions of employees in educational institutions determines their commitment to school, their role as volunteers and altruistic behaviors towards their colleagues, school, profession and students. For this reason, it was needed to determine the perceptions of the teachers on the fair treatment of the schools and the following questions were asked in the research: What are the perceptions of teachers on how they are treated fairly in their schools?

- 1- What are the perceptions of teachers about the fairness of the distribution of resources and awards in their schools?
- 2- What are the perceptions of teachers about how they are treated when resources, prizes are distributed and procedures are applied?
- 3- What are the perceptions of teachers about fairness of procedures used in decision-making in their schools?

2. METHOD

a) Research Design

Qualitative research method was used in the research. Qualitative research seeks to understand situations and events from the participants' perspective (Fraenkel, Wallen, Hyun, 2012). In the study,

phenomenological design was preferred among qualitative research designs. Phenology enables us to have a more detailed knowledge about facts (Yildirim & Simsek, 2016). In the research, the perceptions of teachers about the concept of organizational justice were tried to be determined based on their opinions.

b) Data Collection Tool

In the practice of educational institutions, the literature was examined in order to determine the perceptions of teachers on distributional justice, interactional justice and procedural / process justice which constitute the sub-dimensions of institutional justice and institutional justice in general. Afterwards, semi-structured items to be included in the data collection tool were formed. Pre-application was made to the teachers who were studying in the field of education management with the thesis prepared by using the prepared text and after analyzing the data obtained, a semi-structured data collection tool consisting of the following questions was formed.

- 1- Do you think that the distribution of physical resources, wages, awards, promotions, powers and responsibilities and other duties in your school are done fairly? If yes, what do you think are treated fairly?
- 2- If you don't think that physical resources, wages, promotions, powers and responsibilities and other tasks are distributed fairly in your school, what do you think are not distributed fairly?

- 3- In your school, before the decisions are taken, are you given the right to speak to the employees, are you asked your ideas and opinions?
- 4- In your school, about which issues you are not asked your opinions and ideas before the decisions are taken?
- 5- In your school, about which areas decisions are taken the most in accordance with the procedures / processes?
- 6- In your school, about which areas decisions are taken the most in contradiction with the procedures / processes?

c) Data Collection and Analysis

The interview form consisting of semi-structured questions was distributed to the teachers about the determination of the perceptions of institutional justice of teachers working in educational institutions. Teachers' names were abbreviated and coded as T1, T2, ... , T 42. Research data were analyzed according to descriptive approach. The basic purpose of descriptive analysis is to gather and interpret the data similar to each other within the framework of certain concepts and categories and to understand and interpret them in a comprehensible way. (Yildirim and Simsek, 2016) In the present research, teachers' perceptions of justice practices in their institutions; forming the sub-dimensions of institutional justice; have been systematized and interpreted according to the themes of distributional

justice, interactive justice and procedure / process justice. In addition, direct sentences of teachers were also included.

d) Study Group

In the research, maximum diversity sampling was preferred. The study was carried out on educators who were working at the educational institutions in a province in the Western Black Sea Region and attending graduate education. The study group consisted of 55 teachers working in various branches in pre-school, primary, secondary and high schools. 35 of the participants were female and 20 were male. Teachers are from the following branches: Technology and Design (1), PDR (2), Science (1), English (4), Classroom Teacher (8), Social Studies (3), Vocational Courses (3), Turkish (4), Information Technologies (3), Preschool Teaching (7), Mathematics (5), Computer (1), Turkish Language and Literature (7), Painting (1), Geography (1), Biology (1), Chemistry (1), Religion Culture and Moral Knowledge (2).

3. RESEARCH FINDINGS

1) Teachers' Perceptions of Distributive Justice in Schools

a) Positive Perceptions

Participants were categorized in their schools by asking their physical resources, wages, awards, promotions, powers and responsibilities, and their perceptions of the practices they thought were done fairly. The concepts used by

the participants in explaining their perception of the physical resources, wages, awards, promotions, powers and responsibilities, and the distribution of other tasks, and the areas in which they are treated fairly are as follows:

a) In terms of being fair;

we are treated fairly ($f=43$), we are not treated fairly ($f=4$), salary and additional course fee ($f=14$), library and book distribution ($f = 2$), material and equipment ($f = 17$), educational activities ($f = 9$), seizure decisions and applications ($f = 7$), awards ($f = 14$), course schedules ($f = 15$), course programs ($f = 8$), promotion ($f = 15$), behaviors to students ($f=7$), success evaluation ($f = 8$), use of authority and responsibility ($f = 9$). When teachers' perceptions about distributional justice in their schools are examined, the majority of teachers think that their schools are fair in the following areas: physical resources, wages, awards, promotions, powers and responsibilities, and distribution of other tasks. This was stated by the three teachers who attended the study:

"I think it's fair. Everybody gets as much salary or wages as they work. More precisely, everyone is doing officially assigned duties" (T9)

"The distribution of physical resources is fair. According to the distribution of wage duty, duties are fair in line with the demands. Library, book purchase-book collection etc. ..." (T13).

"I think it's fair. Both the kindergarten and the elementary school department

are provided as much as possible by the material needs management. Successful work and working teachers are being honoured. Responsibility and duties are also shared by each employee” (T29).

b) Negative Perceptions

Participants were asked about the practices they thought were not done fairly including physical resources, wages, awards, promotions, powers and responsibilities and the distribution of other tasks and their opinions were categorized.

Physical resources in schools of participants (f = 1), awards (f = 1). Only two teachers who participated in the study perceived that there is no fair distribution of physical resources and rewards in schools. This was stated by two teachers participating in the study:

“I do not think that they are fair” (T6).

“I do not think that they are fair. Physical resources, awards, authority and responsibilities are given to people closer to management. But when it comes to tasks and responsibilities, I can't see these close names in the list.” (T19).

2) Teachers' Perceptions of Interactional Justice in Their Schools

a) Positive Perceptions

Participants were asked whether they are asked their ideas and opinions before the decisions are taken in their schools and

their answers were categorized. The concepts used by the participants according to their frequencies are as follows:

Pre-event meetings (f = 2), social activities (f = 1), schedules at specific days and weeks (f = 4), committees (f = 7), parent meetings (f = 2), lesson and course programs (f = 11), general subjects (f = 6), all subjects (f = 5), issues determined by legislation (f = 10), sharing of duties and responsibilities (f = 4), projects (f = 2), changes in school (f = 4), guardian and environmental communication (f = 2), seizure (f = 6), social activities (f = 6), guidance activities (f = 2), educational activities (f = 9), distribution (f = 3), student service (f = 1), taking and sharing of course materials (f = 5), school employees (f = 3), lesson plans (f = 3), class arrangement (f = 4), discipline problems (f = 2).

When teachers' perceptions about interactive justice in schools are examined, the majority of the teachers are expected to have courses and courses in their schools, issues determined by the legislation, seizure work, social activities, education-training activities, taking and sharing of course materials, organizing classes, programs in specific days and weeks, boards, they stated that there is interactional justice in areas such as general issues, sharing of duties and responsibilities, changes in school. In other words, they think that the mutual behaviors between them and the management they see are fair. The practice of interactive justice in schools

was expressed by four teachers involved in the research:

"In disciplinary matters, in the work done all together, in meetings, trips, club meetings, disruptions in school such as courses, exercise programs and special days, we held meetings and our ideas are asked" (T1).

"Meetings are held before the events to be held regarding our field. We are asked our opinions" (T7).

"We are given the right to speak in social events, on specific days and weeks, in teacher boards, in parents' meetings. Our questions and opinions are asked" (T16).

"In our school, teachers are often asked about their ideas and opinions about all issues related to students and teachers" (T24).

b) Negative Perceptions

Participants were asked about which areas they are not asked for their ideas and opinions before the decisions are taken in their schools and their perceptions were categorized. The concepts used by the participants according to their frequencies are as follows:

Students who will receive the award certificate (f=1), evaluation of sinancial issues (f=1), managerial and judicial issues (f=11).

When the perceptions of teachers about interactional injustice in schools are examined; It is determined that there is no interactional justice in the schools of

teachers in terms of the evaluation of the students who will receive the award certificate, the evaluation of financial resources and administrative and judicial issues. Teachers state that the mutual behaviors and the treatment they see are not fair. The interactional inequalities in schools were expressed by the three teachers involved in the research as follows:

"Management does not ask our opinions and ideas on matters directly related to the management" (T4).

"We are not asked to make any decisions on committees and commissions" (T11).

"I think there is a disconnect between the management and the teacher. I think the management should be able to come out of their room as much as possible with the teachers." (T30).

3) Teachers' Perceptions of Procedural Justice in Their Schools

a) Positive Perceptions

The participants were asked about their perceptions on which areas their school takes decisions in accordance with the procedures/processes and their answers were categorized. The concepts used by the participants according to their frequencies are as follows:

In all subjects (f = 32), permission (f = 2), education (f = 11), enrollment (f = 1), course distribution (f = 1), seizure (f = 5), physical appearance of the school (f = 1),

social activities (f = 2), annual, daily plans (f = 3), security (f = 2), absenteeism (f = 1), e school affairs and operations (f = 2), discipline (f = 1), teacher board decisions (f = 1), course distribution (f = 2), education programs (f = 4), services (f = 1), school boards (f = 3), ceremonies, celebrations (f = 4), clubs (f = 4), guidance activities (f = 3), personal transactions (f = 1), formal correspondence (f = 1).

When teachers' perceptions about procedural / process justice in schools are examined; the procedures and written rules are applied in the following areas: in all subjects in schools, education-training, guard duties, training programs, school boards, ceremonies, celebrations, clubs, guidance activities. The procedural / procedural justice practices in schools were expressed by five teachers participated in the research:

“Decisions in accordance with the legislation are taken in each issue” (T3).

“Decisions are made in accordance with the legislation in administrative matters, formal correspondence, personnel transactions” (T9).

“In all matters, our school management attaches great importance to legislation and rules.” (T17).

“In training activities, meetings, clubs and keeping the track of club notebooks, exercise activities, support rooms and similar activities” (T20).

“...All decisions and applications in the management are in compliance with the legislation from the preparation of

documents to the trip plan. All these issues are meticulous” (T29).

b) Negative Perceptions

The participants were asked about their perceptions on which areas their school takes decisions in contradiction with the procedures/processes and their answers were categorized. The concepts used by the participants according to their frequencies are as follows:

Use of physical resources (f = 2), management processes (f = 1), non-objective behavior (f = 1), superior-subordinate relationship (f = 1).

When the perceptions of teachers about procedural / process injustice in schools are examined; though in small numbers, current procedures such as the use of physical resources, management processes, non-objective behaviors, superior-subordinate relationship are not applied. Procedural / process injustice practices in schools have been expressed by two teachers participated in the research:

“Use of physical resources, planning, organization, budget applications and decision-making processes” (T5).

“I think the management should be objective and should stay away from the attitude and behavior that will distort this image” (T9).

4. Discussion, Process and Suggestions

According to the opinions of teachers about distributional, interactive and procedural / process justice practices in schools, the following inferences can be made:

- a) It can be said that physical resources, wages, prizes, promotions, powers and responsibilities and other tasks are distributed fairly in the schools of teachers.
- b) It can be said that practices such as lessons and course programs in the schools of teachers, issues determined by legislation, seizure work, social activities, educational activities, taking and sharing of course materials, organizing class, organizing programs, committees, general subjects, duties and responsibilities in specific days and weeks in school are fair.
- c) It can be said that generally in all the subjects in schools, especially in education, guarding duties, educational programs, school boards, ceremonies, celebrations, clubs, guidance activities, written rules are applied.
- d) After teachers were asked about the distributional, interactive and procedural / process justice practices in their schools, most of the teachers had positive perceptions. Though in small numbers, some teachers stated that there is not enough

interactional justice in their schools in terms of the evaluation of the students who will receive the award certificate, the evaluation of financial resources and administrative and judicial issues, managerial processes, non-objective behaviors, superior-subordinate relationship.

In the findings obtained in the study, it can be said that fair work and operations have been conducted in schools based on the perceptions of teachers mentioned above. Therefore, it can be said that in schools distribution of the matter and human resources, the relationship between people in school managements, communication, perception, personal assessment, and the implementation of the school management processes and legal rules and procedures, processes and procedures used in the distribution of substances and human resources are considered to be fair and equitable.

As a matter of fact, an important finding of the research carried out by Çağlayan (2014) is that there is a positive relationship between organizational justice perceptions and organizational citizenship behavior. The relationship between organizational citizenship behavior and the concept of organizational justice reveals the need for teachers to feel that they are treated fairly and show fairness to the school management. In the study conducted by Şahin and Kavas (2016), it was found that there was a high level of statistically significant positive relationship between

teachers' organizational justice perceptions and organizational commitment levels. In other words, it has been determined that increase in teachers' organizational justice perceptions causes their organizational commitment levels to increase. Kalman, Gedikoğlu (2014) found a high level of significant relationships between school administrators' accountability and organizational justice perceptions in schools. In the study conducted by Kurtulmuş and Karabıyık (2016); it is concluded that it is important for the managers to pay attention to the actions / managerial practices such as the school's use of facilities in a fair manner to all staff and not to take sides among employees. Research findings of Ozdemir (2013) show that the perceived organizational justice and the merit in the administrators are related to the corporate loyalty and work effort in the teachers. Onder (2017) states that there is a moderate level of negative relationship between organizational silence and organizational justice and organizational commitment.

Based on the research findings saying that the organizational justice perception is high among teachers, in schools where current research is conducted based on the result of high perception of organizational justice among teachers; it can be said that there is a high level of voluntary and optional role surplus behaviors among the employees in terms of organizational citizenship behaviors or other expressions in the schools where the current research was conducted.

In addition, it can be suggested that in order to provide more effective, efficient, satisfactory work and operations in schools, to increase educational qualification, corporate citizenship and commitment, and to create a more fair school perception in educators, the school management should give further sensitivity to physical resource, award certificate distribution, evaluation of financial resources, administrative, judicial, managerial issues, management processes and superior-subordinate relationship issues.

5. REFERENCES

- Adams, J.S.(1965). Inequity in Social Exchange, in L. Berkowitz (ed.), *Advances in Experimental Social Psychology*, vol.2 (New York. Academic Press).
- Altınkurt, A. (2013). Örgütsel Adalet. *Yönetimde Yeni Yaklaşımlar* (Editörler. Hasan Basri Memduhoğlu, Kürşat Yılmaz). Ankara. Pegem A Akademi. 2. Baskı, 276-285.
- Baltacı, F., Güçlü, C., Çeliker, N. (2014). Liderlik Davranışının Örgütsel Adalet Algısı Ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* Y.2014, C.19, S.3, s.353-370.
- Castellano, W. G. (2017).21. Yüzyıl İşgücü Adanmışlığı İçin Uygulamalar (Çeviri Editörü: Özlem Kunday). Ankara Nobel Akademik Yayıncılık. 1. Baskıdan Çeviri.

- Colquitt, J.A. (2001). On the Dimensionality of Organizational Justice: A Construct Validation of a Measure, *Journal of Applied Psychology*.
- Çağlayan, E. (2014). Öğretim Elemanlarının Örgütsel Vatandaşlık Davranışları ile Örgütsel Adalet Algıları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20, 4, 421-452.
- Fraenkel, J.R., Wallen, N. E., Hyun, H. H. (2012). How to design and evaluate research in education. Published by McGraw-Hill, a business unit of The McGraw-Hill Companies, Inc., 1221 Avenue of the Americas, New York, NY
- Hoy, Wayne K. ve Miskel, G. Cecil (2012), *Educational Administration, Theory, Research and Practice*, (Çeviri Editörü: Selahattin Turan) Ankara, Nobel Yayınları 7. Baskı.
- İçerli, L. (2010). “Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5(1): 67-92.
- Kalman, M. Gedikoğlu, T. (2014). Okul Yöneticilerinin Hesap Verebilirliği ile Örgütsel Adalet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 29(2), 115-128.
- Kurtulmuş, M. Karabıyık, H. (2016). Algılanan Örgütsel Adaletin Öğretmenlerin İşe Yabancılaşma Düzeylerine Etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 2, 459 – 477
- Leventhal, G.S.(1980). What Should Be Done With Equity Theory? New Approaches to the Study of Fairness in Social Relationships. In K. Gergen, M. Greenberg. And R. Willis (eds.) *social Exchange: Advances in Theory and Research* (New York: Plenum,
- Lunenburg F., C., ve Ornstein, A. C. (2013). *Educational Administration (Eğitim Yönetimi Çeviri Editörü: Gökhan Arastaman)*, Ankara, Nobel Yayınları 6. Baskı.
- McShane, S.L. - Glinow, M. A. V. (2016). *Örgütsel Davranış/Organizational Behavior* (Çeviri Editörleri: Ayşe Günsel, Serdar Bozkurt). Ankara Nobel Akademik Yayıncılık. 2. Baskıdan Çeviri.
- Önder, E. (2017). Ortaöğretim Okullarında Örgütsel Sessizliğin Yordayıcısı Olarak Örgütsel Adalet ve Örgütsel Bağlılık. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18, 2, 669-686
- Özdemir, A. (2013). Okul Yöneticilerindeki Adalet ve Liyakat ile Öğretmenlerdeki Sadakat ve Gayret Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19,1, 99-117.
- Robbins S., P. ve Judge, T. A (2012). *Örgütsel Davranış*, (Çeviri Editörü: İnci Erdem) Ankara, Nobel Yayınları 14. Baskı.
- Robbins, S., P. Decenzo, D., A. Coulter, M. (2013). *Fundamentals of Management* (Çeviri Editörü: Adem Ögür) Ankara, Nobel Yayınları 13. Baskı.
- Şahin, R. Kavas, E. (2016). Örgütsel Adalet ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin Belirlenmesinde Öğretmenlere Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7, 14, 119-140

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Initiatives for Introducing Civil Partnerships and (Possible) Benefits: Example of Estonia, Lithuania and Latvia

Lidija ROZENTALE³

Abstract

Rights of respect for private life, housing, correspondence and “family life”, as well as compliance of family law with social reality, improvement of demographic situation, the necessity for sex education for children require constructive and cumulative actions on behalf of legislators with an aim to modernise family law regulations in conformity with current needs of the society. It refers to both Latvia and other countries that have not yet adopted a regulatory framework for the cohabitation outside marriage, i.e., partnership of opposite sex couples has not been regulated by law, thus, cohabitation outside marriage between opposite-sex individuals who establish a family has not been legally recognised. Moreover, the issue on legalisation of the same-sex relationships within national legal provisions is even more debatable. In conformity with judicature of the European Court of Human Rights (hereinafter – ECHR), the same sex couple relationships may also be included in the scope of “family life”, however, in conformity with the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (hereinafter – the Convention), no formal obligations to allow the same-sex marriage are imposed on countries. Thus, rights for inviolability of family life are not absolute – they can be restricted with an aim to protect the interests of the country’s economic well-being, public order, safety, culture etc., unless the restriction is proportionate to the goal to be achieved. According to the author’s views, it is related to the implementation of the same-sex institution in national legal provisions. To legalise the institution of the same-sex civil partnerships in Latvia, it would be required to amend a list of national regulatory enactments. Primarily, legalisation of the institution of the same-sex civil partnerships would contradict the Article 110 of the Constitution. It should be noted that sexual orientation is listed among discriminatory criteria. Namely, the second sentence of the Article 91 of the Constitution defines the principle for ban on discrimination: All human beings in Latvia shall be equal before the law and the courts. Human rights shall be exercised without discrimination of any kind. As it can be concluded from the aforementioned, civil partnership between individuals of non-traditional sexual orientation cannot be legally banned. At the same time, there are no legal instruments to apply legal provisions for these couples. As the Article 10 of the Treaty on the Functioning of the European Union (hereinafter – the Union) stipulates, in defining and implementing its policies and activities, the Union shall aim to combat discrimination based on sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation.

Keywords: marriage, partnerships, family

³ Riga Stradins University, LATVIA

1. INTRODUCTION

In today's turbulent era, civil partnerships are a reality, so in a number of countries, including in Lithuania, Latvia and Estonia, there is a lot of debate about the introduction of such institute into the national law and the development of an effective legal framework.

It should be noted that in some EU Member States, such as Estonia,

and obligations is equivalent to that of spouses, for example, in relation to immigration. Thus, in countries where the civil partnership is regarded equal to marriage, the individual gains the right to move to live in the country where the civil partnership is registered.

In the author's opinion, it is essential to define the primary national tasks, which are in line with those laid down in the national Constitution, laws and European Union (hereinafter – the EU) legislation, thereby acting solely in public interests (Mackeben A. “Grenzen der Privatisierung der Staatsaufgabe Sicherheit”, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2004). The sovereignty of the State, based on the constitutional order and the framework summarised by fundamental rights, given the opportunity for the State do decide freely on public interests worthy of protection. For example, the legislator has a primary contact with the public, that provides information on the primary needs of various social groups, which are essential for taking the most effective

Sweden, France, etc., it is possible to officially register civil partnerships without getting married. They are called registered civil partnerships, i.e. the way in which two people live together as a couple, regardless of gender, register the fact of their cohabitation with the authorities of their home country. In some countries, where a legalized institute of registered civil partnerships is often regarded as equal to the institute of marriage, the scope of their rights

decisions of the common public interest. The author would like to emphasize that the inviolability and stability of the “family life” provides for the development of the society and thus also for the national identity and development of the country. In other words, it is possible to define the public interest on the basis of economic or social considerations (Constitutional Court of the Republic of Latvia, judgment in the Case No 2012-12-01, 2013). Attention should be drawn to the fact that at present the fundamental duty of the State in Latvia is to protect the family (Constitutional Court of the Republic of Latvia, judgment in the Case No 2005-19-01, 2005), however, in the author's opinion, the existing scope of Article 110 of the Constitution of the Republic of Latvia does not fully provide for it, especially it does not ensure the protection of families who, for various reasons, have chosen not to enter into marriage. There is quite a number of such families nowadays, as shown also by statistics (Putniņa A., Zīverte L., “Neredzamās” viena dzimuma partneru

ģimenes Latvijā. 2008). Furthermore, the full protection of the rights of children born in such unregistered civil relationships is at risk. Accordingly, the issue of a harmonised and effective scope of the legal framework, which ensures the fulfilment of the obligations under the national law, regardless of the existence or absence of the registration of cohabitation, is topical, since, according to the case law, the institute of family is not limited to the relationship concluded on the basis of marriage. Thus, the author agrees with the opinion expressed by the Constitutional Court that the fundamental rights included in the Constitution should not be merely declarative, i.e. it is also the duty of the State to initiate rights by establishing an effective mechanism for enforcing legal provisions and to ensure effective enforcement of rights (Constitutional Court of the Republic of Latvia, judgement in the Case No. 2003-19-0113, 2013). In situations where the State has concluded and recognised the rights as to be protected, such as a union between a man and a woman, the family, the State has a duty to take a set of measures and allocate the necessary resources to enforce those rights. So, the State should do everything in its power to effectively protect the union between a man and a woman, the rights of the family and parents.

2. Possibility of introducing the Partnership Institute

The European Court of Human Rights has recognised that Article 8 of the Convention for the Protection of Human

Rights and Fundamental Freedoms (The European Council. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, 1950, The Republic of Latvia joined in 1997) does not limit the concept of the “family” to a relationship based on marriage, and may also include other *de facto* „family” ties in cases where the parties live together outside marriage. It means that there is a relationship equivalent to family relationship between a child born outside the marriage and his or her parents, even if the parents were already divorced at the time the child was born (the European Court of Human Rights, judgment in the Case No 16969/90. “Keegan v. Ireland, 1994).

While studying foreign practice, there is a growing debate about the necessity for the legal framework of this institute in Latvia, for example, an extension of the competence of the notarial institute has been discussed. The role of the notarial institute in implementation of registered partnerships is being evaluated, but, so far, no consensus has been reached on the gender of registered cohabitants and the extent of the rights to be protected. The Constitution of the Republic of Latvia makes it clear that the State shall protect and support marriage, the union between a man and a woman, the family, the rights of parents and the child (Law of the Republic of Latvia. 1922: 110). According to the author, there is also a need for a clear resolution of the legislator in Latvia as to whether the partnership is

legally recognised, in other words, whether the actual cohabitation of two persons has the same legal effect as the marriage.

Despite extensive discussions in the public space and in Parliamentary Committees, as well as the conclusions of the study commissioned by the Ministry of Justice “On the Legal Framework for Unregistered Male and Female Partnerships in Europe and Latvia” (Zvērinātu advokātu birojs „Eversheds Bitāns”. Juridiskais pētījums: Par vīrieša un sievietes nereģistrētu partnerattiecību tiesisko regulējumu Eiropā un Latvijā. Rīga: LR Tieslietu ministrija, 2008), there has been no consistent view on legalising partnerships until now. Even more, there has been a series of discussions on amending the legislation or drafting a separate act on this issue, but nothing has yet been done at the national level. It should be noted that while interpreting the fundamental rights established in the scope of Article 110 of the Constitution of the Republic of Latvia, account should be taken of the norms contained in international human rights documents and the practice of applying them. (Law of the Republic of Latvia. The Constitution of the Republic of Latvia. 1922: 110). For example, the Constitutional Court points out that when interpreting the scope of Article 110 of the Constitution of the Republic of Latvia in connection with Article 10 of the United Nations Preamble “International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights”, it is implied that the obligation of the State is to provide as

much protection and assistance as possible to the family, especially at its founding stage, and while it is responsible for the care and upbringing of children (The United Nations Organisation, Preamble “International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights,” 1996; the Republic of Latvia joined in 1992). The Constitutional Court of the Republic of Latvia also recognises the family as the basis of the society, moreover, the Constitutional Court of Latvia has pointed out the necessity to ensure the widest possible protection of the family. The wording of Article 110 of the Constitution of the Republic of Latvia is too narrow and restricts the rights of the residents of Latvia who have not entered into marriage, because the family does not *a priori* prescribe the existence of marriage between a woman and a man. The author concludes that the current national legislation, i.e. the versions of Article 110 of the Constitution of the Republic of Latvia and Article 214 of the Civil Law do not regulate the relations between partners outside marriage, i.e. civil partnerships (Law of the Republic of Latvia, The Civil Law. Part One. Family Law. 1937).

The term ‘family’ also applies to the union formed on the basis of the partnership, and the role of the legislator is the legal alignment of this institute. The author emphasizes that the conclusion of marriage is a voluntary, informed and serious intention of a man and a woman to create a family that is legally certified, however actual circumstances, such as the existence of a child and the duration

of the relationship, also indicate that there is family relationship between the partners without a registration of relationships, which undoubtedly requires the political will of the legislator to introduce the regulation. For example, on 29 January 2015, Veiko Spolītis, a Member of the Saeima of the Republic of Latvia, submitted proposals to the Legal Affairs Committee of the Saeima for legalisation of partnerships in the Part on Family Law of the Civil Law of Latvia. The purpose of the proposals submitted is to introduce a ‘partnership’ civil law institute to establish that two individuals, regardless of their gender, are eligible to enter into a partnership with equivalent functions and rights as spouses (Latvijas Sabiedriskie Mediji. “Saeimā iesniedz priekšlikumu par partnerattiecību legalizāciju”, 2015). Meanwhile, a citizen’s initiative “Cohabitation Law” was submitted to the Saeima of the Republic of Latvia in 2018. 10 276 inhabitants of the Republic of Latvia have signed the initiative of the Cohabitation Law. Juris Pūce, the author of the initiative and the Chairperson of the Board of the party “For Latvia’s Development”, explained that there is a possibility for the State authority “to demonstrate decisiveness and play an active role in tackling major societal challenges” by adopting the Cohabitation Law (Latvijas Sabiedriskie mēdiji. “Saeimā iesniedz pilsonisko iniciatīvu par Kopdzīves likumu”, 2018). The proposal was not approved, but it is still conducive to discussions on the need for a legal framework for partnerships.

In the opinion of the author, when amending the legal provisions of the Civil Law regarding legalisation of partnerships, it is also necessary to modify the scope of Article 110 of the Constitution of the Republic of Latvia. At present, in accordance with the basic national law (Law of the Republic of Latvia. The Constitution of the Republic of Latvia, 1922), the type of a family that exists outside marriage between individuals of the opposite sex is just a legal abstraction. First of all, because there has been no legal framework at national level for a partnership institute, which is contrary to the principles of democracy and the existing social situation. Secondly, the Republic of Latvia is a democratic country, and since 2004, following the accession to the European Union, the legislation of the European Union has also been binding. Thus, the author’s scientific interest in the legal scope of the partnership institute and the possibility for its implementation at national level is driven by the consideration that there are a number of countries where a partnership institute is legalised, i.e. both registered and unregistered partnerships are legally protected that ensure the legal security of each individual and the integrity of family life. There are several countries where same-sex partnerships can be registered, but there are no such rights for the opposite-sex couples (European Commission. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of

the Regions “Bringing Legal Clarity to Property Rights for International Couples”, COM/2011/0125, 2011). It is of vital importance that the cohabitation institute may not be incorporated into the legal framework of various countries, thereby establishing ambiguous creation of rights at international level. According to the European case law, the development of a partnership institute can be observed in almost all EU countries. For example, the recognition of partnerships is beginning in the Nordic countries, i.e. Scotland, France, as well as in some Eastern European countries such as Croatia and Slovenia. The judicature of the European Court of Human Rights (hereinafter - the ECHR) recognises partnership as “family life” for the purpose of Article 8 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (the European Council. The Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, 1950. The Republic of Latvia joined in 1997). On 7 November 2013 the Grand Chamber of the ECHR passed the judgment in the case *Vallianatos and others against Greece*, which clearly stated that, first, the European Convention on Human Rights does not oblige countries to introduce a framework for cohabitation of unmarried couples. Second, if a country nevertheless decides to introduce it, it is not entitled to impose it only on different-sex couples (The European Court for Human Rights, Judgment in the case “*Vallianatos and others v. Greece*” No. 29381/09; 32684/09, §§ 70-92, 2013).

The ECHR determines that such “registered partnerships” should also be defined for same-sex couples; otherwise there is a breach of Article 14 of the Convention in conjunction with Article 8: discrimination in the exercise of the right to respect for private and family life (The European Court for Human Rights, Judgment in the Case “*Vallianatos and others v. Greece*” No. 29381/09; 32684/09, §§ 70-92, 2013). The ECHR has recognised that partners who have lived together for many years and constitute a “family” are entitled to protection of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, regardless of the fact that the partnership exists outside marriage (The European Court for Human Rights, Judgment in the Case “*Petrov v. Bulgaria*” No. 15197/02, 2008). So, it can be concluded that the concept of family does not apply only to families legalised in accordance with the procedure established by law, which has also been confirmed by the European Court of Human Rights and the judicature of the Constitutional Court of the Republic of Latvia, so the action of the legislator regarding the initiation of a mechanism for protecting individuals and their families is needed.

While politicians and experts are debating in Latvia, the Estonian Parliament adopted the Registered Partnership Act on 9 October 2014 (Law of the Republic of Estonia. Registered Partnership Act, 2014. In force from 2016), which applies to both same-sex partnerships and opposite-sex individuals

who are in registered partnerships. Despite the adoption of a special legal provision in Estonia, i.e. a law that will govern a registered partnership institute, a number of amendments to the related laws and regulations are still required. In addition to the Registered Partnership Act, the couples living in partnerships are bound by the Vital Statistics Registration Act (Law of the Republic of Estonia. Vital Statistics Registration Act, Entry into force 2010-2014) and the Marital Property Register Act (Law of the Republic of Estonia. Marital Property Register Act, Entry into force 2017-2019), which govern matrimonial property regimes but apply also to registered cohabitation relationships.

According to the author, by analysing and evaluating the experience of Estonia, it is possible to see the positive examples that should be discussed in Latvia as well. For example, the scope of Estonian Registered Partnership Act governs such essential matters as the procedure for entering into a registered cohabitation agreement, the legal consequences of a registered cohabitation agreement and the procedures for termination of a registered cohabitation agreement. A registered cohabitation agreement shall have legal effect from the moment it is concluded in the form of a notarised document. Like spouses, partners are only eligible to enter into this type of contract if they are legally free and unmarried, and there are no restrictions on descendant and ascendant relatives. In the case of individuals with partial legal capacity, the set of such

rights is not limited, but these individuals must be aware of the legal consequences of concluding a registered cohabitation agreement. Prior to concluding the contract, a notary shall examine the preconditions and possible obstacles to the conclusion of the contract. If the preconditions for concluding such a contract are found, the notary refuses the conclusion of the contract.

Meanwhile in mid-October 2013, the Minister of Justice of Lithuania brought forward a new proposal to amend the Civil Law of the Republic of Lithuania on unregistered partnerships between a man and a woman. In other words, if the individuals in the partnership are not married but actually live a common family life, their partnership will be recognised on the basis of law. On 14 October 2015, the Parliament of the Republic of Lithuania rejected the draft law on registered partnerships (Kuktoraitė E. Lithuanian Parliament Rejects Civil Partnership Bill, 2015). The Civil Code of the Republic of Lithuania has been governing the property relations of unregistered cohabitation partners since 2001, however, so far, the provisions of the law have not been particularly topical and interpretable in practice, since there have been no in-depth studies of judicial practices and scientific literature on the unregistered cohabitation institute. The legitimate purpose of the aforementioned legislation is only to settle property relations; but, so far, the registered partnership institute has not been legalised in the law system of the

Republic of Lithuania and despite a number of proposed amendments to other related laws, the Republic of Lithuania has not harmonised a registered cohabitation institute in a special legal provision.

It should be pointed out that on 22 August 2007, a draft law amending the Civil Code (Law of the Republic of Lithuania. Modification and modification of articles of Civil Code. 2007) was submitted to the Legal Committee of the Republic of Lithuania, which provided that the partnership was a monogamous relationship between a man and a woman registered in the form of a contract and registered in a single register in accordance with the procedure of a notarised document, i.e. similar to the current Estonian law adopted on registered cohabitation. However, these amendments were not approved in the Republic of Lithuania. The scope of Section 6, Chapter 15 of the Civil Code of the Republic of Lithuania, currently in force, is limited to the property relations among the partners, where this set of rules should also be interpreted in respect of the property law of individuals forming part of the partnership applicable to spouses (Law of the Republic of Lithuania. Civil Code. 2000, 4.523.-4.262.). The aforementioned framework of the Civil Code establishes the right of partners to enter into a notarial cohabitation agreement upon commencement of cohabitation, stipulating the model of their property relations, namely, agreeing on division and use of the property acquired during cohabitation, including at

the end of the actual cohabitation. The nature of that agreement is similar to that of marriage agreements on the joint ownership of property or separate ownership. Namely, if at the beginning of actual cohabitation, the partners have not concluded an agreement on their property relations, on termination of the actual cohabitation of partners, the provisions of Article 3.234 of the Civil Code of the Republic of Lithuania governing the division of the joint property may be applied at the court. That law provides for governing of property relationship only between partners of opposite sex.

Until now, discussions in the Republic of Lithuania have focused on establishing two types of legal framework for the legal protection of cohabitation between partners, namely the introduction of an institute of registered and unregistered partnerships. First, the possibility of establishing unregistered partnerships, which would be recognised by law by stating the existence of long-term de facto cohabitation and care for the common household, was discussed. The problem was the stating of the fact that the partners lived together, that is, if one of the partners denied the existence of the fact of cohabitation, the partner's rights could be provided by applying to a court. Although this legal provision was included in the scope of the Civil Code of the Republic of Lithuania, its interpretation was not widespread in practice, so amendments to the Civil Code were made to regulate only the property relationship of unregistered partners. In other words, in situations

where the fact of actual cohabitation of the partners is established, or both partners do not deny it, if the partners have not entered into a civil law agreement regulating the partners' property relations, the rules related to the division of the joint property of spouses are applied in compliance with the provisions of the Civil Code of the Republic of Lithuania. If a registered partnership institute is not introduced, the aim of the legislator is to provide legal protection of the most vulnerable partner, namely, if a partnership is stated, the property purchased during the cohabitation is considered to be the joint property of the partners. The author concludes that the fundamental purpose of unregistered partnerships in the Republic of Lithuania, when the actual cohabitation of partners is stated, is to provide equivalent legal protection as to spouses. It is therefore not necessary to set up an equivalent institute for marriage, namely, a registered partnership institute.

Whereas, the Registered Cohabitation Act of Estonia regulates the obligations and rights of partners towards each other and the family, as well as regulates the options for the regime of settlement of mutual property relations. For example, a registered cohabitation agreement may specify in detail the nature of the partners' property relations both how the property relationship is regulated during the cohabitation and in the event of termination of cohabitation whether the agreement is terminated or annulled by court. Attention should be

paid to the fact that in a registered cohabitation agreement, the partners may agree that in the event of termination of cohabitation or withdrawal of the cohabitation agreement the provisions of Chapter 5, sub-chapter two of the Family Law Act of Estonia governing the relationship between spouses will be applied. According to the author, the scope of the said law regarding the settlement of registered partners' property relations is positive, since, unlike Latvia, where a special legal framework for property aspects of partnerships has not been developed and adopted, the rights of individuals are not protected in case of partnership breakdown, and different practices may be applied in dispute settlement. It is noted that the absence of a legal framework cannot and does not lead to uniform judicial practice regarding the legal protection of individuals in partnerships. The following is an example of this: on 25 January 2011, during fulfilment of official duties, Captain A.Znotiņš, a senior inspector of Viesīte Police Station of Jēkabpils Order Police Department, Zemgale Regional Police Administration of the State Police died while detaining a group of criminals for committing armed robbery in Jēkabpils.

The Ministry of Interior received an application from D.Vītola, a cohabitation partner of A. Znotiņš, dated 20 June 2011, in which D.Vītola indicated that she lived together with A.Znotiņš since 30 May 2009, and that they had started cohabitation. At the same time, it was indicated in the application that D.Vītola

had applied to the court for the establishment of a legal fact. The Ministry of Interior received the judgment of 4 August 2011 of Jēkabpils District Court, which entered into force on 30 August 2011, by which the court had established the fact that D.Vītola and A.Znotiņš had lived together from May 2009 to 25 January 2011, and they had common household, i.e. during A.Znotiņš' life-time, he and his close friend D.Vītola had established personal, close and permanent relationship. In view of the above, the Ministry of Interior asked the Cabinet of Ministers to decide on granting of a lump-sum allowance to M.Znotiņa and D.Vītola in connection with the death of an official (A.Znotiņš) during fulfilment of official duties related to danger (risk) to life or health. At the time of A.Znotiņš' death, his natural relatives were not forced heirs (spouse, children, parents or grandparents) (Cabinet of Ministers. Cabinet of Ministers Order No 607 "On granting of a lump-sum benefit from the State budget programme "Contingency Fund for Emergencies" to M.Znotiņa and D.Vītola due to the death of A.Znotiņš", 2012). It is this circumstance that leads to the conclusion that A.Znotiņš had naturally developed close ties with the people closest to him, who did not have the status of a forced heir. In such a situation, observing the moral norms of the society, it can be concluded that there was a moral obligation between A.Znotiņš and the people closest to him (M.Znotiņa and D.Vītola) to care for each other. Considering the fact that the decision on

granting the allowance to relatives of the police officer, who died during the fulfilment of official duties, who are not forced heirs, is not provided by regulatory enactments, the matter regarding the allowance to be paid and its amount is conceptually decided by the Cabinet of Ministers, considering the status of the person and actual circumstances. The purpose of the allowance paid to D.Vītola is to provide material support to relatives (Cabinet of Ministers. Cabinet of Ministers Order No 607 "On granting of a lump sum benefit from the State budget programme "Contingency Fund for Emergencies" to M.Znotiņa and D.Vītola in case of A.Znotiņš death", 2012).

Based on the fact that the granting of a material benefit in the event of the death of an official should be assessed within the framework of the administrative procedure, attention should be paid to the statement expressed in the decision of the Constitutional Court of the Republic of Latvia (The Constitutional Court of the Republic of Latvia, decision "On the entry and residence of foreign citizens and stateless persons in the Republic of Latvia", Case No 2006-41-01, 2007) that the scope of application of the principle of proportionality referred to in Article 13 of the Administrative Procedure Law (Law of the Republic of Latvia. Administrative Procedure Law. In force since 2004) is not limited to consideration of efficiency in cases of freedom of action, but should also apply where the authority is required to issue a mandatory administrative act. The Constitutional Court of the Republic

of Latvia has justified this conclusion by the fact that the principle of proportionality as a principle of constitutional standing arising from Article 1 of the Constitution of the Republic of Latvia (Law of the Republic of Latvia, 1922) also applies in the case of a mandatory administrative act. Namely, in a democratic state governed by the rule of law, public administration must strive for justice. Formal application of legal provisions is not admissible, ignoring the actual circumstances which, significantly distinguish a particular case from other cases in which the legislator has provided for a certain type of exercise of public authority. Therefore, in atypical cases, the institution has the right to deviate from the implementation of the statutory legal effects. However, such a deviation should be based on specific, reportable and compelling arguments. In order to ensure that justice is respected and to assess the request made in the applications by M.Znotiņa and D. Vītola to pay a lump-sum allowance due to the death of A.Znotiņš, it was necessary to ascertain the relationship between those persons and the deceased official. In its judgment of 4 August 2011, Jēkabpils District Court of the Republic of Latvia found out the fact that D.Vītola lived together with A.Znotiņš from May 2009 to 25 January 2011 (a little over a year and a half), and they had common household. The Court stated in its judgment that the evidence in the case confirmed the circumstances specified in the explanations of the applicant. There was sufficient evidence

in the case to demonstrate that, during the period indicated by the applicant (from the end of May 2009 to the death of A.Znotiņš), they lived in the same dwelling in order to maintain common relationship and they had common household corresponding to that relationship. All witnesses pointed out the circumstances leading to the conclusion that there was personal, close and permanent relationship between D.Vītola and A.Znotiņš. The Court found that this was also confirmed by the photographs, taken at various periods of time that were submitted to the case. In addition, the Court found that it was apparent from the statements of D.Vītola and from the testimony of the witnesses that D.Vītola and A.Znotiņš had made a mutual promise to get married. Whereas, M.Znotiņa did not provide any information in her application suggesting close relationship with A.Znotiņš, so the author concludes that the above precedent is equivalent to the situation where the ceiling of the “Maxima” store in Zolitūde collapsed during the duty period of the firefighter E.R., where he was one of the three rescuers who died in the second collapse. These situations are striking examples of the importance of the legal framework of the partnership institute in ensuring equal legal security for families, irrespective of their registration and social status in the society. Consequently, in order to respect the rights to housing etc. enshrined in human rights, and in view of the tendency of countries around the world to regulate partnerships, it is also necessary to initiate a legal

framework for partnerships in national law in the same way as in Lithuania, where the institute for unregistered partnerships exists, and cohabitation of partners is recognised by law. Or as it is in Estonia, where the Registered Cohabitation Act is adopted, which governs partnerships registered by partners in conjunction with the provisions of the Family Law Act of Estonia applicable to spouses. Attention should be drawn to the fact that if the benefits of cohabitation are equivalent or close to benefits of marriage, the State should not treat marriage and cohabitation differently, for example within the context of tax relief or establishing the property regimes between cohabitating partners (Barlow A., James G., "Regulating Marriage and Cohabitation in 21st Century Britain", *The Modern Law Review*, Volume 67, No 2, 2004, pp.143-176). The author shares this point of view. It should be noted that The Civil Law of the Republic of Latvia on the basis of the principle of separate ownership, first determines what property each spouse individually owns (Law of the Republic of Latvia. Civil Law. Part One. Family Rights. 1937, Paragraphs one and three of Article 89, Paragraph one of Article 91), after that providing for pre-conditions under which the property jointly belonging to both spouses is acquired [...]. Namely, depending on the individual or joint ownership of property, a distinction is made between the "separate property" of each spouse and the "joint property" of both spouses. Moreover, it is implicit from the law that,

alongside the "individual property", each spouse alone (individually) also owns "separately acquired property" during the marriage. In this respect, the spouse's individual property and the separately acquired property may also be referred to as "the spouses' separately owned property" or as their property in the wider sense (Kalniņš E., *Laulāto manta laulāto likumiskajās mantiskajās attiecībās*. – Rīga: TNA, 2010. 45.lpp). Such type of division of property is also presumed by the Department of Civil Cases of the Supreme Court of the Republic of Latvia regarding the legal property relations of spouses (The Department of Civil Cases of the Senate of the Supreme Court of the Republic of Latvia, judgment in the case No SKC-209 "On the recognition of property rights to movable property and recovery of damages", 2008). Similarly, to the Civil Law of the Republic of Latvia regarding the relevant regulation of matrimonial property regulation, the Registered Partnership Act of the Republic of Estonia prescribes that the dwelling in which the two registered partners reside together is to be considered as family housing. The author came to this conclusion by analysing the provisions of the Civil Code of the Republic of Lithuania, which regulate the property relations of non-registered partners. It can be concluded that in most countries where the partnership institute has been legalised and the legal framework has been introduced, it is not fundamentally different from the legal framework and application process of matrimonial property regimes.

Summarising the above, the author concludes that the legalisation of unregistered partnerships in the framework of the Civil Law of the Republic of Latvia providing the legal protection of couples in civil partnerships, for example, by applying provisions of Article 89 and Article 90 of the Civil Law of the Republic of Latvia to the property relations of partners by analogy as matrimonial property relations are regulated, would be a great benefit. In Hungary and Lithuania, for example, in the case of unregistered partnerships, it is also possible to split the property acquired according to the contribution of each partner if there is a mutual agreement (Sólyom L., Brunner G. Constitutional judiciary in a new democracy. University of Michigan Press, 2000, pp 257). In the opinion of the author, such a consideration should also be introduced into national law by legalising the partnership institute.

In conclusion, the author points out that in Estonia the Registered Partnership Act prescribes the process of adjusting property regimes, while not regulating the order of the succession of partners, which is governed by general rules. It is concluded that everyone has the choice of legal security of cohabitation, namely to enter into marriage or partnership. Thus, the will of the Estonian State to create legal certainty for each of its inhabitants, regardless of the chosen form of cohabitation is positive. There is no protection mechanism for couples in civil partnerships in Latvia, despite the fact that civil partnerships are a reality and a

model of social cohabitation. Adoption of the legal framework for partnerships would guarantee the right of couples in civil partnerships to the inviolability of their private and family life, the legal security of the family institute, irrespective of the fact of registration, which is the foundation of a legal, democratic state.

The State has an obligation not only to guarantee the solidarity of married couples and to provide protection for the most vulnerable spouse, but also to guarantee this protection for couples living in partnerships. This protection can take the form of either legislation (regulatory enactments) or jurisdiction (autonomous judicial review of the spouses' property rights, if necessary). In any case, it is the State and not the contractors who are responsible for guaranteeing the fairness of the contracts concluded. This leads to the conclusion that it is the role of the State and not of the couples in the relationship to regulate the ownership in the partnership, although the State may give couples the right to regulate their rights and obligations on a voluntary basis. The author has observed a significant situation in Latvia that requires careful attention, namely: the public has repeatedly shown initiative to change the existing situation by drafting the provisions governing the partnership, which have also been submitted to the Saeima of the Republic of Latvia for approval. Whereas, the government's response has been negative in all cases in relation to taking measures for

implementing the draft law. Unfortunately, it has to be concluded that the relationship and the lack of understanding between citizens and the government also affect the rights – the existence of rules of law. It should be noted that legalisation of partnerships would help to resolve the legal problems of couples in civil partnerships, such as property regimes, and would lead to clear judicature and uniform case law in all EU countries.

List of sources used

1. Apvienoto Nāciju Organizācija, Preambula “Starptautiskais pakts par pilsoņu un politiskajām tiesībām”, 1996. Latvijas Republika pievienojās 1992.gadā <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-likumi/id/705>
2. Barlow A., James G. (2004). “Regulating Marriage and Cohabitation in 21st Century Britain”, *The Modern Law Review*, Volume 67, No 2, pp.348
3. Eiropas Cilvēktiesību tiesa. (1994). Spriedums lietā Nr. 16969/90, “Keegan v. Ireland”. <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57881>
4. Eiropas Cilvēktiesību tiesa. (2008). Spriedums lietā “Petrov v. Bulgaria” Nr.15197/02. <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-86454>
5. Eiropas Cilvēktiesību tiesa. (2013). Spriedums lietā “Vallianatos and others v. Greece” Nr. 29381/09; 32684/09, §§ 70-92. <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-128294>
6. Eiropas Padome. (1950) Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija, Latvijas Republika pievienojās 1997.gadā <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-likumi/id/649>
7. European Commission. (2011). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions “Bringing legal clarity to property rights for international couples”, COM/2011/0125, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52011DC0125>
8. Kalniņš E. (2010). Laulāto manta laulāto likumiskajās mantiskajās attiecībās. – Rīga: TNA, 361 lpp
9. Kuktoraitė E. (2015). Lithuanian Parliament Rejects Civil Partnership Bill. <https://www.lgl.lt/en/?p=11215>
10. Latvijas Republikas Satversmes tiesa. (2007). Lēmums “Par likuma “Par ārvalstnieku un bezvalstnieku ieceļošanu un uzturēšanos Latvijas Republikā” lietā Nr. 2006-41-01. http://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2016/02/2006-41-01_Lemums_izbeigsana.pdf
11. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments. (2008) Spriedums lietā Nr.SK-209 “par īpašuma tiesību atzīšanu uz kustamu mantu un zaudējumu piedziņu”.
12. Latvijas Republikas Likums. Administratīvais procesa likums. Spēkā no 2004.gada, <https://likumi.lv/ta/id/55567>
13. Latvijas Republikas likums. Civillikums. Pirmā daļa. Ģimenes tiesības. 1937. <https://likumi.lv/ta/id/90223>
14. Latvijas Republikas likums. Latvijas Republikas Satversme: Spēkā no 1922.gada, <https://likumi.lv/ta/id/57980>

15. Latvijas Sabiedriskie Mediji. (2015).” Saeimā iesniedz priekšlikumu par partnerattiecību legalizāciju”, <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/saeima-iesniedz-priekslikumu-par-partnerattiecibu-legalizaciju.a115866/>
16. Latvijas Sabiedriskie mediji. (2018). “Saeimā iesniedz pilsonisko iniciatīvu par Kopdzīves likumu” <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/saeima-iesniedz-pilsonisko-iniciativu-par-kopdzives-likumu.a264343/>
17. Law of the Republic of Estonia. Marital Property Register Act, Entry into force 2017-2019, https://www.riigiteataja.ee/en/compare_wordings?grupiId=100143&vasakAktId=519062017004
18. Law of the Republic of Estonia. Registered Partnership Act. In force from 2016 <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/527112014001/consolide>
19. Law of the Republic of Estonia. Vital Statistics Registration Act, Entry into force 2010-2014, <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/504022014001/consolide>
20. Law of the Republic of Lithuania. Civilcode. In force from 2000, <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.8A39C83848CB>
21. Law of the Republic of Lithuania. Modification and modification of articles of Civil code. In force from 2007, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=191fum7wo3&documentId=TAIS.303068&category=TAP>
22. Mackeben A. (2004) “Grenzen der Privatisierung der Staatsaufgabe Sicherheit”, Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, pp 286
23. Ministru kabinets. Ministru kabineta 19.12.2012. rīkojums Nr.607 “Par vienreizēja pabalsta piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" M.Znotiņai un D.Vītolai sakarā ar A.Znotiņa bojāeju” <https://likumi.lv/ta/id/253602-par-vienreizeja-pabalsta-pieskirsanu-no-valsts-budzeta-programmas-lidzekli-neparedzetiem-gadijumiem-m-znotinai-un-d-vitolai>
24. Sólyom L., Brunner G. (2000). Constitutional judiciary in a new democracy. University of Michigan Press, pp 417.
25. Zvērinātu advokātu birojs „Eversheds Bitāns”, (2008). Juridiskais pētījums: Par vīrieša un sievietes neregistrētu partnerattiecību tiesisko regulējumu Eiropā un Latvijā. Rīga: LR Tieslietu ministrija, 74 lpp.

Iraklı Tüketicilerin Türk Mallarına Karşı Olan Etnosentrik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma

Determination of Ethnocentric Trends of Iraqi Consumers to Turkish Goods

Mustafa METE

Hasan ALİ

Qahtan WAHBİ

Öz

Küreselleşmenin etkisiyle günümüz dünyasında herhangi bir yerde üretilmekte olan ürünün üretildiği ve tüketildiği coğrafi bölgenin kültürel özellikleri ile bu özelliklerin pazara giriş ve pazarda tutunma süreçlerine etkisi önemlidir. Kültürel farklılıklar pek çok güçlüğü de beraberinde getirmekte olup bunlar içerisinde en önemlilerden birisi tüketici etnosentrizmidir. Rekabetin en üst boyutlarda yaşandığı günümüz iş dünyasında firmalar pazarlama stratejilerini belirlerken hedef tüketicilerin etnosentrizm eğilimlerini de göz önünde bulundurmak zorundadırlar. Bu çalışmada Irak'taki tüketicilerin etnosentrik eğilimleri üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi ve ayrıca etnosentrik eğilimlerin tüketim davranışları üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 250'si (%61) kadın, 160'ı (%39) erkek olmak üzere toplam 410 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Yapılan çalışma neticesinde etnosentrik eğilim ile Türkiye yapımı ürünlere ilişkin genel tutum arasında pozitif yönlü, çok zayıf ve anlamlı bir ilişki, Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimi ile arasında pozitif yönlü, zayıf ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Tüketici Etnosentrizmi, Satın Alma Davranışı, Irak

Abstract

Due to the impact of globalization, the cultural characteristics of the geographical region in which the product is produced and consumed in any place in today's world and the effect of these properties on market entry and market holding processes are important. Cultural differences bring with it many difficulties and one of the most important ones is consumer ethnocentrism. In this study, it was aimed to determine the factors affecting the ethnocentric tendencies of consumers in Iraq and also to investigate the effect of ethnocentric tendencies on consumption behaviors. For this purpose, a total of 410 people, 250 (61%) female and 160 (39%) male, were included in the study. As a result of the study a positive, very weak and significant correlation between

ethnocentric tendency and general attitudes against Turkey made products, a positive, weak and significant correlation between buying Turkey made products trends was determined.

Keywords: Turkey, Consumer Ethnocentrism, Purchasing behavior, Iraq

GİRİŞ

21. yüzyılda dünyada hızla meydana gelen küreselleşme süreci artık ulusal sınırları kaldırmış ve dünyayı bir bütün haline getirmiştir. Bunun sonucunda da firmalar uluslararası pazarlara yönelmiş ve üretilen malların uluslararası pazarlarda satılmasına yönelik faaliyet sürdürmektedirler. Bu bağlamda da uluslararası pazarlama gün geçtikçe önem kazanmaya başlamıştır. Fakat uluslararası pazarlama önemli hale gelmesiyle ulusal kültür ve değerlerin de önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle uluslararası pazarlamada tüketicilerin kültürel değerleri ve tüketici davranışı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Dünyada yaşanan değişimler tüketici istek ve ihtiyaçlarına da yansımış ve pazarlama anlayışında değişiklikler meydana getirmiştir. Küreselleşme sonucu sınırların kalkmasıyla üretim yapan firmalar ürünlerini tüm dünyada pazarlamak için gerekli çalışmaları yapmaktadırlar. Fakat bazı tüketiciler yerli iş gücü ve yerli ekonomiye destek olmak için yerli firmaların ürünlerine karşı olumlu bir tutum sergilerken, yabancı firmaların ürünlerine karşı olumsuz tutum sergilemektedir. Tüketicileri bu olumlu veya olumsuz tutum sergilemelerine neden olan önemli

etkenlerden birisi de tüketici etnosentrizmidir.

Etnosentrizm kişinin kendi kültürünü ve yaşam biçimini başkalarının göre daha üstün bulma eğilimini ifade etmekte olup (Hammond ve Axelford, 2006, s. 927) etnosentrizmin tüketici davranışlarıyla ilişkilendirilmesi ve tüketicilerin ekonomik davranışları boyutundan ele alınmasıyla “tüketici etnosentrizmi” kavramı ortaya çıkmıştır (Uzkurt ve Özmen, 2004). Tüketici etnosentrizmi yüksek olan tüketiciler kendi ülkelerinin ürünlerini yabancı rekabetten korumak, aynı zamanda yerli işgücü ve ekonomiye katkıda bulunmak amacıyla yerli ürünleri tercih eden tüketicilerdir. Aynı zamanda yabancı ürünleri tercih etmenin vatansever bir davranış olmadığı düşüncesine sahiptirler (Shimp 1984, s.285). Dolayısıyla, tüketici etnosentrizminin belirli bir pazarda yüksek olması, o pazara girecek olan yabancı işletmeler için tehdit unsuru oluşturmakta, yerli işletmeler açısından da avantajlar sağlamaktadır. Bu nedenle, tüketici etnosentrizmi uluslararası pazarlar için bir engel oluşturmaktadır.

Tüketici etnosentrizmi tüketici davranışlarını etkilediğinden önemlidir. Bu nedenle, tüketici etnosentrizmini etkileyen faktörler tüketicilerin

etnosentrik eğilimleri etkilemektedir. Tüketici etnosentrizmini etkileyen faktörler; sosyo-psikolojik faktörler, demografik faktörler, ekonomik ve politik faktörlerdir. Bu faktörler etnosentrik eğilimin tüketici davranışları üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri açısından önemlidir.

Etnosentrik eğilimlerin tüketicilerin satın alma davranışları üzerinde nasıl etkisi olduğu ve bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar sonucu ortaya çıkan sonuçlar üreticilerin pazarlama yöntemlerini etkilemektedir. Bu nedenle özellikle başka ülkelerde faaliyet gösteren yabancı işletmeler açısından hedef pazarlarındaki tüketici etnosentrizminin derecesi önemlidir. Firmalar etnosentrik eğilimlerin tüketici davranışlarına etkisini belirlemek amacıyla çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmalarda Shimp ve Sharma tarafından 1987'de geliştirilmiş olan "CETSCALE" kullanılmaktadır. Bu ölçeğin amacı tüketicilerin etnosentrik eğilimlerinin ölçülmesidir. Bu ölçekle birçok ülkede çalışma yapılmıştır. CETSCALE ile ilgili çalışmaların sayısı konuya verilen önemin artmasıyla birlikte özellikle son yıllarda artmıştır. Ülkemizde yapılan çalışmalarda, Türkiye'de ölçeğin güvenilirliği ve uygulanabilirliğinin araştırılması, tüketicilerin etnosentrizm eğilimlerinin düzeyinin belirlenmesi ve tüketici etnosentrizminin demografik değişkenlerle ilişkisinin ortaya konması amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmada da Irak'taki tüketicilerin etnosentrik eğilimlerinin tüketim

davranışları üzerine etkisinin ne olduğu incelenmesi amaçlanmıştır.

LİTERATÜR ÖZETLERİ

Etnosentrizm kavramı birçok kişi tarafından tanımlanmıştır. Sharma ve Shimp'e (1987, s. 280) göre entosentrizm, kişinin etnik grubunun evrenin merkezi şeklinde değerlendirerek diğer tüm sosyal grupları kendi bakış açısıyla değerlendirip kültürel açıdan kendine benzeyenleri kabullenmesi, farklı olanları reddetmesidir.

Lanternari'ye (1980) göre grup içindekilere karşı yönetim, kanun, düzen, barış vs., hepsi gerekli olup grup dışındakiler ve dış grupla ilişkisi yağma ve savaş üzerine kuruludur. Gruba karşı fedakarlık ve sadakat kavramları ön planda iken grup dışındakilere karşı ise nefret duygusu öne çıkmaktadır. Etnosentrizmde her şeyin merkezinde iç grup bulunmakta iken dış gruba dair anlamlandırılan her şey iç grubun yorumlarına göre değişir.

Sökmen ve Tarakçıoğlu (2010, s. 27) etnosentrizmi kültürün mihenk taşı olarak konumlandırmakta olup diğer kültürleri iyi, kötü, alt, üst, doğru, yanlış şeklinde değerlendirmede önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Adı geçen araştırmacılara göre tüm gruplar olmasa da toplum içerisindeki pek çok grup etnosentrik davranış sergilemektedir. Etnosentrizm evrensel insan davranışlarından birisi olarak kabul edilmekte olup tüm toplumlarda, gruplarda ve kişilerde

görülebilmektedir (Sökmen ve Tarakçıoğlu, 2010, s. 27).

Sharma ve Shimp (1987) tarafından Amerikalı tüketiciler üzerine gerçekleştirilen çalışmada kullanılmıştır. Sharma ve Shimp yapmış oldukları bu çalışmada yüksek entosentrik eğilimdeki tüketicilerin yabancı ürünlerin kullanılmasına negatif baktıkları, yabancı ürünlerin yerli ve milli ekonomi için oldukça zararlı olduğunu, işsizliğin artmasına neden olduğunu düşündüklerini buna karşın etnosentrik eğilimi düşük olan tüketicilerin ürünlerin hangi ülkede üretildiğini dikkate almaksızın yabancı ürünleri kendi üstünlükleri açısından değerlendirdiklerini bildirmişlerdir.

Mutlu vd., (2011) yapmış oldukları çalışmada etnosentrik eğilim satın alma davranışları üzerinde etkili olmakta ve çoğunlukla da yerli ürünlere karşı bağlılık duygusunun artmasını sağlamakta, yabancı ürünleri ise reddetme tutumunun gelişmesine neden olmaktadır şeklinde bir sonuç bulmuşlardır.

Asil ve Kaya (2013) teki yapmış oldukları çalışmada Etnosentrik eğilimin etkisi ve düzeyi kişiler arasında farklılık arz etmektedir. Dolayısıyla bireylerden meydana gelen kültürler bakımından da etnosentrizmin düzeyi ve etkisi farklıdır. Etnosentrik eğilimi fazla olan kişilerde içinde bulunduğu grubu diğerlerinden üstün görme düşüncesi hakim olup bu düşünce de kendini satın alma, ürünleri boykot etme gibi çeşitli ekonomik hareketler şeklinde gösterir ki bunun da ithalatın veya yabancı ürünlerin kişinin

kendisinin, kendi toplumunun ekonomik yapısına zararlı olacağı düşüncesine bağlı olarak ön plana çıktığı sonucunu bulmuşlardır.

Tüketici etnosentrizmi alanında yapılan araştırmalar etnosentrik eğilimi yüksek olan tüketicilerin ahlaki olarak yerli ürünleri satın aldıklarını

Wang ve Chen (2004) Yerli ve ithal ürünler arasındaki kalite farkının tüketiciler tarafından değerlendirilmesi neticesinde varılan kanının satın alma davranışı üzerinde etkili olabileceği dikkate alındığından tüketicilerin satın alma istekliliği üzerinde etnosentrizmin etkisi ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre farklı olacaktır. Gelişmekte olan ülkelerde ithal ürünlerin çoğunlukla statü sembolü şeklinde değerlendirilmeleri aradaki farkın çok daha bariz olmasına neden olacaktır.

Eroğlu ve Sarı (2011) de yapmış oldukları çalışmada, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde öğrenimlerine devam eden 208 ön lisans ve lisans öğrencisi üzerinde yürütülen çalışmanın bulgularına göre algılanan tüketici etnosentrizmi ve marka bağlılığı arasında düşük de olsa anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Sarı ve Mardan (2011)'de Tüketici etnosentrizmi ile üniversite mensupları arasında akademisyenlerin, öğrencilerden daha fazla etnosentrik eğilim gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Etnosentrizm düzeyleri ile demografik değişkenler arasındaki ilişkinin de var olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Armağan ve Gürsoy (2011)' deki çalışmada Aydın ilindeki 386 tüketicinin Cetscale (Consumer Ethnocentrism Tendencies Scale) ölçeğine göre etnosentrizm düzeyi belirlenmiştir. Tüketiciler etnosentrik düzey bakımından farklı düzeylere ayrılmış, ve bu düzeyler ile bazı sosyo-demografik özellikleri arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca çalışmada beyaz eşya, gıda, tekstil ve elektronik eşya olmak üzere dört ürün grubunda menşe ülke etkisi belirlenmiştir. Buna göre tüketicilerin orta düzeyde bir etnosentrizm eğilimine sahip olduğu (%60,6) hesaplanmıştır. Tüketicilerin yaş, gelir grupları, eğitim düzeyleri, meslek ve siyasi görüşleri ile etnosentrizm düzeyleri arasındaki ilişki istatistiksel bakımdan anlamlı bulunmuştur.

Uyar ve Dursun (2015), Tüketici Etnosentrik Eğilim Ölçeği (CETSCALE) ile ölçülmüş ve araştırma kapsamındaki Türk tüketicilerinin orta düzeyde tüketici etnosentrizmi eğilimi gösterdikleri ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda etnosentrizm ile demografik faktörlerden medeni durum ve cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamışken, gelir arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca, eğitim ve yaş ile etnosentrizm düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Tüketici etnosentrizmi üzerinde en etkili demografik faktörler gelir ve eğitim olarak tespit edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Didar (2013,), yapmış olduğu çalışmada Farklı etnosentrik eğilim düzeyine sahip tüketicilerin, demografik ve bazı sosyal özellikleri arasında istatistikî anlamda bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca çalışmada menşe ülke etkisine yönelik olarak tüketicilerin tutum ve davranışlarında farklı etnosentrik eğilim düzeyinde, istatistikî olarak farklılık olup olmadığı da incelenmiştir. Bu amaçla oluşturulan hipotezler doğrultusunda SPSS 17.0 programında güvenilirlik ve Kikare bağımsızlık (crosstabs) testleri uygulanmıştır. Analiz sonucunda, tüketicilerin %41,9'nun orta düzeyde ve %36,5'nin ise düşük etnosentrizm eğilimine sahip olduğu hesaplanmıştır. Literatürden farklı olarak, demografik değişkenlerden sadece tüketicilerin eğitim düzeyleri ile etnosentrizm eğilimleri arasında ve etnik köken varlığı ile etnosentrizm eğilimleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ayrıca etnosentrizm düzeyleri ile menşe ülke etkisi ölçen önermeler arasında istatistiksel bakımdan anlamlı farklılıklar tespit etmiştir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Yapılan bu çalışmada Irak'a ihracat yapan Türkiye menşeli ihracatçılara bir öngörü olması açısından son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Türk menşeli firmaların ürünlerini ve ihracat stratejilerini pazarın yapısına göre, pazardaki müşteri isteklerinin ne olduğunun analizi açısından da bu çalışmanın faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı

Irak'taki tüketicilerin etnosentrik eğilimlerinin tüketim davranışları üzerine olan etkisinin incelenmesidir.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Türkiye'nin Irak içerisinde en fazla ihracat yatığı aynı zamanda Irak'ın kuzey bölgesinde etnik olarak Türkmenlerin, Arapların ve Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgeler seçilmiştir. Araştırmanın evrenini Kuzey Iraklı tüketiciler oluşturmakta olup örneklem olarak ise 250'si (%61) kadın, 160'ı (%39) erkek olmak üzere toplam 410 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma etnik olarak Türkmenler, Araplar ve Kürtler üzerine anket uygulanmıştır.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket ana hatlarıyla 6 bölümden meydana gelmektedir. Anketin birinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde yabancı veya yerel ürünler satın alınmasına yönelik eğilimleri belirlemeye yönelik 5'li Likert tipinde toplam 17 soru, üçüncü bölümde Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerini ölçmeye yönelik 5'li Likert tipinde 6 soru, dördüncü bölümde Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumları belirlemeye yönelik 5'li Likert tipinde 11 soru; beşinci bölümde Irak özelinde menşe ülke imajına ilişkin algıları belirlemeye yönelik 5'li Likert tipinde 9 soru; altıncı bölümde de Türkiye

özelinde menşe ülkeye yönelik antipatiklik düzeyini ölçmeye yönelik 5'li Likert tipinde 8 soru yer almaktadır. Yapılan güvenilirlik analizleri neticesinde “Yabancı veya yerel ürünler satın alınmasına yönelik eğilimler” için güvenilirlik katsayısı .831; “Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimleri” için .485; “Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumlar” için .744; “Irak özelinde menşe ülke imajına ilişkin algılar” için .758; “Türkiye özelinde menşe ülkeye yönelik antipatiklik düzeyi” için de .447 olarak hesaplanmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Çalışma neticesinde elde edilen verilerin analizi SPSS (Statistical Package for Social Sciences) Paket Programı ile yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler olarak ortalama, standart sapma ($\pm$) ve yüzde dağılımlar verilmiştir. Parametrik olan ikili değişkenlere ilişkin karşılaştırmalarda bağımsız değişkenler t testi, 3 ve daha fazla değişkenlere ilişkin karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi, parametrik olmayan 3 ve daha fazla değişkenlere ilişkin karşılaştırmalarda Kruskal Wallis H testi, ilişkisel karşılaştırmalarda Pearson Korelasyon analizi kullanılmış olup elde edilen sonuçlar %95 ($p < 0.05$) anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Araştırma kapsamında aşağıdaki hipotezler test edilmiştir;

H1: Katılımcıların demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, meslek, milliyet, eğitim düzeyi, aylık gelir) göre Türkiye yapımı ürünlerine yönelik genel tutumları farklılaşmaktadır.

H2: Katılımcıların demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, meslek, milliyet, eğitim düzeyi, aylık gelir) göre Türkiye yapımı ürünlerine yönelik genel tutumları farklılaşmamaktadır.

H3: Katılımcıların demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, meslek, milliyet, eğitim düzeyi, aylık gelir) göre Irak özelinde ülke imajına yönelik algıları farklılaşmaktadır.

H4: Katılımcıların demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, meslek, milliyet, eğitim düzeyi, aylık gelir) göre Irak özelinde ülke imajına yönelik algıları farklılaşmamaktadır.

H5: Katılımcıların demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, meslek, milliyet, eğitim düzeyi, aylık gelir) göre Türkiye özelinde ülke imajına yönelik antipati algıları farklılaşmaktadır.

H6: Katılımcıların demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, meslek, milliyet, eğitim düzeyi, aylık gelir) göre Türkiye özelinde ülke imajına yönelik antipati algıları farklılaşmamaktadır.

H7: Etnosentrik eğilim ile satın alma davranışları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

H8: Etnosentrik eğilim ile satın alma davranışları arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

BULGULAR

Yapılan çalışmadan elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde yer verilmiştir.

Demografik verilere ilişkin bulgular

Çalışmaya katılanlardan %34.9'u (n = 143) 20-30 yaş arasında iken %32.2'si (n = 132) 41-50, %19'u (n = 78) 51-60, %10.2'si (n = 42) 31-40, %3.7'si de (n = 15) 61-70 yaş arasındaydı (Tablo 4.1).

Tablo 4. 1. Katılımcıların Yaşa Göre Dağılımı

		n	Yüzde (%)
Yaş	20-30	143	34.9
	31-40	42	10.2
	41-50	132	32.2
	51-60	78	19.0
	61-70	15	3.7
	Toplam	410	100.0

Çalışmaya dahil edilenlerin %61'i (n = 250) kadın iken geri kalan %39'u (n = 160) ise erkekti (Tablo 4.2).

Tablo 4. 2. Katılımcıların Cinsiyetine Göre Dağılımı

		n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	250	61.0
	Erkek	160	39.0
	Toplam	410	100.0

Çalışmaya katılanların %31.5'i (n = 129) serbest meslek sahibi iken %30.7'si (n = 126) öğretmen, %28.8'i (n = 118) işadımı, %5.9'u (n = 24) emekli, %3.2'si de (n = 13) polisti (Tablo 4.3).

Tablo 4. 3. Katılımcıların Mesleğine Göre Dağılımı

		n	Yüzde (%)
Meslek	Polis	13	3.2
	Öğretmen	126	30.7
	İş adamı	118	28.8
	Emekli	24	5.9
	Serbest	129	31.5
	Toplam	410	100.0

Çalışmaya katılanlardan %48.8'i (n = 200) Türkmen iken %25.6'sı (n = 105) Arap, %25.6'sı da (n = 105) Kürt'tü (Tablo 4.4).

Tablo 4. 4. Katılımcıların Milliyete Göre Dağılımı

		n	Yüzde (%)
Milliyet	Türkmen	200	48.8
	Arap	105	25.6
	Kürt	105	25.6
	Toplam	410	100.0

Katılımcıların %43.9'u (n = 180) lisans mezunu iken %20.2'si (n = 83) lise, %16.8'i (n = 69) önlisans, %15.1'i (n = 62) ilköğretim, %3.9'u da (n = 16) lisansüstü mezunuydu (Tablo 4.5).

Tablo 4. 5. Katılımcıların Öğrenim Düzeyine Göre Dağılımı

		n	Yüzde (%)
Eğitim	İlköğretim	62	15.1
	Lise	83	20.2
	Önlisans	69	16.8
	Lisan	180	43.9
	Lisansüstü	16	3.9
	Toplam	410	100.0

Yapmış olduğumuz çalışmaya katılanların %31.7'sinin (n = 130) aylık geliri 4001-6000 TL arasında değişmekte iken %25.6'sının (n = 105) 1000-2000 TL, %19.8'inin (n = 81) 6001-10000 TL, %16.1'inin (n = 66) 2001-4000 TL, %6.8'inin (n = 28) de 10001-20000 TL arasında değişmekteydi (Tablo 4.6).

Tablo 4. 6. Katılımcıların Aylık Gelirine Göre Dağılımı

		n	Yüzde (%)
Aylık Gelir	1000-2000	105	25.6
	2001-4000	66	16.1
	4001-6000	130	31.7
	6001-10000	81	19.8
	10001-20000	28	6.8
	Toplam	410	100.0

Yabancı (İthal) veya Yerel Ürünler Satın Alınması Hakkındaki Eğilime İlişkin Bulgular

Katılımcıların yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almalarına yönelik eğilimlerini belirlemek amacıyla 5'li Likert tipinde 17 adet soru sorulmuş olup ölçeğin her bir maddesinden elde edilen ortalama puan Tablo 4.7'de görülmektedir. Tablodan da görüleceği üzere katılımcılar en yüksek puanı "Irak ürünleri satın alın. Irak'ın çarkları işlesin" maddesinden, en düşük puanı ise "Yabancı ürünleri satın almak Iraklılığa aykırıdır" maddesinden elde etmişlerdir. Bu da katılımcıların yerli ürün satın alınmasına yönelik bir eğilim içerisinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 4. 7. Yabancı (ithal) veya Yerel Ürünler Satın Alma Eğilimine İlişkin Ortalama Puanlar

	Ortalama	Ss (±)
Sadece Irak'ta bulunamayan ürünler ithal edilmelidir.	3.01	1.38
Her zaman ilk ve son tercihim Irak ürünlerinden yanadır.	2.68	1.27
Yabancı ürünleri satın almak Iraklılığa aykırıdır.	1.95	1.09
Irak vatandaşlarının işsiz kalmasına neden olabileceği için yabancı ürünler satın alınmamalıdır.	3.03	1.30
Gerçek bir Irak vatandaşı her zaman Irak malı satın almalıdır.	2.30	1.20
Başka ülkelerin zengin olmasına neden olmamak için Irak malı satın almalıyız.	2.70	1.28
Ülkemiz iş dünyasına zarar verebileceği ve işsizliğe neden olabileceği için ithal ürünler satın almamalıyız.	3.15	1.25
Uzun dönemde daha maliyetli olsa da Irak malı satın alınmalıdır.	2.94	1.15
Ancak ülkemizde temin edilemeyen ürünler yabancı ülkelerden satın alınmalıdır.	3.38	1.26
Yabancı malları satın alan tüketicilerimiz vatandaşlarımızın işsiz kalmasından sorumludurlar.	3.07	1.31
Irak ürünleri satın alın. Irak'ın çarkları işlesin.	3.54	1.22
Irak ürünleri satın almak en iyi tercihtir.	3.17	1.17
Gerekli olmadıkça yabancı ülkelere mal satın alınmamalı ya da en az düzeyde tutulmalıdır.	3.24	1.19
İthalata kısıtlamalar konmalıdır.	3.16	1.15
Yabancı ürünlerin ülkemiz pazarına girmesine izin verilmemelidir.	2.43	1.24
Yabancı ürünlerin ülkemiz pazarına girişlerini azaltmak için yüksek vergi alınmalıdır.	2.81	1.26
Ülkemiz vatandaşları her zaman ithal ürünler yerine Irak ürünleri satın almalıdır.	3.31	1.28

Katılımcıların yaşına göre yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almaya eğilimlerinin farklılık arz edip etmediğini belirlemek için yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) neticesinde gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($p < 0.05$) (Tablo 4.8). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu

tespit etmek için yapmış olduğumuz Post-Hoc (Tukey LSD) analizi sonucunda 61-70 yaş arasındaki katılımcılar ile 20-30, 41-50 ve 51-60 yaşındakiler arasında olduğu, 61-70 yaş arasında olanların yerli ürünleri satın almaya diğer yaş gruplarında anlamlı şekilde daha fazla meyilli oldukları görülmüştür.

Tablo 4. 8. Yaşa Göre Yabancı (ithal) veya Yerel Ürünler Satın Almaya Eğilime İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Yaş	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
20-30	143	2.88	.65		
31-40	42	3.10	.57		
41-50	132	2.88	.64	3.628	.006*
51-60	78	2.94	.62		
61-70	15	3.45	.62		

Çalışmaya katılanların cinsiyetine göre yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almaya yönelik eğilimlerinin farklılık arz edip etmediğini belirlemek için yapmış

olduğumuz bağımsız değişkenler t testi neticesinde kadın ve erkeklerin birbirine oldukça yakın puanlar elde ettikleri, gruplar

arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$) (Tablo 4.9).

Tablo 4. 9. Cinsiyete Göre Yabancı (ithal) veya Yerel Ürünler Satın Almaya Eğilime İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Cinsiyet	n	Ortalama	Ss ($\pm$)	t	p
Kadın	250	2.96	.63	.856	.393
Erkek	160	2.90	.66		

Çalışmaya katılanların mesleklerine göre yabancı veya yerli ürün satın almaya ilişkin algılarının farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz Kruskal Wallis H testi neticesinde işadamlarının ve emeklilerin yerli ürün satın

almaya diğer meslek gruplarında daha fazla meyilli oldukları, ancak gruplar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$) (Tablo 4.10).

Tablo 4. 10. Mesleğe Göre Yabancı (ithal) veya Yerel Ürünler Satın Almaya Eğilime İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Meslek	n	Ortalama	Ss ($\pm$)	χ^2	p
Polis	13	2.82	.70	9.032	.060
Öğretmen	126	2.91	.64		
İş adamı	118	3.06	.63		
Emekli	24	3.05	.70		
Serbest	129	2.83	.62		

Çalışmaya katılanların milliyetine göre yabancı veya yerel ürünler satın almaya eğilimlerinin farklılık arz edip etmediğini tespit etmek için yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) sonucunda milliyete göre yabancı veya yerel ürünler satın alma eğilimlerinin anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($p<0.001$) (Tablo 4.11). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için

yapmış olduğumuz Post-Hoc (Tukey LSD) analizi neticesinde bölgede yaşayan Kürt halkın yerel ürünler satın almaya ilişkin meyillerinin diğer bir ifadeyle ithal ürünler satın alınmamasına ilişkin meyillerinin Arap ve Türkmenlerden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu, Arapların da yerli ürünler satın almaya ilişkin meyillerinin Türkmenlerden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Tablo 4. 11. Milliyete Göre Yabancı (ithal) veya Yerel Ürünler Satın Almaya Eğilime İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Milliyet	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
Türkmen	200	2.80	.62	11.872	.000*
Arap	105	2.96	.61		
Kürt	105	3.16	.64		

Katılımcıların eğitim durumuna göre yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almaya meyillerinin farklılık arz edip etmediğini tespit etmek için yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi neticesinde eğitim düzeyindeki artışa bağlı olarak genel

itibariyle yerli ürünler satın almaya yönelik meyilde artış olduğu ancak gruplar arasındaki farkın anlamlı olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.12).

Tablo 4. 12. Eğitim Durumuna Göre Yabancı (ithal) veya Yerel Ürünler Satın Almaya Eğilime İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Eğitim	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
İlköğretim	62	2.85	.62	1.766	.135
Lise	83	2.81	.61		
Önlisans	69	2.93	.66		
Lisans	180	3.02	.65		
Lisansüstü	16	3.00	.67		

Çalışmaya katılanların aylık gelirine göre yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almaya ilişkin meyillerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu ($p<0.05$) görülmüştür (Tablo 4.13).

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Post-Hoc (Tukey LSD) analizi neticesinde aylık geliri 4001-6000 TL olan katılımcıların yerel ürünler satın almaya meyillerinin aylık geliri 1000-2000 ve 2001-4000 TL arasındakilerden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Tablo 4. 13. Aylık Gelire Göre Yabancı (ithal) veya Yerel Ürünler Satın Almaya Eğilime İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Aylık Gelir (TL)	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
1000-2000	105	2.78	.60		
2001-4000	66	2.87	.58		
4001-6000	130	3.07	.65	3.218	.013*
6001-10000	81	2.97	.62		
10001-20000	28	2.90	.83		

Türkiye Yapımı Ürünleri Satın Alma Eğilimine İlişkin Bulgular

Katılımcıların Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerini tespit etmek için kullanılan ölçek 5'li Likert tipindeki 6 sorudan meydana gelmekte olup ölçekteki her bir maddeden elde edilen ortalama puanlar Tablo 4.14'te görülmektedir. Tablo incelendiğinde en yüksek puanın “Bulduğum takdirde,

Türkiye’de de üretilmiş ürünleri satın almayı tercih edebilirim” maddesinden, en düşük puanın ise “Asla Türkiye yapımı bir malı satın almam” elde edildiği görülmektedir. Bu da Türkiye yapımı ürünleri satın almaya yönelik eğilimin genel itibarıyla olumlu olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. 14. Türkiye Yapımı Ürünleri Satın Alma Eğilimine İlişkin Ortalama Puanlar

	Ortalama	Ss (±)
Bulduğum takdirde, Türkiye’de de üretilmiş ürünleri satın almayı tercih edebilirim.	3.42	1.20
Türkiye yapımı bir malı satın aldığım da kendimi hata yapmış gibi hissederim.	2.02	1.12
Asla Türkiye yapımı bir malı satın almam.	1.92	1.07
Ancak mecbur kalırsam Türkiye yapımı bir ürün satın alabilirim.	2.58	1.30
Türkiye yapımı bir ürüne sahip olma düşüncesi bile hoş değildir.	2.11	1.11
Aynı kalitede iki üründen Türk yapımı ürüne Irak yapımı ürüne göre %10 daha fazla ödemeye razı olurum.	2.77	1.26

Çalışmaya katılanların yaşına göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) neticesinde 31-40 yaş grubundakilerin Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin diğer yaş gruplarından daha

yüksek (Ort. 2.50±.54), 41-50 ve 51-60 yaş grubundakilerin ise diğerlerinden daha düşük olduğu tespit edilmiş olup yaşa göre anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir (Tablo 4.15).

Tablo 4. 15. Yaşa Göre Türkiye Yapımı Ürünleri Satın Alma Eğilimine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Yaş	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
20-30	143	2.49	.70	.097	.983
31-40	42	2.50	.54		
41-50	132	2.45	.58		
51-60	78	2.45	.61		
61-70	15	2.46	.45		

Yapmış olduğumuz çalışmaya katılanların cinsiyetine göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin farklılık arz edip etmediğini belirlemek için yapmış olduğumuz bağımsız değişkenler t testi

sonucunda kadınların Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin erkeklere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 4.16).

Tablo 4. 16. Cinsiyete Göre Türkiye Yapımı Ürünleri Satın Alma Eğilimine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Cinsiyet	n	Ortalama	Ss (±)	t	p
Kadın	250	2.52	.62	2.262	.024
Erkek	160	2.38	.62		

Çalışmaya katılanların mesleklerine göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için yapmış olduğumuz Kruskal Wallis H testi sonucunda öğretmen ve işadamlarının Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin diğerlerinden daha yüksek,

serbest meslek sahibi olanların ise diğerlerinden daha düşük olduğu, gruplar arasındaki farkın ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.17).

Tablo 4. 17. Mesleğe Göre Türkiye Yapımı Ürünleri Satın Alma Eğilimine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Meslek	n	Ortalama	Ss (±)	χ^2	p
Polis	13	2.51	.39	8.203	.084
Öğretmen	126	2.53	.66		
İş adamı	118	2.53	.60		
Emekli	24	2.47	.56		
Serbest	129	2.35	.62		

Katılımcıların milliyetine göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) neticesinde Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin milliyete göre istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılaştığı ($p < 0.001$)

görülmüştür (Tablo 4.18). Yapılan Post-Hoc (Tukey LSD) analizi sonucunda farklılığın Türkmenlerle Araplar ve Kürtler arasında olduğu, Türkmenlerin Türkiye yapımı ürünleri alma eğilimlerinin anlamlı şekilde daha düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 4. 18. Mesleğe Göre Türkiye Yapımı Ürünleri Satın Alma Eğilimine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Milliyet	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
Türkmen	200	2,25	,62	28.555	.000
Arap	105	2,72	,58		
Kürt	105	2,65	,52		

Katılımcıların eğitim durumlarına göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) neticesinde Lisans, Önlisans ve Lisansüstü

mezunlarının Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin ilköğretim ve lise mezunlarına göre daha yüksek olduğu ancak gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı ($p > 0.05$) görülmüştür (Tablo 4.19).

Tablo 4. 19. Eğitim Durumuna Göre Türkiye Yapımı Ürünleri Satın Alma Eğilimine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Eğitim	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
İlköğretim (İlkokul-Ortaokul)	62	2,36	,61		
Lise	83	2,39	,60		
Önlisans	69	2,50	,65	1.423	.225
Lisans	180	2,54	,62		
Lisansüstü	16	2,40	,61		

Çalışmaya katılanların aylık gelirine göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimleri arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda 4001-6000 TL aylık gelire sahip olanların Türkiye yapımı

ürünleri satın alma eğilimlerinin diğerlerinden daha yüksek, 10001-20000 TL gelire sahip olanların ise diğerlerinden daha düşük olduğu, gruplar arasındaki farkın ise anlamlı olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.20).

Tablo 4. 20. Aylık Gelire Göre Türkiye Yapımı Ürünleri Satın Alma Eğilimine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Aylık Gelir	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
1000-2000	105	2.43	.64		
2001-4000	66	2.42	.66		
4001-6000	130	2.54	.61	.656	.623
6001-10000	81	2.46	.55		
10001-20000	28	2.41	.72		

Türkiye Yapımı Ürünlere Yönelik Genel Tutuma İlişkin Bulgular

Katılımcıların Türkiye yapımı ürünlerine yönelik genel tutumlarını tespit etmek için kullanılan ölçek 5'li Likert tipindeki 11 sorudan meydana gelmekte olup ölçekteki her bir maddeden elde edilen ortalama puanlar Tablo 4.21'de görülmektedir. Tablo incelendiğinde en yüksek puanın "Türkiye

yapımı ürünler iyi işçiliğe sahiptir" maddesinden, en düşük puanın ise "Türkiye yapımı ürünler genellikle diğer ülkelerde üretilen benzerlerinden daha düşük kaliteye sahiptir" maddesinden elde edildiği görülmektedir. Bu da Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumun genel itibariyle olumlu olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. 21. Türkiye Yapımı Ürünlere Yönelik Genel Tutuma İlişkin Ortalama Puanlar

	Ortalama Ss (±)	
Türkiye yapımı ürünler iyi işçiliğe sahiptir.	3.75	1.15
Türkiye yapımı ürünler genellikle diğer ülkelerde üretilen benzerlerinden daha düşük kaliteye sahiptir.	2.35	1.05
Türkiye yapımı ürünler oldukça kullanışlı bir şekilde dizayn edilmişlerdir.	3.58	1.08
Türkiye yapımı ürünler yüksek teknoloji ihtiva ederler.	3.47	1.10
Türkiye yapımı ürünler güvenilirlerdir.	3.65	1.11
Türkiye yapımı ürünler genellikle ödenen paradan daha yüksek fayda sunar.	3.52	1.04
Türkiye yapımı ürünler makul fiyatlıdır.	3.31	1.13
Türkiye yapımı ürünler genellikle yenilikçidir.	3.53	1.11
Türkiye yapımı ürünler genellikle uzun ömürlüdür.	3.54	1.04
Türkiye yapımı ürünlere karşı genel tutumum olumsuzdur.	2.48	1.07
Türkiye yapımı ürünlere karşı genel tutumum olumludur.	3.46	1.05

Katılımcıların yaşına göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi

neticesinde yaştaki artışa bağlı olarak Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumun iyileştiği ancak gruplar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.22).

Tablo 4. 22. Yaşa Göre Türkiye Yapımı Ürünlere Yönelik Genel Tutuma İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Yaş	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
20-30	143	3.26	.58	1.191	.314
31-40	42	3.35	.55		
41-50	132	3.34	.57		
51-60	78	3.43	.61		
61-70	15	3.41	.16		

Katılımcıların cinsiyetine göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumlarının farklılık arz edip etmediğini belirlemek için yapmış olduğumuz bağımsız değişkenler t testi neticesinde erkeklerin Türkiye yapımı

ürünlere yönelik genel tutumlarının kadınlardan daha olumlu olduğu ancak gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.23).

Tablo 4. 23. Cinsiyete Göre Türkiye Yapımı Ürünlere Yönelik Genel Tutuma İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Cinsiyet	n	Ortalama	Ss (±)	t	p
Kadın	250	3.31	.57		
Erkek	160	3.37	.57	-1.186	.236

Katılımcıların Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumlarının mesleklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapmış olduğumuz Kruskal Wallis H testi neticesinde emeklilerin ve öğretmenlerin Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel

tutumlarının diğerlerinden daha olumlu, iş adamlarının ise diğerlerinden daha olumsuz olduğu tespit edilmiş olup gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 4.24).

Tablo 4. 24. Mesleğe Göre Türkiye Yapımı Ürünlere Yönelik Genel Tutuma İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Meslek	n	Ortalama	Ss (±)	χ^2	p
Polis	13	3.25	.72		
Öğretmen	126	3.42	.54		
İş adamı	118	3.23	.60	6.302	.178
Emekli	24	3.50	.44		
Serbest	129	3.33	.57		

Katılımcıların milliyetine göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) neticesinde Türkmenlerin Türkiye yapımı ürünlere

yönelik genel tutumlarının diğerlerinden daha olumlu, Arapların ise diğerlerinden daha olumsuz olduğu, gruplar arasındaki farkın ise anlamlı olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.25).

Tablo 4. 25. Milliyete Göre Türkiye Yapımı Ürünlere Yönelik Genel Tutuma İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Milliyet	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
Türkmen	200	3.38	.53		
Arap	105	3.25	.64	1.879	.154
Kürt	105	3.31	.57

Çalışmaya katılanların eğitim durumuna göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumları arasında fark olup olmadığını tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi neticesinde önlisans mezunlarının Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumlarının

diğerlerinden daha olumlu, lisansüstü mezunlarının ise daha olumsuz olduğu, gruplar arasındaki farkın ise istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.26).

Tablo 4. 26. Eğitim Durumuna Göre Türkiye Yapımı Ürünlere Yönelik Genel Tutuma İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Eğitim	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
İlköğretim (İlkokul-Ortaokul)	62	3.32	.46		
Lise	83	3.31	.69		
Önlisans	69	3.43	.54	.735	.568
Lisans	180	3.32	.55		
Lisansüstü	16	3.20	.76		

Katılımcıların aylık gelirine göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda gruplar arasında anlamlı fark olduğu ($p<0.05$) görülmüştür (Tablo 4.27). Yapılan Post-Hoc (Tukey LSD)

analizi sonucunda farklılığın 1000-2000 TL aylık gelire sahip olanlarla 2001-4000 TL ve 6001-10000 TL gelire sahip olanlar arasında olduğu, 1000-2000 TL aylık gelire sahip olanların Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumlarının daha olumsuz olduğu görülmüştür.

Tablo 4. 27. Aylık Gelire Göre Türkiye Yapımı Ürünlere Yönelik Genel Tutuma İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Aylık Gelir	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
1000-2000	105	3.23	.65		
2001-4000	66	3.39	.43		
4001-6000	130	3.28	.63	3.760	.005
6001-10000	81	3.53	.43		
10001-20000	28	3.27	.55		

Irak özelinde menşé ülke İmajına İlişkin Bulgular

Katılımcıların Irak özelinde menşé ülke imajına yönelik algılarını tespit etmek için kullanılan ölçek 5'li Likert tipindeki 9 sorudan meydana gelmekte olup ölçekteki

her bir maddeden elde edilen ortalama puanlar Tablo 4.22'de görülmektedir. Tablo incelendiğinde en yüksek puanın "Türkiye ile Irak daha yakın bağlara sahip olmalıdır" maddesinden, en düşük puanın ise "Irak ileri teknolojiye sahip bir ülkedir" elde edildiği görülmektedir.

Tablo 4. 28. Irak Özelinde Menşe Ülke İmajına Yönelik Algılara İlişkin Ortalama Puanlar

	Ortalama	Ss (±)
Irak zengin bir ülkedir.	3.70	1.33
Irak'ın eğitim seviyesi yüksek düzeydedir.	2.75	1.28
Irak ileri teknolojiye sahip bir ülkedir.	2.31	1.14
Iraklılar dürüsttür.	3.05	1.24
Iraklılar çalışkandır.	3.36	1.23
Iraklılar sempattir.	3.54	1.20
Türkiye ile Irak daha yakın bağlara sahip olmalıdır.	3.97	1.17
Irak Türkiye için karşılıklı ilişkiye değer bir ülkedir.	3.59	1.10
Türkiye'ye Irak'tan daha fazla yatırım gelmelidir.	3.33	1.14

Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algıların yaşa göre farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi neticesinde yaştaki artışa bağlı olarak

algıların daha olumlu hale geldiği, ancak gruplar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.29).

Tablo 4. 29. Yaşa Göre Irak Özelinde Menşe Ülke İmajına Yönelik Algılara İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Yaş	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
20-30	143	3.20	.67	2.339	.055
31-40	42	3.33	.89		
41-50	132	3.25	.70		
51-60	78	3.43	.66		
61-70	15	3.62	.55		

Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algıların cinsiyete göre farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz bağımsız değişkenler t testi neticesinde kadın ve erkeklerin aynı ortalama

puanı elde ettikleri, dolayısıyla da aynı düşünceye sahip oldukları tespit edilmiş olup gruplar arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır (Tablo 4.30).

Tablo 4. 30. Cinsiyete Göre Irak Özelinde Menşe Ülke İmajına Yönelik Algılara İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Cinsiyet	n	Ortalama	Ss (±)	t	p
Kadın	250	3.29	.72	.035	.972
Erkek	160	3.29	.67

Çalışmaya katılanların Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algılarının mesleklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testi neticesinde emekli olanların Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algılarının

diğerlerinden daha olumlu, serbest meslek sahiplerinin ve iş adamlarının ise diğerlerinden daha olumsuz algıya sahip oldukları, bununla birlikte gruplar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.31).

Tablo 4. 31. Mesleğe Göre Irak Özelinde Menşe Ülke İmajına Yönelik Algılara İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Meslek	n	Ortalama	Ss (±)	χ^2	p
Polis	13	3.05	.99	.737	.947
Öğretmen	126	3.31	.65		
İş adamı	118	3.29	.72		
Emekli	24	3.40	.78		
Serbest	129	3.27	.69		

Çalışmaya katılanların milliyetine göre Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda Türkmen

olanların daha olumlu algıya, Arap olanların ise diğerlerinden daha olumsuz algıya sahip oldukları, bununla birlikte milliyete göre gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.32).

Tablo 4. 32. Milliyete Göre Irak Özelinde Menşe Ülke İmajına Yönelik Algılara İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Milliyet	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
Türkmen	200	3.36	.66	2.107	.123
Arap	105	3.18	.77		
Kürt	105	3.27	.70		

Çalışmaya katılanların eğitim durumuna göre Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda önlisans mezunu olanların daha olumlu algıya, lisans

ve lise mezunu olanların ise diğerlerinden daha olumsuz algıya sahip oldukları, eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.33).

Tablo 4. 33. Eğitim Durumuna Göre Irak Özelinde Menşe Ülke İmajına Yönelik Algılara İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Eğitim	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
İlköğretim (İlkokul-Ortaokul)	62	3.33	.74		
Lise	83	3.23	.82		
Önlisans	69	3.50	.61	2.269	.061
Lisans	180	3.22	.65		
Lisansüstü	16	3.36	.76		

Çalışmaya katılanların aylık gelirine göre Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda gelir durumuna göre katılımcıların Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algıları arasında anlamlı fark olduğu ($p < 0.05$) görülmüştür

(Tablo 4.34). Yapılan Post-Hoc (Tukey LSD) analizi sonucunda farklılığın 1000-2000 TL aylık gelire sahip olanlarla 2001-4000 TL, 6001-10000 TL aylık gelire sahip olanlar arasında ve 4001-6000 TL aylık gelire sahip olanlarla 6001-10000 TL aylık gelire sahip olanlar arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 4. 34. Aylık Gelire Göre Irak Özelinde Menşe Ülke İmajına Yönelik Algılara İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Aylık Gelir	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
1000-2000	105	3.11	.79		
2001-4000	66	3.42	.64		
4001-6000	130	3.24	.73	3.761	.005
6001-10000	81	3.47	.54		
10001-20000	28	3.36	.62		

Türkiye Özelinde Menşe Ülkeye Yönelik Antipati Düzeyine İlişkin Bulgular

Katılımcıların Türkiye özelinde menşe ülkeye yönelik antipati düzeylerini tespit etmek için kullanılan ölçek 5'li Likert tipindeki 8 sorudan meydana gelmekte olup

ölçekteki her bir maddeden elde edilen ortalama puanlar Tablo 4.35'de görülmektedir. Tablo incelendiğinde en yüksek puanın "Türkiyelileri seviyorum" maddesinden, en düşük puanın ise "Türkiye Irak için güvenilir bir ticari ortak değildir" elde edildiği görülmektedir. Bu bulgu katılımcıların Türkiye'ye yönelik antipati düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. 35. Türkiye Özelinde Menşe Ülkeye Yönelik Antipati Düzeyine İlişkin Ortalama Puanlar

	Ortalama	Ss (±)
Türkiyelilerden hoşlanmam.	2.09	1.24
Türkiye Irak için güvenilir bir ticari ortak değildir.	2.27	1.19
Türkiye Irak üzerinde daha fazla ekonomik güç kazanmaya çalışmaktadır.	3.16	1.14
Irak Türkiye'den faydalanmaktadır.	3.49	1.18
Irak Türkiye üzerinde oldukça güçlü bir ekonomik etkiye sahiptir.	3.22	1.06
Iraklılar Türkiye'deki muhataplarıyla adaletsiz bir şekilde iş yapmaktadırlar.	2.61	1.10
Türkiyelilere karşı kızgınlık hissediyorum.	2.08	1.23
Türkiyelileri seviyorum.	3.86	1.26

Türkiye özelinde menşe ülkeye yönelik antipati düzeyinin yaşa göre farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda tüm yaş gruplarındaki

katılımcıların birbirine benzer ortalama puan elde ettikleri, dolayısıyla yaşa göre anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.36).

Tablo 4. 36. Yaşa Göre Türkiye Özelinde Menşe Ülkeye Yönelik Antipati Düzeyine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Yaş	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
20-30	143	2.86	.52	.301	.877
31-40	42	2.83	.50		
41-50	132	2.84	.58		
51-60	78	2.81	.51		
61-70	15	2.97	.42		

Türkiye özelinde menşe ülkeye yönelik antipati düzeyinin kadın ve erkek katılımcılar arasında farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz bağımsız değişkenler t testi sonucunda

kadınların Türkiye'ye yönelik antipati düzeylerinin az da olsa erkeklerden yüksek olduğu, ancak gruplar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.37).

Tablo 4. 37. Cinsiyete Göre Türkiye Özelinde Menşe Ülkeye Yönelik Antipati Düzeyine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Cinsiyet	n	Ortalama	Ss (±)	t	p
Kadın	250	2.87	.55	1.133	.258
Erkek	160	2.81	.49		

Türkiye özelinde menşe ülkeye yönelik antipati düzeyinin mesleğe göre farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda tüm meslek gruplarındaki

katılımcıların birbirine benzer ortalama puan elde ettikleri, dolayısıyla mesleğe göre anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.38).

Tablo 4. 38. Mesleğe Göre Türkiye Özelinde Menşe Ülkeye Yönelik Antipati Düzeyine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Meslek	n	Ortalama	Ss (±)	χ^2	p
Polis	13	2.85	.34	3.796	.434
Öğretmen	126	2.84	.52		
İş adamı	118	2.92	.52		
Emekli	24	2.72	.61		
Serbest	129	2.81	.54		

Türkiye özelinde menşe ülkeye yönelik antipati düzeyinin milliyete göre farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda gruplar arasında anlamlı fark olduğu ($p<0.05$) tespit edilmiştir (Tablo

4.39). Yapılan Tukey LSD analizi sonucunda farklılığın Türkmenler ile Araplar ve Kürtler arasında olduğu, Türkmenlerin Türkiye karşı antipati düzeylerinin anlamlı şekilde daha düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 4. 39. Milliyete Göre Türkiye Özelinde Menşe Ülkeye Yönelik Antipati Düzeyine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Milliyet	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
Türkmen	200	2.75	.51	5.924	.003
Arap	105	2.94	.60		
Kürt	105	2.93	.47

Türkiye özelinde menşe ülkeye yönelik antipati düzeyinin eğitim durumuna göre farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda tüm eğitim

gruplarındaki katılımcıların birbirine benzer ortalama puan elde ettikleri, dolayısıyla eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.40).

Tablo 4. 40. Eğitim Durumuna Göre Türkiye Özelinde Menşe Ülkeye Yönelik Antipati Düzeyine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Eğitim	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
İlköğretim (İlkokul-Ortaokul)	62	2.90	.55		
Lise	83	2.78	.55		
Önlisans	69	2.80	.53	.842	.499
Lisans	180	2.87	.52		
Lisansüstü	16	2.96	.50		

Türkiye özelinde menşe ülkeye yönelik antipati düzeyinin aylık gelire göre farklılık arz edip etmediğini belirlemek amacıyla yapmış olduğumuz tek yönlü varyans analizi sonucunda tüm gelir gruplarındaki

katılımcıların birbirine benzer ortalama puan elde ettikleri, dolayısıyla gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüştür (Tablo 4.41).

Tablo 4. 41. Aylık Gelire Göre Türkiye Özelinde Menşe Ülkeye Yönelik Antipati Düzeyine İlişkin Ortalama Puanların Karşılaştırılması

Aylık Gelir	n	Ortalama	Ss (±)	F	p
1000-2000	105	2.78	.56		
2001-4000	66	2.89	.48		
4001-6000	130	2.94	.54	2.029	.090
6001-10000	81	2.76	.47		
10001-20000	28	2.85	.61		

Etnosentrik Eğilimler İle Tüketim Davranışları Arasındaki İlişki

Katılımcıların etnosentrik eğilimleri ile tüketim davranışları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapmış olduğumuz Pearson Korelasyon analizi neticesinde etnosentrik eğilim ile Türkiye yapımı ürünlere ilişkin

genel tutum arasında pozitif yönlü, çok zayıf ($r = .125$) ve anlamlı bir ilişki ($p = .012$), etnosentrik eğilim ile Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimi arasında pozitif yönlü, zayıf ($r = .368$) ve anlamlı bir ilişki ($p = .000$) tespit edilmiştir.

Tablo 4. 42. Etnosentrik Eğilimler ile Tüketim Davranışları Arasındaki İlişki

	Etnosentrik Eğilim	Türkiye ürünlerine ilişkin genel tutum	Türkiye ürünlerini satın alma eğilimi
	r	1	,125*
Etnosentrik Eğilim	p	,012	,368**
	n	410	410
Türkiye ürünlerine ilişkin genel tutum	r	,125*	,008
	p	,012	,878
	n	410	410
Türkiye ürünlerini satın alma eğilimi	r	,368**	1
	p	,000	,878
	n	410	410

* p<0.05

** p<0.001

SONUÇ

Irak'taki tüketicilerin etnosentrik eğilimlerinin tüketim davranışları üzerine etkisinin incelenmesi amacıyla yapmış olduğumuz çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir;

- Katılımcıların yerli ürünleri satın alma eğilimi içerisinde oldukları görülmüştür
- Katılımcıların yaşına göre yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almaya eğilimleri arasında farklılık olduğu, dolayısıyla yaş faktörünün tüketim davranışı üzerinde etkili olduğu görülmüştür
- Katılımcıların cinsiyetine göre yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almaya eğilimleri arasında farklılık olmadığı, dolayısıyla cinsiyet faktörünün tüketim davranışı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Katılımcıların mesleğine göre yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almaya eğilimleri arasında farklılık olmadığı, dolayısıyla meslek faktörünün tüketim davranışı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Bölgede yaşayan Kürt halkın yerel ürünler satın almaya ilişkin meyillerinin diğer bir ifadeyle ithal ürünler satın

alınmamasına ilişkin meyillerinin Arap ve Türkmenlerden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu, Arapların da yerli ürünler satın almaya ilişkin meyillerinin Türkmenlerden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

- Katılımcıların eğitim durumuna göre yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almaya eğilimleri arasında farklılık olmadığı, dolayısıyla eğitim faktörünün tüketim davranışı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Katılımcıların aylık gelirine göre yabancı (ithal) veya yerel ürünler satın almaya eğilimleri arasında farklılık olduğu, dolayısıyla aylık gelir faktörünün tüketim davranışı üzerinde etkili olduğu görülmüştür
- Katılımcıların Türkiye yapımı ürünleri satın almaya yönelik eğilimin genel itibarıyla olumlu olduğu görülmüştür
- Katılımcıların yaşına göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimleri arasında farklılık olmadığı, dolayısıyla yaş faktörünün Türkiye yapımı ürünleri satın alma davranışı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Kadınların Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimlerinin erkeklere göre

anlamli şekilde daha yksek olduğu
görülmüştür.

- Katılımcıların mesleğine göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimleri arasında farklılık olmadığı, dolayısıyla meslek faktörünün Türkiye yapımı ürünleri satın alma davranışı üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Katılımcıların milliyetine göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimleri arasında anlamli farklılık olduğu, farklılığın Türkmenlerle Araplar ve Kürtler arasında olduğu, Türkmenlerin Türkiye yapımı ürünleri alma eğilimlerinin anlamli şekilde daha düşük olduğu görülmüştür.
- Katılımcıların eğitim durumuna göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimleri arasında farklılık olmadığı, dolayısıyla eğitim faktörünün Türkiye yapımı ürünleri satın alma davranışı üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Katılımcıların aylık gelinine göre Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimleri arasında farklılık olmadığı, dolayısıyla aylık gelir faktörünün Türkiye yapımı ürünleri satın alma davranışı üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumun genel itibariyle olumlu olduğu görülmüştür
- Katılımcıların yaşına göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumun farklılaşmadığı, dolayısıyla yaş faktörünün Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutum üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Katılımcıların cinsiyetine göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumun farklılaşmadığı, dolayısıyla cinsiyet faktörünün Türkiye yapımı ürünlere

yönelik genel tutum üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür

- Katılımcıların mesleğine göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumun farklılaşmadığı, dolayısıyla meslek faktörünün Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutum üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Katılımcıların milliyetine göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumun farklılaşmadığı, dolayısıyla milliyet faktörünün Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutum üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Katılımcıların eğitim durumuna göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumun farklılaşmadığı, dolayısıyla eğitim faktörünün Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutum üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Katılımcıların aylık gelinine göre Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutumun anlamli şekilde farklılaştığı, dolayısıyla aylık gelir faktörünün Türkiye yapımı ürünlere yönelik genel tutum üzerinde anlamli bir etkiye sahip olduğu görülmüştür
- Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algıların yaşa göre farklılaşmadığı, dolayısıyla yaş faktörünün Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algılar üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algıların cinsiyete göre farklılaşmadığı, dolayısıyla cinsiyet faktörünün Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algılar üzerinde anlamli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Irak özelinde menşe-ülke imajına yönelik algıların mesleğe göre farklılaşmadığı, dolayısıyla meslek faktörünün Irak özelinde menşe-ülke

- imajına yönelik algılar üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
- Irak özelinde menş-e-ülke imajına yönelik algıların milliyete göre farklılaşmadığı, dolayısıyla milliyet faktörünün Irak özelinde menş-e-ülke imajına yönelik algılar üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
 - Irak özelinde menş-e-ülke imajına yönelik algıların eğitim durumuna göre farklılaşmadığı, dolayısıyla eğitim faktörünün Irak özelinde menş-e-ülke imajına yönelik algılar üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür
 - Irak özelinde menş-e-ülke imajına yönelik algıların aylık gelire göre anlamlı şekilde farklılaştığı, dolayısıyla aylık gelir faktörünün Irak özelinde menş-e-ülke imajına yönelik algılar üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür
 - Katılımcıların Türkiye'ye yönelik antipati düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür.
 - Türkiye özelinde menş-e-ülkeye yönelik antipati düzeyinin yaşa göre farklılaşmadığı görülmüştür
 - Türkiye özelinde menş-e-ülkeye yönelik antipati düzeyinin cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmüştür
 - Türkiye özelinde menş-e-ülkeye yönelik antipati düzeyinin mesleğe göre farklılaşmadığı görülmüştür
 - Türkmenlerin Türkiye karşı antipati düzeylerinin anlamlı şekilde daha düşük olduğu görülmüştür
 - Türkiye özelinde menş-e-ülkeye yönelik antipati düzeyinin eğitim durumuna göre farklılaşmadığı görülmüştür
 - Türkiye özelinde menş-e-ülkeye yönelik antipati düzeyinin aylık gelire göre farklılaşmadığı görülmüştür
 - Türkiye ürünlerine ilişkin genel tutum ile yabancı (ithal) veya yerel ürünler

satın alma eğilimleri arasında pozitif yönlü, çok düşük kuvvette ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür

- Irak özelinde menş-e-ülke imajı ile yabancı veya yerel ürünler satın alma eğilimi arasında pozitif yönlü, çok düşük kuvvette ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır
- Türkiye özelinde menş-e-ülkeye antipatiklik ile yabancı veya yerel ürünler satın alma eğilimi arasında pozitif yönlü, düşük kuvvette ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür
- Türkiye yapımı ürünleri satın alma eğilimi arasında pozitif yönlü, düşük kuvvette ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir

KAYNAKÇA

- Akbaş, Z. (2011). Irak Sorununun Uluslararası Boyutu ve Türkiye. Ankara: Barış Kitap. Ss. 355
- Akbaş, Z., ve Mutlu, Ç. (2012). Uluslararası Politikada Irak ve Suriye'nin Sınırışan Su Sorununa Yaklaşımı ve Türkiye: Beklentiler ve Gerçekler. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(1), 213-240.
- Akın, M., Çiçek, R., Gürbüz, E., ve İnal, M. E. (2009). Tüketici Etnosentrizmi ve Davranış Niyetleri Arasındaki Farklılığın Belirlenmesinde CETSCALE Ölçeği. *Ege Academic Review*, 9(2), 489-512.
- Altıntaş, M., Altıntaş, F. Ç., ve Tokol, T. E-Ticaret Engellerinin E-Ticaret Kullanma Eğilimine Etkisi: Türkiye'deki İhracatçı KOBİ'ler Üzerinde Ampirik Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 61(4), 37-58.
- Altuğ Turgut, B. (2010). Tüketici Etnosentrizminin Satın Alma Davranışlarına Etkisi: Hizmet Sektöründe Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Armağan E.A ve Gürsoy Ö.(2011) Satın Alma Kararlarında Tüketici Etnosentrizmi Ve Menşe Ülke Etkisinin Cetscale Ölçeği İle Değerlendirilmesi. *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi* Cilt 3, Sayı 2, 2011 ISSN: 1309 -8039 (Online)
- Arı E.S. ve Mardan C. (2011). Satın Alma Kararlarında Tüketici Etnosentrizmi Ve Menşe Ülke Etkisinin Rolü. C.9.S.35.
- Arı, E. S. (2007). Satın Alma Kararlarında Tüketici Etnosentrizmi ve Menşe Ülke Etkisinin Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Adana
- Arı, T. (2014). *Geçmişten Günümüze Orta Doğu Siyaset, Savaş ve Diplomasi*. 6. Baskı, Dora Yayınları, Bursa, ss. 472-486
- Aysuna, C. (2006). Tüketici etnosentrizmi Etkisini Ölçmede Cetscale Ölçeği ve Türkiye Uygulaması, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Balabanis, G., Diamantopoulos, A., Mueller, R. D., and Melewar, T. C. (2001). The impact of nationalism, patriotism and internationalism on consumer ethnocentric tendencies. *Journal of international business studies*, 32(1), 157-175.
- Balabanis, G., Mueller, R., and Melewar, T. C. (2002). The relationship between consumer ethnocentrism and human values. *Journal of Global Marketing*, 15(3-4), 7-37.
- Balıkçıoğlu B. (2008). Tüketici Etnosentrizminin Satın alma Davranışı Üzerindeki Etkisi: Ankara Örneği, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Büyük Larouse, Sözlük ve Ansiklopedi, Milliyetçilik
- Cleveland, W. (2004). *A History the Modern Middle East*. Westview Press, Colorado, pp. 590-560

- De Ruyter, K., Van Birgelen, M., & Wetzels, M. (1998). Consumer ethnocentrism in international services marketing. *International Business Review*, 7(2), 185-202.
- Didar B.İ.(2013)Tüketici Entrosentrizmi Ve Menşe Ülke Etkisi Ekseninde Satın Alma Kararlarındaki Rolü: Cetscale Ölçeği İle Bir Uygulama. AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Bahar 2013, Cilt:13, Yıl:13, Sayı:1, 13:93-121.
- Duman, B. (2011). Arap Baharı'nın Irak'a Yansıması ve Irak'ın Olaylara Yaklaşımı. *Middle Eastern Analysis/Ortadoğu Analiz*, 3(36).
- Duman, B. (2017). Musul operasyonu ve Musul'un geleceği: fırsatlar ve riskler. *ORSAM, Rapor*, (206).
- Elilbol A. (2013). Tüketici Etnosentrizminin Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Eroğlu, A. H., ve Bayraktar, S. (2008). Siyasi görüşlerin tüketici tutumlarına etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2008(17), 185-202.
- Eroğlu A.H. ve Sarı S. (2011). Tüketici Etnosentrizmi Ve Marka Bağlılığıarasındaki İlişki. Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi Alanya Faculty of C.3, S.2, s.39-55
- Farah, M. F., and Mehdi, N. (2017). Consumer Ethnocentrism and Consumer Animosity: A Literature Review. *Explorations in Globalization and Glocalization: Marketing History through the Ages*. ss: 249-251
- Farouk-Sluglett, M., and Sluglett, P. (1990). *Iraq since 1958: From revolution to dictatorship*. IB Tauris.
- Hammond, R. A., and Axelrod, R. (2006). The evolution of ethnocentrism. *Journal of conflict resolution*, 50(6), 926-936.
- Han, C. M., and Terpstra, V. (1988). Country-of-origin effects for uni-national and bi-national products. *Journal of international business studies*, 19(2), 235-255.
- İşler, D. B. (2012). Tüketici entrosentrizmi ve menşe ülke etkisi ekseninde satın alma kararlarındaki rolü: CETSCALE ölçeği ile bir uygulama. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(26), 93-122.
- Javalgi, R. G., Khare, V. P., Gross, A. C., and Scherer, R. F. (2005). An application of the consumer ethnocentrism model to French consumers. *International Business Review*, 14(3), 325-344.
- Kamel, A. J.(1970) Arap Baas Sosyalist Partisi, (Çev. Ahmet Ersoy), Ankara, Altınok Matbaası
- Kavak, B. ve Gümüşlüoğlu, L. (2007), "Segmenting Food Markets The Role of Ethnocentrism and Lifestyle In Understanding Purchasing Intentions", *International Journal of Market Research*, 49(1), 71-94

- Kaynak, E., & Kara, A. (2002). Consumer perceptions of foreign products: An analysis of product-country images and ethnocentrism. *European Journal of marketing*, 36(7/8), 928-949.
- Kıbaroğlu, A. (2007). Küresel Su Politikalarının Evrimi: Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Ayrışan Yolları. *TES-Ş Dergisi, Dosya Kuraklık ve Su Sorunları, Ekim-2007*, 68-72.
- Klein, J. G., Ettenson, R., and Morris, M. D. (1998). The animosity model of foreign product purchase: An empirical test in the People's Republic of China. *The Journal of Marketing*, 89-100.
- Küçükemiroğlu O. (1999) Market segmentation by using consumer lifestyle dimensions and ethnocentrism: an empirical study. *European Journal of Marketing*, 33(5/6): 470-487
- Marr, P. (1985). *The Modern History of Iraq*, Westview Pres, Boulder Colorado
- Mutlu, H. M., Çeviker, A., ve Çirkin, Z. (2011). Tüketici etnosentrizmi ve yabancı ürün satın alma niyeti: Türkiye ve Suriye üzerine karşılaştırmalı analiz. *Sosyoekonomi*, 14(14).
- Othman, A. (2017). Kuzey Irak'ta Artan PKK Etkisi: Sincar'da Yeniden Tırmanan Gerginliğin Ötesinde. ORSAM, Ankara, Rapor no: 61
- Özpek, B. B. (2013). Arap Baharı-Gezi Protestoları ve Hükümetlerin Meşruluğu. *Middle Eastern Analysis/Ortadoğu Analiz*, 5(56).
- Sarıçam, T. (2009) Türkiye'de Yabancı Markalara İlişkin Algıların Tüketici Etnosentrizmi Kavramı ile İlişkisi Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Senir G.(2014). Tüketici Etnosentrizmi ve Menşe Ülke Etkisinin Satın Alma Kararı Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Sharma, S., Shimp, T. A and Shin, J., (1995), "Consumer ethnocentrism: a test of antecedents and moderators", *Journal of the Academy of Marketing Science*, 23, 26-37
- Shimp, T.A. (1984). Consumer Ethnocentrism: The Concept and Preliminary Empirical Test. *Advances In Consumer Research*. 11, 285-290
- Sökmen, A., ve Tarakçıoğlu, S. (2010). İşgören etnosentrizmine yönelik bir uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 25-44.
- Uzkurt, C., M. Özmen (2004), "Tüketici Etnosentrizmi ve Ülke Orijini Etkisinin Tüketicilerin Yerli ve Yabancı Ürünlere Yönelik Tutumlarına Etkileri", 9. Ulusal Pazarlama Kongresi Bildiriler Kitabı, s. 262-274, Ankara: Gazi Üniversitesi
- Uyar K.ve Dursun Y.(2015) Farklı Ürün Kategorilerinde Yabancı Markalama ve Tüketici Etnosentrizmi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2015 19 (2): 363-382.
- Üstünel, R. (2015). *2003 Yılı Sonrası Irak'taki Gelişmelerin Türkiye'nin Güvenliğine Etkilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Wang, Chih-Kang (1978), "The Effect of Foreign Economic, Political and Cultural Environment and Consumers' Socio-Demographics on Consumers' Willingness to Buy Foreign Products", Doktora Tezi, Graduate College of Texas A & M University

Watson, J. J., & Wright, K. (2000). Consumer ethnocentrism and attitudes toward domestic and foreign products. *European journal of Marketing*, 34(9/10), 1149-1166.

Yalçıntaş, N. (2008). *Irak Macerası*, İstanbul, Karakutu Yayınları. Ss. 256

Yavuzer I. (2010), Tüketici Etnosentriizminin Y Jenerasyonu Satın Alma Eğilimleri ve Tüketici Karar Verme Stillerine Etkisi: Türk Üniversite Öğrencileri Üzerinde Yapılmış Ampirik Bir Çalışma, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yeşilbursa, B. K. (2009). Geçmişten Günümüze Irak Meselesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 1315-1343.

<https://www.aa.com.tr/tr/analiz-haber/secim-onesi-irakta-siyasi-dinamikler-ve-beklentiler/1110433>

<http://ekonomi.isbank.com.tr>.

<https://www.ekonomi.gov.tr>

Empatik İletişim Bakımından Deyimler

1

Idioms in terms of Empathetic Communication

Kerime ÜSTÜNOVA²

Öz

Toplumsal ilişkilerin sağlıklı olması, bireylerin kendilerini birbirinin yerine koyma, karşı taraf gibi düşünme, bencilliklerinden arınma, özverili olma gibi davranışlara bağlıdır. Sağlıklı ilişkinin kurulabilmesi, öncelikli olarak toplumun “empati kurma” yetileriyle ilgilidir. Bunun için ilişkilerde empatik yaklaşım, buna bağlı olarak dilde empatik iletişim kaçınılmaz olmaktadır. Dolayısıyla sistemi oluşturan dil birimlerine sadece söze dökülmüş duygular ve düşünceler, dilbilgisel veri anlayışıyla değerlendirilecek söz dizinleri gözüyle bakılmamalıdır. Buradan hareketle bu çalışmanın konusunu deyim odaklı empati dili oluşturacak ve deyimler bu bakımdan irdelenecektir. Amaç, empatinin birinci koşulu olan “seni anlıyorum” düşüncesinin deyimlerde nasıl varlık bulduğunu; bireyin deyimler aracılığıyla kendinden sıyrılarak karşı tarafa nasıl odaklandığını ortaya koymaktır. Paylaşmayı, kaynaşmayı, sosyal ve kültürel yaşamı, geleneği-göreneği işaret eden, kendine özgü dili, ruhu olan söz varlıklarında öteki taraf hesaba katılıyor mu, kendini başkasının yerine koyma anlayışı işletiliyor mu, yani empatik iletişim içeriyor mu? Bu çalışmada **abacı kebeci ara yerde sen neci? / ak dediğine kara, kara, dediğine ak demek / akbabalara yaranmak için güvercinlere saldırmak / el âlemin ağzına sakız olmak / ağzını açıp gözünü yummak / anasına kar yağdırmak / ayağına çelme takmak / ayağının altına karpuz kabuğu koymak** vb. deyimlerdeki karşı taraf olgusunu hesaba katmadıklarından empatik duyarlılıktan uzak ifadelerle **atsan atılmaz satsan satılmaz / açık kapı bırakmak / aynı gemide bulunmak / aynı göbek taşında terlemek / aynı kabağa üflemek / aynı kalıba dökülmek / aynı kefeye koymak / aynı kantara sokmak** vb. bir arada yaşayan insanların karşı tarafın çıkarlarını görmezden gelemeyeceklerinin vurgulandığı empatik ifadelerin dilbilimsel boyutu incelenecek; deyimlerin empatik iletişim içindeki yeri sorgulanacaktır. Bir başka deyişle bu çalışmanın konusunu deyim odaklı empati dili oluşturacaktır.

Anahtar sözcükler: empatik yaklaşım, empatik iletişim, empatik duyarlılık içeren deyimler, empatik duyarlılık içermeyen deyimler

¹ Bu bildiri, Bursa Uludağ Üniversitesi BAP birimi tarafından desteklenmiştir.

² Prof. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, TÜRKİYE

Abstract

Healthy social relations depend on individuals' behaviors such as putting themselves in one another's places, thinking as opposing parties, being free from selfishness and being selfless. Establishing a healthy relationship is primarily related to “showing empathy” capabilities of the society. For this reason, the empathetic approach in relations and therefore the empathetic communication in the language is inevitable. Thus, the language units that form the system should not be regarded only as verbalization of feelings and thoughts and grammatical data. From this point of view, idiom-oriented empathy language will be the subject of this study and idioms will be examined in this respect. The aim is to present how the idea of “I understand you”, that is the first condition of empathy, exists in idioms and to show how the individual focuses on the other party by expressing himself through idioms. Is the other party being taken into account in the vocabularies which point to sharing, fusion, social and cultural life, traditions and customs and have their own language, spirit and is the understanding of putting itself in someone else's place being managed, that is to say do idioms include empathetic communication? In this study, the linguistic dimension of expressions, without empathetic sensitivity because they do not take into account the opposite party, in idioms such as **abacı kebeci ara yerde sen neci? / ak dediğine kara, kara, dediğine ak demek / akbabalara yaranmak için güvercinlere saldırmak / el âlemin ağzına sakız olmak / ağzını açıp gözünü yummak / anasına kar yağdırmak / ayağına çelme takmak / ayağının altına karpuz kabuğu koymak** etc. and also empathetic statements which emphasize that people living together cannot ignore the interests of the other party such as **atsan atılmaz satsan satılmaz / açık kapı bırakmak / aynı gemide bulunmak / aynı göbek taşında terlemek / aynı kabağa üfleme / aynı kalıba dökülmek / aynı kefeye koymak / aynı kantara sokmak** etc. will be examined and the place of idioms in empathetic communication will be questioned. In other words, the subject of this study will be the idiom-oriented empathy language.

Keywords: empathetic approach, empathetic communication, idioms with empathetic sensitivity

Empati kavramı, çok kullanılmasına karşın zaman zaman yanlış anlaşılmakta, empati kurmak için iyi, saygılı, merhametli, hatta kusursuz insan olmak gerektiği sanılmaktadır. Araştırmacılar, empatiyi karşıdakinin hangi durumlarda hangi davranışları yapacağını önceden tahmin etmek, kendinden arınarak karşı tarafa odaklanmak, duygularını anlamak ve anladığını iletmek biçiminde hem

bilişsel hem duyuşsal boyutta değerlendirmektedir (Dökmen, 2008: 184-185). Demek ki empatide saygı, merhamet ya da incelik gerekmemektedir. Ahlaklı olmak, hak-hukuk algısı gelişmiş olmak yeterlidir. Öteki kişiyle yer değiştirebilmek, yani onun gibi hissetmek özelliğine sahip olma öne çıkarılmalı ve “Seni anlıyorum.” felsefesi etken olmalıdır.

Günümüzde “empati”, sık kullanılan bir terim olma özelliği göstermekle birlikte daha çok psikologların ilgi alanına girmektedir. Oysa dille de çok yakından ilgilidir. Toplumsal ilişkilerin sağlıklı olması, bireylerin kendilerini birbirinin yerine koyma, karşı taraf gibi düşünme, bencilliklerinden arınma, özverili olma gibi davranışlara bağlıdır. Yıldız Ertürk, *Halkla İlişkiler Alanında Empatik Yaklaşımlar* adlı çalışmasında birbiriyle iletişime geçen insandan karşı tarafı dikkate almanın, hesaba katmanın, bir başka deyişle düşündüğünün söylemine yansımalarının umulduğunu; moda söylemle kişilerin birbiriyle empati kurmalarının beklendiğini öne çıkarır (Ertürk 2010: 11). Demek ki sağlıklı ilişkinin kurulabilmesi, öncelikli olarak toplumun “empati kurma” yetileriyle ilgilidir. Sağlıklı ilişkinin yolu, sağlıklı iletişimden geçecektir. Bir başka deyişle ilişkilerde empatik yaklaşım, dilde empatik iletişim kaçınılmaz olmalıdır.

Empati üzerinde çalışan araştırmacıların yaptıkları tanımlarda bireyin kendini başkasının yerine koyması, başkası gibi hissetmesi, başkasının duygu, heyecan ve davranışlarının farkında olması, başkalarının algı, duygu, düşünce ve tutumlarını yargılamadan anlayabilmesi, karşı “ben”in perspektifini kavraması, başkalarının yaşantısına dâhil olması ortak nokta olarak öne çıkar. (Ertürk 2010: 12). İletişim aracı olarak dilde varlık gösteren deyimlerin de bu yaklaşımdan nasibini alması gerekmektedir. Bu nedenle asırlık deneyimlerin yansımaları olan deyimlere, sadece söze dökülmüş duygular ve

düşünceler gözüyle bakılmamalıdır. Bir başka deyişle sadece dilbilgisel veri anlayışıyla değerlendirilecek söz dizinleri değildir bunlar. Bilgi boyutunun yanı sıra duygu boyutu olan yapılarıdır. Paylaşmayı, kaynaşmayı, toplumsal dayanışmayı, sosyal ve kültürel yaşamı, geleneği-göreneği işaret eden, kendine özgü dili, ruhu olan söz varlığı unsurlarıdır. Böylesine değerli söz varlıklarında öteki / karşı taraf hesaba katılıyor mu ya da ne kadar katılıyor? İletişim sürecinde kendini başkasının yerine koyma anlayışı, deyimlerde ne derece işletilmiş? Deyimler empatik yaklaşım, buna bağlı olarak empatik iletişim içeriyor mu? Bu çalışmanın amacı, empati dilinin deyimlerde nasıl kullanıldığını göstermektir. Öteki ya da karşı taraf olgusunu hesaba katarak yapılan çözümlemeler, deyimlerde yaşatılan empatik yaklaşımları belirleyecektir. Böylece empatinin birinci koşulu olan “seni anlıyorum” düşüncesinin deyimlerde nasıl varlık bulduğu; bireyin deyimler aracılığıyla kendinden sıyrılarak karşı tarafa nasıl odaklandığı ortaya konacaktır.

Bu araştırmanın konusunu deyimlerdeki empatik ifadeler ya da empatik olmayan ifadeler oluşturacağından; çalışmada bunların dilbilimsel boyutu incelenecek; deyimlerin empatik iletişim içindeki yeri sorgulanacaktır. Bir başka deyişle bu çalışmanın konusunu deyim odaklı empati dili oluşturacaktır. Ancak söylem çözümlemesi yapılmayacak, yani önceden yorumlanmış deyimler yeniden yorumlanmayacak, bir yorumdan yeni bir yorum üretilmeyecek yalnızca yapılan

yorumlardan hareketle deyimlerdeki empatik ya da empatik olmayan ifadelere dikkat çekilecektir. Amaç, deyimlerdeki empatik anlatımları niceliksel olarak ortaya koymak olmadığından ilgili kitapların hepsinin taranması yoluna gidilmedi, tek bir eser seçilerek orada yer alan deyimler üzerinden konu irdelendi. Necmi Akyalçın'ın *Türkçemizin anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz* adlı kitabı, bu çalışma için kaynak eser olarak seçildi.

Söz konusu işle yakından uzaktan ilgisi olmayanların işe karışmamaları gerektiğini öne çıkaran *abacı kebeci ara yerde sen neci?* (o abacı bu kebeci ya sen / bu neci?) *ipi çözmek / ipini kesmek, arkasını dönmek, sırtını çevirmek* (iletişimi kesmek, anlaşılamamak, aradaki bağları koparmak); *inek öldü ayran kesildi, ne alandan ne satandan ne bir akçe katandan olmak, ne balını isterim ne belasını, ne benden sana bazlama ne senden bana gözleme, senin gönlün Döndü ile Döne'de benim gönlüm inek ile danada* (ilişki, yakınlık bozulmak; olaylara ve durumlara ilgisiz kalmak, anlaşılamamak) deyimleri, kişilerin empati kuramadıklarını, iletişimi tamamen kopardıklarını işaret eder. Kuru inadı vurgulayan *ak dediğine kara, kara, dediğine ak demek; inadım inat, adım kel; kırk diyip kırk bir dememek; kün dedi mi kün, feyekün dedi mi feyekün; la deyip lo dememek; la deyip illallah dememek; nal deyip mih dememek; Nuh deyip peygamber dememek* deyimleri; gözü kimseyi görmeyecek kadar sinirlenen birini anlatan *deveden irilerini pireden berilerini yakmak, senin yanında güzel*

bir konuma geleyim, sana neler edeceğimi göstereceğim tarzında tehdit savuran *adım adım yer edeyim, gör sana neler edeyim; kaygısızlığın öne çıktığı dünya tutuşsa içinde hasırı yok; kişinin kendine yettiğini ilan eden eleğim var sacım var, komşuma ne borcum var; kışkırtıcılığın öne çıktığı kıvılcımın üstüne körükle gelmek, kızgın yağ üzerine su dökmek; büyüklenmenin, kibrin vurgulandığı küçük dağları ben yarattım demek, küçük köyün büyük ağası, sakallarında inci, damarlarında hindi taşımak; bencilliğin anlatıldığı Rabbena hep bana, Rabbena ver bana, yağmur olsa kimsenin tarlasına yağmamak, yağmur olup yağsa bir damlası düşmemek* deyimlerinde arka planda kullanıcının empati kurmak gibi bir derdi olmadığı anlatılır. *Elin gözündeki çöpü görüp kendi gözündeki direği görmemek; elini sıcak sudan soğuk suya sokmamak; elini verip parmağını kesik almak; ensesinde boza pişirmek; ensesine binmek; ensesine vur, lokmasını ağzından al; erdiğine erer, ermediğine taş atar; eski köye yeni adet; eski ağza yeni kaşık; eteğinden çekmek, yangına benzin dökmek, yangına kürekle gitmek, yangını körüklemek* vb. deyimlerde empatik yaklaşımdan buna bağlı olarak empatik dilden söz edilemez. Akbabalara yaranmak için güvercinlere saldırmak (güçlü olan kişilerin gözüne girebilmek için zayıf olanları ezmek, gücünü yanında olmak), *kimin arabasına binerse onun türküsünü çağırmak* (çıkart sağladığı kişinin hoşuna gidecek tarzda davran), *kimin ekmeğini yerse onun kılıcını sallamak* (çıkart sağladığı kişinin hoşuna

gidecek tarzda davranmak); *kendine gelince eyvallah, halka gelince illâllah kendine gelince eyvallah, halka gelince illâllah* (çıkarlarını her şeyin önünde tutarak başkalarını düşünmemek); *nereye kazık çaksam oraya torba asar* (yararlanmak amacıyla kişinin peşini bırakmamak); *ölmüş eşek arıyor ki nalını söksün* (cimriliğinden malını bedavaya getirmek için çabalamak); *sakalım tutuшту diyene dur şu çubuğumu yakayım demek* (güç duruma düşerek yardım isteyen birinin düştüğü zor durumdan yararlanmaya çalışmak); *sarı yağ ile dağlayıp kuyruk yağıyla dağlamak* (çıkarcı kişiyi işini görene kadar pohpohlayıp işi bitince ona kötü davranmak) deyimleri de empatinin çıkar odaklı kullanıldığını gösterir. *El alemin ağzına sakız olmak* (herkes tarafından konuşulmak, dedikodusu yapılmak), *ağzını açıp gözünü yummak* (öfkeli biçimde ağzına gelen her şeyi söyleyerek incitici olmak), *anasına kar yağdırmak* (çile çekertmek, sıkıntıya sokmak), *ayağına basmak* (birine zarar vermek), *ayağına çelme takmak* (birinin başarılarını, yeteneklerini çekemeyerek yükselmesini engellemek), *ayağının altına karpuz kabuğu koymak* (birini zor duruma düşürmek, türlü entrikalarla işinden etmek), *karınlarındaki ekşi küpü çatlamak* (kötü düşünceleri açığa vurmak), *kaş yapayım derken göz çıkarmak* (iyilik yapmak isterken kötülüğe neden olmak), *kereste kütüğüne balta değmemek* (varlıklı olduğu halde yararlı bir iş için özveride bulunmamak) deyimleri de karşı taraf olgusu hesaba katılmadığından empatik duyarlılıktan

uzaktır. *Kardaşım ağa avradı hatın, almaz beni kulluğa satın* deyiminde karşı taraf olgusunun hiç kimseden hatta kardeşten bile beklenilemeyeceği anlatılmaktadır.

İnsan olmanın gereği birlikte yaşamak, tasayı sevinci paylaşmak, yardımlaşmak, halden anlamak toplumlarda önemli olmuştur. Dolayısıyla bunların söylemlere yansımaları da kaçınılmaz olur. Güvencük birilerinin olmasının insan için ne kadar önemli olduğunu anlatan *tuttuğu dal elinde kalmak, tutunduğu dallar kopmak, tutunacak dalı olmamak, tutunacak dal aramak, uçan kuştan medet ummak, uçan kuştan car ummak, zehirden şifa orospudan vefa beklemek* deyimleri; işini kimseye hissettirmeden, zarar vermeden, çıkarları doğrultusunda ustalıkla yapmayı öğütleyen *acıtmadan tüy yolmasını bilmek* deyimini, empati kurmanın gereğine dikkat çeker. *Ağzından yağ bal damlamak* (çok güzel bir dille, etkileyici biçimde anlatmak), *dilinden şeker saçmak* (hoşa gidecek şeyler söylemek), *ağzının içine bakmak* (birinin söylediklerini önemsemek, ona değer vermek); *kimsenin tavuğuna kış dememek* (çevresine zarar vermemek); *kimsenin kedisine pist dememek* (davranışlarıyla rahatsızlık yaratmamak), *lam cim dememek* (söylenenlere uyarak itiraz etmemek) deyimleri, kullanıcının yapıcı olduğunu, kimseyi kırmadığını incitmediğini, öteki taraf olgusunu işin içine kattığını dolayısıyla empati kurduğunu gösterir. *Eğri oturup doğru konuşmak; doğru oturup eğri konuşmak; eğriye eğri doğruya doğru; elini taşı altına koymak; elini vicdanının üstüne*

koymak; elma da alma da demeyi bilmek; etle tırnak gibi olmak; et kemik olmak; eteğindeki taşları dökmek; eteğine takmak, Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek, Sezar'ın hakkını Brütüs'e vermemek vb. pek çok deyimde ön planda güvenilir, anlayışlı, yardımsever, hak-hukuk peşinde, dürüst insan olma çabasının sonucu olarak kendini karşı tarafın yerine koyarak o doğrultuda hareket etmenin gereği anlatılsa da arka planda empatik yaklaşım vurgulanmaktadır.

Dikkat edilirse empatik duyarlılık içermeyen deyimlerde empati kuramamanın sorgulandığı, iyi olmadığının öğütlendiği, beğenilmediği, kınandığı gözlenir. *At gözlüğü takmak* (olayları dar bakış açısıyla değerlendirmek, geniş boyutlu düşünememek) deyiminde, kendini başkasının yerine koyamama durumu kınanır. Empati kuramamanın yarattığı sıkıntının anlatıldığı *ben diyorum bayram haftası sen diyorsun mangal tahtası* ve *ben diyorum hadımın o diyor çoluk çocuktan ne haber?* deyimlerinde bu duruma iletişim eksikliğinin yol açtığı vurgulanır. *Marko Paşa'ya anlat* deyiminde empati kurulmadığını hatta empati kuracak kimsenin olmadığı görülür. Oysa “karşı taraf” olgusu söz konusu olmayınca sağlıklı iletişim kurulamaz. Kimi deyimlerde de empati kurmanın beğenilen yaklaşım olduğu öne çıkmaktadır. Değerli ya da değersiz, layık ya da değil kişi / nesnelerden ayrılmanın zorluğunu anlatan *atsan atılmaz satsan satılmaz* deyiminde arka planda “yerine koyma, yer değiştirme” durumu vurgulanır. *Açık kapı bırakmak* (bir olay

karşısında kesin tavrını koymadan, durumun değişebileceğini de düşünerek daha yumuşak, ılımlı davranmak, kestirip atmamak), *aynı gemide bulunmak* (çıkarları ortak olanlarla birlikte çalışmak), *aynı göbek taşında terlemek* (çıkarları ortak olanlarla birlikte çalışmak), *aynı kabağa üflemek* (dostluk ve dayanışma içinde olmak), *aynı kalıba dökülmek* (çıkarları ortak olmak, dayanışma içinde olmak), *aynı kefeye koymak* (aynıymış gibi değerlendirmek), *aynı kantara sokmak* (aynıymış gibi değerlendirmek) deyimlerinde toplumsal yaşam için empati kurmanın zorunluğu öne çıkar. Bir arada yaşayan insanların karşı tarafın çıkarlarını görmezden gelemeyecekleri söz konusudur çünkü.

Empati kurmakla kurmamak durumunun, deyimlere birlikte yansıdığının en güzel örneklerini paralel söylemlerde görmek mümkündür. Şaka yollu *öç alma* sözü olarak kullanılan *canıma değsin* ile kendini başkasının yerine koymak anlamına gelen *canı cana ölçmek*; birine zarar vermek anlamındaki *cana / canına okumak* ile kendisi için yapılanlardan memnun kalındığını anlatan *canına değmek*; birini çileden çıkarmak, sinir etmek amacıyla hareket edildiğini gösteren *damarına basmak* ile kendini sevdirecek, kişini hoşuna gidecek biçimde davranmayı işaret eden *damarına girmek*; yapılabilecek tüm kötülükleri yapmak anlamını yüklenen *elinden geleni ardına koymamak* ile kayırmak, yardım etmek anlamındaki *elinden tutmak*; rezil duruma düşürmek, eziyet etmek anlamına gelen *iğne deliğine sokup çıkarmak* ile bir harekette

bulunmadan önce karşı tarafı düşünerek davranmanın anlatıldığı *iğneyi keline çuvaldızı başkasına batırmak* deyimleri paralel söylemlerin başarılı örnekleri olarak görülebilir. Bir yanda iyilikten kaçınmak anlamındaki *yaralı parmağa işlemek*; sıkıntıyı artırmak, anımsatmak anlamındaki *yarasına basmak, yarasına parmak basmak, yarasına tuz basmak, yarasına ekmek basmak yarasını deşmek, yarasını kaşımak* deyimleri; diğer yanda sıkıntısını gidermek, unutturmak için yardım etmek anlamındaki *yarasına merhem çalmak, yarasını sarmak* deyimleri; empati kurmanın sonucu olarak ortaya çıkan *üzerine titremek* deyimleriyle empati kurmanın sonucu olan *üzerine yıkmak* deyimleri birbirinin tersi düşüncenin söyleme yansıdığı, karşıtlık ilişkisiyle değerlendirilebilecek paralel yapılarıdır.

Kendini birinin yerine koymak, öteki tarafı hesaba katmak yani empati kurmak toplumsal zorunluluktur. Dolayısıyla bu zorunluluğun toplumun iletişim aracı olan dile yansması kaçınılmaz olacaktır. 3056 deyim tarandığı bu çalışmada insanın doğasında kaynaklanan farklı davranışların deyimlere yansması gereği kimileri empatik duyarlılık içerirken kimi deyimler empatik duyarlılıktan uzak 275 deyim belirlendi. Bunların 211'inde empatik olmayan yaklaşımların söyleme yansıdığı düşünülmesi 64 deyim de empatik ifadelerle yüklü olduğu saptandı. Ancak empatik olmadığı düşünülen deyimlerin bir kısmında kendini öteki tarafın yerine koymama durumunun kınandığı, değer yargıları içinde yer almadığının vurgulamak amacı taşıdığı unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Akça, F.; Ertürk, Y. D. (2010). *Halkla İlişkiler Öğrencilerinin Empati Eğilimlerini Etkileyen Bir Araç Olarak, Kişilerarası İletişim Becerileri Eğitiminin Etkililiği Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Derin Yayınları, 61-79, 2010.
- Akkoyun, F. (1982). Empatik Anlayış Üzerine. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15: 2, 64-69.
- Akyalçın, N. (2012). *Türkçemizin anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz*, Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Aşılıpınar, G. İ. (2010). *Bir Empati Becerisi Olarak Etkin Dinlenme: Halkla İlişkiler Bölümü Öğrencilerine Verilen Dinleme Eğitimi Kapsamında Uygulamalı Bir Araştırma*. İstanbul: Derin Yayınları, 41-60.
- Canpolat, N. (2010). *Tüketici Davranışlarını Açıklamada Empatik Bir Yaklaşım*. İstanbul: Derin Yayınları, 175-189.
- Dökmen, Ü. (2008). *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati*. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Elcil, Ş. (2010). *Halkla İlişkiler Uygulayıcılarının İletişimsel Başarısını Etkileyen Bir Faktör Olarak Empatinin Rolü*, İstanbul: Derin Yayınları, 31-39.

- Ertürk, Y. D. (2010). *Halkla İlişkiler Alanında Empatik Yaklaşımlar*. İstanbul: Derin Yayınları, s. 3-27.
- Gruen, A. (2015). *Empatinin Yitimi, Kayıtsızlık Politikası Üzerine* (çev: İlknur İgan). İstanbul: Çitlembik Yayınları.
- Pelenk A. (2010). *Etkili İletişim Becerileri Kapsamında Reklamlarda Empatinin Rolü*. İstanbul: Derin Yayınları, 191-202.

EKLER:

Empatik Duyarlılık İçermeyen Deyimler

abacı kebeci ara yerde sen neci?
adım adım yer edeyim, gör sana neler edeyim
ağzını açıp gözünü yummak
ak dediğine kara, kara, dediğine ak demek
akbabalara yaranmak için güvercinlere saldırmak
anasına kar yağdırmak
anasından doğduğuna pişman etmek
Arap, Arap'a yüzün karadır demek
at gözlüğü takmak
ayağıma yer edeyim, gör sana ne edeyim
ayağına basmak
ayağına çelme takmak
ayağını kaydırmak
ayağının altına karpuz kabuğu koymak
başına çorap örmek
başına vur ekmeğini elinden al
bayramdan sonra bayramın mübarek olsun
belden aşağı vurmak
belini bükme
ben diyorum bayram haftası sen diyorsun mangal
tahtası
ben diyorum hadımım o diyor çoluk çocuktan ne
haber?
ben umarım bacımdan bacım ölür acından
besledik büyüttük danayı, şimdi tanımaz anayı
biletini kesmek
binemeyeceği eşeğin önüne ot koymamak
bir dalda dokuz ceviz göremeyince taş atmamak
boşa kurşun atmamak
burnu büyümek
burnundan yakalamak
burnunun ucuyla konuşmak
canıma değsin
canına okumak
canını şeytana satmak
ciğerini almak
çalı dibi taşlamak
çalıyı takmak
çamur atmak
çamura düşürmek
çamura yatmak

çamuru vurdum duvara tutarsa da ala tutmazsa
da ala
çanına ot tıkmak
çarkına okumak
çengeli takmak
çeşmeye susuz götürüp susuz getirmek
çiğ çiğ yemek
çomak sokmak
çorap giydirmek
çorap örmek
çukurunu kazmak
dalına basmak
damarına basmak
dediği dedik çaldığı düdük
defterden silmek
defteri kapamak
derdini Marko Paşa'ya anlat
destursuz bağa girmek
deveden irilerini pireden berilerini yakmak
dibine darı ekmek
dil uzatmak
dizginleri ele almak
dizginini çekmek
dizinde oturup sakalını yolmak
dokuz köyden kovulmak
duman attırmak
dumanını çıkarmak
dur kendime yer edineyim, bak sana neler edeyim
düğüne gidip zurna beğenmemek
dünya tutuşsa içinde hasırı yok
efendim nerede ben nerede?
ekmeği dizinde, imanı yüzünde
ekmek yediği sofraya bıçak sokmak
ekmek yediği tekneye pislemek
el ağzıyla çorba içmek
el ağzıyla kuş uçurmak
el alemin ağzına sakız olmak
ele verir öğüdü kendi keser söğüdü
ele verir talkını kendi yutar salkımı
eleğim var sacım var, komşuma ne borcum var
elin gözündeki çöpü görüp kendi gözündeki
direği görmemek
elini sıcak sudan soğuk suya sokmamak
elini verip parmağını kesik almak
ensesinde boza pişirmek

ensesine binmek
ensesine vur lokmasını ağzından al
erdiği erer, ermediğine taş atar
eski köye yeni adet
eski ağza yeni kaşık
eteğinden çekmek
etliye sütlüye karışmamak
ettiğini bulmak
geçtim çerezinden üstüme pisleme
geldiği yer şen gittiği yer harap
gemileri yakmak
gök gürelemeden Allah Allah dememek
göz açtırmamak
gözünü kan бүрүмөк
gözünü uymak
gözü üstünde kaşı omuzu üstünde başı var
demek
gözünün üstünde kaşın var demek
gözünün yaşına bakmamak
güneş olsa kimsenin üstüne doğmamak
güneşinde mendil kurumamak
güvendiği dağlara kar yağmak
güvendiği dal elinde kalmak
hamama gidip kurna beğenmemek
iğne deliğine sokup çıkarmak
iliğini kemirmek
iman tahtasını kurutmak
inadım inat, adım kel
inek öldü ayran kesildi
ipi çözmek
ipini çekmek
ipini kendi eliyle çekmek
ipini kesmek
ipliğini pazara çıkarmak
ite ot, ata et vermek
itin önüne ot, atın önüne et koymak
izine kurşun sıkmak
kafa göz yarmak
kamuş atmak
kamuş koymak
kancayı takmak
kardaşım ağa avradı hatın, almaz beni kulluğa
satın
karınlarındaki ekşi küpü çatlamak
kaş yapayım derken göz çıkarmak
kaşıkla verip sapıyla göz çıkarmak
kavuşu ters giydirmek

kendi yarmasını öğütme
kendine gelince eyvallah, halka gelince illallah
kendini dev aynasında görmek
kereste kütüğüne balta değmemek
kılı kıpırdamamak
kırk diyip kırk bir dememek
kıvılcımın üstüne körükle gelmek
kızgın yağ üzerine su dökmek
kim kime dum duma
kimi davuluna kimi kasnağına
kimin arabasına binerse onun türküsünü
çağırarak
kimin ekmeğini yerse onun kılıcını sallamak
kirli çamaşırları ortaya dökmek
kirli çamaşırları gün ışığına çıkarmak
koltuğuna ağır taş koymak
kucağında oturup sakalını yolmak
kulağının üstüne yatmak
kulak arkasına atmak
kulak asmamak
kuyusunu kazmak
kuzu postuna бүрүнмөк
küçük dağları ben yarattım demek
kün dedi mi kün feyekün dedi mi feyekün
künyesini okumak
la deyip lo dememek
la deyip illallah dememek
lam cim dememek
Lut kuyusuna atmak
Müslüman mahallesinde salyangoz satmak
nal deyip mih dememek
ne alandan ne satandan ne bir akçe katandan
olmak
ne balını isterim ne belasını
ne benden sana bazlama ne senden bana
gözleme
ne yer ne yedirir, tükürür murdar eder
nereye kazık çaksam oraya torba asar
Nuh deyip peygamber dememek
ocağına incir ağacı dikmek
ocağına su bırakmak
omuz çevirmek
on parmağında on kara
on parmağını kandil edip yakmak
tarafli olmamak
ölmüş eşek arıyor ki nalını söksün
pişmiş aşı su katmak

Rabbena hep bana,
Rabbena ver bana
ruhunu şeytana satmak
rüzgar ekip fırtına biçmek
saati saatine uymamak
sakalım tutuştu diyene dur şu çubuğumu
yakayım demek
sakallarında inci, damarlarında hindi taşımak
saman altından su yürütmek
sarı yağ ile dağlayıp kuyruk yağıyla dağlamak
sel önünden kütük kapmak
senin gönlün Döndü ile Döne'de benim gönlüm
inek ile danada
senin kanın benimkinden kırmızı mı
seninki can benimki patlıcan mı
sırtını dönmek
sırtını çevirmek
soyup soğana çevirmek
sulu götürüp susuz getirmek
sulu dereye götürüp susuz getirmek
suya sabuna dokunmamak
taş dikeceğine tüy dikmek
taş koymak
tavşana kaç taziya tut demek
tencere dibin kara seninki benden kara
tuz biber ekmek
tüyü kıpırdamamak
umduğu dağlara kar yağmak
üzerine yıkmak
vurdum duymaz Kör Ayvaz
yağmur olsa kimsenin tarlasına yağmamak
yağmur olup yağsa bir damlası düşmemek
yangına benzin dökmek
yangına kürekle gitmek
yangını körüklemek
yaralı parmağa işlemek
yarasına basmak
yarasına ekmek basmak
yarasına parmak basmak
yarasına tuz basmak
yarasını deşmek
yarasını kaşımak
yarı yolda koymak

Empatik Duyarlılık İçeren Deyimler

acıtmadan tüy yolmasını bilmek
aç yanında sarpın kucaklamak
açık kapı bırakmak
ağzından yağ bal damlamak
ağzının içine bakmak
atsan atılmaz satsan satılmaz
aynı gemide bulunmak
aynı göbek taşında terlemek
aynı kabağa üfleme
aynı kalıba dökülmek
aynı kefeye koymak
aynı kantara sokmak
aynı telden çalmak
aynı tüfeğin demirinden olmak
aynı yağın küsbesi olmak
aynı yolun yolcusu olmak
baş üstünde taşımak
can kulağıyla dinlemek
canı cana ölçmek
canına değmek
çıkarcı yol aramak
çorbada tuzu olmak
çuvaldızı kendine batırmak
damarına girmek
davul görüp oynamak mihrap görüp ağlamak
dilinden bal damlamak
dilinden şeker saçmak
doğru oturup eğri konuşmak
eğri oturup doğru konuşmak
eğriye eğri doğruya doğru
elini taşın altına sokmak
elini vicdanının üstüne koymak
elma da alma da demeyi bilmek
et tırnak olmak
etle tırnak gibi olmak
et kemik olmak
eteğindeki taşları dökmek
göbeği beraber kesilmek
göz yummak
gül üstüne gül koklamamak
iğneyi kedine çuvaldızı başkasına batırmak
ikisi bir deliğe işlemek
izinden yürümek
izine basmak

*kafa kafaya vermek
kimsenin tavuğuna kış dememek
kimsenin kedisine pist dememek
kolunu yastık, saçını yorgan etmek
mavi boncuk dağıtmak
nabza göre şerbet vermek
Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek
Sezar'ın hakkını Brütüs'e vermemek
suyunun akıntısını gitmek
tuttuğu dal elinde kalmak,*

*tutunduğu dallar kopmak,
tutunacak dalı olmamak,
tutunacak dal aramak
uçan kuştan medet ummak
uçan kuştan car ummak
üzerine titremek
yaraya merhem çalmak
yarasına merhem olmak
yarasını sarma*

Avrupa Birliği Bütçe Yapısı ve Bileşenlerinin İncelenmesi

Sami BUHUR¹

Öz

Bu çalışmada, AB bütçesinin yapısı ve temel bileşenleri incelenmeye çalışılmıştır. Bu amaca yönelik olarak, öncelikle AB'nin birlik olma hedefi doğrultusunda tarihsel süreci ele alınmıştır. Buradan hareketle AB bütçesi ve mali yapısının tarihsel süreci ve bugünkü yapısı incelenmiştir. Metodolojik olarak, AB'nin birlik olma amacı ile günümüzdeki bütçe yapısı ve bileşenleri karşılaştırılarak belli bulgulara ulaşılmaya çalışılmıştır. Sonuç kısmında ise bu bulgular tartışılmıştır. Çalışmada ana materyal olarak, AB'nin resmi sitelerinden elde edilen istatistikî verilerden yararlanılmıştır. Bunun yanında çalışma ile ilgili yurtiçi ve yurtdışı resmi kuruluşların verileri, akademik çalışmalar, tezler, makaleler ve diğer internet kaynakları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Bütçe, Harcamalar, Gelirler.

Abstract

In this study, the structure and basic components of the EU budget have been examined. For this purpose, first of all, the historical process of the EU in line with the goal of unity has been discussed. From this point of view, the historical process and the current structure of the EU budget and financial structure are examined. Methodologically, it is tried to reach certain findings by comparing the current budget structure and components of the EU with the aim of unity. In conclusion, these findings are discussed. The main material used in the study was the statistical data obtained from EU official sites. In addition, the data of the national and international official institutions, academic studies, theses, articles and other internet resources related to the study were examined.

Keywords: European Union, Budget, Expenditures, Revenues.

¹ Dr. Öğr. Üy., Balıkesir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü, Balıkesir, TÜRKİYE

1. GİRİŞ

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra önemli ölçüde tahrip olan Avrupa ülkeleri, başta Almanya ve Fransa olmak üzere ortak bir birlik kurma konusunda anlaşma sağladılar. Özellikle kömür ve çeliğin üretimi ve dağıtımı noktasında, 1951 yılında Schuman Planı çerçevesinde, bağımsız bir üst birliğin kurulması konusunda fikir birliğine vardılar. Bu tarihte temelleri atılan Avrupa Birliği (AB), zamanla birçok alanda ortak karar alma, ortak yasal ve kurumsal yapıyı oluşturmada önemli gelişmeler göstermiştir.

Zamanla genişlemesini sürdüren birlik, Doğu Bloğunun yıkılması ile birlikte 1991 yılında Maastricht Antlaşması'nı imzalamış ve antlaşma 1993 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu antlaşma ile birliğin bugünkü ismi tescillenmiş; Avrupa vatandaşlığı, ortak dış güvenlik, içişleri ve adalet gibi birçok konuda işbirliği sağlanmasının temelleri atılmıştır.

Birlik olma sürecinin önemli ayaklarından birisi de bütçeleme ve ortak mali kararlardır. İlk olarak 1967 yılında temelleri atılan ortak bütçeleme süreci günümüzde gelir ve harcamalar alanında birçok uygulamayı kapsamaktadır. AB ortak bütçesinin temel amacı, üye ülkelerin iktisadi, mali ve siyasi yönden gelişimi ve bütünleşmesini sağlamaktır.

AB bütçesinin hazırlanması ve onaylanması sürecinde AB Komisyonu, AB Konseyi ve AB Parlamentosu önemli görevler üstlenmektedir. Birlik bütçenin uygulanmasında üst düzey sorumlu olan

organ komisyondur. Bütçenin uygulama sonuçlarının, diğer bir ifade ile bütçe kaynaklarının nasıl ve nereye harcadığının denetiminden ise Avrupa Sayıştay'ı sorumludur.

2019 yılında 160 milyar Avro civarında bir büyüklüğe ulaşan AB bütçesinin en önemli gelir kaynağı, birlik üye ülkelerinin GSYH payları oranında aktardıkları öz kaynaklardan meydana gelmektedir. Bütçe kalemleri içerisinde en önemli harcama kalemi ise Sürdürülebilir Büyüme, Doğal Kaynaklardan meydana gelmektedir. Diğer taraftan AB bütçesinden mali yardımlar çerçevesinde en önemli kaynak Ortak Tarım Politikalarına aktarılmaktadır.

2. Avrupa Birliği İle İlgili Genel Bilgiler

Köklü bir tarihsel süreci olan Avrupa kıtası, diller, kültürler, ortak değer yargıları gibi hususlarda kendi içerisinde bir bütünlük sağlamada önemli adımlar atmıştır. Bütün bir Avrupa'ya hakim olmaya çalışan bugünkü Almanya, İngiltere ve Fransa gibi ülkeler, çeşitli tarihlerde coğrafya üzerinde söz sahibi olamaya çalışmışlardır (Roskin, 2016: 292).

Başta kilise olmak üzere çeşitli bilim adamları ve düşünürler bu süreçte önemli katkılar sunmuşlardır. Ancak tarihsel, ulusal, kültürel ve iktisadi farklılıklar bu sürecin tamamlanmasında engel oluşturmuştur. Avrupa'da milliyetçilik akımlarının yaygınlaşmasına paralel

olarak birlik olma düşüncesi daha belirgin hale gelmiştir (Çalış, 2019: 3-5).

Her ne kadar birlik olma düşüncesi birkaç yüzyıl öncesine dayandırılrsa da gözle görülür somut adımlar İkinci Dünya Savaşından sonra atılmaya başlanmıştır (Rifkin: 2010: 214). Savaşın neden olduğu yıkım ve insanlık trajedisinin bir daha tekrar etmemesi düşüncesinden hareket ederek, Avrupa devletleri birlik olma düşüncesinde ve yolunda hem fikir olmuşlardır (Jones, 2001: 3).

Almanya ve Fransa arasında kömür ve çeliğin üretimi ve kullanımının ortak bir yasal ve kurumsal çerçeveye oturtulması düşüncesinden hareketle, Fransa Dışişleri Bakanı Robert Schuman'ın önderliğinde 1950 yılında somut adımlar atılmaya başlanmıştır (Karluk, 2014: 5).

Bilinen adıyla Schuman Deklarasyonu yayınlanmış ve bu deklarasyona dayalı olarak Avrupalı 6 ülke (Belçika, Federal Almanya, Lüksemburg, Fransa, İtalya ve Hollanda) önderliğinde 1951 yılında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) kurulmuştur (Dinan, 2008: 70).

1957 yılında Roma Antlaşmasına dayalı olarak Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) oluşturulmuştur. AET'nin kurulmasının temel amacı, ortak bir pazarın oluşturulması yönünde malların, sermayenin, işgücünün ve hizmetlerin serbest dolaşımını sağlayacak kurumsal ve yasal bir çerçeve oluşturmaktır (Bilici, 2012: 39-40). Ayrıca Roma Antlaşması'na dayalı olarak Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (AAET) kurulmuştur (Horvath, 2007: 33-34).

1965 yılında imzalanan ve 1967 yılında yürürlüğe giren Füzyon Antlaşması (Birleşme Antlaşması) ile bu üç topluluk (Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu) birleştirilerek Avrupa Toplulukları adı altında anılmaya başlanmıştır (Falay, 2007: 223; Serbes, 2015: 35-38).

1968 yılında gümrük vergilerinin kaldırılması ile birlikte ortak tarım ve ticaret alanında önemli adımlar atılmaya başlanmıştır (AB Başkanlığı, 2019).

1973 yılında İngiltere, Danimarka ve İrlanda, 1981 yılında Yunanistan, 1986 yılında İspanya ve Portekiz birliğe üye olmuşlardır.

1991 yılında Doğu Bloku ve Sovyetler Birliği'nin yıkılması ile birlikte, birliğin siyasi yapısı değişime uğramıştır (AB Başkanlığı, 2019).

1991 yılında imzalanan ve 1993 yılında yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması ile üç temel alanda birliğin çatısı oluşturulmuştur. Bunlar; Avrupa Toplulukları (AKÇT, AET ve AAET), Ortak Dışişleri Güvenlik Politikası ve Adalet ve İçişleridir (Serbes, 2015: 41-45).

1995 yılında, Avusturya, Finlandiya ve İsveç birliğe katılmıştır. 1 Ocak 2002 tarihinde Avrupa ortak para birimi olan Avro, resmen tedavüle girermiştir. Avro bu tarihten itibaren 12 ülkede kullanılmaya başlanmıştır (AB Başkanlığı, 2019).

2004 yılında eski Doğu Bloku ülkeleri olan Çek Cumhuriyeti, Estonya, Güney

Kıbrıs Rum Yönetimi, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovakya ve Slovenya birliğe katılmıştır. 2007 yılında, Bulgaristan ve Romanya ve 2013 yılında Hırvatistan'ın katılımıyla birliğin üye sayısı 28'e ulaşmıştır. İngiltere 2016'da yapılan referandumla Brexit diğer bir ifade ile AB'den ayrılma kararı almıştır (Euronews, 2019).

AB'nin kurumsal yapısına bakıldığında, AB'yi oluşturan kurumları iki kategoriye ayırmak mümkündür: Birinci kategoride, AB'nin ana karar alma veya yasama faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olan kurumlardır. Bunlar; Avrupa Konseyi, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu'dur. İkinci kategoride ise denetim, destek ve danışma mekanizmalarını meydana getiren Adalet Divanı, Ekonomik ve Sosyal Komitesi ile Bölgeler Komitesi, Avrupa Sayıştay'ı, Avrupa Yatırım Bankası ve Avrupa Merkez Bankası gibi kurumlardır (Kaya, 2013: 48).

3. Avrupa Birliği Bütçesinin İncelenmesi

3.1. AB Bütçesinin Tarihsel Gelişimi

Avrupa Birliği entegrasyon sürecinde Birlik bütçesinin oluşturulması önemli bir ayaktır. Tek bir bütçenin oluşturulmasında üç ayrı kurumun (AAET, AKÇT, AET) bütçelerinin birleşmesi zorunluluk arz etmiştir. 1965 yılında imzalanan ve 1967 yılında yürürlüğe giren Füzyon Antlaşması (Birleşme Anlaşması) ile bu üç

topluluğun bütçesi tek çatı altında birleştirilmiştir (AB Başkanlığı, 2019).

Füzyon Antlaşması ile topluluğun mali yapısının entegrasyonunda önemli bir adım atılmıştır. Bu süreçte atılan önemli bir adım da özkaynaklar sisteminin oluşturulmasıdır. Özkaynaklar sistemi ile birliğin bütçe gelirlerinin tamamının üye ülkelerin katkıları ile oluşturulmasından vazgeçilmiştir (Serbes, 2015: 52).

İlerleyen tarihlerde üye sayısının artması ile birlikte Birliğin bütçesi ve gelirleri de artış eğilimine girmiştir.

1987 yılında yürürlüğe giren Tek Avrupa Senedi ve Delors Raporu ile ekonomik ve parasal birliğin yaratılmasının önem arz ettiği vurgulanmıştır. Bu belgelerde ayrıca Birliğin bütçesinin güçlendirilmesi ve ekonomik ve mali araç olarak kullanılmasında daha etkili olması gerektiğinin altı çizilmiştir (Horvath, 2007: 276).

Ancak ilerleyen tarihlerde Birlik harcamalarının artması (özellikle tarım sektöründe yaşanan büyüme), bütçesel dengesizlikler ve kurumlar arası yaşanan çatışma gibi sorunların çözümüne yönelik olarak 1988 – 1992 yılları arasında uygulanan I. Mali Plan yürürlüğe girmiştir. Bu mali planda; tarım harcamalarının Birlik GSMH'nin % 74'ünü aşamayacağı, toplam harcamaların Topluluk GSMH'sinin %1.2'sini geçmeyeceği gibi bütçe disiplini sağlamaya yönelik önlemler alınmıştır (Güvenç, 2007: 71).

1993 – 1999 yıllarını kapsayan II. Plan daha ziyade 1993 yılında yürürlüğe giren

Maastricht Antlaşması'nın mali hükümlerine yönelik düzenlemeleri içermektedir. 2000 – 2006 dönemini kapsayan III. Mali Plan'da Birliğin genişleme sürecinde aday ve yeni üye ülkelere yapılacak mali yardımlar ele alınmıştır. Bu planda Birliğin büyüme hedefi ortaya konulmuş, Birliğin KDV ve GSMH payları yeniden düzenlenmiştir (Jaks, 2006: 6).

2007 – 2013 yıllarını kapsayan IV. Mali Plan ve Bütçe Reformu belgesinde, küresel rekabette ileriye gidilmesi ve sürdürülebilir büyümenin kalıcı hale getirilmesi, AB vatandaşlığı kavramının derinleştirilmesi, küresel rekabet, istihdamın kalitesinin artırılması gibi hedefler ortaya konulmuştur (AB Başkanlığı, 2019). IV. Mali Plan ile birlikte harcama sınıflamasında da değişikliğe gidilmiştir. Yeni harcama sınıflamasında beş temel başlık esas alınacağı kararlaştırılmıştır (Serbes, 2015: 59). Şöyle ki;

- i. Sürdürülebilir Kalkınma
 - Büyüme ve İstihdam İçin Rekabet Edilebilirlik
 - Büyüme ve İstihdam İçin Uyum
- ii. Doğal Kaynakların Korunması ve Yönetimi
 - Tarımsal Ürünler İçin Yapılan Desteklemeler ile Doğrudan Yardımlar
- iii. Vatandaşlık, Özgürlük, Güvenlik ve Adalet
- iv. Küresel Bir Ortak Olarak Avrupa Birliği
- v. İdari Harcamalar

2014 – 2020 yıllarını kapsayan ve halen uygulanmakta olan V. Mali Plan, 2008 Küresel Mali Kriz sonrası yaşanan durgunluk ve Avrupa ülkelerinin içinde bulunduğu borç krizine vurgu yapan ve alınacak önlemleri sıralayan bir yapıya sahiptir. Ayrıca Avrupa 2020 Stratejisi ile istihdam ve büyümeye yönelik belli hedefler ortaya konulmuştur (Güvenç, 2013: 263). Beşinci Mali Plan ile bütçe harcama ödeneklerinin sınırı (908 milyar Avro) ortaya konulmuştur. Bu rakam önceki plana göre daha az bir tutardır. Bu durum harcamalarda kısıntıya gidileceğini göstermektedir.

Avrupa Komisyonu'nun 2011 yılında ilan ettiği öneride, gelir kaynakları arasında KDV payının kaldırılması, GSMH payının azaltılması ve bunların yerine Finansal İşlem Vergisi ve yeni bir KDV'nin getirilmesi öngörülmüştür (Güvenç, 2013: 267). Ancak Konsey ve Parlamento arasında çıkan uyuşmazlıklar nedeniyle yürürlüğe girmemiştir.

3.2. AB Bütçesinin Hazırlık ve Onay Süreci

Aşağıdaki şekilde AB bütçe hazırlama ve onay süreci yer almaktadır. Bu tabloya göre bütçe hazırlık süreci 1 Eylül itibarıyla başlamakta ve Aralık ayı sonuna kadar devam etmektedir. Bu süreçte Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve Parlamento önemli görevler üstlenmektedir.

Avrupa Komisyonu birliğin bütçesini hazırladıktan sonra Avrupa Konseyi'ne ve Parlamento'ya gönderir. Konsey taslak

bütçeyi nitelikli oy çoğunluğuna göre kabul ettikten sonra Parlamento'ya gönderir. AB bütçesinin onay makamı Avrupa Parlamentosu'dur. Birlik bütçesini uygulanmasından Komisyon, bütçenin denetim ve kontrolünden ise Avrupa Sayıştay'ı sorumludur (Jones, 2001: 147).

Birlik bütçesinin hazırlık, onama, uygulama ve denetim aşamalarında esas alınan belli başlı ilkeler, genellik, birlik, yıllık, denklik, tahsis, şeffaflık vd. ilkeler olarak sıralanmaktadır (Taş, 2006: 134).

Şekil 1: Avrupa Birliği Bütçe Hazırlama Prosedürü

Kaynak: European Commission, (2019), *Budgetary Procedure*,
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budgetary-procedure.pdf

3.3. Birlik Bütçesinin Gelirleri ve Giderleri

3.3.1. Birlik Bütçesinin Giderleri

Birliğin entegrasyon sürecinde özellikle tarım, ulaşım, enerjinin yanında bölgesel ve sosyal bütünleşme büyük öneme sahip olmuş ve bu doğrultuda bütçe harcamalarının bileşimi belirlenmeye çalışılmıştır.

1967 yılında Birleşme (Füzyon) Hareketi ile birlikte uzun bir süre bütçe kaynaklarının önemli bir kısmı Ortak Tarım Politikaları adı altında harcamaya tahsis edilmiştir. AB, doğrudan gelir desteği, taban fiyat uygulaması, tarım ürünleri ihracatının desteklenmesi, ithalata getirilen vergiler ile kendi tarım üreticilerini önemli ölçüde desteklemiştir (Seguiti, 2003: 107). Örneğin, 2006 yılında 119 milyar Avro civarında olan bütçeden Ortak Tarım Politikaları kalemine 50 milyar Avro ödeme yapılmıştır.⁷ Diğer bir ifade ile bütçenin yaklaşık % 43'lük bir kısmı Avrupa Tarımsal Yönverme ve Garanti Fonu adı altında tarım sektörüne aktarılmıştır (European Union, 2019).

Avrupa Birliği'nin tarımsal harcamalara bu derece önem vermesi birlik üyesi ülkelerin üçüncü ülkeler karşısında daha avantajlı konuma getirmektedir. AB resmi istatistiklerine bakıldığında bu durum 1968 yılından itibaren devam etmiştir. Ancak bütçe büyüklüğü içerisindeki oransal payına bakıldığında

2000'li yıllarda düşme eğilimine girmiştir. Bunun en temel nedeni, Ortak Tarım Politikaları kapsamında ayrılan payların üye ülkeler tarafından verimli ve etkin kullanılamamasıdır.

AB bütçesi içerisinde Ortak Tarım Politikaları harcamalarından sonra ikinci büyük kalem Yapısal Faaliyetlerden oluşmaktadır. Bu kalem kendi içerisinde Yapısal Fonlar ve Yapısal Uyum olarak ikiye ayrılmaktadır. Yapısal faaliyetler çerçevesinde yapılan yardımların ana amacı üye ülkelerin kişi başına düşen milli gelirleri arasındaki farklılıkları en aza indirmektir ve bu kaynak yıllar içerisinde artış göstermiştir (Serbes, 2015: 74). Örneğin 2006 yılında Yapısal faaliyetler çerçevesinde yapılan yardımların 37 milyar Avro civarındadır ve toplam AB bütçesinin %31'lik bir kısmına tekabül etmektedir (European Union, 2019). Bu durum AB'nin bölgeler arası kalkınmışlık farklarını gidermeye önem verdiği kanısına varırmaktadır.

AB bütçe yapısı içerisinde İç Politikalar, Dış Faaliyetler, İdari Harcamalar, Rezervler, Katılım Öncesi Strateji adı altındaki diğer bütçe harcama kalemleri ise Ortak Tarım Politikaları ve yapısal faaliyetler çerçevesinde yapılan yardımlar kadar büyük paya sahip olamamıştır.

2007 yılında bütçe harcama bileşenlerinde değişikliğe gidilmiştir. Bu değişiklikte göze çarpan önemli

⁷ 1968 yılında 1.2 milyar Avro civarında olan bu rakam sürekli artış göstermiştir (European Union, 2019).

hususlarından birisi Birliğin Lizbon hedeflerine uyumlu bir şekilde bütçe bileşenlerini oluşturmasıdır. (AB Başkanlığı, 2019). İktisadi Kalkınma Vakfı'nın 2010 yılında hazırladığı Geçmişten Günümüze Lizbon Stratejisi ve 2020 İçin Yeni Bir Vizyon Işığında "AB 2020" Stratejisi belgesinde, Birliğin 2000 yılında aldığı bir kararla, 2010 yılına kadar dünyanın en rekabetçi ve dinamik bilgi ekonomisi olması amaçlanmıştır (İKV, 2010). Bu tarihten itibaren Birliğin ABD ve Japonya'nın gerisine düştüğü ve rekabetçi bir ekonominin yaratılmasına yönelik alanlara daha fazla kaynak ayrılması gerektiği kararlaştırılmıştır.

Böylelikle Akıllı ve Kapsayıcı Büyüme, bütçe kalemleri içerisinde birinci sırada yer alırken, Sürdürülebilir Büyüme: Doğal Kaynaklar kalemi içerisinde yer alan Ortak Tarım Politikaları ikinci sırada yerini almıştır.

Birlik bütçesinin günümüzdeki harcama kalemi sınıflandırılması Tablo 1'de görüldüğü şekildedir. Bu tablodan da anlaşılacağı üzere bütçeden en yüksek pay Akıllı ve Kapsayıcı Büyümeye ayrılmaktadır. Akıllı ve Kapsayıcı Büyüme kaleminin toplam bütçe içerisindeki payı % 47,7 civarındadır.

Akıllı ve Kapsayıcı Büyüme kalemi kendi içerisinde iki gruba ayrılmaktadır: Birincisi, Büyüme ve İstihdam İçin Rekabet Gücü ve ikincisi ise Ekonomik, Sosyal ve Bölgesel Bütünlük kalemidir. Büyüme ve İstihdam İçin Rekabet Gücü kalemi 22,1 Avroluk büyüklüğü ile toplam bütçe içerisinde % 13,4'lük bir paya sahiptir. Yukarıda da bahsedildiği üzere Lizbon Stratejisi doğrultusunda oluşturulan bu bütçe kalemi ile, Avrupa Birliği üye ülkelerinin ekonomilerinin rekabet gücünün daha yüksek olmasını hedefleyen, istihdamı, verimliliği önemseyen ve bu amaçla fon aktaran bir kalemdir.

Tablo 1: AB Bütçesinin Harcama Kalemleri (2018)

Bütçe Kalemleri	Milyar Avro	Toplam Bütçe İçerisindeki Payı (%)
Yıllık Bütçe Büyüklüğü	160,1	100
1. Akıllı ve Kapsayıcı Büyüme	77,6	47,7
1a. Büyüme ve İstihdam İçin Rekabet Gücü	22,1	13,4
1b. Ekonomik, Sosyal ve Bölgesel Bütünlük	55,5	34,3
2. Sürdürülebilir Büyüme: Doğal Kaynaklar	59,3	36,5
3. Güvenlik ve Vatandaşlık	3,5	2,1
4. Küresel Avrupa	9,5	5,9

5. Yönetim	9,6	6
6. Tazminatlar	0	0
7. Diğer	0,5	0,3

Kaynak: European Commission, *EU Annual Budget Lifecycle: Figures, 2018*,
http://ec.europa.eu/budget/graphs/annual_life_cycle.html

Birlik bütçesinden 55,5 milyar Avro'luk rakam Ekonomik, Sosyal ve Bölgesel Bütünlük kalemine ayrılmaktadır. Bu rakam toplam bütçe kaynaklarının neredeyse % 34,3'lük bir kısmını kapsamaktadır. Ekonomik, Sosyal ve Bölgesel Bütünlük kalemi ile AB içerisinde nispeten geri kalmış bölgelerin entegrasyonunu ve gelişimini sağlamayı hedeflemektedir. Dolayısıyla kırsal kalkınmayı hedefleyen bir yapıya sahiptir. Aynı zamanda işsizliğin yoğun olduğu bölgelerde istihdamı artırıcı önlemler almayı hedeflemektedir.

Bütçe kalemleri içerisinde ikinci büyük kalem Sürdürülebilir Büyüme: Doğal Kaynaklardan oluşmaktadır. Bu kaynağın toplam bütçe içerisindeki payı % 36,5 civarındadır. Bu başlık altında tarıma, balıkçılığa, çevreye ve kırsal kalkınmaya yönelik harcamaların yer aldığı görülmektedir. Doğal Kaynaklar başlığı altında en fazla kaynak birinci sırada Ortak Tarım Politikalarına ayrılırken bunu kırsal kalkınmaya yönelik harcamalar izlemektedir. Diğer taraftan bu kalem altında, doğanın ve çevrenin korunmasına yönelik olarak yeşil teknolojinin geliştirilmesi ve hava kirliliğinin önlenmesine yönelik bir dizi önlem ve politika içermektedir.

Birlik bütçesi içerisinde yer alan Güvenlik ve Vatandaşlık kalemi altında; AB vatandaşlarının yaşam standardının artırılması, vatandaşlık bilincinin geliştirilmesi, AB 'ye ilticanın ve göçün önlenmesi, sınır kontrolleri, suçun önlenmesi, uyuşturucu ve terörizmle mücadele gibi bir dizi politikayı içermektedir. Toplam bütçe büyüklüğünün % 2,1'lik kısmı Güvenlik ve Vatandaşlık kalemine aktarılmaktadır.

Küresel Avrupa başlığı altında, AB'nin bölgesel bir güç olmasını sağlama, uluslararası barışı kalıcı hale getirme, katılım öncesi mali yardımlar ve üçüncü ülkelerle ekonomik ve siyasi işbirliği gibi konuları içermektedir. Bu başlık altında yapılan harcamalar AB bütçesinin yaklaşık % 5,9'luk bir kısmını kapsamaktadır.

3.3.2. Birlik Bütçesinin Gelirleri

Birlik bütçesinin gelirleri, 1970 yılına kadar üye ülkelerin katkıları ile oluşturulurken bu tarihte yapılan değişiklik ile özkaynaklar sistemine geçilmiştir (Harrop, 2004: 69-82). Buna göre birlik bütçe gelirleri dört ana kalemden meydana gelmektedir (European Commission, 2019). Şöyle ki;

- GSMH Payı
- KDV
- Geleneksel Özkaynaklar (Gümrük vergileri ve tarımsal vergiler)
- Diğer Gelirler

Şekil 2: Avrupa Birliği Bütçe Gelirlerinin Dağılımı

Kaynak: European Commission, *The EU Budget At A Glance*, 2018
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/budget-brochure-a5-17-05_interactive.pdf

Yukarıdaki şekil Avrupa Birliği bütçe gelirlerinin dağılımını göstermektedir. Bu şekle göre, en yüksek gelir kaynağı GSMH paylarından gelmektedir. Diğer gelir kaynaklarının toplamı %35 civarındadır.

2019 yılı itibariyle toplam bütçe gelirleri 148,5 milyar Avro olarak öngörülmüştür.

Bunun % 65'lik kısmı (74,6 milyar Avro) ülkelerin GSMH katkılarından meydana gelmektedir. 2019 yılı itibariyle 16,3 milyar Avroluk KDV payı ise birlik bütçesinin % 11'lik kısmını teşkil etmektedir. Geleneksel özkaynaklar ise % 13'lük bir paya (19,3 milyar Avro) sahiptir.

Geleneksel özkaynaklar içerisinde yer alan gümrük vergileri, birliğe üye ülkelerin diğer ülkelerden yaptıkları çeşitli mal gruplarının ithalatına yönelik alınması gereken vergileri ortaya koyarken; yine üçüncü ülkelerden ithal edilen tarım ürünlerine yönelik tarımsal vergilerden oluşmaktadır (Henrique & Afonso, 2009: 178). Özellikle diğer üçüncü ülkelerdeki tarım ürünlerinin nispeten AB ülkelerinin fiyatlarından düşük olması nedeniyle, AB üreticilerini korumaya yönelik uygulanan tarımsal vergilerdir (Serbes, 2015: 66-67).

1970'li yıllarda Birlik gelirlerinin önemli bir kısmı (yarısından fazlası) geleneksel tarım ürünleri ve gümrük vergilerinden meydana gelirken zaman bu oran düşme eğilimine girmiştir. Bunda en önemli etkenlerin başında birliğin özellikle tarım ürünlerinde kendine yeterli hale gelmesi ve GATT ve Dünya Ticaret Örgütü süreçleridir (European Commission, 2019).

Birlik bütçe gelirleri içerisinde KDV payının hangi oranda ve hangi matrahlar üzerinde alınacağı uzun bir süreç izlemiştir. Bunun en önemli nedeni üye ülkelerin KDV uygulamalarının farklı olmasıdır. 1980 yılından itibaren KDV matrahına belirli bir oranın eklenmesine karar verilmiştir. Bu oran farklı yıllarda değişiklik arz etmiş ve son olarak 2014 – 2020 yıllarını kapsayan Beşinci Mali Plan'da % 1 olarak belirlenmiştir (European Commission, 2019).

1988 yılında yapılan değişiklik ile (bütçe reformu) GSMH temelli bütçe kaynağı yürürlüğe konulmuştur. GSMH payının

getirilmesinin gerekçeleri arasında KDV ve Geleneksel Kaynakların yetersiz kalması ve üye ülkelerin milli gelirleri oranında katkı yapmasını sağlayarak bir nevi adalet ilkesini tesis etmektir (European Commission, 2019).

İngiltere birlik bütçesinin oluşturulmasında kendi aleyhine bir durum oluştuğuna yönelik ciddi itirazlarda bulunmuştur. Bunun üzerine 1986 yılında bir düzenleme uygulamaya geçirilmiştir. Bu düzenleme İngiltere'nin bütçeye yaptığı katkı ile bütçeden aldığı pay arasındaki farkın azaltılması amacıyla getirilmiştir. Buna göre bütçesel dengesizliğin % 66'lık kısmının İngiltere'ye geri ödenmesine karar verilmiştir. Buna İngiltere Düzeltmesi denilmektedir. 2002 yılından itibaren ise Almanya, Hollanda, Avusturya ve İsveç'in birliğe yapacağı katkıların ¼ oranında sınırlandırılmasına karar verilmiştir (European Commission, 2019).

SONUÇ

AB bütçesi içerisinde en önemli kaynak Doğal Kaynaklar başlığı altında tarıma, balıkçılığa, çevreye ve kırsal kalkınmaya yönelik harcamalara aktarılmaktadır. Bu kalem tek ve ortak bütçe oluşturma sürecinden itibaren en önemli harcama kalemi içerisinde yer bulmuştur. Özellikle doğrudan gelir desteği, taban fiyat uygulaması, tarım ürünleri ihracatının desteklenmesi, ithalata getirilen vergiler ile AB üyesi ülkelerin tarım ürünleri uluslararası piyasalarda

belirleyici ve söz sahibi konuma gelmiştir.

Ancak buradaki temel sorun Birlik üyelerine yönelik tarımsal desteklemelerinin doğru, yerinde ve verimli kullanılmamasıdır. Bu durum ilerleyen yıllarda tarıma yönelik desteklemelerin bütçe içerisindeki payının rakamsal olarak artmasına rağmen oransal olarak düşmesine neden olmuştur.

Bunun yanında IV. Mali Plan ile ortaya konulan ve Lizbon Stratejisi doğrultusunda belirlenen hedefler doğrultusunda AB'nin küresel bir güç olması en zaruri hedefler arasına konulmuştur. Başta ABD ve Japonya olmak üzere diğer küresel güçlerle özellikle teknoloji, iletişim ve bilgi alt yapısında yarışabilecek bir düzey hedeflenmiş ve bu doğrultuda bütçeden daha fazla kaynak ayrılmıştır.

Birlik bütçesinin önemli kalemlerinden birisi de Ekonomik, Sosyal ve Bölgesel Bütünlük kalemidir. Bu harcama kalemi ile AB'nin nispeten geri kalmış bölgelerinin ekonomik anlamda desteklenmesi, işsizliğin yoğun olduğu bölgelerde istihdamın artırılması amaçlanmaktadır. Bu durum bölgesel gelir dağılımının da daha adil hale gelmesine yardımcı olacaktır.

AB bütçesi içerisinde en önemli kaynak GSMH paylarından meydana gelmektedir. Birlik bütçe kaynaklarının neredeyse 2/3'lük kısmı bu kaynaktan oluşmaktadır. Geleneksel özkaynaklar içerisinde yer alan gümrük vergileri ve birliğe üye ülkelerin diğer ülkelerden

yaptıkları çeşitli mal gruplarının ithalatına yönelik alınması gereken vergilerden oluşmaktadır.

1988 yılında uygulamaya geçen değişiklik ile bütçe kaynakları içerisinde GSMH payları ön plana geçerken geleneksel özkaynakların nispi büyüklüğü azalmıştır. AB tarım üreticilerinin yüksek oranda desteklenmesi ve ithalata yönelik alınan vergiler birlik üreticilerini diğer üçüncü ülke üreticileri karşısında avantajlı konuma getirmektedir. Diğer önemli gelir kaynağı olan KDV payı ise üye ülkelerin KDV uygulamalarının farklı olması nedeniyle uyumlaştırma süreci uzun yıllar sonrasında gerçekleştirilebilmiştir.

KAYNAKÇA

AB Başkanlığı, 2019, Avrupa Birliğinin Tarihçesi, https://www.ab.gov.tr/avrupa-birliginin-tarihcesi_105.html, erişim tarihi: 09.07.2019.

Bilici, N. (2012). *Avrupa Birliği ve Türkiye*, Güncelleştirilmiş 5. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara.

Çalış, M.E. (2019). *Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Avrupa Birliği'nin Bölgesel Politikalarının Türkiye'ye Etkisi*, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Çapanoğlu, G.S. (2010). *Geçmişten Günümüze Lizbon Stratejisi ve 2020 İçin Yeni Bir Vizyon Işığında "AB 2020" Stratejisi*, İktisadi Kalkınma Vakfı, Nisan 2010 No: 12.

Dinan, D. (2008). *Avrupa Birliği Tarihi*, (çev.) Hale Akay, Kitap Yayınevi, İstanbul

Euronews, (2019), Brexit Nedir? Bundan Sonra Ne Olacak?, <https://tr.euronews.com/2019/01/15/brexit-nedir-bundan-sonra-ne-olacak>, erişim tarihi: 11.07.2019

European Commission, (2019), Budgetary Procedure, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/budgetary-procedure.pdf, erişim tarihi: 18.07.2019.

European Commission, (2019), The EU Budget At A Glance, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/budget-brochure-a5-17-05_interactive.pdf, erişim tarihi: 25.07.2019

European Commission, (2019), EU Annual Budget Lifecycle: Figures, http://ec.europa.eu/budget/graphs/annual_life_cycle.html, erişim tarihi: 24.07.2019

European Union, (2019), How the EU Budget is Spent, https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-budget/expenditure_en, erişim tarihi: 28.07.2019

Falay, N. (2007), *Devlet Bütçesi (içinde) Avrupa Birliği Bütçesi* (221-238), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Güvenç, H.M. (2007). *The Budget of The European Union: Need For a Reform*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü / Avrupa Çalışmaları Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Güvenç, H.M. (2013) *Avrupa Birliği Bütçesi: 2014 – 2020 Yıllarına İlişkin Çok Yıllı Mali Çerçeve*, *Maliye Dergisi*, Sayı: 165, Temmuz – Aralık 2013, s.263.

Harrop J. (2004), *The Development of EU Budgetary Measures and the Rise of Structural Funding, Fiscal Federalism and European Economic Integration*, Mark Baimbridge and Philip Whyman (Ed.), Routledge, London, 69-82.

Horvath, Z. (2007). *Handbook On The European Union*, Third Edition, (çev.) Peter Szücs, Hungarian National Assembly.

Jaks, J. (2006). Financial Perspectives (Framework) 2007 – 2013 and the Challenge of the Eastern EU Enlargement, EU – China European Studies Centres Programme, Working Paper, http://www.cap.lmu.de/download/2006/2006_eu-china_jaks.pdf, erişim tarihi: 23.07.2019.

Jones, R.A. (2001). *The Politics and Economics of The European Union*, Second Edition, Edward Elgar Publishing Inc., Massachusetts

Karluk, R. (2014). *Avrupa Birliği*, Beta Yayıncılık, İstanbul.

Kaya, A. (2013). *Avrupa Birliği Hakkında Merak Ettikleriniz*. Hiperlink Yayınları, İstanbul.

Rifkin, J. (2010). *Avrupa Rüyası: Amerikan Rüyasından Avrupa Rüyasına*, (çev.) Buket Okucu Özbay, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Roskin, M. G. (2016). *Çağdaş Devlet Sistemleri: Siyaset, Coğrafya, Kültür* (çev.) Bahattin Seçilmişoğlu, Adres Yayınları, Ankara.

Seguiti, M. L. (2003). The Role of the European Union Budget in View of EU Enlargement, *Public Budgeting & Finance*, Summer 2003, 96-117.

Serbes, H. (2015). Avrupa Birliği Bütçesi ve Avrupa Borç Krizi Sürecindeki İşlevselliğinin Değerlendirilmesi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Bütçe ve Mali Planlama Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Taş, R. (2006). AB'nin Yeni Mali Çerçevesi (2007 – 2013), *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, Cilt: 5, No: 3, 134.

Role-Over Behaviors of Teachers in Schools*

Süleyman GÖKSOY¹

Abstract

In the present study, it is aimed to determine the behaviors of teachers in educational institutions related to altruism, civil virtue, conscientiousness, courtesy and chivalry dimensions in the context of organizational citizenship. In the research, narrative research pattern from qualitative research designs was preferred. Research results indicate that teachers demonstrate behaviors to increase effectiveness of managers, colleagues, employees and students. They demonstrate the behaviors that support the functioning of the school professionally and socially, taking the interests of the school at the highest level. The qualifications of the teachers' behavior are above their expected role and their behaviors can take their current tasks even further. Teachers play an important role in preventing their school from having many problems. Teachers are willing to work in a positive manner without complaining when they face with many difficulties and troubles in their schools.

Keywords: Altruism, civil virtue, conscientiousness, courtesy, chivalry

1. PROBLEM

For the purposes that exceed individual powers, the basic element that gives life to organizations created by people is management. The most important source in terms of organization management is human and the efficiency, adequacy and fruitfulness of human resources are considered to be important. Organizational

citizenship behavior is one of the important management approaches developed in recent years in order to obtain the highest benefit and efficiency from the human resources and increase the organizational effectiveness. Organizational citizenship behavior is voluntary, which is not included in the formal job definition of the employee, but helps the organization to function

* Results of Role-Over Behaviors of Teachers in Schools Project No:2019.10.01.989and Karar No: 2019-163 conducted within the scope of **SBBAP**/Rapid Support Projects in Düzce University comprises the research

¹ Assoc. Prof. Dr. University of Düzce, Faculty of Education, Educational Sciences, Educational Administration and Supervision 81600, Düzce/ TURKEY

effectively (Robbins, Decenzo and Coluter, 2013, cited in Organ, 1998).

Organizational citizenship behavior is the actions that contribute to the psychological environment of the organization, such as providing assistance to others despite not being requested, supporting organizational goals, acting respectfully to colleagues, making constructive suggestions and telling positive things about the workplace (Robbins and Judge, 2012). Organizational citizenship behavior, by contributing to the social and psychological environment of the organization, describes the individual behaviors based on volunteerism, which help to achieve organizational goals (Sezgin, 2005, cited in Lievens and Anseel, 2004). Unlike the official duties of the employees, the basic philosophy of organizational citizenship is the willingness to carry out the work and operations that will support the volunteerism and the corporate objectives without waiting for a specific response.

According to Altıntaş (Aydoğan, 2013, cited in Altintas, 2006), in order for a behavior to fall within the scope of organizational citizenship behavior, first of all, it should not be subject to official procedures, it should have an extra role, it should be spontaneous and not planned beforehand. According to Topaloğlu (Aydoğan, 2013, cited in Topaloglu, 2005), organizational citizenship should have three main characteristics. First of all, these behaviors should be voluntary. Secondly, they should benefit the organization and, finally, organizational citizenship behavior should be multifaceted. Therefore, in the organizational citizenship behaviors of employees; Positive attitudes

and actions such as voluntary organizational commitment, not waiting for a specific response, being outside official duties, providing benefit to the institution and to the human resources of the institution, sacrifice, preventing or resolving the problems stand out.

Organizational citizenship behavior consists of several dimensions. Organ (Aydoğan, 2013; Sezgin, 2005, cited in Organ, 1994) classifies these dimensions as altruism, civil virtue, conscientiousness, courtesy and chivalry. *Altruism* is willing to help, assist and contribute to other people in the workplace, in the interest of the organization, in order to increase their performance. *Civil virtue* refers to voluntary participation in work and transactions in the institution. *Conscientiousness* is that the members of the organization perform some role behavior beyond what is expected of them. *Courtesy* is to take precautions before the problems occur in the institution. *Chivalry* is exhibiting positive attitude towards the problems, negativities, tensions in the organization, exhibiting non-complaint and constructive attitudes.

Organizational citizenship behaviors have a critical role and importance in the effectiveness and success of the organizations. This situation is the same for educational organizations. Behaviors of organizational citizenship is one of the main indicators of qualified education in schools. Organizational citizenship behaviors are behaviors that are based on volunteerism that contribute to organizational effectiveness and success (Avci, 2015). Nowadays, having a labor force capable of exhibiting a high level of organizational

citizenship behavior has gained great importance. Especially educators should have organizational citizenship behaviors. Because this affects the quality of the given education (Aydogan, 2018). In this context, it is expected that the educational institutions should be effective, efficient, sufficient and healthy institutions, and teachers are expected to exhibit many behaviors beyond their officially expected duties, powers and responsibilities, voluntarily, altruistically, without waiting for a certain response or benefit. Thus, the effectiveness and efficiency of the educational institutions is expected to increase in the end.

In the present study, it is aimed to determine the behaviors of teachers in educational institutions related to altruism, civil virtue, conscientiousness, courtesy and chivalry dimensions in the context of organizational citizenship. Therefore, ideas can be obtained about the organizational commitment of teachers, corporate culture and teamwork in schools.

2. Research Model

Qualitative research method was used in the research. Qualitative data is collected as words or pictures instead of numbers. The process is dealt along with the product. Qualitative research tries to understand situations and events from the participants' point of view. (Fraenkel, Wallen, Hyun, 2012). Narrative Research pattern from qualitative research designs was preferred in the study. Narrative research is to examine the life experiences of the individual, which is told to the researcher or found in his documents and archive material. An important aspect of some narrative research

is that it reminds one or more special events in the participant's life. (Fraenkel, Wallen, Hyun, 2012). In the current research, in the 2017-2018 academic year, the teachers in the educational institutions were asked to remember and explain their behaviors related to altruism, civil virtue, conscientiousness, courtesy and gentlemen within the scope of organizational citizenship behaviors in their institutions.

2. a) Data Collection Tool

In order to determine the behaviors of teachers in educational institutions related to altruism, civic virtue, conscientiousness, courtesy and chivalry dimensions within the scope of organizational citizenship behaviors, the field related to determining the behaviors they have displayed was searched and semi-structured questions were included in the data collection tool. The text has been applied as a pre-application to eight teachers in the field of education management and after analyzing the data obtained, a data collection tool consisting of five semi-structured questions was formed. The participants were asked the following questions:

- 5- In your school in the 2017-2018 academic year at your school, what behaviors did you display in order to increase the performance and effectiveness of other people (principals, educators, employees, students) voluntarily beyond your job (outside of your official position)?
- 6- In your school in the 2017-2018 academic year, taking into account the interests of the school at the highest level, what behaviors did you display in the school, such as supporting the

functions of the school in a professional and social sense, and voluntary participation of the school beyond your job (outside of your official duty)?

- 7- In your school in the 2017-2018 academic year, what behaviors you have exhibited above your expected role behavior (which will take your current task further) voluntarily beyond your job (outside of your official position)?
- 8- In your school in the 2017-2018 academic year, What problems did you prevent in your school (before any problems occurred) voluntarily beyond your job (outside of your official position)?
- 9- In your school in the 2017-2018 academic year, in what difficulties and hardship did you feel willing to work in a positive manner without complaining ?

2.b) Data Collection and Analysis

Analyzing the data in a qualitative study mainly involves analyzing and synthesizing the information (eg observations, interviews) obtained from various sources of the researcher (Fraenkel, Wallen, Hyun, 2012). Therefore, in the study which aimed to determine the behaviors of teachers in educational institutions related to altruism, civil virtue, conscientiousness, courtesy and chivalry dimensions in the context of organizational citizenship, five semi-structured questions were asked to the educators who formed the study group and they were asked to answer them. When teachers' opinions are displayed, their names are abbreviated as (T1, T2, ... T42).

Research data were analyzed according to descriptive and analysis approach. The basic purpose of the content and descriptive analysis is to bring together the data similar to each other within the framework of certain concepts and categories and to interpret them in a comprehensible manner (Yildirim and Simsek, 2008).

2. c) Study Group

In order to study the situations that are thought to have rich knowledge in the research, maximum diversity sampling from purposive sampling methods was preferred. The research was carried out on educators who work in educational institutions in a province in the Western Black Sea Region and who also continue to post-graduate education. The study group consisted of 42 teachers working in various branches in pre-primary, primary, secondary and high schools. Of the participants, 21 were female and 21 were male. Teachers' branches are as follows: Vocational Courses (6), Special Education (3), Classroom Teacher (5), Chemistry (3), Mathematics (7), Social Studies (2), Turkish Language and Literature (6), Arabic (1), English (3), Science (1), Preschool (4), Child Development (1), Technology and Design (2).

3. RESEARCH FINDINGS

a) Roles and Behaviors of Teachers in Schools in 2017-2018 Academic Year in terms of Altruism (Increasing the Performance of Other People in Schools)

Teachers, in addition to their official duties and responsibilities, have a wide range of

roles and behaviors in order to increase the efficiency, effectiveness and performance of their students, other teachers, school management, school staff and parents. The most prominent of these behaviors are giving courses and lectures, organizing and conducting projects, organizing activities such as exhibitions, organizing activities that motivate the students, improving the physical structure of the school, and guiding teachers who are new to the profession. The teachers' altruism roles and behaviors in their schools were expressed by all teachers participating in the research as follows:

T1- I provided financial and moral assistance to the students in need.

T2- I have worked with students in need of support education. I made studies for students who need individual work.

T3- Keeping the classrooms and cabinets of our class clean and tidy with the students in order to reduce the workload of the employee in charge of class cleaning. Helping the teachers of other branches on the subjects of individualized education programs.

T4- Trying to meet students' needs such as stationery and clothing.

T5- I gave encouraging, praise speeches to educational stakeholders. I also supported the solution of small problems.

T6- I gave volunteer courses for students.

T7- I helped to organize school trips.

T8- I played an active role in organizing activities such as picnic and graduation ball in order to increase the students' desire to come to school, to make them experience

pleasant moments and to increase their motivation.

T9- I played an active role in the TUBITAK 4006 Science Fair.

T10- I have shared my professional knowledge with my colleagues. I have always helped my students in terms of spiritual values.

T11- I help the school management and my colleagues about the works requested from me along with my duty such as copier and computer problems.

T12- I participated in the TUBITAK studies.

T13- I made motivational efforts to improve students' performance. I tried to help with extracurricular problems

T14- I made speeches to motivate the students. I've always said I love them and I thanked them in the feedbacks. I have expressed that my priorities are behaviors rather than lessons, and that I will be very upset with the slightest negativity.

T15- With the activities of the Environment Club, I provided awareness on protecting the environment and nature.

T16- I made them more active by making games, competitions, costume party days for students.

T17- I offered my friends help in any case even though I was not in charge.

T18- I distributed books to the students twice a year and asked the parents to join the library. I gave a seminar to the parents. We organized frequent meetings and extra-school activities with trainers. We have worked with students to make afforestation, recycling and library.

T19- We have frequently organized projects to increase school-family cooperation with parent participation. We organized meals to increase the morale and motivation of the teachers. Fancy dress balls were organized in which students could learn to entertain themselves.

T20- I had the opportunity to participate in most of the activities of the Green Crescent as a volunteer. I shared with my fellow students and students the things I learned and observed.

T21- I tried to answer the questions of the students.

T22- I participated in TÜBİTAK studies.

T23- I took part in the organization of the school garden.

T26- I made cultural trips with reading and evaluation activities for students.

T27- I have prepared course materials that can be used on smart board to make the courses more efficient and effective and I shared them with my colleagues.

T28- In the light of the exam analysis, I have repeated the problems that I had difficulty learning. I did an English song and poetry-telling activities in the classes to which the teacher did not come that day during the free school hours. I took the students who got full grades in the exams and took them to the cinema or to dinner with the permission of their parents.

T29- I gave additional free lessons of Arabic to students.

T30- I gave lessons on the prophet Muhammad's sayings at the school's

conference room every week for twenty minutes on Thursday.

T31- I motivated the other students by giving supportive rewards to the students.

T32- I gave motivational and encouraging speeches to the students.

T33- I visited parents to take a closer look at the students.

T34- I made professional exchanges to new friends. I have always helped students in terms of spiritual values.

T35- I had an active role in TÜBİTAK 4006 Science Fair.

T36- I did weekend studies voluntarily.

T37- I worked in school fairs.

T39- I visited parents in order to get to know the students closer.

T40- We organized a picnic in the scope of social activities. We organized theater activities for teachers at school.

b) Roles and Behaviors of Teachers in Schools in 2017-2018 Academic Year in terms of Civil Virtue (Improving the success of school and institution, supporting their functioning)

Teachers' organizational citizenship roles and behaviors in the context of civil virtue are as follows: recycling projects, academic and cultural projects, extracurricular social, cultural, sporting events, school support and school promotions, special education activities, school-environment activities. The teachers' civil virtue roles and behaviors in their schools were expressed by all teachers participating in the research as follows:

T1- We represented our school by participating in the studies within the scope of the recycling project.

T2- We volunteered to participate in social activities organized by the school and tried to represent and promote our school in the best possible way.

T3- I have always made and supported the social activities in the sense of my branch. I do activities that will benefit children.

T4- I shared the activities of the school from the social media account. In my own social environment, I represented my school well, and I spoke positively about the functions of the school.

T5- I took part in the organization of all the in-school activities and activities outside the school.

T6- In the social activities of the school, I supported the visuals in the preparation stage. Even though it was not related to my branch.

T7- I attended a communication seminar. I took part in awareness projects like women's day. I joined the fair with the parents.

T8- I made the promotion and advertisement of the school on social media.

T9- In cooperation with The Green Crescent, we had the opportunity to realize The Green Crescent projects thanks to the contributions of our school

T10- Extracurricular activities

T11- Organization of the school environment

T12- I made financial support to the school.

T13- I participated in the social activities organized by the school.

T14- I participated in school promotion programs

T15- I tried to contribute to the representation of the school by planning the out-of-school applications of senior students in the field of rhetoric and professional practice.

T16- I visited parents by identifying at least three students from each class. I visited sick students and parents.

T17- I participated in the charity activities with the teachers.

T18- I had religious conversations in the places where I went as a teacher.

T19- By participating in project studies, I provided the students with a lot of fun using the information they learned. With the demonstration experiments, I got the students to learn with fun.

T20- We created a foreign language dictionary with the students and we presented this dictionary in the science fair.

T21- I played an active role in the programs. I made improvisations on programs I was not in attendance and participated in activities such as poetry and speech.

T22- We communicated with the authorities and prepared and exhibited an exhibition program for special education with our students.

T23- I participated in exhibitions and activities organized by our school outside of school.

T24- I organized social events.

T25- Although I had no duty in the programs, I exhibited activities such as poetry and speech.

T26- I attended training seminars. We organized clothing and toy collection campaigns for the children in need.

c) Roles and Behaviors of Teachers in Schools in 2017-2018 Academic Year in terms of Conscientiousness (Exceeding Their Existing Duties Further and Beyond What is Expected from them)

One of the sub-dimensions of organizational citizenship is conscientiousness and conscientiousness is defined as the fulfillment of the role of the members of the organization in the way they behave in ways that exceed their duties. In this context, the volunteer and self-sacrificed roles and behaviors of the teachers are negative student behaviors and disciplinary problems, the introduction of the school in the virtual environment, to work for the school to be effective, interaction between teachers and students, school family cooperation, studies for students' academic, social and personal development. Teachers' behaviors in terms of conscientiousness in their schools were expressed by all teachers involved in the research:

T1- I have always tried to solve the math questions of both graduate students and my students on Whatsapp and social media 7/24. During school hours, I constantly tried to solve student questions.

T2- I have worked as a volunteer for students who often swear at school. I prepared banners.

T3- To help students who are not in good financial condition, to turn off the lights with are unnecessary in school, to take a garbage on the ground, I have demonstrated behaviors that seem simple but affect the future of the country.

T4- I made preparations for at least one hour every day. I have prepared different kinds of activities.

T5- I'm always trying to add something new to myself. I've always tried not to see the negativities and tried to find solutions instead.

T6- I contributed to the habit of reading a book by exchanging books with the students.

T7- I started to graduate education and acquired new knowledge and skills and tried to give students new perspectives in this direction. I tried to give them new perspectives. We tried different techniques in our lessons. We have ensured a friendship between university students and my own students.

T8- I read the research about my profession. I got new books. I did a book research suitable for children. I've contacted people with new methods, techniques and teaching.

T9- I followed up the current methods and techniques in order not to be left behind in the profession. I have always had a great curiosity for various materials to make students more active.

T10- I attended personal development seminars.

T11- I tried to take an active role in all activities of the school related to my field.

T12- I try to fulfill my tasks properly.

T13- I invited parents of children who are in the need of individual education to the school. I carried out interviews about their problems.

T14- I tried to host the parents in school in the best way I can.

T15- I am trying to set an example for students by reading a book in our free time in class.

T16- I read books to improve myself and I follow articles on education.

T17- I pioneered in the establishment of different commissions in order to increase the success of the school. I monitored the students closely. I tried to ensure that the students complied with the study programs. I involved in increasing the motivation of the students.

T18- I made many readings about my field.

T19- I made family visits and tried to involve the parents in education.

T20- I got permission from students' parents and voluntarily took some of our students to sports events because I wanted them to go further in the sports field and to be able to study at sports high schools.

T21- I made researches about the systems applied in education in other countries. I searched for tools, equipment, and materials.

T22- In order to increase the success, I observed and followed the students closely and followed the study programs. And I motivated them.

T23- We carried out waste battery, paper and pet bottle collection campaigns to support recycling projects.

d) Roles and Behaviors of Teachers in Schools in 2017-2018 Academic Year in terms of Courtesy (In the Prevention of Problems Before they Occur)

Teachers' organizational citizenship roles and behaviors in the context of courtesy are as follows: To take measures to prevent possible problems that may occur in student discipline, security, failure, continuation-absenteeism, violence, bullying, negative use of public resources, student transportation issues by using the school guidance services, school management, parents and opportunities of school environment. It can be said that teachers demonstrate the necessary courtesy and organizational citizenship behaviors. Teachers' behaviors in terms of courtesy in their schools were explained by all teachers involved in the research:

T1- I guided some students about possible negative situations and worked in cooperation with the school administration.

T2- I have prevented the growth of behaviors such as rebellion that have occurred or may occur in students related to their problems with the school

T3- I tried to set an example for my students. I tried to teach them how to be a nice person. With this attitude, I have blocked the negative behavior.

T4 -... I support the philosophy of not exaggerating a small subject in an educational environment I do not overestimate small problems.

T5- I try to understand possible negative situations in some students with guidance and school cooperation.

T6- When I was a coach teacher, we solved some of the problems that the students experienced before they gained more importance and we always found a solution.

T7- In class teaching and coaching system, we frequently talked with my students and solved this problem without reflecting our problem to our managers and parents.

T8- I made garden arrangement and improvement activities for students to play more comfortable and safe in the school yard

T9- In a class where there were a large number of students with mixed levels and disciplinary problems at the level, I took courses in the second semester instead of the teacher (in the middle of the semester) who did not want to enter the classroom. Parents were satisfied with this situation.

T10- We visited the school and determined the places that might threaten the safety of the students inside and outside the building and we took the necessary security measures

T11- I took part in the prevention of problems that may arise between parents and school in terms of the conditions and rules of the school.

T12- The tiles of the sinks in the school were repaired without an explosion. An application was made to the municipality for the dangerous road crossing in front of the school.

T13- I have played a role in preventing problems between student-student, student-family, student-school.

T14- The parents of the students who did not attend the school were called and the parents were informed.

T15- I have tried to solve all kinds of misbehavior that I have seen in school by meeting with the necessary authorities.

T16- In the case of students' discipline and moral issues, I make efforts to direct them towards the right behavior.

T17- I stand in front of the school building in case of a problem occurs such as a fight in front of the school.

T18- We prevented students from fighting by talking to them about bad behaviors.

T19- During the course, I informed the class guidance counselor and school guidance counselor about the negative situations that could be learned by the students.

T20- I've tried to teach with emphasis on moral issues. I focused on values education.

T21- I voluntarily supervised the students in the school conference hall and the duty of guarding in the formation of a quiet environment.

T22- I detected the students who will make absenteeism and informed the administration.

T23- We are trying to prevent the transportation services of the students who come to the school with the transportation system or take precautions before the students get any problems.

T24- Information exchanges were made with parents about the behavior changes that may affect students' development negatively and information seminars were arranged to parents.

T25- I have focused on moral problems, I have tried to educate them in this direction.

T26- We have been very rigorous by further observing service inspections. We tried to eliminate the negative behaviors we see in the parks around our school by warning people.

e) Roles and Behaviors of Teachers in Schools in 2017-2018 Academic Year in terms of Chivalry (Being in a positive attitude and not complaining against the difficulties and hardship in school)

Negativities in schools that teachers have stated are deficiencies in physical structures, especially in infrastructure, deficiencies and problems of course materials and tools, paperwork and workloads, density and problems in education, density of students and student discipline problems, school-environment relations, indifference of parents, administrative and bureaucratic problems. Despite the many negativities arising from the structure of the school and the education system, the teachers act in chivalry. They exhibit positive attitudes towards problems, negativities, tensions, do not complain, exhibit constructive attitudes and strive to increase the quality of education. Teachers' behaviors in terms of chivalry in their schools were explained by all teachers involved in the research:

T1- Studies for students in need of individual support education.

T2- Parent-school support was minimal but we worked with our students. Although we have a lack of material, we have continued education by developing material ourselves.

T3- I have tried to solve the discipline problems within the school.

T4- T4- Since I am a physical education teacher, we usually have to do the lessons outside (we don't have a saloon). In order to train in winter, we clean the ice in the garden together with the students and continue our lessons or trainings.

T5- I took part in directing vocational high school students of our school

T6- Although I didn't have an official duty on certain days and weeks of school, I took a voluntary role in order to instill national and spiritual feelings in students.

T7- Although the physical conditions of the school (workshops, classrooms, dining rooms, toilets, kitchens, teachers' rooms) were not sufficient, I continued to work as if there was no problem. There was no downtime.

T8- I showed financial support, attention and support to the school.

T9- I had a one-to-one conversation with students who were distressed.

T10- I worked voluntarily on events that developed at the weekend and at night.

T11- I tried not to see negativities and just focused on my work

T12- I took a voluntary role in the studies on guidance studies, surveys and students who have difficulty in adapting.

T13- If there is any issue about the school and the students, I did not just say "This is beyond my paygrade" and did my best for them.

T14- I made an effort to discuss the student problems one by one.

T15- I tried to complete the training, education, exam, paperwork without complaining.

T16- I tried to do my best without complaining about the limitations of existing facilities (smart board, whiteboard, etc.) and the behavior and knowledge of the students. Because I know that it is a public school and a vocational high school.

T17- Although I didn't have a problem with the school, I didn't let some family problems that I had to affect the working discipline in the school.

T18- I didn't complain at all when the off-duty was assigned. I've been asked to do things for the school. I went to the lessons without complaining when we had some absent teachers.

T19- I have performed the requested tasks out of my branch with care.

T20- I provided adaptation to the new exam system without being negatively affected by the education system and ministry managers.

T21- Since I worked in private school, I encountered many difficulties and negativities. Even if I'm not satisfied, I think I've been doing my job to the fullest until the end of the year.

T22- Although I was not assigned for the creation of the library of our school, I was willing to work in the labeling and recording of books.

T23- With the parents 'and teachers' requests outside of our duties, with the school's lack of pre-school material, with a principal whose main aim is to make money in the school, with the lack of the perspective

of respect for education and with the attitude that the preschool teacher is not as valuable as other teachers. I did my job without being negatively affected.

T24- I worked without complaining in the absence of parental attitudes and preschool material.

T25- I did not complain about student abundance and financial problems.

T26- I contributed to the maintenance of the school garden during the weekend and summer holidays.

4. RESEARCH RESULTS

Teachers demonstrate behaviors to increase effectiveness of principals, colleagues, employees and students. Teachers demonstrate the behaviors that support the functioning of the school professionally and socially, taking the interests of the school at the highest level. Teachers exhibit behaviors that will take their current tasks even further than their expected roles and behaviors. Teachers play an important role in preventing them from occurring before their problems arise. Teachers are willing to work in a positive manner without complaining even when they face with many difficulties and troubles in their schools.

The results of the present research and the results of Polat and Celep (2008) *Secondary Education Teachers' Perceptions of Organizational Justice, Organizational Trust, Organizational Citizenship Behaviors* research are parallel to each other. The results of the research by Polat and Celep (2008) have shown that teachers have high perceptions of organizational justice, trust

and organizational citizenship behavior and that teachers' organizational justice, organizational trust and organizational citizenship behaviors and all sub-dimensions are in a positive relationship with each other. Organizational justice and organizational trust have a significant impact on teachers' organizational citizenship behaviors. Similarly, in the study of Yılmaz (2010), it was determined that the participants had positive opinions about organizational citizenship behaviors in secondary schools.

As a result of Yorulmaz and Çelik's (2016) Research on the Relationship Between Organizational Commitment, Organizational Cynicism and Organizational Citizenship Behaviors of Primary School Teachers; it was found that there was a positive correlation between the organizational commitment and the perception of organizational citizenship behavior of primary school teachers and that there was a negative relationship between their organizational cynicism and organizational commitment and organizational citizenship behaviors. As a result of the Research on the Role of Organizational Citizenship Behavior in the Relationship Between Value Types and Subjective Well-Being Özkalp, Özdemir and Duyan (2016), success, hedonism, harmony, security, stimulation, self-direction, benevolence, universalism values of both organizational citizenship behavior and subjective well-being have been found to have a significant positive relationship. According to the results of Bıyık and Aydoğan (2016), there is a significant positive relationship between teachers'

emotional labor and organizational citizenship behaviors. In the study of Bolat and Bolat (2008), it is emphasized that the organizational commitment of the employees should be increased in order to develop organizational citizenship behavior in organizations. As a result of the present research, the following results were obtained: teachers demonstrate a lot of voluntary behavior without any financial or institutional response from the school. Therefore, they make sacrifices, deal with a lot of hardships and undertake many extra roles out of their formal duties in schools. In the study of Avcı (2015), it is emphasized that organizational citizenship behaviors have a crucial role and importance for the organizations to become effective and successful. This is the same for educational organizations. Considering the emphasis that organizational citizenship behaviors are one of the main determinants of the quality of education in schools, current research results can be interpreted in the following perspective. Teachers make voluntary and individual sacrifices in their institutions without waiting for any response and organizational commitment, corporate culture and climate, respect and value shown to the teachers are settled in schools.

Buluçirs (2008) research shows that there is a high correlation between organizational citizenship and academic importance. According to the results of regression analysis, there is a significant relationship between organizational citizenship behaviors and organizational and technical levels of organizational health. Therefore, it can be interpreted that the schools of the teachers participating in the current research

are positive in terms of academic success and organizational health in students.

The research conducted by Koşar and Yalçinkaya (2013) indicates that teachers' citizenship behaviors increase as their confidence levels increase for principals and colleagues in the institution they work at. Teachers' perceptions of organizational culture are positively related to organizational citizenship behavior. In addition, as teachers adopt organizational culture more, their citizenship behaviors increase. Another finding of the study is that there is a direct relationship between teachers' organizational trust levels and their citizenship behaviors in their schools. A

strong organizational culture in schools also increases the tendency of teachers to demonstrate organizational citizenship behavior. Therefore, the current research shows that teachers display their organizational citizenship behaviors in a wide range of fields and in a wide range of areas in their schools, which shows that teachers have a high level of trust in their schools (principals and colleagues) and that there is a positive corporate culture in schools where teachers work.

5. REFERENCES

- Avcı, A. (2015). Örgütsel Vatandaşlık Davranışları: Kavramsal Gelişimi ve Eğitim Örgütleri Açısından Etkileri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12-2.24 (2015-2): 11-26.
- Aydoğan, İ. (2013). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı. *Yönetimde Yeni Yaklaşımlar* (Editörler: Hasan Basri Memduhoğlu, Kürşat Yılmaz). Ankara: Pegem A Akademi. 2. Baskı, 291-316.
- Aydoğan, İ. (2018). Örgüt ve Yönetim Kuramları. *Eğitim Yönetimi*. (Editör: Niyazi Can). Ankara: Pegem A Akademi. 3. Baskı, 2-31.
- Bıyık, Y., Aydoğan, E. (2016). Duygusal Emek İle Örgütsel Vatandaşlık Davranışı İlişkisi: Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 16/3 (2014) 159-180.
- Bolat, O., İ. ve Bolat, T. (2008). Otel İşletmelerinde Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı İlişkisi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 19, 75-94
- Buluç, B. (2008). Ortaöğretim Okullarında Örgütsel Sağlık İle Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişki. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Güz, 6(4), 571-602
- Fraenkel, J.R., Wallen, N. E., Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. Published by McGraw-Hill, a business unit of The McGraw-Hill Companies, Inc., 1221 Avenue of the Americas, New York, NY
- Koşar, D. Yalçinkaya, M. (2013). Öğretmenlerin Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarının Yordayıcıları Olarak Örgüt Kültürü ve Örgütsel Güven. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 19, 4, 603-627.
- Özkalp, E., Özdemir, A. A. ve Duyan, E.C. (2016). Değer Tipleri Ve Öznel İyi Oluş Arasındaki İlişkide Örgütsel Vatandaşlık Davranışının Aracılık Rolü. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*. 18, 1, 1 – 22.

- Polat, S. ve Celep, C. (2008). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Örgütsel Adalet, Örgütsel Güven, Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarına İlişkin Algıları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Bahar, 54, 309-333
- Robbins S., P. ve Judge, T. A (2012). Örgütsel Davranış, (Çeviri Editörü: İnci Erdem) Ankara, Nobel Yayınları 14. Baskı.
- Robbins, S., P. Decenzo, D., A, Coulter, M. (2013). Fundamentals of Management (Çeviri Editörü: Adem Öğür) Ankara, Nobel Yayınları 13. Baskı.280-281.
- Sezgin, F. (2005). Örgütsel Vatandaşlık Davranışları: Kavramsal Bir Çözümleme ve Okul Açısından Bazı Çıkarımlar. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 25, Sayı 1 (2005) 317-339.*
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, (6. bs.), Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, K. (2010). Kamu Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgütsel Vatandaşlık Davranışları İle İlgili Görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29 (1), 1 - 16*
- Yorulmaz, A., Çelik. S. (2016). İlkokul Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık, Örgütsel Sinizm ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişki. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi 6 (1), 161-193.*

Obstacles That Lecturers Face In Non-Formal or Informal Learning

Jolita ANČLAUSKAITĖ¹

Milda BIKMANIENĖ²

Vigilija ŽIŪRAITĖ³

Abstract

Today's challenges to the education system raise high requirements for lecturers. The focus is not only on motivation and an innovative approach to various activities but also on personal qualities and a constant desire for improvement. In addition to being professionals in their field with keen scientific interest, lecturers also have to be able to pass on their knowledge to the younger generation. The specific features of this profession are unique because the representatives of this field have more autonomy when compared to other specialists in educational institutions. In other words, they can make independent decisions in professional activities as well as in their careers. Lecturers have a possibility to decide how much energy, time or effort will be spent on one or another activity as well as how much attention will be paid to their professional development. As a result, up to now, this development is usually left to lecturer's own responsibility. The aim of the study discussed in this article is to analyse what kind of obstacles lecturers face in meeting today's educational system requirements to improve their knowledge and personal skills in non-formal or informal ways.

Keywords: lecturer, non-formal and informal learning, obstacles.

INTRODUCTION

The profession of a lecturer is very diverse as the representatives of this field are members of the academic community, researchers, scientists and educators. This profession requires individuals to be in

the flow of diverse information that needs to be constantly updated in order to fully perform their duties. Moreover, in today's world, the need for lifelong learning and

¹ Vytautas Magnus University, LITHUANIA

² Vytautas Magnus University, LITHUANIA

³ Vytautas Magnus University, LITHUANIA

development is driven by competition for socio-economic benefits.

According to Laužackas, Stasiūnaitienė and Teresevičienė (2005), learning is vital for adapting and pursuing a career in this world full of risks and dangers, but at the same time full of new experiences and opportunities. Abramauskienė and Kiriliauskienė (2008) state that professional development is based on internal and external factors of the previous learning experience (successful or unsuccessful), market needs or competition, geographical factors, family status, etc. In “A Memorandum on Lifelong Learning” (2001) it is stated that individual motivation and various opportunities for learning are essential for successful lifelong learning. However, motivation alone is sometimes insufficient. Most people who are motivated to learn face certain challenges that often turn into obstacles. According to Alifanovienė, Šapelytė and Gelžinienė (2008), lack of possibilities to improve professional skills is related to the inability to combine main duties with learning and lack of funding, information about learning opportunities and self-confidence. Falaska (2011) classifies these obstacles as external or situational and internal or dispositional. Among external obstacles that could negatively affect an adult's motivation for professional development, Falaska (2011) mentions employees being forced to attend various training organized by the company. Furthermore, the author describes internal obstacles as low self-confidence, negative experiences or

sceptical attitude to the benefits of learning.

A more detailed review of the research can be found in the article by Bates and Aston (2004). The scholars distinguish four categories that cause obstacles for adults in non-formal or informal learning: (1) Dispositional Barriers to Learning, (2) Practical and Resource Related Barriers, (3) Provider Related Barriers, (4) Barriers to Workplace Learning. It is mentioned in research by Falaska (2011), Bates and Aston (2004) that dispositional barriers are based on negative experiences and sceptical attitude to the benefits of learning. Regarding external obstacles, all authors distinguish financial problems and lack of time. However, Bates and Aston (2004) point out that frequently loss of motivation to improve competences results from issues such as an inadequate organization of training, unsuitable training space or time. In addition, the research reveals that an employer's lack of interest in development issues may be pointed out as an obstacle to improvement.

Authors Saar, That and Roosalu analysed adult learning from a wider perspective in their research in 2014. They argue that most scholars focus a lot or even too much on the investigation of internal obstacles; therefore, their study reviews and describes the institutional obstacles faced by adults in developing different skills and competences across Europe. The research reveals that people face the least number of obstacles in social-democratic and liberal countries.

This research analyses the case of non-formal or informal learning and development in one country. **The object of the research** is a higher education institution with the lecturers working there. As previously stated, representatives of this profession are influenced by the principle of lifelong learning, but almost all research related to this topic has been conducted on the basis of general research objects such as learning opportunities, motivation, assessment problems, etc. According to Deci and Ryan (2002), the concept of motivation includes factors that stimulate people to act and factors that promote organized and sensible behaviour. According to the authors, lecturers working in higher education institutions have a sensible attitude towards the development of professional skills. However, this research looks at another aspect of this issue and **aims to** analyse the obstacles faced by the representatives of this profession in improving their professional competences and skills. Twelve lecturers have been selected according to the requirements of having at least a PhD degree and having no less

than 3 years' work experience at a university. **The semi-structured interview** has been used to collect the data. The questions are based on authors such as Marsick, Watkins (1990) and Rupšiene (2000). A qualitative content analysis method has been used to investigate the empirical data. The interview records are transcribed and the statements made by each respondent are distinguished by a number assigned to the respondent: (1), (2), (3), and so on.

RESEARCH RESULTS

Following the analysis of the interviews, the statements about the obstacles lecturers face in non-formal or informal learning have been divided into sub-categories. After analysis and comparison of these sub-categories, the statements have been combined according to similarities into wider units called categories. There have been distinguished three categories: professional aspects, mobility problems and absence of the professional development system in the institution, see Figure 1:

Figure 1. Obstacles faced in non-formal or informal learning

Professional Aspects

As one of the main problems that hinder informal learning or individual improvement, the lecturers identify inadequate workloads:

All activities are organized in such a way that there is no time or energy for additional learning. Because teaching is extremely time consuming and at the end of the day you feel like you still need at least six additional hours a day to be in the middle of everything, and not only in teaching, but in research too, to be able to look for some extra material (R5).

Moreover, difficulties with the distribution of workload rise from the fact that the teaching profession is very multifunctional. Although a scholar working in a university should only be engaged in research or work with students, the respondents state that they also have to combine these activities with administrative work:

When you are, for example, a manager of a program, you have to do a lot of paperwork that take time. Also, there are requirements for research. I am personally collaborating with the Institute of Physics, which takes a lot of time. I have been teaching the same

subject for several years now and it became a little bit monotonous (R9).

According to the lecturers, the problem lies in the higher education system: *Regarding research, I think the problem hides in universities and not just this university specifically. If you do not have enough time to do research because of your workload, then it is also the administration's fault (R12).* There are high requirements that lecturers working in a university have to meet, but little attention is paid to the ways they manage to cope with the obstacles they face: *The workload is simply too big and we are expected to be scientists, lecturers and carry out administrative tasks all at the same time. In that sense, it is not really possible or it can be, but then it will be a low-quality work. And how to find time for improvement (R12).*

The reason why lecturers still try to endure such heavy workloads may be a simple one, as several respondents state: *Even before when I didn't have a full-time job and I was conducting research, I had to work hard to earn more money and maintain my family. It was difficult even to consider taking up activities for improvement (R8).* In this case, lecturers often choose to have extra classes with students, which can guarantee them a higher income: *Poor funding is the problem when compared to foreign countries. This is the root of all problems because when you have such poor funding, you work only as a lecturer. You have to work full time in order to receive*

funding from a university (R9). However, there lies another problem in this situation when lecturers have a full workload, it leaves less time for research:

If you want to get a salary that you can survive on, you have to work full time as a lecturer. So, I don't think there are a lot of real scientists who have time to research and analyse something. Then you see the same situation again where you just know that at some point you will need articles and you write them, which, I think, is the wrong way of conducting research (R12).

Time for additional learning and development, according to one respondent, is sometimes impossible to find due to duties which are not related to teaching and are time-consuming, for instance:

When there is a need to buy new equipment, chemical or something else for research, you have to do a lot of paperwork: prepare reports, requests, even procurements. Also, we call suppliers ourselves, negotiate about prices, prepare the procurement, get signatures of a lot of responsible people. So, a scientist should have fewer duties like this that he could properly carry out research. Not to mention regular improvement (R8).

However, there are not many answers to the question why the representatives of

this profession have to carry out duties that are unrelated to their job. The same respondent states that in part these issues rise from flaws in the system:

We are scientists and we have to think about experiments and things related to research, but if we see that we don't have time to deal with all financial issues or something like that, we know that we are going to lose the funding and then we drop everything: all experiments, planning and hurry to prepare all necessary documents to be able to continue our experiments, our work (R8).

According to another respondent, obstacles to improvement occur when lecturers are pressured to meet the requirements set by others: *Well, you can find time for improvement, to find your own field, conduct research, publish, spread information about your achievements and so on. But the system is less flexible where someone else chooses the field and methods instead of you. There are certain stages, values and journals that are aspirations and need to be achieved, otherwise, your level will be lower than others (R5).* On the one hand, there is a certain competitive environment in the university in order to encourage lecturers to achieve the highest possible results. On the other hand, this environment limits personal freedom: *The academic environment is competitive enough. <...>. The pressure is to write articles, publish, collect points, publish in*

high-level publishing houses and journals. This restricts you to move forward individually (R5).

Mobility Problems

The situation described by the respondents about inadequate workloads that hinder lecturers not only to improve their skills and competences but also to properly carry out their duties is not surprising. This situation leads to another obstacle faced by lecturers when they do not have the opportunity to leave for a conference because there is simply a lack of lecturers who could substitute, for example:

One thing is that mathematics as a subject still requires communication and face-to-face contact. The second thing is, at least in Lithuania, that very few people apply for doctoral studies in natural sciences, more specifically in mathematics or informatics. For this reason, there is no one to substitute when a scientist needs to leave for a conference (R7).

Scientists argue that distance learning is not a suitable solution for this problem because of the complexity of the subjects they teach: *Moodle is not suitable because, as I've mentioned before, the main part of the teaching in mathematics takes place on a board. It is possible for students to read the theory, but as practice indicates, comments from a lecturer are essential. Naturally, using*

only distance learning for teaching mathematics is, I think, very difficult (R7). In order to be able to leave for a longer period of time, lecturers should have a substitute, but, according to the respondents, this possibility is also prevented due to a lack of specialists: Subjects that can only be taught by lecturers who specialize in that specific field are difficult to find a substitute for. If I work in one area of mathematics, that doesn't mean I can substitute my colleague who works in a slightly different one (R7).

When lecturers travel, they experience possibilities, work and achievements of other universities. The participants of this research also feel a certain disappointment that they need to constantly compare themselves to others: *The knowledge and everything in the Western world is changing, so we communicate and experience it. And the science is advancing. Sometimes you just want to be a part of this change... We are trying to keep up but trying all the time ... it's hard (R11).* Because of this rapid change, lecturers have to work twice as much, which, as has been stated before, causes quite a few problems: *But when you go, for example, to better universities in Germany, you just see that we live very differently. We write articles at the same level as they do, they just do it in a different environment. We have to put in a lot more (R11).*

Funding problems in the higher education system have been known for some time.

These issues are often referred to as obstacles that limit opportunities for lecturers to achieve not only science-related goals but also to improve personally in order to produce higher quality work. However, some exceptions exist that prove that a lack of money encourages people to improve, for instance:

When I was writing my dissertation, I faced the issue of needing some equipment to do some experiment and having no money to attain it, so I had to build it myself. With an interest in informatics and electronics, I tried to create something myself. Some things went right, some things went wrong, but I had to constantly improve my knowledge, read and attend seminars. There is a variety of different things on YouTube and there is a lot of literature on the internet, so I even managed to learn to programme (R8).

Absence of the Professional Development System in the Institution

Almost every respondent claim that there is a lack of didactic training in their workplace. None of the respondents are satisfied that the skills to work with students need to be acquired trying to imagine how this work should be carried out e.g.: *The development and improvement are based on our own ideas how this work should look like. Plus, all the training abroad. There you just look*

for ideas and thoughts you might need (R10). According to other respondents, it took a lot of effort and personal time to properly prepare for work with an audience: In order to learn how to teach, I spent a lot of time attending lectures taught by an experienced lecturer to understand what methods are used to teach specifically the subject that I'm going to teach. After all, it was necessary to gain some experience and there was no other way to do that (R6). The respondents state that reasons, why universities do not pay enough attention to the didactic training of lecturers, are still not clear. However, a part of the respondents argues that the government simply does not see any need for this training as all lecturers state that they understand the professional improvement as their own responsibility: There are no special didactic subjects that they teach at our university. This would be useful but difficult because you will gain no bureaucratic benefit from it. We have to think about it ourselves and learn it (R9). Although there are attempts to change the situation and solve the problem. One of the lecturers in this research tried to participate in these activities realizing their benefits but he was disappointed:

I am from a generation which had no didactic courses. There was an attempt, of course, but it was a bit clumsy because it was focused more on the didactics of the social sciences and the humanities, which is not always suitable for natural sciences. Secondly, there just

wasn't a clear concept of who needed the course. So, I had to think about it myself (R7).

A lack of didactic experience forces lecturers to go to a classroom without any preparation in advance and try to work with the audience as best as they can. This leads into a possibility to analyse yourself and learn from mistakes: *When you do something, you try to analyse what you did wrong, you ask others to tell their opinion on what was good or bad (R5). Therefore, some respondents state that this kind of informal learning at a university is quite common, for example: We certainly take these didactic competences into account, but they come from teaching, so mistakes are natural (R7).*

However, non-formal learning is often required at the beginning of the work when a lack of experience demands a lot of effort: *It took a lot of effort to get started and not only during the working hours from 8 till 5, but in the evening and at weekends when you had to prepare a lot in order to produce a high quality lectures (R7). In this situation younger lecturers rely on advices and help from more experienced colleagues: But I think it lies in a lack of experience and naturally, you are afraid to do something wrong not knowing how to behave in a specific situation and then you follow the rules or ask for an advice from other colleagues (R7).*

In addition, lecturers attempt to compensate for a lack of competences while learning from their colleagues:

Naturally, I have interacted with senior colleagues, I saw how much they know in their fields, how they teach and how successful they are. And, of course, it was clear that I still lacked a lot of experience. There are no limits for improvement (R7); participating in certain projects: I participated in our university's project about ways of developing strategies. There were a lot of interesting lectures and not only about strategic management in general, but also audience management and similar things. And I needed that. (R11); searching for information on the internet: When you have no background, you search online for what others are doing. You sometimes find some courses or something like that. That's how you learn (R11).

CONCLUSIONS

The research reveals that the professional development is left for lecturer's own responsibility and, for this reason, lecturers devote their personal time and finances, new jobs are often started without any preparation in advance and the development takes place in a workplace through experience. Scientific activities, in this case, are affected negatively the most

and for this reason, the principle of the abandonment of scientific activity in higher education has been pointed out. These obstacles lead to a sense of inferiority in the context of international higher education. Moreover, the diversity of this profession and heavy workloads prevent lecturers from spending time for non-formal or informal learning. The institution's lack of interest in professional development negatively affects lecturers' improvement and the complexity or lack of funding systems affect the possibility to pursue professional improvement through non-formal or informal learning.

REFERENCES

- Abramauskienė, J., Kiriliauskienė, R. (2008). Suaugusiųjų mokymosi motyvacija. *Pedagogika*, 89, 58-63.
- Alifanovienė, D., Šapelytė, O., Gelžinienė, E. (2008). Neformalusis susaugusiųjų mokymasis asmenybės ir profesinio tobulėjimo kontekste. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 18, 11-16.
- Bates, P., Aston, J. (2004). Overcoming Barriers to Adult Basic Skills in Sussex. Monograph. Brighton: Falmer.
- Deci, E.L. & Ryan, R.M. (2000). The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11 (4), 227-268.
- Falasca, M. (2011). Barriers to adult learning: Bridging the gap. *Australian Journal of Adult Learning*, 51 (3), 583-590.
- Laužackas, R., Teresevičienė, M., Stasiūnaitienė, E. (2005). *Kompetencijų vertinimas neformaliajame ir savaiminiame mokymesi*. Monografija. Kaunas: VDU.
- Marsick, V. J., Watkins, K. (1990). *Informal and Incidental Learning in the Workplace*. London, New York: Routledge.
- Rupšienė, L. (2000). *Nenoras mokytis - socialinis pedagoginis reiškiny*s. Monografija. Klaipėda: Klaipėdos Universitetas.
- Saar, E., Taht, K., Roosalu, T. (2014). Institutional barriers for adults' participation in higher education in thirteen European countries. *High Educ*, 68, 691–710.
- Mokymosi visą gyvenimą memorandumas (2001). Europos Bendrijų Komisija; Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija. Vilnius: Logotipas.

Objectifying The Individual: A Case Study on Promotional Strategies, Cultural Hybridization and Sexuality in K-Pop

Alexandra Elissa NECULA¹

Abstract

In the current globalized context, which seems to be in a continuous expanding process as influenced by perpetual technological developments, cultural diversity is becoming a widely accepted state of modern society, bringing with it a vast range of cultural assets and perspectives. As a result, the tendency to aspire to such knowledge as an individual also becomes natural, to the extent that every part of society is being built in accordance to this trend in order to comply with people's expectancies and desires. The entertainment industry is probably one of the best examples that comes as proof of the current tendencies in matter of cultural hybridization. This is happening as a result of promotional strategies targeting foreign markets, one such situation being that of the K-Pop music genre, which has been undeniably enlarging its influence over foreign markets, as part of a trend known as the Hallyu Wave. This expansion is stretching out not only on the Asian continent, but all over the world, as a result of technological advancements which brought its second stage of development in recent years, Hallyu 2.0. This paper attempts at offering a deeper understanding of the reasons behind cultural hybridization tendencies in entertainment, and is doing so by looking at the case of K-Pop, and the changes the genre has been undergoing in the past several years. By using an insightful selection of previous research as theoretical framework, and combining it with an interpretative analysis of specific examples, the current study aims at contributing to existing research by providing a starting point in the analysis of cross-cultural trends adopted by entertainment companies for shaping their artists' images and musical products. As the findings suggest, there are various reasons as to why and how this cultural hybridization is considered as an appropriate promotional strategy. A mixture of local and Westernized cultural elements can be observed in the production of K-Pop music. The main reason behind this is a suspected desire to create a certain image that is widely accepted worldwide, and is influenced by a strong Western style, which seems to be the leading trend in modern entertainment, with a high degree of influence on consumers in general. From a social perspective, this study is meant to provide a better understanding of current trends in the entertainment industry, reasons behind existing promotional strategies and cultural alterations and, in consequence, possible effects on consumers of such products.

Keywords: entertainment, music, promotional strategies, cultural hybridization, sexuality, K-Pop

¹ Department of Media & Communication, Erasmus School of History, Culture and Communication, Erasmus University Rotterdam, NETHERLANDS

INTRODUCTION

Globalization is not a new trend, and this has become obvious if we look at any aspect of society and individuals' social lives, behaviors, expectations and desires. Probably one of the most valid example of the expansion of globalization effects is the entertainment industry, which in recent years has been constantly modifying its content and promotional strategies so that they match the requirements of a highly multicultural audience. As a result of this ongoing trend, we are witnessing more and more attempts of reaching worldwide publics through various cultural products (and not only). This, in turn, is leading to cultures portraying different values in comparison to the past, in order to become appealing to wider publics, and, in many cases, to increase popularity and profits.

This change in promotional strategies in entertainment brought on modifications occurring as a result of influences from Western acts, style which has been proving its popularity and financial value throughout the years, through well-known names such as Michael Jackson, The Beatles, Metallica, Queen, Madonna, Christina Aguilera, Whitney Huston and so on. One example of performances that are currently experiencing this process of cultural hybridization is the Hallyu Wave (Korean Wave), and more specifically the Korean Pop Music genre (further referred to as K-Pop). As Dal (2012) describes it, the Hallyu Wave started in the 1990s, and

refers to the export of a wide variety of cultural and entertainment products to worldwide markets. As time passes and technological developments reach new heights, making it easier to access content from all over the world at the push of a button, the expansion of this South Korean cultural trend also becomes more and more noticeable, through the export of cinematography and television series, but even more through the rising popularity of K-Pop music acts.

The purpose of this study is to analyze the cultural changes that have been contributing to the modification of K-Pop performances. In relation to this aspect, elements to be observed include the expression of sexuality in K-Pop, and the influences the genre has been adopting as part of their promotional strategies and production as a result of Western trends. In order to determine to what extent these acts can be given as an example of cultural hybridization, this paper will be presenting a comparison between the American and Korean styles, and also an analysis of the later, through a content analysis of various music videos. Considering the social implications of this research in matter of consumer behavior and audience effects as a result of the expression of sexuality, entertainment promotional strategies shaped according to globally trending factors, and the cultural hybridization caused by an increasing request for internationally-accepted values, this paper can provide a starting point in the study of the previously mentioned

aspects, providing a better understanding of how the current globalized trends influence the societies we live in and the different cultural backgrounds of individuals worldwide.

K-POP EVOLUTION

The production of K-Pop performances started in the 1990s. As documented by Oh and Lee (2013) as well, the trend started with Seo Taiji and the Boys. The main image of the group, Seo Taiji, had been part of a heavy metal band before starting this project, and another member, Yang Hyeon Seok went on to start YG Entertainment, which is currently one of the biggest entertainment companies in South Korea. This group's acts were some of the first performances to be taken outside of the local market, being promoted in Japan. Though representing the beginning of K-Pop, before clear Western elements were strongly implemented in the genre, even these acts display signs of American influences from other well-known acts like Mc Hammer. Together with the formation of SM Entertainment, a more accurate expression of K-Pop was also formed. The founder of the company, after returning from the American continent, implemented Western Pop elements in local productions to the extent to which the similarities between the two genres became uncanny. Such examples stand in names like H.O.T, one of the first ever major K-Pop acts. Here we start observing similarities in dancing style, fashion, and even the presence of foreign

characters of Western descent in their music videos (H.O.T “Candy”). At this point, Korean groups were inspired by famous names such as Backstreet Boys and NSYNC.

After this first wave of K-Pop, such performances became really popular on the local market, so the production strategies continued in the same manner. The ‘transition’ stage of K-Pop, as I would like to define it given the amount of ‘borrowed’ production elements from Western acts, offered audiences a multitude of artists, each with their unique style, but all with the same general traits. One of the well-known names of this period is TVXQ, boy-group produced and promoted by the above mentioned SM Entertainment. In their case we can still see the synchronized dancing style inspired by American boy-bands. In the same period we are starting to see individual acts, such as Rain, displaying strong Western influences in matter of fashion and dancing (“Escaping the Sun”/“Love Song”). In his case we are talking especially about a dancing style inspired by famous names like Michael Jackson, Usher and Justin Timberlake, elements that he has been adopting in his more recent performances as well (“30Sexy”).

Up to this point, K-Pop had been characterized by a gradual adoption of Western-inspired elements in the production of local products. At the same time, the international expansion of such acts was also limited. Together with the

boom of technological developments that has been occurring in the past years, possibilities of such local acts to reach international markets also increased. As a result, the aspiration of entertainment companies also grew, and this can be observed in the format of more recent K-Pop acts, named as Hallyu 2.0 or the new Korean Wave, according to Dal (2018). This new style began in the late 2000s and is characterized by the diffusion of such acts through the Internet. Among many famous names in this era we can mention Hyuna, female act who adopts strong Western elements in matter of fashion, dance moves (“Bubble Pop”) and overall music video concepts (“Roll Deep”, with an obvious ‘Miley Cyrus vibe’).

Another important aspect of K-Pop that participates to the modification of the genre's products is the content of the lyrics. In this sense, K-Pop songs, which are mostly written in Korean, will always embody English words and expressions in their lyrics. The condition, though, is that these parts adopt the pronunciation and general formats that are familiar to the local market. Such an example is Exo's “Wolf”, which uses the word “wolf” regularly within the lyrics, but modifies the pronunciation to ‘ulf’, as this pronunciation is familiar to local audiences.

MIXING CULTURES

As a result of the popularity of Western entertainment acts, other less-known countries and cultures are starting to aspire to better recognition and access to

worldwide audiences. This is the case for K-Pop and the Korean society as well, as Oh and Lee (2013) also mention. In order to appeal to such wide publics, with various cultural backgrounds, the K-Pop genre has been undergoing a strong process of cultural hybridization, as Dal (2018) also notices in his study. These occurring changes in the genre have also been pointed out in other researches done in relation to this topic, such as the analysis on animal symbolism conducted by Necula (2016), where she pointed out how many K-Pop acts make use of different animals in their music videos for their symbolism, but at the same time they attempt to choose elements that have different meanings for Eastern and Western cultures, demonstrating how these performances are becoming ‘hybrids’ in matter of their cultural expression and value.

In his study, Unger (2015) offers an opinion on how K-Pop female acts borrow elements from American performances, and embody such elements in their musical products while also keeping the locally-accepted values as well. One example in this sense is girl-group Sistar with “Don't leave me”, which is a reproduction of Christina Aguilera's “Candyman”. The production, made as a promotional track for a game, uses the same style as its American counterpart for both music and video. We can observe the exact same outfit style, choreography and historical context, not to mention music and lyrics. Still, despite being an obvious reproduction of the

American track, the Korean style keeps local cultural values, such as displaying the performers' legs instead of their cleavage, having restrained dancing moves when in the presence of the male characters, and having a more moderate/conservative behavior throughout the music video as compared to Christina Aguilera. Another example of mixing elements from both local and American styles is the act of girl-group Rania with "Dr. Feel Good", an American-produced song that had to be released in two versions (Korean and American), as a result of censorship issues. The main modifications were made to the choreography, which was considered as too provocative for Korean markets, and were mostly related to the parts where the performers move their pelvis during the chorus part of the song.

SEXUALITY IN K-POP

As shown up to now, K-Pop performances have long been using elements of Western inspiration in their performances. At the same time, these elements are always modified to meet local standards, as the originals are considered not appropriate for Korean markets and social values overall, and would always be subject to strict censorship. One of the best examples in this sense, as we have seen and also as Necula (2017) previously pointed out, can be observed in the choreography of most K-Pop acts, especially coming from female performers like Sistar ("Touch My Body"), Rania ("Dr. Feel Good"),

Hyuna ("Roll Deep"), Gain ("Paradise Lost") and many others, but also from male performers like TVXQ ("Mirotic"), Exo ("Call Me Baby"), or Rain ("Love Song").

The need to appeal to international audiences as well as meet Korean values and social expectations lead to the adoption of a hybrid style of performance, displaying a more mature and sexual image, but the effects on the local publics should also be taken into consideration. Given the importance of celebrities for their audiences, we can only assume that these performances will have a strong influence on consumers, especially since we are talking about mostly young publics (the general targeted market for Pop music). For these consumers, K-Pop idols are role models, and individuals aspire at becoming like them to whatever extent possible. On the other hand, the local market also recognizes the existence of an older targeted audience, of 35 years old and higher, for whom the sexuality of such K-Pop performances represents more of a 'reminder of the past', of their younger days. For this reasons, whatever styles K-Pop idols adopt in their performances, these become an important factor in the development of their audiences' personalities, desires and aspirations, and, in the end, in the evolution and cultural changes that occur in the society as a whole.

DISCUSSION

As a result of all the perspectives presented up to now, it can be stated that the K-Pop genre has been undergoing constant changes in matter of content, production elements and promotional strategies. The reasons behind these changes can be assumed to mostly relate to aspirations towards worldwide recognition in the current globalized context. These goals have led to adopting more and more Western elements in the creation process of K-Pop products, which, in turn, have contributed to the hybridization of the genre's style into something that is also Western, but also follows local cultural values and standards.

At the same time, while embodying 'foreign' elements into local content, social values have also been changing through issues like the expression of sexuality, which is offering a new image for publics to follow, and is also influencing young audiences' personalities. The positive adoption of the new means of sexual self-expression could be attributed to the highly conservative nature of the Korean society from the past, which is now in need of changing as a result of globalization and the permanent access to information from all over the world by means of technology and, more precisely, the Internet and the freedom of expression.

CONCLUSIONS

This paper is meant to represent the beginning of an extended research into the process of cultural hybridization and its suspected relation with the K-Pop genre. By looking into Korean Pop music performances and comparing them to American examples, the current study provides evidence that the former is indeed following trends set by its Western counterpart, but, on the other hand, it also tries to keep its cultural uniqueness.

The relevance of the research is obvious in regards to cultural studies and, at the same time, is meant to provide a better understanding of how the entertainment industry is attempting to keep up with constantly changing trends. There are limitations to the current research that occurred as a result of the limited number of examples that were studied, but also the method chosen for analysis. Future research could bring additional information on the topic by implementing different analysis methods, such as interviews with K-Pop producers and government policy makers, to better comprehend the strategies and intentions behind the actual production process, but also the values that control the expression of these performances and the reasons behind implementing such rules. At the same time, a study on consumers' perceptions on the topic can offer a more clear perspective on the influences of K-Pop performances on audiences, local and international alike.

REFERENCES

- Dal, Y.J. (2012). Hallyu 2.0: The New Korean Wave in the Creative Industry. *International Institute Journal*, 2(1), 3-7
- Dal, Y.J. (2018). An Analysis of the Korean Wave as Transnational Popular Culture: North American Youth Engage Through Social Media as TV Becomes Obsolete. *International Journal of Communication*, 12, 404-422
- Necula, A.E. (2016). Animals and K-POP – A Case Study on the Symbolism of Wild Animals in Korean Pop Music Performances. *Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR)*, 2(7), 1077-1088
- Necula, A.E. (2017). The Hallyu Influence. K-POP on Foreign Lands. *Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR)*, 3(1), 295-301
- Oh, I., & Lee, H.J. (2014). K-pop in Korea: How the Pop Music Industry is Changing a Post-Developmental Society. *Cross-Currents: East Asian History and Culture Review E-Journal*, 9, 105-124
- Unger, M.A. (2015). The Aporia of Presentation: Deconstructing the Genre of K-pop Girl Group Music Videos in South Korea. *Journal of Popular Music Studies*, 27(1), 25-47
- <https://www.youtube.com/watch?v=OEDHEzs5kyk> (서태지와 아이들(Seotaiji and Boys) - 난 알아요(I Know) M/V
- <https://www.youtube.com/watch?v=dqRv2Md6Slg> (H.O.T Candy MV)
- <https://www.youtube.com/watch?v=HtJS32n6LNQ> (TVXQ! 동방신기 '주문 - MIROTIC' MV)
- https://www.youtube.com/watch?v=VGa2_bAHeQ8 ([RAIN/비] 2nd - How To Avoid the Sun[태양을 피하는 방법] [Official MV- 2003.10.16])
- https://www.youtube.com/watch?v=_xHfAjfIdYo (RAIN - 널 붙잡을 노래' (Love Song) MV Full version (2010.04.07))
- <https://www.youtube.com/watch?v=DIDYpFGDBDI> ([MV] RAIN(비) _ 30SEXY)
- <https://www.youtube.com/watch?v=bw9CALKOvAI> (HYUNA - 'Bubble Pop!' (Official Music Video))
- https://www.youtube.com/watch?v=ib_1ATfr8wM (HYUNA(현아) - '잘나가서 그래 (Feat. 정일훈 Of BTOB)' (Roll Deep) M/V)
- <https://www.youtube.com/watch?v=gAal8xHfV0c> (EXO 엑소 '늑대와 미녀 (Wolf)' MV (Korean Ver.))
- https://www.youtube.com/watch?v=yWfsla_Uh80 (EXO 엑소 'CALL ME BABY' MV)
- <https://www.youtube.com/watch?v=e6w3pHypt1I> ((씨스타MV)SISTAR Music Video "Don't leave me" Full Version - 해전1942)

<https://www.youtube.com/watch?v=-ScjucUV8v0> (Christina Aguilera - Candyman (Official Music Video))

<https://www.youtube.com/watch?v=9txzvu6eQuw> ([MV] SISTAR(씨스타)_Touch my body(터치 마이 바디))

https://www.youtube.com/watch?v=gGN_W4VBZFo (Rania (라니아) - "DR Feel Good" MV)

<https://www.youtube.com/watch?v=BkDEWopV8w4> (RANIA - Dr Feelgood (Too Hot For Netizens)Produced By B4LNCE & TRX)

<https://www.youtube.com/watch?v=4i32ANEa5mk> ([MV] GAIN(가인) _ Paradise Lost)

Metaphor Shift in German Publicistics: A Comparative Analysis of *Der Spiegel* Magazines

Lect. Jurgita LUKIENĖ¹

Assoc. Prof. Dr. Nijolė ČIUČIULKIENĖ²

Abstract

The change in metaphors is directly related to the social experience of society. Experience is developed by social stimuli - events that directly affect people's imagination. People attach to those stimuli a definite meaning, and they respond primarily to those meanings or symbols rather than to the stimuli of the outside world. The symbols that people use to respond to the surrounding world may be words, objects, distance between people, facial expressions or actions. When it comes to words, it is reasonable to mention metaphor as one of the most expressive means of verbal communication. The expression of metaphors, the change in this expression reflects the reactions of society to ongoing social events. Metaphor change can be captured by comparative discourse analysis of interviews in the socially influential German magazine *Der Spiegel*. The object of analysis is the dynamics of content change of metaphors, which is revealed by analysing and comparing metaphors of 2001/2002 and 2017/2018. An analysis of metaphor comparisons reveals that politicians and economists used a much more varied vocabulary in interviews between 2017 and 2018 than in 2000-2002. This shows that the participants of the interviews are more free in their choice of words, and convey their thoughts to the reader in a more persuasive, convincing and understandable way.

Keywords: metaphor, swearword, discourse analysis.

¹ Kaunas University of Technology, LITHUANIA

² Vytautas Magnus University, LITHUANIA

INTRODUCTION

Sharing of personal experience is closely related to the process of giving implication. People give meaning to gestures, sounds and words. In this way, an important emphasis is on language as a key tool for human communication. In today's era of information wars, linguistic researchers are directing their attention to the mass media, where stylistic tools are particularly abundant. The relationship between language and politics or economics can be perfectly revealed using metaphor. This figure of style can become a political and economic tool in today's press. Metaphor has been perceived differently at different times. The effect of metaphors can often only be understood in context where it plays a special role while illustrating complex events. Understanding the meaning of a metaphor is the same as deciphering the code.

The article analyses the communicative and cognitive functions of metaphors in interview texts. The purpose of the speaker is not a certain meaning of the metaphor but its function. It helps people to see and know something new. As modern language is best reflected in newspapers and magazines, therefore, the section of the paper presenting the results of the research provides an analysis of the political discourse analysed in the interview texts of the German political and economic journals *Der Spiegel*. Word selection, sentence structure, topic and situation are important here. Texts on the

following topics were analysed: finance, elections, environment, labour, foreign policy, social reforms, human rights, globalization, technology, cars, mechanics, media. In total, 350 metaphor examples were collected from various magazine interviews in 2001/2002, which are compared to 350 metaphor examples found in 2017/2018. They were analysed while using the substitution approach. Not only was the meaning of the metaphor investigated, but also the speaker's purpose on the effect of the metaphor.

The use of metaphors in the language of political and economic experts is very informative and effective. The metaphors used by political and economic experts characterize, inform, and express evaluation of social phenomena, thus making a strong impact on the reader. Moreover, political and economic experts' speech reveals evaluation and overemphasis of the situation. The authors of the article were interested in how the use of metaphors changed over the relevant period.

The object of the research is the use of metaphors in German media.

The aim of the research is to analyse the motivation and impact of the use of metaphors in media discourse on the reader.

Objectives of the research: 1. to perform theoretical analysis of metaphor definitions, emphasizing the interactive essence of metaphor; 2. To conduct an analysis of the content of interviews in *Der Spiegel* magazine to reveal

metaphors in German media discourse, highlighting types of the use of metaphors.

Research methods: analysis of scientific literature, analysis of discourse content.

Methodological justification, results of the research and discussion

A way of thinking of a person is determined by personal physiological, social and cultural experience. Therefore, analysis of experience enables us to evaluate the peculiarities of people's thinking and helps to reveal their causes and likely consequences (Arcimavičienė, 2010). One way of analyzing people's experiences is through discourse analysis (Arcimavičienė, 2010). Since discourse is a multi-layered phenomenon of language, we could analyse it from various angles: from a particular saying to an entire text.

More and more attention is given to metaphor, metaphorical phrases and analysis of their epistemic structure. Metaphor is often used as an adjunct to decorate the text, and might be even not considered an integral part of everyday language. It is only seen as a linguistic means, associated only with verbal expression, not thoughts or actions. However, the opposite is true. This figure of speech is inseparable from everyday life and is found not only in speech but also in thoughts and actions. Here arises the aspect of conceptual metaphor which

parallelly exists not only in language but in the human conceptual system, which is by nature metaphorical. The essence of this metaphor is that one phenomenon is perceived through the properties of another phenomenon (Lakoff, 2003: 5).

When analysing the expression of metaphor, it is important to emphasize that in contemporary linguistics, metaphor is defined as the interactional medium for human physiological, emotional, and social experiences, based on which people develop new concepts without refusing the old ones and without ignoring the previous experiences. Nevertheless, D. Geeraerts states that there are three basic propositions in the theory of conceptual metaphor: metaphor is more of a cognitive phenomenon than a lexical one; metaphors should be analyzed as "bridges" from one area to another; linguistic semantics is experience – based (Geeraerts, 2010). Metaphor is not perceived in language but in understanding. It is a conceptual phenomenon that shapes the human mindset, not just the language. Conceptual metaphor is related to the simple qualities of a person, his/her movements, which are clear and understandable to a person, so he/she moves them to other, less clear or unclear areas. Both the sensory human experience and the cultural experience of the nation are important here (Šilinytė, 2008).

Table 1. „Dynamics of metaphors in German media in 2001 – 2002.

No	Theme of the metaphor	Evidence	Amount of metaphors in %
1	Life	Ihr Ziel, die Staatsquote von heute knapp 48 Prozent auf unter 40 Prozent abzusenkern bedeutet nichts anderes als einen deutlich <u>schlankeren Staat</u> , der mit weniger Geld und Personal auskommen muss als heute. Nr.18/29.4.02, S.36	14, 56
2	Nature	Was fehlt, ist ein <u>Wärmestrom</u> von der Politik in die Gesellschaft hinein.“ Nr.33/14.8.00 S.30	14, 24
3	Battle, war	Kritiker sagen, Sharon habe nicht nur keinen Friedensplan, er würde sogar alles tun, um Gesprächschancen zu <u>torpedieren</u> . Nr.52/22.12.01, S.132	10, 68
4	Theatre	„Wir haben alle möglichen <u>Krisenszenarien durchgespielt</u> , beispielsweise, dass Terroristen im Hafen von New York ein Frachtschiff, voll gepackt mit Sprengstoff, in die Luft jagen.“ Nr. 42/15.10.01, S.134	10, 68
5	Traffic, transport	Beim EU-Gipfel von Göteborg schienen viele Länder auf eine <u>Fahrplanverzögerung oder Notbremsung der Osterweiterung</u> aus zu sein.“ Nr.27/2.7.01, S.118	9,4
6	Sport	„Wir verstehen unter Einzelfallgerechtigkeit, dass wir im Schachspiel mit dem Finanzamt eine Prämie bekommen, wenn wir besonders pfiffig und clever anstellen.“ Nr.21/22.5.00, S.91	8, 41

7	Animals	„Ich kann Rupert nicht böse sein, auch wenn er mich <u>fressen will.</u> “ Nr.9/25.2.02, S.98	6,8
8	Mysticism	„Bis vor kurzem waren wir noch die <u>Gallionsfiguren der New Economy</u> , jetzt sind wir die Prügelknaben der Nation.“ Nr.27/2.7.01, S.88	5,5
9	Medicine	Wie sieht ihr <u>Therapievorschlag</u> aus?“ Nr.40/1.10.01, S.24	5
10	Food	„Bill Mechanic, Chef des Studios 20 th Centurz Fox und Ihr „Titanic“-Partner, warnt, Hollywood drehe sich in einem Teufelskreis: zu hohe Star-Gagen, <u>zu fette Etats</u> , zu wenig Kreativität.“Nr.6/7.2.00, S.90	4,53
11	Construction	„Das heißt, wir mussten <u>die Architektur des Deals</u> im kleinsten Kreise diskutieren.“ Nr.15/9.4.01, S.138	2,6
12	Fashion	„Ja, uns ist klar geworden, dass es viel wichtiger ist, diesen Geist zu erhalten, als die neue Firma mit aller Macht auf <u>Intel-Fasson</u> zurechtzustützen“. Nr.27/3.7.00, S.103	1,94
13	Music	„Sie <u>haben nicht den Taktstock geschwungen</u> , aber <u>die Noten verteilt</u> , nach <u>denen andere spielen durften.</u> “ Nr. 15/9.4.01, S.139	1,94
14	Crafts	„Die FDP wird es kaum hinnehmen, dass Sie <u>von Ihrem Glanzstück</u> – der Senkung des Solidaritätszuschlages – <u>den Lack abschmirgeln.</u> “ Nr.25/16.6.00, S.30	1,94
15	Art	„Wir sind ein demokratisches Land mit einem ebenso <u>bunten Meinungsbild</u> wie	0,97

		bei Ihnen in Deutschland.“ Nr. 15/9.4.01, S.168	
16	Circus	„Kennen Sie den hessischen <u>Schwarzgeld-Jongleur</u> Prinz Wittgenstein?“ Nr.17/24.4.00, S.28	0,32
17	Profession	Ich bin nicht nur <u>ein Schönwetterkapitän</u> , es macht sogar Spaß, bei hartem Wind zu segeln. Nr. 27/2.7.01, S.88	0,32

Recently, cognitive linguistics has focused on the analysis of political metaphors because it is the metaphor that reveals the norms and standards of behavior that guide the political decision making. The works of Chilton (2004), Fairclough (2001) and of the Lithuanian authors Gudavičius (2000), Marcinkevičienė (2008), Arcimavičienė (2010) should be mentioned here. Special

attention is paid to the analysis of media discourse, especially in the fields of politics and economics. The results of the research are presented in the Table 1 “Dynamics of metaphors in German media in 2001 – 2002” and in the Table 2 “Dynamics of metaphors in German media in 2017 – 2018”.

Table 2. „Dynamics of metaphors in German media in 2017 – 2018.

No.	Theme of the metaphor	Evidence	Amount of metaphors in %
1 .	Battle, war	„Das Resultat ist, dass <u>die politischen Ränder</u> gestärkt werden und die <u>Kräfte in der Mitte schrumpfen</u> .“Nr.37/8.9.2018 S.20	10,9
2 .	Nature	Die politische Auseinandersetzung um neue Schnittmengen in einer veränderten <u>Parteienlandschaft</u> und damit neue Mehrheitskonstellationen hat noch gar nicht richtig begonnen.“Nr. 22/26.5.2018 S.36	5,45
3 .	Feelings, emotions	„Schon jetzt <u>stöhnen</u> die Italiener über das Spardiktat aus Deutschland.“Nr. 24/9.6.2018 S.36	5,45
4 .	Medicine	„Was Sie betreiben, ist nicht Politik, sondern <u>Traumabewältigung</u> .“Nr.15/7.4.2018 S.33	4,55
5 .	Theatre	„Haben Sie sich von der Kanzlerin <u>die Schau stehlen lassen</u> ?“ Nr. 24/9.6.2018 S.36,	4,55

6 .	Construction	„Die Verhältnisse würden nur weiter <u>zementiert</u> .“ Nr.15/7.4.2018 S.33	3,64
7 .	Household items	„Wir diskutieren außerdem <u>über einen zusätzlichen Finanztopf</u> für Investitionen.“ Nr. 24/9.6.2018 S.36	3,64
8 .	Physical phenomena	„Die Steuereinnahmen <u>sprudeln</u> zwar, aber so sehr sprudeln sie nun auch wieder nicht.“ Nr. 36/1.9.2018 S.30	3,64
9 .	Traffic, transport	„Ist das die <u>neue Marschroute der Sozialdemokraten</u> : Geld spielt keine Rolle?“Nr. 36/1.9.2018 S.30	2,73
1 0 .	Music	„Wenn die Stimme der 500 Millionen Europäer dann noch hörbar sein soll, geht das nur <u>im Chor der Europäischen Union</u> .“ Nr. 24/9.6.2018 S.36	2,73
1 1 .	Death	Parallelgesellschaften, organisiertes Verbrechen, Kleinkriminalität – das muss alles bekämpft werden, aber <u>es bringt den Staat nicht um</u> .“ Nr.40/29.9.2018 S.46	2,73
1 2 .	Sport	„Aber für eine <u>Blutgrätsche gegen die Braunkohle</u> steht die SPD nicht zur Verfügung“.Nr. 36/1.9.2018 S.30	1,82
1 3 .	Crafts	„Aber eine so lange gemeinsame Zeit <u>schweißt auch zusammen</u> .“ Nr.50/8.12.2018 S.21	1,82
1 4 .	Taste	„Was war an der amerikanischen Erfahrung <u>bitter</u> ?“Nr.40/29.9.2018 S.46	1,82
1 5 .	Substance	„ <u>Politik ist eine Droge</u> , sie ist nicht einmal gesundheitsschädlich“.Nr.50/8.12.2018 S.21	1,82
1 6 .	Animals	„Die Partei müsse lernen, ohne ihr altes <u>Schlachtross</u> Kohl in die Zukunft zu gehen, schrieb Merkel.“Nr.50/8.12.2018 S.21	0,9
1 7 .	Mysticism	„Die Dienstleistungen des Überwachungskapitalismus bestehen aus Datenbasierten <u>Vorhersagen</u> über unser	0,9

		Verhalten, die dann an unsere Unternehmen verkauft werden;“Nr.40/29.9.2018 S.68	
1 8 .	Art	„Sie haben versprochen, die SPD zu erneuern – und landen beim <u>Retro-Thema Rente</u> .“ Nr. 36/1.9.2018 S.30	0,9
1 9 .	Profession	„Müssten Sie als Ratspräsident nicht <u>ehrlicher Makler</u> sein und weniger PR für sich selbst machen?“Nr.37/8.9.2018 S.83	0,9
2 0 .	Children, family	„Damals stand in den Zeitungen, Merkel sei > <u>Kohls Mädchen</u> <“.Nr.50/8.12.2018 S.21	0,9
2 1 .	Feaces, swearwords	„Das Motiv (monkey auf dem Kapuzenshirt, das ein schwarzer Junge trug) wurde im Januar dieses Jahres im Onlineshop der Modekette H&M veröffentlicht und <u>löste einen weltweiten Shitstorm</u> aus“.Nr. 44/27.10.2018 S.81	0,9
2 2 .	Agriculture	„Sie müssen ihre Benzin- und Dieselmotoren noch eine Zeit lang <u>wirtschaftlich ausmelken</u> , aber schon jetzt möglichst viele Ressourcen auf die E-Mobilität verschieben“.Nr.15/7.4.2018 S.66	0,9
2 3 .	Law	Zusammenfassend kann man also sagen: Sie wollen <u>die SPD wieder stärker zum Anwalt der kleinen Leute machen</u> “.Nr. 36/1.9.2018 S.30	0,9
2 4 .	Involuntary actions	„Viele Bürger fangen schon an <u>zu gähnen</u> , wenn sie das Wort >Grundsatzprogramm< nur hören“.Nr. 22/26.5.2018 S.36	0,9

The structure of the metaphor in German language is influenced by cultural features, which help to highlight and generalize the needs, interests and evaluations of the society, therefore, linguistic analysis of metaphor helps to better understand the value system of modern society, its changes, and important political and

economic decisions. Thus, the purpose of this research was to reveal the peculiarities of the metaphorisation of media discourse, the change in the use of metaphors characterizing the social, economic, and political changes taking place in German society.

The distribution of metaphors into homogeneous themes is produced while applying the content of the discourse. Currently, discourse content analysis is applied to the research of media-generated discourse. Discourse content analysis can be defined as a method of data analysis that emphasizes an objective, systematic and quantitative description of the content being communicated (Morkevicius, 2015). Quantitative and qualitative procedures can be emphasized in the process of this analysis. Quantitative procedures allow for the computation and purification of lexical derivatives researched, and the qualitative aspect is expressed by identifying qualitative categories and subcategories. These categories do not need to be directly measured, their comprehensibility is sufficient, which allows them to be classified later, or to create their systems. In short, discourse content analysis can integrate quantitative and qualitative aspects of textual data analysis.

Sometimes, it is important for the researcher to assess the content categories being investigated in terms of quantity when counting the number of times a particular qualitative category has appeared in the content being analyzed.

This work follows the classic concept of discourse content analysis, which states that this text data analysis method is a systematic reduction of the text into a set of possible statistically quantifiable units expressing the presence, intensity, or quantity of text-specific categories (Shapiro, Markoff, 1997, Kardelis, 2007;

Bitinas, Rupšienė, Žydzūnaitė, 2008; Morkevicius, 2015).

The text corpora of the research is interview texts from Der Spiegel in 2000-2002 that include 350 examples of metaphors. It is compared to analogous scope and themed interview texts of 2017-2018. As the interview consists not only of the person's answers but also of the journalist's questions, the full text is taken and analyzed for the research. The interviews for the period 2000-2002 analysed the following topics: elections, money, reforms, monetary policy, foreign policy, reforms, environment, labour, human rights, world economy, finance, electronics, cars, mechanics, media, refugees. Topics in 2016-2018: current politics, migration, party politics, foreign policy (refugees), crisis policy, financial policy (unemployment, refugees, law, pensions), current economy, companies and consumers, auto industry, digitization, fashion. In total, metaphors for the period 2000-2002 were divided into 17 topics, and for the period 2016-2018 – into 24 topics.

An analysis of metaphor topic comparison reveals that politicians and economists use a much more varied vocabulary in interviews between 2017 and 2018 than it was in the period of 2000-2002. This shows that these individuals are more free in their choice of words and convey their thoughts to the reader in a more persuasive, convincing and understandable way. The fact that the vocabulary becomes more free is also illustrated by the fact that the following swearwords were used in the

interview in *Der Spiegel* magazine of 2018: „Das Motiv (monkey auf dem Kapuzenshirt, das ein schwarzer Junge trug) wurde im Januar dieses Jahres im Onlineshop der Modekette H&M veröffentlicht und löste einen weltweiten Shitstorm aus.“ (Nr. 44/27.10.2018 S.81). A number of similar phrases can be found in the interview texts for the period of 2000-2002, such as ‘... im allerschlechtesten Szenario’, ‘Traumszenario’ or ‘Reform-Image’, ‘Schrödersmacher-Image’, etc., meanwhile, there are no typical metaphorical phrases in 2018. The distribution of priority topics should be noted. General phrases from the household sphere dominate in 2000-2002, and in 2018, metaphors mostly collected from the topic of war and battle. It shows the combative and psychological stance of politicians and economists. The theme of ‘war’ is only third in 2000-2002. The second, and the most represented metaphorical topic in both groups of years, is the theme of nature. Interviews in 2017 - 2018 are added with the same number of vocabulary from the field of emotions and feelings. The third topic by intensity in 2000-2002 is war, battle and topics of theater and medicine share the same percentage and are in the third and fourth place in 2017-2018.

CONCLUSIONS

1. Metaphors appear in the context of symbolic interaction, where interaction between people is treated as a continuous process, a dialogue in which individuals observe each other, try to understand each other's intentions and react to them, seeking their meaning. Constant seeking of meaning is the images of others, of the group, and even of wide society, expressed as metaphors in discourse.
2. The analysis of the epistemic-lexical structure of metaphor allows to determine the dominant theme, the principles of metaphor usage, which are used in German media discourse. Analysing German social discourse on political topics, 17 metaphoric topics were identified for the period of 2000-2002, and 24 topics – for the period of 2016-2018.
3. The political discourse of 2016 - 2018 is more emotional, intense in terms of metaphors. Politicians and economists use a much broader, less formal, more emotional vocabulary in their interviews and create freer metaphors than in 2000-2002. This shows that these individuals choose words and convey their thoughts to the reader easier and in a more persuasive, convincing and understandable way. The fact that the vocabulary is becoming freer is also evidenced by the fact that swearwords were used in interview of *Der Spiegel* magazine in 2016-2018. This testifies the combative stance, the psychological attitude and the freer moral attitudes of the politicians and economists who gave the interview.

REFERENCES

1. Arcimavičienė, L. (2010). *Morality Models through Metaphors in Public Discourse: A Cross-Linguistic Analysis* (Doctoral dissertation, Vilnius: Vilnius University).
2. Bertau, M. C. (2013). *Sprachspiel Metapher: Denkweisen und kommunikative Funktion einer rhetorischen Figur*. Springer-Verlag.
3. Bertau, M. C. (1999). Spuren des Gesprächs in innerer Sprache. Versuch einer Analyse der dialogischen. *Zeitschrift für Sprache & Kognition*, 18(1/2), 4-19.
4. Bitinas, B., Rupšienė, L., & Žydzūnaitė, V. (2008). Kokybinių tyrimų metodologija.
5. Chilton, P. (2004). *Analysing political discourse: Theory and practice*. Routledge.
6. Debatin, B. (1995). *Die Rationalität der Metapher: eine sprachphilosophische und kommunikationstheoretische Untersuchung*. Walter de Gruyter.
7. Fairclough, N. (2001). *Language and power*. Pearson Education.
8. Geeraerts, D. (2010). *Theories of Lexical Semantics*. Oxford University Press, 204-207 p.
9. Gudavicius, A. (2000). Etnolingvistika. *Siauliai: KJ Vasiliausko jmonė*.
10. Kardelis, K. (2007). Mokslinių tyrimų metodai ir metodologija. *Šiauliai: Liucilijus*.
11. Kohl, K. (2007). Metapher. In *Metapher* (pp. 19-72). JB Metzler.
12. Laser, B. (2005). Die kognitive Metapher als Werkzeug des Denkens. Zur Rolle der Analogie bei der Gewinnung und Vermittlung wissenschaftlicher Erkenntnisse. *Informationen Deutsch als Fremdsprache*, 32(2-3), 144-146.
13. Lau, D. (2006). Metapherntheorien der Antike und ihre philosophischen Prinzipien. Ein Beitrag zur Grundlagenforschung in der Literaturwissenschaft. Frankfurt (Main) ua.
14. Lukas, D. (2002). Kauno įvaizdis šalies žiniasklaidoje. Įvaizdžio tyrimas dienrasčiuose „Kauno diena“ ir „Lietuvos rytas“. (Magistro darbas, Kaunas: Kauno technologijos universitetas).
15. Lukienė, J. (2002). Komunikacinės ir kognityvinės metaforų funkcijos publicistikoje (pvz. interviu). (Magistro darbas, Kaunas: Vilniaus universitetas Kauno humanitarinis fakultetas).
16. Marcinkevičienė, R. (2008). *Žanro ribos ir paribiai. Spaudos patirtys: [vadovėlis]*. Vilnius: Versus aureus.
17. Morkevičius, V. (2015). Terra incognita: kiekybinė viešosios politikos diskurso turinio analizė.
18. Schmitt, C. (1988). Gemeinsprache und Fachsprache im heutigen Französisch. Formen und Funktionen der Metaphorik in wirtschaftsfachsprachlichen Texten. *Fachsprachen in der Romania, Tübingen*, 113-129.

19. Schneider, J. (2007). Metapherntheorien und Übersetzung.
20. Shapiro, G., & Markoff, J. (1997). A matter of definition”: Text analysis for the social sciences: Methods for drawing statistical inferences from texts and transcripts, (red.) Carl W. Roberts.
21. Sowinski, Bernhard, Stil, in: Gert Ueding/Gregor Kalivoda (ed.), Historisches Wörterbuch der Rhetorik, Vol. 8, Darmstadt 2007, 1393–1419).
22. Šilinytė, J. Ontologinės ir struktūrinės metaforos daiktavardinių frazių žodyne. Magistro baigiamasis darbas. Kaunas, Vytauto Didžiojo universitetas, 2008.

A cover letter of author

Author name, surname: Nijolė Čiučiulkienė

Science degree and name: doctor of social sciences, associated professor

Workplace and position: Vytautas Magnus University, Educational Academy

Author's research interests: social and crosscultural communication, emancipation of communicating, teacher training, mentoring/reverse mentoring, problem based learning, vocational education, apprenticeship.

Telephone and e-mail address: nijole.ciuciulkiene@vdu.lt

A cover letter of author

Author name, surname: Jurgita Lukienė

Science degree and name: phd. student at Erfurt University (Germany)

Workplace and position: lecturer of Kaunas University of Technology

Author's research interests: pedagogy, didactics of higher education, linguistics

Telephone and e-mail address: jurgita.lukiene@ktu.lt

Investigation of Motivation and Exam Anxiety: The Example of English Preparatory School Students

Güdülenme ve Sınav Kaygısının İncelenmesi: İngilizce Hazırlık Sınıfı Öğrencileri Örneği

Prof. Dr. Kamuran ELBEYOĞLU¹

Kerem BEREKETOĞLU²

Öz

Güdülenme, bireyleri amaçlarına ulaşabilmeleri için gerekli davranışlara yönelik harekete geçirme ve sonrasında bu hareketleri sürdürmelerini sağlar. Bireylerin öğrenme düzeylerini ve öğrendiklerini davranışlarına yansıtıp yansıtmayacağını etkilediğinden dolayı eğitimde ayrı bir yeri ve önemi vardır. Güdülenmenin yetersiz olduğu durumlarda kaygının artacağı ve dolayısıyla başarı düzeyinin değişeceği değerlendirilmektedir. Kaygı kavramı için de “hoş olmayan duygu ya da bir his” olduğu ifade edilebilir. Dolayısıyla öğrencilerin sınav öncesi ve sınav sırasında gösterdiği hissi tepkilerin toplamı olarak belirtilebilecek olan sınav kaygısı da öğrencilerin güdülenme eksikliği temelli de ortaya çıkabilen ve başarı durumlarını olumsuz yönde etkileyebilen önemli bir faktördür. Bu çalışmada öğrencilerin güdülenme ve sınav kaygısı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda 2016-2017 öğretim yılında Toros Üniversitesi İngilizce Hazırlık Bölümüne devam eden ve ankete katılan 160 öğrenciye “Yabancı Dilde Güdülenme Ölçeği” ve “Sınav Kaygısı Envanteri” uygulanmıştır.

Anket verilerinin analizinde non-parametric testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testleri uygulanmıştır. Yabancı Dilde Güdülenmeye yönelik bulgular incelendiğinde cinsiyet, öğrenim gördüğü bölüm, baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gözlenirken, yaş, ikametgâh durumu, mezun olduğu lise ve anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerine yönelik bulgular incelendiğinde ise mezun olduğu lise değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gözlenirken, diğer değişkenler açısından anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir. Katılımcıların İngilizce güdülenme ölçeği toplam puan ortalamaları ile sınav kaygısı toplam puan ortalamaları arasında 0,284 oranında literatürü de destekler nitelikte istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hazırlık Sınıfı, İngilizce Güdülenme Düzeyi, Sınav Kaygı

¹ Toros University Faculty of Economics Administrative and Social Sciences, Psychology Department, TURKEY

² Corresponding author, Toros University, Preparatory School, TURKEY

Abstract

Motivation activates individuals for the necessary behaviors in order to achieve their goals and enables them to maintain these movements. It has a special place in education because it affects individuals' learning levels and whether individuals reflect what they have learned in their behavior. It is evaluated that in cases where motivation is insufficient, anxiety will increase and therefore the level of success will change. It can be stated that the concept anxiety is an “unpleasant feeling”. Therefore, test anxiety, which can be expressed as the sum of the reactions before and during the examination, is also an important factor that can occur due to the lack of motivation of the students and might affect their success levels in a negative way. In this study, it was aimed to determine the students' motivation and test anxiety levels. In this context, “Foreign Language Motivation Scale” and “Test Anxiety Inventory” were applied to 160 students attending the English Preparatory Department of Toros University in 2016-2017 academic year.

In the analysis of the data, Mann-Whitney U and Kruskal Wallis tests were applied for non-parametric tests. When the findings about foreign language motivation were examined, there were significant differences according to gender, education department, father education level variables, while no significant differences were observed according to age, residence status, high school and mother education level. When the findings about the students' exam anxiety levels were examined, significant differences were observed according to the high school variables they graduated from and no significant differences were observed in terms of other variables. It was found that there was a statistically significant relationship between the total score averages of the English Motivation Scale and the total score of the test anxiety.

Keywords: Preparatory Class, Motivation Level, Exam Anxiety

INTRODUCTION

Motivation is defined as a functional force that mobilizes the individual to act in line with his goals (Schunk, 1990). This power first activates the individual for a purposeful behavior and then enables him to continue this behavior despite the various difficulties (Dweck & Eliot, 1983; Pintrich, Marx, Boyle 1993; Stipek 1993).

Motivation in the education process has a special place and importance. Because, motivation in education affects whether the individual reflects the level of learning and what he / she has learned in his / her behaviors. The student's motivation refers to the active participation of the student in the learning process (Gutrie and Alao, 1997; Brown, 2002). This shows the student's interest and curiosity about the materials used in the classroom, the connection to the learned subject, his / her attention to the lesson in the learning process and the pleasure of learning (Lewis, 2002).

It is known that the effect of anxiety, which is one of the individual characteristics, on learning is of high importance. It is known that high level of anxiety is a psychological barrier to learning and a non-positive effect on learning when learning level is not weak (Culler and Holahan, 1980; Krashen, 2002; Levine, 2008; Spielberger, 1972a, b, c; Spielberger and Vagg, 1995). It is known that there are various types of anxiety that occur in different causes and events. (Zeidner and Matthews, 2005). It is for this reason that the reactions of

individuals to their evaluation are called assessment anxiety (Pierce et al., 1996).

Exam anxiety and foreign language anxiety are accepted as the same kind of anxiety (Zeidner and Matthews, 2005). When different studies are examined, it is seen that foreign language and test anxiety affect the success level negatively. (Aida, 1994; Akpur, 2005; Batumlu and Erden, 2007; Dalkılıç, 2001; Sarason et al., 1996; Sarıgül, 2000; Zeidner, 1998; Zeidner and Matthews, 2005). Therefore, examining the effect of exam anxiety on the level of success in foreign language learning has gained importance.

As a result, in the light of this information, the effect of motivation and test anxiety on students' personal variables and the effects of English motivation on exam anxiety levels are examined.

Concept of Motivation

Motivation is a concept that has been studied since the early days of psychology. The word motive is based on the Latin word *movere* which means moving. Hence, the motive word can be considered as a fundamental dynamic that stimulates the individual. In another sense, the motive is the basic factor underlying human actions and behaviors, but it directs them. Motivation is towards the main factor. The three different aspects of the concept of motivation are expressed as the motivating situation that pushes the person to a specific purpose, the action taken to reach the aim and the aim to reach the goal. (Morgan, 1993).

Motivation has two types, intrinsic and extrinsic motivation.

Intrinsic Motivation: The type of motivation, which is caused by individual factors such as curiosity, interest, pleasure and need, is called intrinsic motivation. Individuals with intrinsic motivation do their actions because they like it. In the center of intrinsic motivation, the situation of doing and liking the actions is in the foreground. Studies in the literature also show that the effect of intrinsic motivation on success is significant at the desired level. For example; In a study by Uredi and Uredi (2005) on intrinsic motivation, they found that 14.2% of the difference in the achievement of primary school 8th grade students towards mathematics lesson was from the internal value that students gave to mathematics.

Extrinsic Motivation: External motivation is the kind of motivation resulting from the rewards given by another individual to fulfill a task or action or to complete the activity (Aydoslu, 2005, p. 21). In this type of motivation, the stimulus, which increases the motivation, is given externally. For example, in the school environment, the student is trying to avoid getting low grades and not failing. In addition, external motivation elements affect the motivation of individuals to do a job (Baltaş, 2002, p. 183). One of the damaging effects of the current grade system in schools is that they make them over-eager. This is known as working for the grade. The student is in constant

demand to receive external prizes instead of receiving the inner prize and pleasure of learning. Motivating and motivating learners with special prizes, memoirs, and accolades will undermine their sincere motivation and cause them to quit more quickly. Research shows that students with intrinsic motivation have higher achievement than externally motivated students. Some factors that motivate internal motivated people to work; their personal curiosity, desire and individual pleasure for doing what they do. Internal motivation levels of optimistic individuals were found to be higher than those of pessimistic individuals. Optimism is the belief in the idea that I can change the result if I do something (Baltaş, 2002, p. 185).

Foreign Language Learning

Learning English as a foreign language in Turkey has become increasingly more common in the last fifty years. In the state schools, 95% of the students choose English as the foreign language. High school entrance exams, Anatolian high schools, private high schools and foreign language schools applies preparatory program which is teaching mainly English for a year.

In vocational high schools, foreign languages are offered as elective and English is the most preferred foreign language in these high schools. In many state universities, which have Turkish as a teaching language, English preparatory program is applied for engineering, international relations, public relations, economics, business, tourism, medicine

and western languages and literatures (König, 2006, 1).

Motivation in Foreign Language Learning

While some learn a foreign or a second language without difficulty and others, the reason why others who study in the same way seems impossible is that foreign language teaching differs from other courses in the school (Gardner and Lambert, 1972). Learning a foreign language at school is not only an educational phenomenon or a subject of a curriculum, it is the sharing of the cultural heritage of the people who speak that language (Gardner, 1979). Although students have prejudices about who can easily learn mathematics or science, these fields are always perceived as a part of their own culture since they are part of their past academic life, but learning a foreign language will require students to learn materials that look very different from their own culture (Gardner, 2001). Because of this cultural difference, students are rebellious against the culture and language of the second language. For example, students prefer not to be in contact with people who speak a foreign language, or use it as a method of fighting culture that belongs to that language. They are not motivated to use the language because they do not have a positive view of the culture of language (Dodd, 1998; Dörnyei, 2001b). Dörnyei (2001a) stated that excitement, stability, continuity and motivation are the key to success failure in learning a second language. Motivation is a very important

factor to consider when preparing material and program in foreign language learning (Petrides, 2006) because it provides continuity of learning interest and commitment and is created by autonomy of students (Deci and Ryan, 1985).

Concept of Anxiety

Anxiety is a state of uncertainty, fear and distress that is felt for an unclear reason. Anxiety occurs with the emergence of ideas that a negative situation will occur and cannot prevent it (Anthony and Swinson, 2000). Generally speaking, in people who are concerned, there may be more than one subject and symptom, subjective and objective. These include spiritual tension, anxiety, distrust, panic, fear, anxiety, confusion, physical dryness, headache, nausea, palpitations, weakness, anorexia, weakness, falling or rising of tension, muscle tension, intestines, especially the digestive system, complaints, increased the number of breaths, tremors, sweating and insomnia are listed in a broad framework. Anxiety cannot be considered as a concept that negatively affects life even though it is reminiscent of negative actions, when it is understood and examined in general. Because anxiety has positive characteristics that lead people to life. Anxiety presents a problem as a problem for the human being, only when it increases the intensity and continuity. Normal anxiety is a healthy (emotional) condition that is present in all people since birth and should be experienced to a certain extent (Hamarta, 2009).

Anxiety and Learning

In order for the learning situation to take place, variables such as age, personal characteristics similar to IQ level, characteristics of things to be learned, place where learning takes place are also effective. If things are simple, a high level of anxiety affects their quick learning. If the information to be learned is very different and complicated, high anxiety makes learning difficult. (Baltaş and Baltaş, 2004).

The student's intense level of anxiety in every aspect prevents the student to focus his / her attention on his / her study, making learning more difficult. The examination also carries the same state of anxiety. The student gets a sense of not knowing anything and panics hence he / she achieves a lower success than he / she could achieve under normal conditions (Baltaş, 2005).

Exam Anxiety

It is a type of anxiety that has been studied by Richard Alpert. Beginning in 1960 after Alpert studies, this kind of anxiety has allowed the literature to enter the literature. As a result of the work of Alpert and Haber, it was observed that there were two types of anxious students. The first type is the ones who fail because of anxiety, while the second type of students are successful thanks to anxiety. It was observed that anxiety was a motivating force (Aydın, 2011).

Although the anxiety of the exam was not heard at other times, when the exam time approaches and during the examination, it

arises with these symptoms; the body sweat and shiver, breathing problems, increased pulse, tingling of the face, tension of muscles, sleep disturbances, mental complexity, carelessness, forgetfulness, restlessness and feelings that will not come to a good deal (Aydın, 2011). Exam anxiety is the sum of reactions that students feel before and during exams (Şahin, Günay and Batı, 2006, p. 96).

Causes of Exam Anxiety

Students feel stressed and powerless many times. For this reason, exam anxiety is the concern about the examinations and the inadequate performance in the evaluations to be made and the intense emotion that cannot be successful. Another reason for this concern is that physical requirements are not properly eliminated. One of the main reasons for exam anxiety is the thoughts and scenarios we have built in our minds that nothing will be positive and the result will not be positive. When we think about the events, or when we are in the present situation, they occur because of the errors of thought we make (Semerci, 2007).

METHOD

In this section, the research model, the study group of the research, the data collection tools used in the research and the statistical techniques used in the analysis of the data are presented.

Research Model

In this study, relational scanning model was used. Relational research aims to determine if there is a change between two or more variables and the degree of this change.

In this study, data were discussed in the universe of 208 students attending Toros University English Preparatory Department in 2016-2017 academic year. On a randomly selected day, a total of 160 students participated in the survey and 134 of the questionnaires were evaluated for use in the analysis.

In the English Proficiency Exam at the beginning of the semester, students were divided into three, A1, A2 or B1 according to their scores, because they did not have enough success to skip the English Preparatory class. A1 Group students consist of English-speaking students at beginner level, students at A2 level are English-speaking students and B1 students are English-speaking students at intermediate level. A1 group students are given a total of 25 hours a week, A2 students are 24 hours a day and B1 group students are taught 23 hours a week.

The demographic variables of the study included the gender status of the participants, age distribution, the department they enrolled in the school, the type of high school, the status of residence, and the educational status of the parents.

Data Collection Tools and Data Collection

In addition to Personal Information Form, Foreign Language Motivation Scale and Test Anxiety Inventory were used in this study. Detailed information on these scales is given below.

Foreign Language Motivation Scale

The Motivation Scale in English Course used in this research was structured for the university students of RC Gardner in 1972, which was developed for the foreign language or second language course, and then added new sections to the Attitude and Motivation Test Battery Adapted from the 1997 version for English lessons. It was adapted to Turkish by Esmira Mehdiyev et al. (2017) and its reliability and validity study was conducted. This test battery is a 7-point Likert type scale.

Test Anxiety Inventory

The Test Anxiety Inventory was conducted by Spielberger and a group of doctoral students between 1974 and 1979 and was first published in 1980. It was adapted to Turkish by Necla Öner and Deniz Albayrak Kaymak in 1986. It is a scale based on self-evaluation of individuals. It has been developed to measure test anxiety with personality dimension specific to the specific situation.

Test Anxiety Inventory has two different dimensions. These are Worry and Emotionality and are two sub-tests of inventory. Curvature refers to the cognitive aspect of test anxiety. It

includes the negative internal speeches of the individual about his negative evaluations, failure and incompetence. Affectiveness is the stimulation of the autonomic nervous system that constitutes the physiological aspect of test anxiety. Fast heartbeats, chills, sweating, yellowing, flushing, nausea, nervousness and tension are the symptoms of bodily experiences, such as (Öner, 1990).

The original form of the Exam Anxiety Inventory is reliable and valid. Homogeneity and internal consistency of inventory items were 0.92; item-total score correlations were 0.60. The invariance of the inventory scores over time was calculated with the test-retest approach and the Pearson Moment Multiplication Correlation coefficient. The correlation coefficients were between 0.62 and 0.81 (Öner, 1990).

Data Analysis

After obtaining the research data, data were analyzed by using SPSS statistical package program. According to the results of normality test, as shown in Table 3.1, the data were not normally distributed ($p < 0.05$). Subsequent analyzes of the data were carried out with non-parametric tests.

FINDINGS

In this section, the findings related to the sub-problems of the English Preparatory Class Students' English Motivation and the Exam Anxiety Variables in terms of personal variables and the motivation levels of the English Preparatory Class students and the motivation of the relationship between the exam anxiety are interpreted.

Table 1. Comparison of English Motivation Scale Sub-dimensions and Total Scores by Participants' Gender Variables (Mann Whitney U)

	Gender	N	Row Average	Row Total	U	p
Socialization						
Orientation	F	48	77,29	3710,00	1594,00	,024*
	M	86	62,03	5335,00		
	Total	134				
Motivation						
Intensity	F	48	53,81	2583,00	1407,00	,002*
	M	86	75,14	6462,00		
	Total	134

In Table 1, When English Motivation Scale sub-dimension scores (English learning request, Instrumental management, Socialization orientation, Motivation intensity) and total score averages were compared and in terms of the Mann Whitney U test results, there was a statistically significant difference in socialization orientation ($U = 1594,000$,

$p < 0,05$) and motivation intensity ($U = 1407,000$, $p < 0,05$). There were no statistically significant differences between the other sub-dimensions and total score averages in terms of gender variable ($p > 0.05$).

Table 2. Comparison of English Motivation Scale Sub-Dimensions and Total Score Averages by Participants' Department Variables (Kruskal Wallis)

	Department	N	Row	X^2	P
			Average		
Motivation Intensity				15,1	,034
	Psychology	26	47,12	79	*
	International Trade	16	63,56		
	Management	18	71,89		
	Economics	18	76,28		
	Civil Engineering	21	66,02		
	Industrial Engineering	9	60,72		
	Electrical Engineering	15	77,50		
	Computer and Software Engineering	11	94,59		
Total		134			

In Table 2, when English Motivation Scale subscale and total score averages were compared with Kruskal Wallis test results, In English learning request ($x^2 = 5,030$, $p > 0,05$), instrumental management ($x^2 = 5,446$, $p > 0,05$), socialization orientation ($x^2 = 9,023$, $p > 0,05$) subscales and total score averages ($x^2 = 6,951$, $p > 0,05$) no statistically significant difference was found.

Whereas there was a statistically significant difference in sub-dimension of motivation intensity ($x^2 = 15,179$, $p < 0,05$). The results of the Mann Whitney U test to determine which part of this differentiation stem from, indicate that the differentiation is caused by the students of the psychology department.

Table 3. Comparison of English Motivation Scale Sub-Dimensions and Total Score Averages According to the High School Variants of the Participants (Kruskal Wallis)

	Graduation	N	Row Average	X ²	p
Instrumental Management	Science High School	7	38,00	12,9 9	,043 *
	Anatolian High School	83	65,45		
	Medical Vocational High School	1	28,00		
	Vocational and Technical High School	11	74,55		
	Religious Vocational High School	3	110,67		
	Multi-program High School	6	52,92		
	Other	23	80,41		
	Total	134			

In Table 3, according to the high school variable that the participants graduated from, English Motivation Scale Sub-dimensions and total score averages were compared with Kruskal Wallis test results, English learning request ($x^2 = 6,958$, $p > 0,05$), socialization orientation ($x^2 = 5,867$, $p > 0,05$), motivation density ($x^2 = 7,157$, $p > 0,05$) subscales and mean scores ($x^2 = 11,222$, $p > 0,05$) were statistically significant no differentiation

was found. Whereas in instrumental management ($x^2 = 12,996$, $p < 0,05$) sub-dimension was found to be statistically significant. The results of the Mann Whitney U test to determine which of these high school students were caused by differentiation indicate that differentiation is caused by the health vocational high school.

Table 4. Comparison of the Test Anxiety Scale of the Participants with the High School Variable Scale and Comparison of the Total Score (Kruskal Wallis)

Graduation	N	Row Average	X ²	P
Emotionali Science High School	7	82,21	12,96	,044 *
Anatolian High School	83	60,42		
Medical Vocational High School	1	112,50		
Vocational and Technical High School	11	83,32		
Religious Vocational High School	3	100,50		
Multi-program High School	6	48,08		
Other	23	79,80		
Total	134			

In Table 4, when Test Anxiety Scale sub-dimensions according to the graduated high school variable of the participants and total score averages were compared in terms of Kruskal Wallis test results, there were no statistically significant differences between the worry sub-dimension ($\chi^2 = 10,069$, $p > 0,05$) and total score averages ($\chi^2 = 2,621$, $p > 0,05$) while emotionality ($\chi^2 = 12,963$ $p < 0,05$)

anxiety sub-dimension showed a statistically significant difference. The results of the Mann Whitney U test to determine which high school graduation results from this differentiation indicate that differentiation is caused by multi-program / general high schools.

Table 5. Comparison of English Motivation Scale Sub-Dimensions and Total Score Averages According to the Parents' Education Status Variable (Kruskal Wallis)

		N	Row Average	X ²	p
English Learning Request	Illiterate	1	28,00	10,423	,034*
	Elementary School	10	56,90		
	Secondary School	26	69,92		
	High School	46	80,41		
	University	51	57,47		
	Total	134			

In Table 5, when English Motivation Scale subscale and total score averages were compared in terms of father education level variable and Kruskal Wallis test results were compared, in instrumental management ($x^2 = 4,288$, $p > 0,05$), socialization orientation ($x^2 = 4,216$, $p > 0,05$), motivation density ($x^2 = 3,551$, $p > 0,05$) sub-dimensions and total score averages ($x^2 = 5,775$, $p > 0,05$) no

statistically significant difference was found, but a statistically significant differentiation was found in the sub-dimension of learning English ($x^2 = 10,423$, $p < 0,05$). The results of the Mann Whitney U test, which shows the learning status of this differentiation, indicate that the differentiation is caused by the illiterate.

Table 6. Effects of English motivation levels of participants on test anxiety (regression)

	X	S.s.	R	B	t	p
Exam Anxiety	44,7239	14,19700	0,305	0,284	3,684	0,001*
Eng. Motivation	120,4478	15,28603

When the total average scores of the English motivation scale and mean scores of the test anxiety in terms of simple linear regression analyzes are examined in Table 6., it is observed that the level of motivation in English is effective at 0.284 on the test anxiety and this effect is statistically significant. ($R = 0.305$, $B = 0.284$, $p < 0.01$).

DISCUSSION and CONCLUSIONS

In this section, the findings related to the sub-problems of the English Preparatory Class students, the motivation level of English lessons and the differences between the Exam Anxiety variables, and the findings about the effect of the motivation levels of the English preparatory class students on the exam anxiety levels discussed and interpreted. Discussion and interpretation of the findings related to the research were conducted in accordance with the order of the sub-problems.

According to the gender differences of the English Preparatory School students who participated in the study, the motivation levels in English class (English learning desire, instrumental management, socialization orientation, motivation orientation) were found statistically significant difference in socialization orientation and motivation orientation sub-dimension score averages ($p < 0.05$, Table 8). There were no significant differences in other sub-dimensions ($p > 0.05$). According to the findings, it is observed that women's motivation levels are higher than men. This result (Ellez, 2004; Akdemir, 2006;

Onuk, 2007; Yilmaz, 2007, Saracaloglu, AS 2008, Demir M. K, Ari E. 2013) showed parallelism with the results obtained from research on gender differences that girls' motivation to learn a foreign language was more than man.

There were no statistically significant differences between the test anxiety sub-dimensions (worry, emotionality) and total score averages. However, the mean score of the males was higher than the females. (Aysan et al., 2001, Stöber, 2004, Batumlu (2006), Koç İ. Y. 2013) found that the relationship between test anxiety and gender was at a low level, and therefore, have accepted that they are related.

When the motivation levels of students in English courses were analyzed according to age groups, there was no statistically significant difference in the mean of learning, instrumental management, socialization orientation, motivation intensity subscales and total score averages ($p > 0.05$). Rovai et al. (2007), Kao, Wu and Tsai (2011), Polat A. (2013) in their research did not find a significant difference between age groups and motivation. This situation shows that there is no significant difference in terms of motivation level of students and age variable.

No statistically significant difference was found between the Test Anxiety Scale sub-dimensions (worry, emotionality) and total score averages for the age differences of English prep students. No significant difference was found in the study conducted by Can in

2011 on the prospective teachers. Önem E. (2011) and Koç İ. Y. (2013), their studies support our research.

There was no significant difference between the motivation level and the motivation level of English prep class students according to the residence type variable. There is no study showing similarity to our study. It is thought that our study will provide literature information for similar and different studies.

There were no statistically significant differences between the mean scores of test anxiety subscales and total score averages when compared to the residence variable of the participants.

When the students' motivation levels in English lessons were examined according to the department variable, there was no statistically significant difference in the level of English learning request, instrumental management, socialization orientation subscales and total score averages. Şahin and Çakar (2011) examined the effect of learning strategies and academic motivation levels of academic faculty students on academic achievement. According to the results of the study, it is seen that the average levels of academic motivation of the students studying in Science Education and Physical Education Teaching are higher than the average academic motivation level of the students who continue their education in Music Education Teaching. Our study supports our research.

There was no statistically significant difference in the Test Anxiety Scale sub-dimensions and total score averages

according to the department variable of the English preparatory class students. A similar result Alşahan (2010) also appeared in his research. These two researches support each other.

When examining the high school type and motivation levels of English prep class students, a significant difference was observed between the instrumental management sub-dimension and no significant differences were found in the other sub-dimensions. Although it is seen that most of the English preparatory class students graduated from Anatolian High School; There is no significant effect of the high school variable they graduated on motivation levels. In line with this result, our study is thought to be a light for different studies in terms of examining English in terms of curricula in secondary education and investigating competency. The findings of the present study were reported by Onuk (2007), Doğan (2009), and Tuzcu Ö. (2010) shows similarities with the findings of similar studies.

When the results of high school type and the Test Anxiety Scale sub-dimensions and total score averages were compared, a statistically significant difference was not found in the sub-dimension and total score averages, whereas a statistically significant differentiation was found in the affective anxiety sub-dimension ($p < 0.05$). The results of the tests conducted to determine which high school graduation is the result of this differentiation indicate that differentiation is caused by multi-

program / general high schools. Alşahan (2010) and Koç İ. Y. (2013) shows that our studies support our research in parallel with our research.

There was no statistically significant difference in the English Motivation Scale subscales and total score averages according to the mother's educational status of the participants. On the other hand, a statistically significant difference was found in the sub-dimension of the level of learning in English according to the father's educational status variable ($p < 0.05$). In their study, Yıldız and Sezen (2007) showed a positive and meaningful relationship between the levels of parental education and the level of academic motivation of the Faculty of Theology students and supported them by showing a parallel relationship with our study, Pulat (2010), Terzi et al. (2011), their studies differ from our research.

There were no statistically significant differences in the Test Anxiety Scale sub-dimensions and total score averages of the participants according to the parents' education level of the participants. Biçkur B. (2015), Koç İ. Y. (2013), their studies support our research.

When the total score averages of the students in English motivation scale and the mean score of test anxiety were examined in terms of simple linear regression analyzes, it was seen that the level of motivation in English was effective at 0.284 on the test anxiety and this effect was statistically significant. As scores of English motivation levels increased, mean scores of exam anxiety

levels decreased. This result is in parallel with the hypothesis of our study.

SUGGESTIONS

In this section, in the light of the findings, suggestions are given to psychological counselors, students, researchers and to create preliminary information and literature information about different studies in this field.

The results of the study show that there is a significant relationship between motivation and exam anxiety. It may be useful to organize informative meetings and seminar studies for students, their families and teachers who are interested in motivation and examination anxiety.

It is important to determine the motivation and exam anxiety levels of the students in English. It may be useful for students to organize individual and group activities to motivate their English lessons and increase test anxiety. Students' academic success will increase due to increasing motivation level. This will lead to a decrease in the students' anxiety of exam.

Informative seminar studies can be carried out by psychological counselors about motivation and test anxiety. The study group of this study consists of university students studying in Toros University preparatory class in Mersin. It is recommended that this study be carried out at different levels of education in different provinces. All university staff and students should organize scientific meetings such as seminars, conferences and panels on contemporary approaches such as motivation to classes and test

anxiety. It is thought that this study will be a helpful research for the future studies

on motivation and test anxiety levels of preparatory school students.

REFERENCES

- Aida, Y. (1994). Examination of Horwitz, Horwitz and Cope's construct of foreign language anxiety: The case of students of Japanese. *The Modern Language Journal* , 78.
- Akdemir, Ö. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumları ve Başarı Güdüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Akpur, U. (2005). Öğrenilmiş çaresizlik ve kaygı düzeylerinin İngilizce başarı düzeyine etkisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Alpert, R., & Haber, R. N. (1960). Anxiety at academic achievement situations. *Journal of Abnormal and Social Psychology*.
- Alşahan, Ö. L. (2010). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Öğrenme Yöntemlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Antony, M.M., Swinson, R.P. (2000). *The Shyness and Social Anxiety Workbook*. Oakland, New Harbinger
- Aydın, F. (2011). Akademik başarının yordayıcısı olarak akademik güdülenme, öz yeterlilik ve sınav kaygısı. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aydoslu, U. (2005). Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Olarak İngilizce Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (B.E.F. Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta
- Aysan, F., Thompson, D., & Hamarat, E. (2001). Test anxiety, coping strategies and perceived health group of high school students: A Turkish sample. *The Journal of Genetic Psychology* , 162.
- Baltaş, A. (2002). *Ekip çalışması ve Liderlik*. İstanbul : Remzi Kitabevi
- Baltaş, A. (2005). *Üstün Başarı*. (22.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (2004). *Stres ve başa çıkma yolları*. (22. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Batumlu, Zeynep Didar. 2006. YTÜ Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık Öğrencilerinin Yabancı Dil Kaygılarının İngilizce Başarılarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bıçkur B. (2015). Üniversite Sınavına Girecek Öğrencilerin Sınav Kaygısı, Benlik Saygısı ve Anne-Baba Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı. İstanbul
- Brown, H.D. (2002). English Language Teaching in the "Post-Method era. Toward better diagnosis, treatment and assessment. In J.C Richards.& W.A. Renandya (Eds.),

- Methodology in language teaching: An Anthology of Current Practice. Cambridge : Cambridge University Press.
- Can Ş. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenme Stilleri ile Bazı Değişkenler Arasındaki İlişkinin Araştırılması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (41), Ankara.
- Culler, R. E., & Holahan, C. J. (1980). Test anxiety and academic performance: The effects of study related behaviors. Journal of Educational Psychology , 72 (1), 16-20.
- Dalkılıç, N. (2001). The role of foreign language classroom anxiety in English speaking courses. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 8 (8), 70-82. Adana.
- Deci, E.L., Ryan, R.M. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. New York and London: Plenum.
- Demir M. K, Arı E.(2013). Öğretmen Adaylarının Akademik Güdülenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Eğitimde Kuram ve Uygulama, Journal of Theory and Practice in Education.
- Dodd, C. H. (1998). Dynamics of intercultural communicatin. Boston: McGraw Hill.
- Doğan, Ö. (2009). İngilizce Hazırlık Okuyan Öğrencilerin Motivasyon Düzeyleri, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.
- Dörnyei, Z. (2001a). Motivational strategies in the language classroom. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University.
- Dörnyei, Z. (2001b). Teaching and researching motivation. London: Longman.,
- Dweck, C. S. & Eliot, E. S. (1983). Handbook of Child Psychology: Vol. 4. Socialization, Personality, and Social Development (4th ed.). New York: Wiley.
- Ellez, A. M. (2004). Etkin Öğrenme, Strateji Kullanımı, Matematik Başarısı, Gudu ve Cinsiyet İlişkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Gardner, R. C. & Lambert, W. E. (1972). Attitudes and motivation in second language learning. Rowley, MA: Newsbury House.
- Gardner, R. C. (2001). Language Learning Motivation: The Student, the Teacher, and the Researcher. Texas Papers in Foreign Language Education, 6(1), 1-18.
- Gardner, R. C. & Lambert, W. E. (1972). Attitudes and Motivation in Second-Language Learning.
- Gardner, R.C. (1979). Social psychological aspects of second language acquisition. H. Giles & R.St. Clair (Ed.), Language and Social Psychology. Oxford, England: Basil Blackwell.
- Gutrie, J.T. & Alao, S. (1997). Designing contexts to increase motivations for reading. Educational Psychologist, 32 (2), 95- 105.
- Hamarta, E. (2009). Ergenlerin Sosyal Kaygılarının Kişilerarası Problem Çözme ve Mükemmeliyetçilik Açısından Güncelenmesi. İlköğretim Online 8(3).

- Kao, C., Wu, Y. T., ve Tsai, C.C. (2011). Elementary school teachers' motivation toward web-based professional development, and the relationship with Internet self-efficacy and belief about web-based learning. *Teaching and Teacher Education*.
- Koç İ. Y. (2013). KPSS' ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Sınav Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı. Yeditepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- König, G. (2006). Orientation, Motivation and Attitudes of Turkish University Students Learning a Second Foreign Language. In *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht* (Online) 11 (1), 10.
- Krashen, S. D. (2002). Second language acquisition and second language learning. Mart 3, 2008 tarihinde
- Levine, G. (2008). A Foucaultian approach to academic anxiety. *Educational Studies: Journal of the American Educational Studies Association* , 44 (1), 62-76.
- Lewis, M. (2002). Classroom management. In, J.C. Richards & W.A. Renandya, (Eds.), *Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practice* (p. 40-48). Cambridge: Cambridge University Press.
- Mehdiyev, E. ve ark (2017). İngilizce Dil Öğreniminde Motivasyon Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies* Number: 54 , p. 21-37, Spring I 2017
- Morgan, C. T. (2006). Psikolojiye Giriş (17., b.). (S. Karakaş, Çev.) Ankara, Türkiye: Meteksan.
- Onuk, Ö. (2007). Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Öğretmenliği Gütülenmeleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Önem E. (2011). İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğreniminde Sınav Kaygısıyla Başarı Düzeyi Arasındaki İlişki ve Bir Öğretim Yaklaşımı. Ankara Üniversitesi Dilbilim Anabilim Dalı (Yabancı Dil Öğretimi Bilim Dalı). Ankara.
- Öner, N. (1990). Sınav Kaygısı Envanteri El Kitabı. İstanbul: Yüksek Öğretimde Rehberliği Yayma Vakfı.
- Petrides, J. R. (2006). Attitudes and motivation and their impact on the performance of young English as a foreign language learners. *Journal of language and learning*, 5(1), 1-20.
- Pierce, G. R., Henderson, C. A., Yost, J. H., & Loffredo, C. M. (1996). Cognitive interference and personality: Theoretical and methodological issues. I. G. Sarason, G. R. Pierce, & B. R. Sarason, *Cognitive Interferences-Theories, Methods and Findings* (s. 285-298). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Inc.
- Pintrich, P.R. & De Groot E. (1990). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 33-50
- Polat A. (2013). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Sorgulama Topluluğu Algılarının Akademik Gütülenme Ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Cumhuriyet Üniversitesi

- Örneği). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı. Sakarya.
- Pulat, B. (2010) Zonguldak Karaelmas Üniversitesi İngilizce Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Güdülenme Düzeylerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Zonguldak.
- Rovai, A., Ponton, M., Wighting, M., ve Baker, J. (2007). A comparative analysis of student motivation in traditional classroom and e-learning courses. *International Journal on E-learning*, 6(3), 413-432.
- Saracaloğlu, A. S. (2008). Lisanüstü Öğrencilerin Akademik Güdülenme Düzeyleri, Araştırma Kaygıları ve Tutumları ile Araştırma Yeterlikleri Arasındaki İlişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 179-208.
- Sarason, I. G., Pierce, G. R., & Sarason, B. R. (1996). Domains of cognitive interference. I. G. Sarason, G. R. Pierce, & B. R. Sarason, *Cognitive Interference-Theories, Methods and Findings* (s. 139-152). New Jersey, USA: Lawrence Erlbaum Associates.
- Sarıgül, H. (2000). Sürekli kaygı ve yabancı dil kaygısının öğrencilerin yabancı dil yeterliliklerine etkileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- Schunk, D. H. (1990). Perceptions of Efficacy and Classroom Motivation. Paper presented at the American Educational Research Association, Boston.
- Semerci, B. (2007). Sınav Stresi ve Başa Çıkma Yolları. (1.Baskı). İstanbul: Turkuvaz Kitap.
- Spielberger, C. D. (1972). Trends in theory and research on anxiety. C. D. Spielberger (Dü.) içinde, *Anxiety-Current Trends in Theory and Research* New York, USA: Academic Press.
- Spielberger, C. D., & Vaag, P. R. (1995). Test anxiety:A transactional process model. C. D. Spielberger, & P. R. Vaag, *Test Anxiety:Theory, Assessment and Treatment* 1-14. Washington DC, USA: Taylor and Franchis.
- Stipek, D. J. (1993). *Motivation to Learn From Theory To Practice*. Boston: Allyn & Bacon.
- Stöber, J. (2004). Dimensions of test anxiety: relations to ways of coping with pre-exam anxiety and uncertainty. *Anxiety, Stress and Coping* , 17 (3), 213-226.
- Şahin, H. ve Çakar, E. (2011). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stratejileri ve Akademik Güdülenme Düzeylerinin Akademik Başarılarına Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3), 519-540.
- Şahin, H., Günay, T. ve Batı, H. (2006). İzmir İli Bornova İlçesi Lise Son Sınıf Öğrencilerinde Üniversiteye Giriş Sınavı Kaygısı. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, Cilt 15, Sayı 6.
- Terzi, M., Ünal, M., ve Gürbüz., M.Ç. (2011). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Matematiğe Yönelik Akademik Güdülenme Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından incelenmesi. *Işık Üniversitesi 10. Matematik Sempozyumu* 23-25 Eylül

- Tuzcu Ö. (2010). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Yeterlik Algıları Ve Mesleki Güdülenme Düzeyleri İle Akademik Başarı Algıları Arasındaki İlişki. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı. İstanbul.
- Üredi, I. & Üredi, L..(2005).İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin öz-düzenleme stratejileri ve motivasyonel inançlarının matematik başarısını yordama gücü. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (2) , 250-260
- Yıldız, M. ve Sezen, A. (2007). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinde Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeyleri ile Akademik Güdülenmeler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. D.E.Ü.İlahiyat Fakültesi Dergisi, 25, 213-239.
- Yılmaz, E. (2007). Ortaöğretimde İngilizce Derslerinde Öğrenci Başarısında Motivasyonun Rolü: Bartın İli Örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Zeidner, M. (1998). Test Anxiety-The State of Art. New York, USA: Plenum Press.
- Zeidner, M., & Matthews, G. (2005). Evaluation Anxiety-Current theory and research., New York: The Guilford Press, 141-163.

Competency-based curriculum

Victoria GHEORGHE PhD, Lecturer¹⁷

Abstract

This article is an invitation/challenge to analyze the changes in the past 20-30 years of Romanian curriculum: curriculum as an educational project/program, competency-based curriculum, integrated activity, principles and rules of the integrated activity etc. Expressing opinions about the implications of these changes in the development of the didactic activities is necessary in student-centered education.

Keywords: competency-based curriculum, integrated activity

INTRODUCTION

This article is an invitation/challenge to analyze the changes in the past 20-30 years of Romanian curriculum: *curriculum as an educational project/program, competency-based curriculum, integrated activity, principles and rules of the integrated activity* etc. Expressing opinions about the implications of these changes in the development of the didactic activities is necessary in student-centered education.

Concretely, when the time comes for conducting an activity at school or kindergarten, the teacher uses many hours, even days (and especially nights), to create successful learning experience for students/preschoolers.

For example, practicing students / undergraduates are given a subject at a discipline when they are going “to teach”, and they will follow the next algorithm in the design of the lesson: *the content – the competency (and operational objectives) – the methodology (methods, means of education, ways of organizing the students) – strategies of evaluation*.

In theory the things “do not happen” like this. According to the approach of the curriculum as an educational project, the steps of designing put on the first place *the competency, then the basic content – the methodology – the evaluation*. These steps of designing create a radical change of the model of knowledge and explanation of the educational practice, “a break between the empirical data of a

¹⁷ Faculty of Psychology and Educational Sciences, Buzău Branch, ROMANIA

scientific field (educational practice) and its explanatory framework (pedagogy)” (Păun E., 2017, p.).

Firstly, positioning the competency on the podium is useful, but it needs a new way of conceiving the educational activity, truly focused on competency training. Cognitive dissonance was created by the fact that new learning outcomes were wanted with the same material resources. The renewals consisted of the training of the teachers who took the preparatory class in regards to the development of the integrated activities and the technical and material endowment of the preparatory class that, since 2013, is no longer part of the pre – primary education, but of the primary one.

Competency – based curriculum (cbc) led to designing and developing the integrated activities in a more frequent way. They do not represent a novelty in the instructive – educational process, but what was wanted was the diminish of the theoretical character of the lessons, the increase of the link between theory and practice, the increase in students’ motivation for learning, in other words, student – centered teaching methodology as an organizing principle of the educational process.

1. Educational system reform – curriculum component. Competency – based curriculum (cbc)

Cbc is thought to be “learner – centered and adaptable to the changing needs of the students, teachers, society. (...) This implies the fact that the learning activities and environments are chosen so that the learners can gain and apply their knowledge, abilities and attitudes on the daily life situations. Competency – based programs are usually designed around a set of competencies/key – competencies which can be intercurricular and/or linked to the subject”.

The term of competency sparked controversy among teachers when it appeared in the curricula of grades I – IV, due to the fact that Romanian language dictionaries defined competency as “the ability to pronounce on a thing, on the basis of a profound knowledge of the issue in question” (DEX, 1998, p. 203) – a level of training which could not be associated with young students. Now the tendency is to also use competency in pre-primary curriculum.

The National Education Law (in the Annex – List of definitions of terms and expressions used in the law) defines competency as “the proven ability to select, combine and use appropriately knowledge, skills and other acquisitions of values and attitudes, to successfully solve a certain category of work or learning situations, and for professional or personal development in terms of efficiency and effectiveness”. School curricula for the preparatory class define competencies as: “Structured assemblies of knowledge, abilities and attitudes developed through learning which allow

solving specific problems of a field or general problems in particular contexts.”

Within the European Union, competency is defined as a combination of knowledge, skills and attitudes appropriate to the context. Competency indicates the capacity to apply the results of learning in a suitable way in a defined context (education, work, personal or professional development). Competency is not limited to cognitive elements (as it implies the use of theory, concepts or tacit knowledge). It also includes functional issues (which involve technical competencies), as well as interpersonal attributes (for instance, social or organizational competencies) and ethical values. (CEDEFOP 2011)

Competencies can be specific to the domain, for example in regards to knowledge, the competencies and attitudes from a particular subject or discipline, or general/transversal, because these are relevant for all domains/subjects. In some contexts, the term of “competencies” (in a broader sense) is sometimes used as an equivalent of “competency” (IBE).

What would change (in the design, progress and evaluation of the lesson) if instead of a subject/theme, practitioners would receive a competency? The explanations for these differences between theory and practice are many and are not the objective of this material, but they deserve to be debated to understand the phenomenon.

Linking the theory to the practice, as required by a principle as “old as the hills (education)”, involves reconsidering pedagogical theory and educational practice, concurrently with curricular innovations that have been taking place over the past 20 -30 years (the innovations mentioned in the introduction).

The National Education Law (2011) specifies the key or transversal competencies that converge towards the same educational ideal and that are pursued in all educational cycles. At the same time, each educational cycle has its own reason to be in the realization of these key competencies, as shown by the Institute of Educational Sciences. (2016, pp. 8-10).

Pre – university compulsory education			Pre –university post – compulsory education
Primary education (preparatory class – IV)	Gymnasium education	High School education (theoretical, vocational, technological)	
		Inferior secondary Grades IX and X	Superior secondary grades XI and XII
		3-year professional education	
Elementary level	Functional level		Developed level

Figure no. 1. The level of training of key competences per education cycle

The primary cycle that includes the preparatory class and the grades I – IV forms key competencies at elementary level. The table below describes the basic levels of key competencies.

Vectors used in defining proficiency levels	Elementary level of competencies
Cognitive and socio – emotional development	Performs atasks that involve concrete activities; observes, recognizes, explores and verbalizes simple natural and social processes, feelings, emotions; solves simple problems; clearly expresses personal views.
Internalizing norms and values	Applies norms, values and patterns of behavior, relates appropriately and honesty to others, assumes roles in the group, recognizes and appreciates diversity (ethno – cultural, linguistic, religious, etc.)
Self-knowledge and reflection	Identifies personal preferences, interests of knowledge and emotions, applies the daily learning routine, intuitively formulates personal learning objectives, manifests availability for effort.
Autonomy and learning	Performs simple and familiar learning tasks with adult assistance or support.
Creativity	Manifests interest in new things or ideas, spontaneously and intuitively identifies new solutions to simple problems, uses simple expressive language elements, uses acquisitions from different domains to solve a task.

The opinions are contradictory: school curricula should be designed to “favor the identification of topics of interdisciplinary interest, multi-, inter- and transdisciplinary correlation possibilities” (ISE, 2016, p. 28); while others as D'Hainaut recommend “the monodisciplinary approach to content, both at the level of programs and their implementation”.

2. Study on the transition from monodisciplinary activities to competency – based training activities

What happens behind the door of the classroom? Change in education is successful or not depending on the degree of determination of the teachers, their level of understanding and training on the practical application of the cbc. The traditional system of designing activities (content – objectives – methodology – evaluation) is changing, and teachers' views and experiences in practice are varied. Reflexivity, originality, documentation, teamwork, communication are frequent behaviors between the teachers motivated to realize cbc.

The identification of ways to improve the educational practice of forming competencies at students, based on teachers' opinions and experiences

*regarding cbc, and of the strengths and weaknesses of competency – based training represents **the purpose of the investigation.***

A good understanding of the theory, the cbc concept, allows teachers a fair reference to the opportunities and difficulties of applying it in practice.

In the study, the method considered appropriate for data collecting was questionnaire survey as it allows polling teachers' perceptions and opinions on the issues addressed. Twelve multiple choice items have been formulated (Annex, <https://docs.google.com/forms/d/1NDq4Fd17DC7PtARJY3nb3zQGtaBiD-oprf3KtN6k20k/edit#responses>) of which two were identifying items (didactic degree and educational cycle).

The main variables that were operationalized in the questions were: knowledge of the significance attributed by the teachers to the concepts of *competency – based curriculum (cbc)*, the strengths, weaknesses of the **cbc**, the efficiency of the **cbc** format lesson, the ways to design and improve the **cbc**.

Sample description. 118 respondents (item 10) distributed on educational cycles have participated to the survey, according to **Figure no. 2.**

Figure 2. Respondents distribution per education cycle

From the point of view of didactic degrees (item 11), 6,9% - debutants, 21,6% definitively in education, 25% II didactic degree, 43,1% I didactic degree, 2,6 % PhD degree.

Research data processing and interpretation

The main gathered information with the help of the questionnaire has shown so far a slightly better perception of the state of things than predicted.

The majority of the respondents (77%) has attributed to the competency the same meaning as the one offered by the school curricula (item 1), which shows a good understanding of the concept and what the competency training of the pupils consists of.

The trust in the ability of the education system to form competency was at an average level (50%). 19,8% of the subjects considered the system to be able to form competencies to a large extent and only 2,6% to a very large extent. Nearly 26% believe that the system forms competency to a lesser extent.

According to the opinions expressed in item 4, the education cycle in which the activities focused on competency formation are more frequent is the primary cycle (66,4), followed by the high school cycle (13,6) and the preschool cycle (12,9). There were also mentioned gymnasium (5,2), vocational education and extracurricular activities (0,9). Considering that 69% of the respondents teach in the primary cycle, it is likely that their choices will reflect the cycle in which they teach and know best.

In the third item, *What are the main changes that the CBC brings to the didactic activity?*, most adhesions were gathered by the answer *balanced distribution of learning activities, between school and extra – curricular ones, according to the student's concerns, interests and needs* (33,9%), followed by *the change of the framework objectives with general competencies, the reference objectives with the specific competencies, the introduction of an integrative criterion for structuring the contents of several complementary disciplines, the degree and the level of*

organization of the living matter, the integration into the cognitive acquisitions of affective goals to create

attitudes that make knowledge operational. (Figure no. 3)

Figure no. 3. The main changes made by the cbc.

Items 5 and 6 proposed to the respondents the same points that they would think of as strengths or weaknesses of the cbc. Between the strengths considered by the teachers, on the first place is situated *the continuous training of the teachers* with 38,1% (see

Figure no. 4), followed by *school's documents*, and the weaknesses being the *technical and material endowment of the schools* (38,8). Between the strengths recommended by a respondent we mention *learning by doing*.

Figure no. 4. Strengths or weaknesses of the cbc

Item 7 investigated the algorithm for designing a competency – training activity and 73% of the respondents have chosen the *competency – context – form of organization of the educational process – methodology – evaluation* version, the others have chosen *scope, objectives – content – methodology – evaluation* (13,9%) or *content – objectives – methodology – evaluation* (11,3%). There were two other options too: *A succinct design. You cannot design what you cannot predict; I don't know. There was no initial training, in this regard, of the teacher who are already in the system...*

The lesson as the main form of organization of the learning process (item 8) will be replaced/combined with other forms of organization of the educational process for 37,7% of the subjects, it is rigid as duration and structure (12,3%), but for 36,3% remains the main benchmark according to which the didactic process is organized and provides an effective didactic scenario to be respected by the teacher (11,4%). In fact, at the inspections for titularization in education, employment, career promotion, the lesson remains the main form of organization of the exam.

A voice affirms that *it remains at the discretion of the teaching staff, depending on the concrete situation in the classroom and the needs of the pupils*, which shows the responsibility and competence of those who change the school curricula by objectives and content and not the other way round. Someone else “shouts”: “!!!Flexibility!!! Every child is good at something...”.

What do the teachers think about the activity based on competency – training?

Figure no. 5 shows that 52,6% is considered to be *a good change that does not have all the necessary conditions for it to be put into practice*. 20,7% of the subjects consider it *a favorable change to the students*.

The optimistic part of the respondents appreciated that *cbc represents 4,7% of a change that has visibly improved the quality of education and the role of school in youth training*, and the most pessimistic perceive it as *a change for the sake of change, education will not improve visibly*. Actually, a respondent emphasizes this idea by saying: *We are not receptive to change. Everyone sees their own interest. There is much to talk about...*

Figure no. 5. Teachers' attitudes towards competency – based training

At item 12, *do you want to attend a cbc training course*, 93% of the subjects have expressed the option of taking part in such courses without making any further comments. This percent shows us a positive attitude and refinement availability for efficient cbc application.

CONCLUSIONS

After seven years of generalizing competencies in school curricula at all levels of education and after many years of sustained efforts of the teachers to provide a formative character to the educational process, the conclusions are favorable for cbc, the arguments being the following:

Cbc is a favorable change to the student (20%) which has visibly improved the quality of education and the role of the school in youth training (17,7%). The change is beneficial, but it does not have all the necessary conditions for it to be put into practice.

The **cbc** design approach used by 73% of the respondents is an appropriate one, competency – training based, the subjects identifying the importance of choosing/creating the correct training context, the need to change the way the “lesson” is unfolding, as well as purchasing the necessary materials, other than blackboards, chalk, pens, most of the times.

Low levels of trust in the ability of the education system to form students' competencies.

Ways of improving the cbc:

Improving the necessary conditions for the application of the **cbc** in practice (52,6%), on the first place being the need for the technical and material endowment of the schools.

Initial training of the didactic staff (including FPES, Buzău Branch) should focus on designing, deploying and evaluating cbc.

The exploitation of the out – door activities in the achievement of the competencies contained in the school documents.

Experimenting with the alternatives for the development of the educational process (laboratory lessons, project – based learning (individual or in group), non – formal activities etc.)

Encouraging work teams made up of teachers who teach at different learning cycles.

Considering e – learning as a valuable resource for improving education.

Considering the student as a partner of the education, capable of proposing and choosing educational practices adapted to the knowledge society.

BIBLIOGRAPHY

1. Coteanu I., Seche L., Seche M. (coord.). (1998). *The explanatory dictionary of the Romanian language*. Second edition. București: Univers enciclopedic publishing house.
2. XXX (2011). *The National Education Law* (<https://lege5.ro/Gratuit/geztsobvgi/legea-educatiei-nationale-nr-1-2011>), 4.07.2019)
3. XXX (2016). *Benchmarks for designing and updating the national curriculum. Educational policy document*. Educational Sciences Institute. Work – in – progress version, 3. 07. 2019.
4. <http://www.ibe.unesco.org/en/glossary-curriculum-terminology/c/competency-based-curriculum> - *International Bureau of Education*, 3.07.2019.

ANNEXES

[Curriculum centrat pe formarea de competențe](#)

Matematik Öğretmenlerinin Kavram Haritası Oluşturma Sürecindeki Tercihleri

The Preferences of Mathematics Teachers in the Process of Creating a Concept Map

Muhammet DÖNER¹

Assoc.Prof.Dr. Tamer KUTLUCA²

Öz

Bu çalışmanın amacı matematik öğretmenlerinin kavram haritası hazırlama aracı tercihlerini ve bu tercihlerin gerekçelerini incelemektir. Bu çalışmada bir durum derinlemesine incelemeye çalışıldığından nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada özel durum yöntemi kullanılmıştır. Araştırma Bingöl ili Genç ilçesinde görev yapan 27 ilköğretim ve ortaöğretim matematik öğretmenleriyle yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan anket ve günlük uygulanmıştır. Öğretmenlerin sorulara vermiş olduğu cevaplar ortak temalar altında toplanıp frekans ve kodlarıyla sunulmuştur. Anket uygulamasından önce katılımcı öğretmenlere kavram haritası hazırlama araçları ile ilgili sunum yapılmış ve 4 farklı aracın kullanımı gösterilip uygulamalar yapılmıştır. Her araç farklı günlerde işlenmiş olup gün sonunda öğretmenlerden araç hakkındaki düşünceleri hakkında günlükler tutturulmuştur. Bu süreç sonunda öğretmenlerin kavram haritası hazırlama aracı tercihleri ve gerekçeleri istendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu (%74,07) tercihlerini Inspiration programından yana kullanırken %29,63'ü Cmaptools programını, % 3,70'i ise Office Word programını tercih etmişlerdir. Inspiration programını tercih eden kullanıcılar çoğunlukla bu tercihlerini en pratik ve hızlı olan program olmasıyla gerekçelendirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretimi, Kavram haritası, Inspiration, Cmap

¹ Dicle University, TURKEY

² Dicle University, TURKEY

Abstract

The aim of this study is to examine the mathematics teachers' preferences for the concept map preparation tool and the reasons for these preferences. In this study, a qualitative research method has been used since it is tried to investigate a situation in depth. Special case method was used in the study. The study was conducted with 27 primary and secondary mathematics teachers working in Genç district of Bingöl province. As a data collection tool, a questionnaire consisting of open-ended questions and a diary were applied. The answers given by the teachers were gathered under common themes and presented with frequency and codes. Before the questionnaire application, the participants were presented about concept map preparation tools and the usage of 4 different tools was shown and the applications were made. Each tool was processed on different days and at the end of the day, diaries were kept from teachers about their thoughts about the tool. At the end of this process, when the teachers' preferences and reasons for the concept map preparation were asked, the majority of the teachers (74.07%) preferred to use Inspiration program while 29.63% preferred Cmaptools program and 3.70% preferred Office Word program. Users who prefer the Inspiration program have often justified this choice because it is the most practical and fastest one.

Keywords: Mathematics teaching, Concept map, Inspiration, Cmap

1.GİRİŞ

Geçmişte matematik eğitimden öğrencilerin basit düzey işlemleri yapma ve hesap yapabilme becerileri kazanmaları beklenmekteydi. Değişen ve günden güne gelişen dünya ve bilim matematik eğitimi ile öğrencilerin problem çözme, öğrenmeyi anlamlandırma, akıl yürütme gibi zihinsel gereksinimleri daha üst düzey beceriler göstermelerini beklemektedir. Eğitimin amacı artık, sadece bilen değil, öğrenen, eleştirel düşünen, sorgulayan, yenilik getiren ve yeniliklere ayak uyduran insanlar yetiştirmektir (Kutluca & Akın, 2013)

Ülkemiz geçmiş eğitim sistemlerinde öğrencinin sorgulamasına izin vermeyen, verilen bilgiyi sadece ezberleyerek

hafızasında tutmasını isteyen, bilgiler arası bağlantı kurmasına yardımcı olmayan yöntemler ve araçlar kullanılmaktaydı. Bu durum soyut, karmaşık ve zor olan matematiği daha da zor bir hale getirmekteydi.

Günümüz eğitim sisteminde eğitimin öğretmen merkezinden çıkarılıp öğrenci merkezine alınmasıyla öğrencinin sorgulayarak öğrenmeyi gerçekleştirmesi ve öğretmenin rehberliğinde anlamlı öğrenmeler oluşturması beklenmektedir. Bu amaca hizmet eden araçlardan bir tanesi de kavram haritasıdır. Literatür taramasında kavram haritası konusunda yapılan çalışmalara rastlanılmış olup bu çalışmaların daha çok diğer branşlar ile ilgili olduğu görülmüştür. Matematik öğretiminde etkili olan bu aracın

öğretmenlere öğretilmeden kullanımının beklenmesi gerçekçi değildir. Matematik öğretmenlerinin lisans ve sonrasında bu eğitimi uygulamalı olarak almış olmaları gerekmekte olup bu sayede kullanım yoğunluğu arttırılabilmektedir.

Öğretmen ve öğrencilerin kavram haritası hazırlama sürecinde kullanabilecekleri sınırlı sayıda araç bulunmaktadır. Bu araçların en ilkeli kalem-kâğıt ile çizim yöntemidir. Bilgisayar destekli araçlar ise Office Word, Cmaptools ve Inspiration programlarıdır. Bu araçların birbirlerine göre üstün olduğu yönler bulunmakta olup bu yönlerin görülüp tercihlerin öğretmenler tarafından yapılması ve gerekçelendirilmesi programların kullanışlılık durumlarını ortaya çıkaracaktır.

Bu çalışmada matematik öğretmenlerinin kavram haritası hazırlama aracı tercihleri ve bu tercihlerinin gerekçelerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Öğretmenlere 5 gün süreyle verilen eğitimde belirlenen 4 farklı kavram haritası hazırlama aracının tanıtımı, kullanımı ve uygulaması yapılmış olup eğitim sonunda öğretmenlerin kavram haritası aracı tercihleri sorulmuş ve tercihlerinin gerekçelerini belirtmeleri istenmiştir. Ayrıca çalışama süresince her günün sonunda o gün içerisinde eğitimi verilen kavram haritası hazırlama aracı hakkında görüşlerini yazmaları için öğretmenlere günlük dağıtılmış olup bu günlükler toplanmış ve verilen cevaplar incelenerek araçların dezavantaj, avantaj ve sınırlılıkları hakkındaki görüşleri belirlenmiştir.

2. Kavram Haritasının Tanımı

Kavram haritaları, bilginin yeniden yapılandırılmasını sağlayan ve kavramsal değişimlerin araştırılmasına yardım eden araçlardır. Novak ve Gowin'e (1984) göre "Kavramlar arasındaki anlamlı ilişkileri önermeler şeklinde göstermeye yarayan şematik çizimlerdir." Kaptan'a (1997) göre "Kavram haritaları geniş bir kavram başlığı altındaki kavramların birbirleriyle ilişkilerini gösteren iki boyutlu şemalardır." Şen ve Özgün-Koca'ya (2002) göre "Kavram haritaları, kavramlardan ve kavramları doğru ve anlamlı bir şekilde birbirine bağlayan bağlantılardan meydana gelir." Bayındır ve arkadaşları'na (2015) göre "Öğretim sürecinde kavram haritaları, bilgi ve kavramlar arasındaki ilişkiyi hiyerarşik bir yapı içinde genelden özele doğru görsel hale getirerek öğrenciye somut veriler sunmayı amaçlayan bir öğretim tekniğidir."

Kavram haritaları, anlamlı ve kolektif öğrenmeyi gerçekleştiren önemli bir stratejidir. Novak ve Gowin (1984) ile Pankriatus'a (1990) göre "Ausubel ' in teorisine bağlı olarak kavram haritaları, bireylerin önceden edindikleri bilgilerle yeni öğrendikleri arasında köprü oluşturan, bireylerin zihinlerinde kavramları nasıl ilişkilendirdiğini gösteren şemalar olarak tanımlanmaktadır." Grasha'a (1996) göre "Akılda tutmanın ve etkili öğrenmenin yollarından birisidir." Watters ve Zhou'ya (1999) göre "Birçok bilgiyi aynı anda ve başarıyla öğreten önemli bir stratejidir." Kaptan'a (1998) göre

“Kavram haritalarının kullanımı, insanların nasıl öğrendikleri ile anlamlı öğrenme kuramları arasında köprü kuran bir öğretim stratejisidir. Bir kavram haritası daha geniş bir kavram başlığı ve altındaki kavramların birbiri ile ilişkilerini gösteren iki boyutlu bir şemadır.”

Sonuç olarak kavram haritaları, bireyde anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesi için geliştirilen bir öğrenme, öğretme stratejisi olup kavramların birbirleriyle olan bağlantılarını gösteren iki boyutlu bir şemalar topluluğudur.

Kavram haritaları ilk çıkış yıllarında daha çok konu öğretiminde kullanılacak bir araç olarak tasarlanmıştır. Ancak ilerleyen yıllarda yapılan bazı araştırmalarda “problem çözme becerisini geliştirdiğine” (Hay ve Proctor, 2015), “kavram değişimlere etkisine” (Sellmann, Liefänder ve Bogner, 2015), “kavram yanlışlarının belirlenmesine” (Şen ve Aykutlu, 2008; Tuluk, 2015), “anlama düzeylerine etkisine” (Evrekli, İnel ve Balım, 2012), “değerlendirme aracı olarak kullanılmasına” (Şahin, 2001; Şen ve Aykutlu, 2008) ve “eleştirel düşünme becerilerinin gelişimine” (Atay ve Karabacak, 2012) yönelik çalışmalar yapılmıştır. Kavram haritaları başlangıç itibarıyla bir öğretim aracı olarak kullanılmış olsa da, son yıllarda öğrencilerin bilişsel yapılarını ortaya çıkarmada ölçme-değerlendirme aracı olarak da özellikle dikkat çekmektedir (Şen ve Aykutlu, 2008).

3.Kavram Haritası Oluşturma

Oluşturulacak bir kavram haritasında;

1. Kavramlar genelde daireler veya kutucuklar içerisinde gösterilirler.
2. En genel kavram, kavram haritasının başında veya ortasında yer alabilir.
3. Özel kavramlar genel kavramların altında yer alabilir.
4. Kavramlar arasında çapraz bağlantılar bulunabilir.
5. Kavramları, sadece tek yatay çizgi ile göstermekten kaçınılmalıdır.
6. İki veya daha fazla kavram kelimelerle veya basit ifadelerle birbirine bağlanırlar. Bu bağlantılar önerme adı altında ifade edilmektedir.
7. Oklar önermenin yönünün ifade edilmesinde kullanılır.
8. Her kavram haritada bir kez görülür.
9. Son olarak kavram haritalarında aynı seviyedeki kavramlar hiyerarşik olarak paralel yani aynı seviyede bulunurlar.

4.Kavram Haritası Hazırlama Araçları

Çalışma kapsamında verilen eğitimde öğretmenlere kalem-kâğıt ile çizim, Office Word, Cmaptools ve Inspiration araçları tanıtılmış ve kullanımı gösterilerek uygulamalar yapılmıştır.

4.1.Kalem-Kâğıt Aracı

Bu araç ile kavram haritası hazırlama işlemi için kavram haritası oluşturma aşamaları ve dikkat edilecek hususların bilinmesi yeterlidir. Ayrıca bir açıklama vs. gereksinimi bulunmamakta olup ortaya çıkacak ürünün görsel kalitesi çoğunlukla kişinin çizim becerisi ile alakalıdır.

4.2.Office Word Programı Aracı

Office Word programı öğretmenlerin önceki süreçte farklı işlemler için sıklıkla kullandıkları bir program olup bu program ile kavram haritası hazırlama işlemi için ayrıca aşağıdaki bilgiler aktarılmış olup kullanımı ile ilgili uygulamalar yapılmıştır.

1. Şema oluşturmak için *Ekle → Şekiller* yolu kullanılarak istenilen şema çizimi yapılır.
2. Eklenen şemalar hiyerarşik düzene göre yerleştirilip tekrar aynı yolla bağlantı okları eklenir.
3. Şemaların üzerine sağ tıklanarak “Metin Ekle” tıklanıp şema içeriği doldurulur. Ayrıca şema üzerine sol tıklanıp istenilen biçimsel düzenlemeler yapılır.
4. Bağlantı oklarını anlamlandıracak önerme cümleleri için *Ekle → Metin Kutusu* yolu kullanılarak metin kutusu açılıp önerme yazılır.

4.3.Cmaptools Programı Aracı

Cmap yazılımı, Florida İnsan ve Makine Biliş Enstitüsü'nde (IHMC) yapılan araştırmaların bir sonucu olarak ortaya çıkan ve kavram haritası hazırlama işlemlerinde kullanılan bir programdır. Kullanıcılara ücretsiz sunulan program kullanıcılara sunucu üzerinden paylaşım, bulut üzerinden yedekleme ve dünyada program üzerinden paylaşılan kavram haritalarına ulaşma imkânı sunmaktadır. Şekil 1’de görüntüsü verilen programın kullanımı ile ilgili aşağıdaki bilgiler aktarılmış olup ayrıca uygulamalar yapılmıştır.

1. Çift tıklama ile ekranda kavram haritası şeması oluşmaktadır.
2. Şemada sağ alt köşedeki simge ile şema büyütülebilmektedir.
3. Üst orta taraftaki simge ile yeni bir bağlantı ve şema çizimi yapılmaktadır.
4. Ortadaki soru işaretlerine çift tıklanıp kavram yazılmaktadır.
5. Pencerenin sağ tarafında bulunan Cmap Liste görünümü ile de kavram haritaları hazırlanabilmektedir.
6. Cmap Liste görünümünde Cmap Taslağı, İfadeler, Kavramlar, Linkli Sözcükler kısımları bulunmaktadır. İstenilirse bu bölümler kullanılarak Şema ekleme yapılabilir. Ayrıca sağ alt tarafta bulunan Metin Olarak Kaydet sekmesi ile Liste taslağı .txt formatında kaydedilebilmektedir.

7. Hazırlanan kavram haritası Dosya → Dosyayı Kaydet yolu ile resimdeki tüm formatlara dönüştürülerek kaydedilebilmektedir. Ayrıca yazıcı ön izleme ile ön izleme görüntüsüne ulaşmakta ve yazdırma işlemi yapılmaktadır.
8. Formatla → Stiller ile oluşturulan şema, bağlantı ve yazı üzerinde

yapısal değişiklikler yapılabilmektedir. Bu stiller istenildiğinde kayıt edilmekte ve seçilerek topluca uygulanmaktadır.

9. Formatla → OtoYerleşim ile hazırlanan kavram haritası otomatik olarak düzene sokulabilmektedir.
- 10.

Şekil 1: Cmaptools Programı Görüntüsü

4.4. Inspiration Programı Aracı

Inspiration (yaratıcılık, ilham), beyin fırtınası, planlama, organize etme, taslak çıkarma, ön hazırlık, şekil çizme, kavram haritası oluşturma ve web ortamına geçiş için uygun bir araçtır. Inspiration, kavram haritası oluşturmada bütün beklentilere cevap vermesinin yanı sıra, yaratıcılığı geliştirme açısından hem yeni başlayanlar hem de uzman kullanıcılar için pek çok

kolaylık içermektedir. Programda yer alan kütüphaneler sayesinde kavramlar ve fikirler değişik resim ve figürlerle ifade edilebilir.

Programın kişi başı maliyeti 54 dolar (KDV Dahil) dır. Yazılım şirketi Inspiration için her bir PC'de 30 günlük deneme sürümü vermekte olup daha uzun süreli kullanımlar için program ücreti olarak 54 Dolar almaktadır.

Programın kullanımı ile ilgili aşağıdaki bilgiler aktarılmış olup ayrıca uygulamalar yapılmıştır.

1. Şemanın üzerine çift tıklanarak genel kavram yazılır. Daha sonra «Create» düğmesine basılarak alt kavram için şema açılır. Arada oluşan bağlantıya çift tıklanarak bağlantı önermesi eklenir.
2. Diagram görünümünde «Outline» düğmesine tıklanarak Liste Görünümüne geçilir.
3. Liste Görünümünde «Topic» düğmesi ile aynı hiyerarşide yeni bir kavram eklenebilmektedir. «Subtopic» düğmesi ile bir alt

hiyerarşide yeni bir kavram eklenebilmektedir.

4. Seri şekilde genel ve özel kavramları oluşturmak için genel kavram seçili iken «RapidFire» düğmesi açılıp «Whit Links» seçilir ve her kavramdan sonra *enter* tuşuna basılarak yeni kavramın, bağlantısı ile beraber otomatik olarak oluşturulması sağlanır.
5. Hazırlanan kavram haritası Word, Web Sayfası, Fotoğraf, PDF ve Powerpoint formatlarında kaydedilebilmektedir.

Şekil 2: Inspiration Programı Görüntüsü

5. Araştırmanın Yaklaşımı

Bu araştırmada, incelemeye çalışılan durum birden fazla veri toplama yöntemiyle derinlemesine araştırıldığından “Nitel Araştırma Yaklaşımı” benimsenmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Ekiz, 2009).

6. Araştırma Yöntemi

Araştırmanın sınırlarının geniş olması, problemin derinlemesine incelenmesi ve çalışmanın bir eğitim döneminin üç ay sürmesi göz önünde bulundurularak süre açısından çok geniş bir zamana yayılamamasından dolayı kısa sürede tamamlanabilmesi için nitel araştırma yöntemlerinden özel durum çalışması benimsenmiştir.

7. Çalışma Grubu

Bazı özel araştırma durumlarında amaçlı örneklem seçimi kaçınılmazdır (Çepni, 2014). Örneklem seçiminde nitel araştırma yöntemi benimsemiş araştırmaların amaçlı örneklem seçimini seçmeleri araştırmanın uygulanışını daha anlaşılır ve kolay kılacaktır. Bu çalışma

Bingöl ili Genç ilçesinde görev yapan 20'si ilköğretim matematik, 12'si ortaöğretim matematik olmak üzere toplam 32 matematik öğretmeninden 17'si İlköğretim Matematik ve 10'u Ortaöğretim Matematik öğretmeni olmak üzere toplam 27 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 32 öğretmenden 5'i iş yoğunluğu, güvenlik ve uzaklık sebebiyle katılamamıştır. Çalışma grubunda bulunan öğretmenlerin çalışmaya katılımı zorunlu tutulmayarak ve öğretmenlerin Ö1, Ö2 vb. kodlarla kodlanması çalışmanın güvenilirliği arttırılmıştır.

8. Bulgular

Araştırma kapsamında katılımcı öğretmenler tarafından doldurulan veri toplama araçları incelendiğinde aşağıdaki veriler elde dilmektedir. Veriler tablolara işlenmiş olup ayrıca öğretmen görüşlerine de yer verilmiştir. Öğretmen görüşlerinden sonra araştırmacı tarafından bulgu yorumlanmıştır.

“Öğrenmiş olduğunuz dört farklı kavram haritası hazırlama araçlarından (Kâğıt-Kalem, Office, Cmaptools, Inspiration) hangisini tavsiye edersiniz? Nedenleriyle açıklayınız.” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin Kavram Haritası Hazırlama Aracı Tercihlerinin Dağılım Tablosu

Öğretmenlerin Kavram Hartası Hazırlama Aracı Tercihleri	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kâğıt – Kalem	0	0,00
Office Word Programı	1	3,70
Cmaptools Programı	8	29,63
Inspiration Programı	20	74,07

Öğretmenlerin HİE’de gösterilen kavram haritası hazırlama aracı tercihlerinin belirlenmesi amacıyla sorulan açık uçlu soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde katılımcıların %74,07’si Inspiration programını, %29,63’ü Cmaptools programını ve %3,70’i ise Office Word programını tercih edeceklerini ifade etmişlerdir. Kalem– Kâğıt seçeneği hiçbir katılımcı tarafından tercih edilmemiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Office Word Programı Tercihi Gerekçelerinin Dağılımı Tablosu

Öğretmenlerin Kavram Hartası Hazırlama Aracı Olarak Office Word Programı Tercihlerinin Gerekçeleri	(f)	(%)
Uygulamaya hâkimiyetimizin üst düzeyde olmasından dolayı	1	100

Tablo 3: Öğretmenlerin Cmaptools Programı Tercihi Gerekçelerinin Dağılımı Tablosu

Öğretmenlerin Kavram Hartası Hazırlama Aracı Olarak Cmaptools Programı Tercihlerinin Gerekçeleri	(f)	(%)
Ücretsiz ve Türkçe olmasından dolayı	4	36,37
Zaman tasarrufu sağlamasından dolayı	3	27,27
Matematiksel sembol ve formül ekleme kolaylığından dolayı	1	9,09
Uygulamanın pratik ve kullanımının kolay olmasından dolayı	3	27,27

Tablo 4: Öğretmenlerin Inspiration Programı Tercih Gereçeklerinin Dağılımı Tablosu

Öğretmenlerin Kavram Haritası Hazırlama Aracı Olarak Cmaptools Programı Tercihlerinin Gereçekleri	(f)	(%)
En pratik ve hızlı program olmasından dolayı	16	55,17
En kapsamlı K.H. hazırlama programı olmasından dolayı	6	20,69
Zengin içeriğe sahip olmasından dolayı	5	17,24
Hazır kütüphanesinin bulunmasından dolayı	2	6,90

Öğretmenlerin HİE’de gösterilen kavram haritası hazırlama araçlarından tercih ettikleri aracın gerekçesinin belirlenmesi amacıyla sorulan açık uçlu soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde Word programını seçen katılımcı programa olan hâkimiyetinin üst düzeyde olmasını gerekçe göstermiştir. Cmaptools programını seçen katılımcıların %36,37’si programın ücretsiz ve dilinin Türkçe olmasını, %27,27’si zaman tasarrufu sağlamasını ve %27,27’si ise uygulamanın pratik ve kullanımının kolay olmasını gerekçe göstermişlerdir. Inspiration programını seçen katılımcıların ise %55,17’si programın en pratik ve hızlı kavram haritası hazırlama programı olmasını, %20,69’u programın en kapsamlı K.H. hazırlama programı olmasını ve %17,24’ü programın zengin içeriğe sahip olmasını gerekçe olarak göstermişlerdir. Bu doğrultuda bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir.

“MS Word, Cmaptools ve Inspiration’a göre daha hantal bir uygulama olsa da ben Word’ü tercih ederdim. Çünkü uzun zamandır kullanıyorum ve hâkimim. Ancak Inspiration programına da

zamanla alışabileceğimi düşünüyorum.” (Ö13)

“Cmaptools hazırlama aracını tavsiye ederim. Çünkü kullanımı oldukça pratik ve ekonomi yönünden rahattır.”(Ö5)

“Inspiration. En kullanışlı olanı, diğer programlara göre daha seri.” (Ö21)

“Inspiration programını. Daha kullanışlı geldi bana. Taslakların, matematiksel ifadelerin olması bu branş için daha işlevseldir.” (Ö17)

Ö13 öğretmeni Office Word programını uzun zamandır kullandığını ve bu sebeple programa çok hâkim olduğunu belirtip tercihini bu şekilde gerekçelendirmiştir. Ayrıca Ö13 öğretmeni Inspiration programına zamanla alışabileceğini ve ikinci tercihinin şimdilik Inspiration programı olduğunu belirtmiştir.

Ö5 öğretmeni Cmaptools programının pratik ve ücretsiz olduğunu belirtip Cmaptools tercihini gerekçelendirmiştir. Aynı aracı seçen Ö10 öğretmeni ise soruya “Cmaptools, kullanımı daha

anlaşılır ve Türkçe.” cevabını vermiştir. Ö10 öğretmeni ise programın kullanımının kolay ve anlaşılır olmasıyla dilinin Türkçe olmasını dile getirip tercihini gerekçelendirmiştir.

Ö21 öğretmeni tercihini Inspiration programının diğer programlara göre daha hızlı olmasıyla ve programlar içerisindeki en kapsamlı program olmasıyla gerekçelendirmiştir.

Ö17 öğretmeni ise tercihini programın kullanışlı olmasıyla, programda taslakların ve matematiksel ifadelerin olmasıyla gerekçelendirmiştir.

Öğretmenlerin kavram haritası hazırlama aracı tercihleri ve gerekçelerinin belirlenmesi amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların %74,07’si Inspiration programını tercih etmişlerdir. Cmaptools programını tercih eden katılımcıların oranı ise % 29,63’tür. Kâğıt – Kalem aracının hiçbir katılımcı tarafından tercih edilmediği soruda Office Word programını tercih eden sadece 1 öğretmen bulunmaktadır. Inspiraition programını tercih eden katılımcılar programın ücretli ve dilinin ingilizce olmasına rağmen en hızlı ve profesyonel K.H. hazırlama programı olmasını çoğunlukla gerekçelendirmişlerdir.

9.TARTIŞMA ve SONUÇ

Elde edilen bulgulardan yola çıkarak matematik öğretmenlerinin kavram haritası hazırlama aracı tercihlerinin tamamen bilgisayar destekli araçlar

yönünde olduğu görülmüştür. Kalem–Kâğıt yardımıyla kavram haritası çizme yöntemini hiçbir öğretmenin tercih etmemesi, bu yöntem ile kavram haritası çiziminin zahmetli oluşu ve ortaya çıkan ürünün estetiklik açısından istenilen düzeyde olmamasıyla açıklanmaktadır.

Kalem–Kâğıt aracından daha gelişmiş bir araç olan Office Word programını tercih eden sadece bir öğretmen bulunmaktadır. Bu öğretmen tercihi geçmiş kullanım süresi fazlalığından dolayı program hâkimiyetinin yüksek olmasıyla gerekçelendirmiştir. Programın diğer öğretmenlerce kavram haritası çizimi için yeterli görülmemesi ve tam anlamıyla uygun olmamasına rağmen tercih edilmesi alışkanlıkların sürdürülmesi gayretiyle alakalıdır.

Öğretmenlerin kavram haritası hazırlama aracı tercihlerini etkileyen hususlardan biri de programın matematiksel ifade ve şekilleri barındırma düzeyidir. Cmaptools ve Inspiration programını tercih eden öğretmenlerin bir kısmı programların matematiksel işlem ve ifadeleri desteklediğini gerekçe olarak göstermişlerdir.

Matematiksel ifade ve şekillerin barındırılması tek başına yeterli olmadığı, en kapsamlı matematiksel ifade ve şekil içeriğine sahip Office Word programını tercih eden sadece bir öğretmenin olmasıyla anlaşılmaktadır. Öğretmenler araç tercihlerinde matematiksel ifade ve şekillerin bulunmasını tek başına yeterli bir sebep olarak görmemektedirler. Bu durumdan ziyade programın kullanımının kolay olması ve kavram haritası

hazırlamaya uygunluğu tercihlerinde önemli gerekçeler olarak görülmektedir.

Tamamen kavram haritası hazırlamak için tasarlanan Cmaptools ve Inspiration programlarının yüksek oranda tercih edilmesinin en önemli gerekçelerinden bir tanesi de kullanım kolaylığı ve pratiklik sağlamasıdır. Bu ortak gerekçe iki programın tercihinde önemli rol oynamaktadır. Ancak katılımcıların büyük çoğunluğu Inspiraition programını Cmaptools ve diğer programlara göre daha pratik ve kolay kullanımlı olarak görmektedirler. Inspiration programının şema, bağlantı ve önerme ekleme işlemlerini kolaylaştıracak düğme veya kısayollar barındırması, öğretmenlerin bu tercihlerinde ve gerekçelerinde önemli rol oynamaktadır.

Öğretmenlerin kavram haritası hazırlama programı tercihlerinde program dili etkili bir değişken olarak görülmemektedir. Program dilinin Türkçe oluşu sadece 3 öğretmenin tercihinde değişkene yönelik olumlu etkide bulunmuştur. Aynı durum programın ücretli veya ücretsiz oluşunda da geçerlidir. Inspiration programının ücretli olması programın tercihinde olumsuz bir etki yaratmamış olup ücretsiz oluşundan dolayı Cmaptools programını tercih eden öğretmenler ise %11,11 gibi düşük bir oranda kalmaktadırlar.

Öğretmenlerin verilen eğitimden sonra kavram haritası hazırlama aracı tercihleri ve bu tercihlerinin gerekçeleri genel olarak değerlendirildiğinde bilgisayar destekli kavram haritası hazırlama araçlarının tüm öğretmenler tarafından tercih edildiği sonucuna varılmıştır.

Öğretmenlerin kavram haritası hazırlama programı tercihlerinde ise programın kolay kullanımlı, pratik olması ve kavram haritası hazırlama amaçlı olmasının öncelikli gerekçe olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Program tercihlerinde program dili, ücreti ile matematiksel ifade ve şekillerin etkisi düşük düzeyde kalmıştır.

KAYNAKÇA

- Atay, S. & Karabacak, Ü. (2012). Care plans using concept maps and their effects on the critical thinking dispositions of nursing students. *International Journal of Nursing Practice*, 18 (3), 233-239.
- Bayındır, S. K., Bilgi, N., Göriş, S. & Korkmaz, Z. (2015). Kavram haritası ile kronik böbrek yetmezliği (kby) vaka sunumu, *Balıkesir Sağlık Bil Dergisi*, 4(3)
- Çepni, S. (2014). *Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Evrekli, E., İnel, D. & Balım, A. G. (2012). Kavram ve zihin haritası kullanımının öğrencilerin kavramları anlama düzeyleri ile fen ve teknolojiye yönelik tutumları üzerindeki etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 12(1), 229-250
- Grasha, A. F. (1996). *Teaching with style: a practical guide to enhancing learning by understanding teaching and learning styles*. Pittsburgh, PA: Alliance Publishers.
- Hay, D. B. & Proctor, M. (2015). Concept maps which visualise the artifice of teaching sequence: cognition, linguistic and problem-based views on a common teaching problem. *Knowledge Management & E-Learning*, 7(1), 36-55.
- Kaptan, F. (1998). Fen öğretiminde kavram haritası yönteminin kullanılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 95-99.
- Novak, J. & Gowin, D.B. (1984). *Learning how to learn*, Cambridge : Cambridge University Press.
- Pankratius, W. J. (1990). Building an organized knowledge base: concept mapping and achievement in secondary school physics. *Journal of Research in Science Teaching*, 27(4), 315-333.
- Sellmann, D., Liefänder, A. K. & Bogner, F. X. (2015). Concept maps in the classroom: a new approach to reveal students' conceptual change. *The Journal of Educational Research*, 108 (3), 250-257.
- Şahin, F. (2001). Öğretmen adaylarının kavram haritası yapma ve uygulama hakkındaki görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 12-25.
- Şen, A. İ. & Aykutlu, I. (2008). Using concept maps as an alternative evaluation tool for students' conceptions of electric current. *Eurasian Journal of Educational Research*, 31, 75-92.
- Şen, A. İ. & Özgün-Koca, S. A. (2002). *Kavram haritalarının öğrenci tutumlarını belirlemede kullanılması: matematik ve fizik öğretmen adaylarının konu alanı hakkındaki düşünceleri*, V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, 16-18 Eylül, Ankara.
- Tuluk, G. (2015). Ortaokul matematik öğretmen adaylarının açı kavramına ilişkin oluşturdukları kavram haritalarının değerlendirilmesi. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 6 (2), 323-337.

Yıldırım, A. & Şimsek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Bilgisayar Destekli Kavram Haritalarının Matematik Öğretiminde Kullanılması: Türev Konusu Örneği

Mahmut GÖMLEKÇİ

Nurcan ÇAĞAN

Tamer KUTLUCA¹

Abstract

Matematik eğitiminde öğrenciler türev konusunu anlamada güçlükler yaşamaktadır. Bunun nedenlerinden biri de öğretim materyallerinin eksikliğidir. Bilgisayar destekli öğrenme ortamlarında öğrencilerin türev konusunun kavramlarını daha iyi anlayabileceği düşünülmektedir. Günümüzde kavram haritaları; kavramları anlamlandırmada, kavram yanlışlarını belirlemede ve kavramlar arası ilişkileri grafikleştirerek bilgiyi somutlaştırmada ve öğrenmeyi arttırmada kullanılan etkili öğretim yöntemlerinden biridir. Bu çalışmada kavram haritası yazılımlarından biri olan Cmap kavram haritası yazılım programı kullanılarak program hakkında bilgi verilmiş ve kullanım aşamaları açıklanmıştır. Ayrıca çalışmada matematik öğretiminde bilgisayar destekli Cmap kavram haritası yazılım programı kullanılarak türev konusuyla ilgili kavram haritası uygulama örneği sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: matematik eğitimi, kavram haritası, türev, Cmap.

1. GİRİŞ

Teknolojideki gelişmeler, öğrencilerin öğrenme yöntemlerinde daima değişiklik ve yenilik gerektiren bir nokta olarak görülmektedir. Bu hızlı değişimler, teknoloji ve matematiğin birbirine paralel olarak yapılandırılması, güncellenmesi ve yeni teknikler oluşturulmasına yol açmaktadır. Bu nedenle matematik eğitiminde anlamlı öğrenmeyi ve bilginin kalıcılığını sağlamak için yeni yöntemlere başvurulmaktadır. Bu

yöntemlerden biri de bilgisayar destekli kavram haritası yazılım programlarıdır.

David Ausubel, eski öğrenmeler ve kavramlar ile yeni öğrenmeler ve kavramlar arasında ilişki kurulduğunda anlamlı ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşeceğini vurgulamıştır. Ausubel'e göre etkili öğretim, daha genel ve soyut olan kavramlardan daha özel kavramlara doğru bir yol izlemelidir. Novak 1981 yılında Ausubel'in fikirlerinden yola çıkarak öğrencilerin

¹ Dicle University, TURKEY

kavramları anlamlı bir ilişki içinde öğrenmesi için kavram haritası adı altında bir yapı geliştirmiştir (Novak,1984). Kavram haritası, kavramların ve kavramlar arası bağlantıların şemasal gösterilmesidir. Bilgisayar teknolojisi, öğrenilecek bilgilerin zihinde hem grafiksel, hem de sembolik olarak tutulmasına olanak sağlar. Böylece öğrenmeyi daha anlamlı yaparak bilginin kalıcılığını sağlayabilir (McGowen ve Tall 1999).

Literatürde kavram, kimi kaynaklarda nesnelerin ya da olayların kesişim özelliklerini içine alan soyut ve genel fikir olarak ifade edilmektedir (Ubuz, 1999). Açı üçgen, fonksiyon, limit, süreklilik, türev, integral gibi kavramlar matematik kavramıdır. Matematik öğretiminde herhangi bir konu ile ilgili kavramlar ve kavramlar arası ilişkiler tam olarak kazandırılmadan uygulama çalışmalarına geçmek ezbere öğrenmeye neden olur (Altun, 2008). Zihinde gerçekleştirilen ilişkilendirme de kavramla ilgili anlamlı öğrenme ile gerçekleşmiş olur (Baki & Kartal, 2004).

Matematik eğitimindeki araştırmalarda lise öğrencilerinin anlamakta zorluk çektikleri konular arasında türev konusunun olduğu belirlenmiştir (Gür ve Barak, 2007). Buradan öğrencilerin türev kavramını anlamlandırma da zorluklara sahip olabileceği sonucunu çıkarmak mümkündür. Türevin tam anlamıyla anlaşılabilir olması türev ile ilgili kavramların birbiri ile ilişkilerinin anlaşılabilir olmasına bağlıdır. Bu ilişkileri sağlayan öğretim

materyallerinden biri de bilgisayar destekli kavram haritası yazılım programlarıdır. Bütün bu söylemlerden hareketle bu çalışmanın amacı matematik öğretiminde bilgisayar destekli kavram haritalarının uygulanabilirliği konusunda bilgilendirme yapmak ve Cmap Programı yardımı ile öğrencilerin zorlandıkları türev konusu örneğini göstermektir.

2. YÖNTEM

Araştırmada bilgisayar destekli kavram haritası programlarından biri olan Cmap programı ile ilgili bilgi verilmiş ve programın kullanımı ile ilgili başlangıç ekranından başlayarak açıklamalarda bulunulmuştur. Ayrıca araştırmacılar türev konusu ile ilgili oluşturdukları kavram haritası örneğini sunmuştur. Bu çalışmada Cmap 6.03.01 versiyonu kullanılmıştır.

2.1. Cmap programı

Kavram haritaları nesnelerin ve olayların şemasal olarak düzenlenmesini sağlayan bir öğretim tekniğidir. Kavram haritalarını oluşturma ile ilgili farklı bilgisayar programları bulunmaktadır. Araştırmamızda kullanılan Cmap programı da bu programlardan biridir. Cmap programı her yaştaki kullanıcıların kavram haritalarını bir kelime işlemcisinin metin yazmayı kolaylaştıracak şekilde yapılandırmasını ve değiştirmesini kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda kullanıcıların basit sürükle ve bırak işlemi ile İnternet

üzerinde veya kişisel dosyalarında yer alan kaynakları (fotoğraflar, görüntüler, grafikler, videolar, çizelgeler, tablolar, metinler, www sayfaları veya diğer kavram haritaları) herhangi bir yerde veya bir kavram haritası içindeki kelimeleri kavramlara bağlamasına

olanak tanır. Yazılım birçok dilde mevcuttur ve tüm ülkelerde on binlerce kullanıcıyı etkinleştirmiştir.

Cmap programının giriş ekranı Şekil 1'deki ekran olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 1. Cmap Programı Giriş Ekranı

Şekil 1'de gösterilen ekrandan dosya → kaynak ekle ve dosya → web adresi ekle komutlarıyla giriş ekranında kavramlarım kaynak kütüphanesi (fotoğraflar, görüntüler, grafikler, videolar, çizelgeler, tablolar, metinler, www sayfaları veya diğer kavram haritaları) oluşturulur. Kaynak kütüphanesi oluşturulduktan sonra Şekil 1'de gösterilen ekrandan

dosya → yeni komutlarıyla yeni bir çalışma sayfası açılarak yeni gelen pencere üzerindeki ekran üzerine çift tıklanarak çalışmaya başlanılabilir. Giriş ekranında dosya → yeni komutu seçildiğinde karşılaşacağımız yeni pencere çalışma ekranı Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Cmap Programı Yeni Çalışma Ekranı

Şekil 2 deki yeni çalışma ekranına çift tıklama işlemi sonrasında gelen ekran üzerindeki stilin basit sürük ve bırak işlemi ile kavram haritası, stilin aynı basit sürük ve bırak işlemi ile her yöne doğru istenilen kadar tekrar edilip çalışılan konu ile ilgili kavram haritası oluşturabilir. Yine aynı ekran üzerinden pencere → stil

paletini göster komutu ile stil paleti çalışma ekranına gelecektir. Stil paleti ile ekran rengi, yazı tipi ve gölgelendirme gibi işlemler kolaylıkla yapılabilir. Stil paletli ekran görüntüsü ve basit sürük ve bırak işlemi yapılmış ekran görüntüsü şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Cmap Programı Stil paletli ekran görüntüsü

Stillere sağ tıklanarak gelen seçeneklerden kaynak link ekle seçeneği ile kavram kütüphanesinden (fotoğraflar, görüntüler, grafikler, videolar, çizelgeler, tablolar, metinler, www sayfaları veya diğer kavram haritaları) stillere daha açıklayıcı her türlü bilgi eklenilebilir. Bu özellikleri sayesinde Cmap programı ile öğrencilerin zorlandıkları türev konusu

ile ilgili kavramların birbiri ile ilişkilerinin anlaşılabilir olmasına katkı sağlayacak Cmap 6.03.01 versiyonu ile hazırlanmış türev konusu kavram haritası örneği araştırmacılar tarafından Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Cmap programı ile hazırlanmış türev konusu kavram haritası örneği

3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada matematik eğitiminde kavram haritalarının Cmap programı yardımıyla kullanılabilirliği konusunda bilgisayar destekli bir öğretim materyali olarak kavram haritalarının nasıl oluşturulabileceği hakkında bilgilendirme yapılarak matematik

eğitiminde türev konusu örneği verilmiştir. Bu örnek matematik eğitiminde ve diğer disiplinlerde öğretmen adaylarına ve öğretmenlere yol gösterici olacağından eğitim-öğretime katkı sağlayacak materyal niteliğindedir.

Bütün eğitim-öğretim seviyelerine ve disiplinlere uygun bilgisayar destekli

kavram haritası uygulamalarını içeren öğretici ders materyallerinin oluşturulması için çalışmalar yapılmalıdır. Ders kitaplarında ünite sonlarında kavram haritalarına yer verilerek konu ilgili kavramların birbiri ile ilişkilerinin anlaşılabilir olmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretmenlere ve öğretmen adaylarına kavram haritalarının matematik eğitim-öğretiminde daha etkili ve verimli kullanılabilmesi için bilgisayar destekli kavram haritası oluşturma ile ilgili eğitimler verilmesi önem arz etmektedir. Matematik eğitim-öğretiminde yapılacak bu çalışmalar ile kavram haritalarının kullanılabilirliği sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Altun, M. (2008). *Matematik öğretimi* (6. Baskı). Bursa: Aktüel Alfa Akademi Basın Yayıncılık.
- Baki, A., & Kartal, T. (2004). Kavramsal ve işlemsel bilgi bağlamında lise öğrencilerinin cebir bilgilerinin karakterizasyonu. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 27-46
- Gür, H. ve Barak, B. (2007). Ortaöğretim 11.sınıf öğrencilerinin türev konusundaki hata örnekleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7 (1), 453-480.
- McGowen, M. & Tall, D.(1999), Concept maps and schematic diagrams as devices for documenting the growth of mathematical knowledge. *Mathematic Education*, 34, 717-733.
- Novak, J. D. & Gowin D. B. (1984). *Learning how to learn*. Newyork: Cambridge University Press
- Ubuz, B.(1999). Genel matematikte (Calculus) öğrenci hataları. *Matematik Dünyası*, 5, 9-11.

Mütareke Dönemi İstanbul Basını

Günseli GÜMÜŞEL ¹

Öz

I.Dünya Savaşı sonunda Osmanlı İmparatorluğu ve İtilaf Devletleri arasında imzalanan Mondros Mütarekesi (30 Ekim 1918) sonucunda İtilaf Devletleri'nin (İngiltere, Fransa, İtalya) askeri kuvvetleri ateşkesin 7. Maddesine dayanarak –*İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durumun ortaya çıkması halinde herhangi bir stratejik yeri işgal etme hakkına sahip olacaktır*- 1 Kasım 1918'den itibaren önemli merkezleri işgal etmeye başladılar.

15 Mayıs 1919'da Yunanlılar İzmir'i işgal ederken, 19 Mayıs'ta Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a çıkmasıyla birlikte Anadolu Kurtuluş Hareketi'nin ilk adımı atılmış oldu. Devam eden süreçte Osmanlı Parlamentosu tarafından Misak-ı Milli'nin kabulü ve ilanı, başkent İstanbul'un İtilaf Devletleri askerleri tarafından 16 Mart 1920 günü resmen işgaline neden oldu.

Buna tepki olarak ulus ikiye bölündü. Bir tarafta Mondros Mütarekesi, Sevr Barış Antlaşması ve İzmir'in işgali gibi olayları dikkatle izleyen ve bağımsızlıktan yana olanlar, diğer tarafta ise kurtuluş hareketine karşı çıkan ve padişah yanlısı olan, karşı grubu hıyanetle suçlayanlar bulunuyordu.

Sözü edilen dönemde İstanbul merkezli Osmanlı Hükümeti ve kurtuluş mücadelesini yürütmekte olan Anadolu merkezli Ankara Hükümeti vardı. Buna paralel olarak basın da İstanbul Basını ve Anadolu Basını olarak iki merkezde gruplaşmıştır.

Konumuz olan İstanbul Basını'nı, 1918-1922 yılları kapsamında Mütareke/Milli Mücadele dönemi düzleminde inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Mondros Mütarekesi, Mütareke Dönemi basını, Milli Mücadele Dönemi, İstanbul Basını.

¹ Dr Öğr Gör, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ortak Dersler Bölümü, TURKEY

Abstract

At the end of World War I, the Ottoman Empire and the Entente States signed Mondros Armistice Agreement (30 October 1918) and then Entente Armies (Great Britain, France and Italy) started to invade strategic places in 1 November 1918 by referencing *Clause 7: If a situation threatens the security of the Entente states, they will be able to occupy any strategic point.*

When Greeks invaded Smyrna (İzmir) in 15 May 1915, Mustafa Kemal Pasha arrived to Samsun in 19 May and it was the first step for Turkish National Independence War. On the advancing period, after the Ottoman Parliament /Meclis-i Mebusan accepted and declared National Borders/Misak-ı Milli, the Entente soldiers invaded Ottoman capital city, Istanbul officially in 16 March 1920.

The nation divided into two groups in response. One side was supporting liberation when also observing events like Mondros Armistice Treaty, Sevres Treaty and Occupancy of Smyrna/Izmir, the other side was totally against the independence war and they were blaming the other group for the crime of high treason.

At this time there were two governments: the Ottoman government in Istanbul and Ankara government in Anatolia which was conducting independence war. Accordingly, the media divided into two groups, namely Istanbul Press and Anatolia Press. In this study, Istanbul Press in years 1918-1922 will be analyzed in the armistice/national defence period.

Keywords: Mondros Armistice Treaty, Armistice Period Media, Independence War Era, Istanbul Press.

15. ve 16. yüzyıllarda en parlak dönemini yaşayan Osmanlı İmparatorluğu bu konumunu 17. yüzyıl başına kadar aşağı yukarı muhafaza etmiştir. 17. yüzyıldan itibaren ise başarısızlıklarla yüzleşmeye başladı. 19. yüzyılda toprak kaybı da hızlanan imparatorluk, sonraki yüzyılın başında devleti yıkılışa götürecek bir düşüşle karşı karşıya kalmıştır.

Diğer devletlerin planları ve senaryoları kapsamında Osmanlı İmparatorluğu, 1914 yılında kendisini 1. Dünya Savaşı'nın tam ortasında buluvermiştir.

Büyük Savaş'tan sonra kaybeden tarafta yer alan Osmanlı İmparatorluğu, İtilaf Devletleri ile 30 Ekim 1918 yılında Mondros Mütarekesi'ni (ateşkes) imzaladı. Ateşkesten sonra ise Büyük Osmanlı İmparatorluğu çok küçük bir devlet haline gelmiştir. Bu anlayışla birlikte savaşın kazananı devletler, Anadolu'nun birçok yerini resmi olarak işgal etmeye giriştiler.

15 Mayıs 1919'da Yunanlıların İzmir'i işgal etmesi Türk uyanışını başlattı. Türkler mitinglerle ve gösterilerle işgalleri protesto etmeye başladılar. 19

Mayıs 1919'da ise Mustafa Kemal Paşa Samsun'a çıkarak Türk Kurtuluş Mücadelesi'ni başlattı.

Ancak diğer tarafta kurtuluş hareketine karşı çıkan padişah yanlısı bir grup vardı.

Buna paralel olarak, milli mücadele karşıtı olarak İstanbul Hükümeti ve İstanbul Basını; milli mücadele destekçisi olarak ise Ankara Hükümeti ve Anadolu Basını ortaya çıktı.

Konumuz olan İstanbul Basını, 1918-1922 yılları kapsamında Mütareke/Milli Mücadele dönemi düzleminde inceleyeceğiz.

İstanbul basınına detaylıca irdelemeden önce bir karşılaştırma referansı olarak Ankara basınına genel hatlarıyla anlamak faydalı olacaktır.

1910'lu yıllarda kendi gazetelerini kuran gazeteciler Cumhuriyet Döneminin de önemli bir kesitine damga vuran önemli bir kuşağın temsilcileridir (MEGEP, 2011:26). Milli Kurtuluş Mücadelesi başladığında Ankara'da bulunan milli güçleri de aynı gazeteciler desteklediler.

Ahmet Emin Yalman ve Mehmet Asım Us 700 altın lira sermaye ile 22 Ekim 1917'de *Vakit* gazetesini çıkardılar. Yazı İşleri Müdürlüğüne önce Ali Naci Karacan¹ daha sonra ise Enis Tahsin Til geldi. *Vakit* gazetesinde sürekli yazı yazan isimler Hakkı Tarık Us, Ahmet

Rasim, Ahmet Şükrü Esmer ve Reşat Nuri Güntekin'dir. Bunların dışında gazeteyle zaman zaman yazan isimler de vardır: Ruşen Eşref, Hüseyin Cahit Yalçın, Ziya Gökalp ve Halide Edip Adıvar gibi. Ahmet Emin Yalman'ın 1920 yılında Malta'ya sürgün edilmesi ile gazete yönetimini Asım Us devraldı. Yalman, 18 Mart 1923'te gazetede hissesini 12.000 liraya Asım Us'a satıp *Vatan* gazetesini çıkarmaya başlayacaktı.

2 Eylül 1918'de Yunus Nadi Abalıoğlu *Yeni Gün*'ü yayınlamaya başladı. Yunus Nadi bu sırada önemli bir gazetecilik ve yazarlık tecrübesine hâlihazırda sahipti.² Bu gazetede yayınlarında Milli Mücadele'yi açıkça destekledi. Mütareke döneminin zararlı akımlarıyla savaştı. Bu nedenle sonraki yılın 17 Mart'ında İngilizler tarafından basılan matbaası ve *Yeni Gün* gazetesi kapatıldı. Çünkü 16 Mart 1920'de İstanbul'un işgali sırasında Osmanlı askerlerinin Şehzadebaşı Karakolunda şehit edilmesini yazan Yunus Nadi, Anadolu'ya kaçmak zorunda kaldı ve matbaasını da gizlice Anadolu yakasına geçirtti, daha sonra da katır sırtında Ankara'ya naklettirdi. 10 Ağustos'tan itibaren gazete aynı isimle Ankara'da, hapishane yanındaki bir binada yayınına sürdürdü (İnuğur, 1999: 339). *Yeni Gün*'ün Ankara'da yayınlanan ilk yazısında şu satırlar dikkati çeker:

¹ Ali Naci Karacan, Lozan Barışından sonra *Tan* gazetesini kurdu. İsviçre'de basın ateşeliği yaptı ve 3 Mayıs 1950'de Milliyet gazetesini çıkardı.

² Yunus Nadi daha öğrencilik yıllarında *Malumat* gazetesinde yazarlık yapıyordu.

Midilli Kalesindeki 3 yıllık hapis cezasını çektikten sonra İstanbul'a geldi. *İkdam* ve *Tasvir-i Efkâr* gazetelerinde çalıştı. Ayrıca 1910'da Selanik'te yayınlanan Rumeli gazetesinde başyazarlık yaptı.

“İngilizler Yeni Gün sahibinin evini ve matbaasını bastılar. Bütün mamelekini zaptederek çoluğunu çocuğunu sokağa atmakla vahşi bir zevk buldular. Düşman mel'un, derras ve haindir. Mübarek Anadolu topraklarında Yunanlılar ilerliyor. İngilizler ellerinde esir bulunan hilafet ve saltanatı, habis maksatları uğrunda oyuncak gibi kullanıyorlar. Ve Yeni Gün Anadolu'da Yenigün olarak Ankara'da yayınlanmaya başlıyor.”

Yunus Nadi Milli Mücadele süresince gazetesinin başlığına “Yunanistan yıkılmalıdır” manşetini attı. Böylece ulusun mücadele azminin canlı kalmasına yardımcı oldu. Bazen kendisine takılanlar olurdu: “Nadi Bey, lafla mı yıkılacak?” Ama Yunus Nadi ertesi gün yine aynı sözlerle yazısını tamamlardı.

1922 yılının Eylülünde Mustafa Kemal'in ordusu İzmir'e doğru ilerlerken halk Karaoğlan Sokağı'na yığıldı ve Yenigün Matbaası önünde bağırmaya başladı:

“Nadi Bey... Yunanistan yıkıldı!” (Coşar, 1964:188).

Atatürk'ün arkadaşlarından ve Kemalist Devrimin baş destekçilerinden olan Yunus Nadi, gazetesinde Mustafa Kemal'in düşüncelerini yansıttı; Misak-ı Milli'yi savundu. Nihayet 8 Mayıs 1924'te İstanbul'da Cumhuriyet gazetesini kuracaktı ve bu yeni gazete Yenigün'ün yerini alacaktı.

Necmettin Sadak, Falih Rıfkı Atay, Ali Naci Karacan ve Kazım Şinasi Dersan Akşam gazetesini çıkardılar. İlk sayı 9 Mayıs 1918'de yayınlandı. Bahsi geçen

isimler ileriki yıllarda Türk basınının önemli temsilcileri olarak ayrı gazeteleri yöneteceklerdi. Akşam gazetesi Bab-ı Ali Caddesindeki Reşit Efendi Hanı'nın birkaç odasında yayınlanmaya başlamıştı.

30 Ağustos günü, Akşam gazetesi Türk ordusunun süngü hücumu ile Afyonkarahisar'a girdiğini büyük başlıklarla haber olarak bildirdi. Falih Rıfkı, “Günün Fıkraları” başlığıyla Milli Mücadele karşıtlarını yeren yazılar yazdı ve bu yüzden Harp Divanı tarafından Kuvayi Milliyecilikle suçlanarak yargılandı ve 88 gün tutuklu kaldı. 1923 yılından sonra ise Ankara'da Hakimiyet-i Milliye gazetesinde başmakale yazmaya başladı.

Celal Nuri İleri ve kardeşi Suphi İleri ise 1919'da Milli Mücadele'nin İstanbul sözcülüğünü yapan İleri gazetesini yayınlamaya başladılar. Bu gazete, yayınlarında İttihatçıları ve İstanbul Hükümeti'ni sert bir dille eleştirerek Milli Mücadele'yi destekledi. Anadolu'daki Kurtuluş Mücadelesi hakkındaki haberler ilk önce İleri gazetesinde yayınlanırdı. Ayrıca Başkumandan Mustafa Kemal halka duyurulmasını istediği haberleri bu gazeteye ulaştırırdı. Bu anlamda İleri gazetesinin Mustafa Kemal'in sözcüsü olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Mustafa Kemal tarafından yazılan ve gazeteye gönderilen yazılar başka başka isimlerle yayınlanırdı. Bu uygulama nedeniyle Celal Nuri 1920 yılının Mart ayında İngilizler tarafından yakalanarak Malta'ya sürgüne gönderildi. (Celal Nuri Malta'dan döndükten sonra TBMM'ye

milletvekili olarak katılacaktı.) Her ne kadar Suphi Nuri, kardeşinin sürgüne gönderilmesi üzerine üniversitede hocalık görevine dönse de 1944 yılında gazeteyi tekrar yayınlıyacaktı.

Verilen bilgilerden sonra İstanbul'un Milli Mücadele yanlısı basın kampanyalarından örnekleri görebiliriz:

"Türk için iki yol vardır: Ya İstiklal, yahut Ölüm! Türk, vatanını kurtarmaya kadirdir."

"Milletimiz son günlerde gösterdiği birlik ve bağlılıkla devam ettikçe İzmir'in bizde kalacağından katiyen şüphe etmek istemiyoruz."

"Haklarımızı korumak istemeyen satılmış, vatan haini, vatansızlar!"

"Yunanlılar elinde esir olmağa, Yunan zulmü altında yok olmağa razı olacak dünya yüzünde tek bir Müslüman, tek bir Türk bulunamaz."

"Mütarekenin başından beri bu millete kayıtsız şartsız dayanmak ve beklemek tavsiye edenlerin, 'vücuduna vurulan her zinciri hürmete yakın bir itaatle öp!' diyenlerin ne fikre hizmet ettiklerini anlayamayanlar var."

"Vatanın hakiki düşmanlarını gördünüz mü? Yunan'ın muzafferiyetiyle seviniyorlar, Sakarya mucizesini inkar ediyorlar."

"Söz, Türk ve Müslümanlarca ihaneti alçaklığa tahakkuk eden Saray ve Bab-ı Ali'nin değil, Türk milletini yegane temsil eden Ankara'daki Büyük Millet Meclisi Hükümetinindir."

Genç kuşak gazetecilerin söz aldığı İstanbul Basını, I. Dünya Savaşı'nın kaybedilmesinden sonra zor duruma düştü. Çünkü hükümet art arda sansür kararları yayınlamaya başladı. 1919 Şubat ayında çıkarılan bir kararnameyle her türlü yazılı ve basılı kağıdın askeri yönetimin denetiminden ya da mülkiye sansürcü kurumundan özel yazılı izin alınmadan basılması kesinlikle yasaklandı.

16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgalinden sonra sansür denetimine işgal kuvvetleri de katıldılar. Hatta İngilizler 140'a yakın gazeteciyi, aydını ve yöneticiyi tutuklayarak Malta'ya sürdüler. Gazeteler sansürcü kurumların çıkardığı yerleri boş bırakarak yayınlanamaya başlamıştı. Bunun sonucunda basın etkisini yitirmeye başladı ve okuyucular sansür baskısı altında yaşadığı gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kaldılar.

Diğer yandan Kurtuluş Mücadelesi'ni yürütenler aleyhinde yayın yapan gazeteler hem İstanbul Hükümeti hem de işgalci kuvvetler tarafından her bakımdan desteklendiler. Bu tür gazeteler için sansür söz konusu olmadı.

Milli Mücadele'ye tüm güçleriyle saldıran İstanbul (1875'ten 1914'e kadar Fransızca okunuş biçimiyle *Stamboul*), *Alemdar* ve *Peyam-ı Sabah* gazetelerdir.

İstanbul gazetesi Padişah Vahdettin ve Damat Ferit Paşa'nın da üye olduğu İngiliz Muhipleri Cemiyeti'nin yayın organı olan ve Fransızca yayınlanan bir gazetedir. Gazete, yabancı çıkarlarını

savunan bir yayın organıydı ve bu niteliği asla değişmedi. *İstanbul*, zaman zaman İngiltere ve Fransa arasındaki çıkar çatışmalarına egemen olan görüşe göre her iki tarafı savunmuş olsa da hiçbir zaman Avrupa ülkelerine karşı Osmanlı İmparatorluğu'nu ya da Türkiye'yi savunmadı. Sonuna kadar yabancılara tanınan ayrıcalıklı sistemin savunucusu oldu. Zaten gazetenin kendisi de varlığını aynı sisteme borçluydu (Alemdar, 1980: 2).

İstanbul'a göre Osmanlı İmparatorluğu'nun toprak bütünlüğü ancak İngiltere'nin himayesinde sağlanabilirdi. Bu nedenle gazete Milli Mücadele'yi şiddetle eleştirir. 5 Aralık 1918'den itibaren Sait Molla tarafından yayınlanan gazete, İngiliz işbirliğinin en aşırı savunucusuydu. Gazetenin neredeyse tüm yazılarında Kuvayi Milliye aleyhtarlığı göze çarpar. İşgal güçlerine bağlılık gösterme ve onların fikirlerini benimseme çabasına girilir. Ayrıca Milli Mücadele hareketini destekleyen gizli kuruluşlara ve bunları savunan basına karşı da bir mücadele başlatır.

İstanbul Basımında Milli Mücadele karşıtı olan ikinci gazete örneğimiz *Alemdar*'dır. Gazete, daha önce *İkdam* ve *Tanin* gazetelerinde de yazarlık yapan Refii Cevat Ulunay tarafından 1909'da kurulmuştur. Yayınlarında hem

İttihatçılara hem de Milli Mücadele'yi yönetenlere karşı bir tutum izledi. Refik Halit Karay bu gazetede "Aydede" ve "Kirpi" takma adlarıyla Milli Mücadele karşıtı yazılar yazdı. Gazetede çıkan tüm yazıların içeriğinde, Milli Mücadele'yi yönetenler "serseri, serseri başı, çete reisi" olarak nitelendirildi. Ülkenin kurtuluşu içinse İngiltere yardımının zorunlu olduğu ısrarla vurgulandı.

Kurtuluş Savaşından sonra, 1922 yılında *Alemdar* gazetesi kapatılmış; başyazar Refii Cevat Ulunay Yüzellilikler Listesine dahil edilerek yurtdışına çıkarılmıştır. 1938'de bütün Yüzellilikler Atatürk tarafından affedilecekti ve Refii Cevat da bu alicenaplıktan yararlanarak yurda dönecekti (İnuğur, 1999: 343). Yurda dönen yazar *Yeni Sabah* ve *Milliyet* gazetelerinde politika dışında yazılar yazarak 1968 yılında ömrünü tamamladı.

Milli Mücadele hareketine en aşırı saldırıları yapan bir diğer gazete de Ali Kemal'in sorumlusu ve başyazarı olduğu *Peyam-ı Sabah*'tır.³ Kuvayi Milliyecilere ateş püsküren Ali Kemal, Mustafa Kemal aleyhinde makaleler yayınlamış ve bu nedenle Büyük Zafer'den sonra İzmit'te linç edilmiştir.⁴ Mustafa Kemal bu olaya çok kızmıştır ve "biz dağdaki haydutlar değiliz" diyerek, linçin sorumlusu Nurettin Paşa'yı görevden almıştır (Gimson, 2012: 8)

³ I. Dünya Savaşından sonra, 1919'da Ali Kemal tarafından tekrar yayınlanan *Peyam* gazetesi, 1920'de *Sabah* ile birleşerek "Peyam-ı Sabah" olmuştur. Gazetenin sahibi Mihran'dır.

⁴ 4 Kasım 1922'de İstanbul'da Cercle d'Orient Kulübü'nün önünden kaçırılan Ali Kemal, bir gemiye kondu ve Boğaz'dan İzmit'e götürülerek Nurettin Paşa'ya teslim edildi.

Ali Kemal'i bu derece tepkilerin odağına koyan şey onun Kuvayi Milliye İzmir'e girdikten sonra bile makalelerinde endişelerini dile getirmesi ve Ankara Hükümeti'ne barışsever olmayı öğütlemesiydi. Ali Kemal'e göre Ankara Hükümeti henüz yolun başındaydı ve kesin kararlar vermekten kaçınmalıydı. Gazeteciye Milli Mücadele Basını yoluyla verilen cevap şöyledir:

"Oynatmış bu Peyam yazarı! Bütün millet İttihatçı, Ocakçı deyip duruyor. İstanbul Ocakçı, Millet Ocakçı, Anadolu Ocakçı diye bar bar bağırıyor, belli ki oynatmış!"

16 Mart 1920'de İstanbul Meclisi'nin basılıp Milli Mücadele'yi destekleyenlerin Malta'ya sürülmesine kadar geçen süre içinde karşıt gazetelerin verdiği mesajlar kademe kademe şiddetlendi (Koloğlu, 1993: 12).

Aşağıdaki örnekler Milli Mücadele'nin tam karşısında yer alan ve sözü edilen gazetelerden alıntılanmıştır:

"İstikbali tek başımıza devam ettiremeyecek bir haldeyiz. Amerikan mandası lafiyla vakit kaybettik, İngiliz mandası istemeliydik!"

"Niçin sulh balından yemek varken, savaş sirkesi içelim?"

"Bu millet çete ve eşkiya grubu istemiyor... Kemaliler, Cemaliler istemiyor."

"Millet paşasının blöfü... Döndürülen dolaplar, hainler, ahlaksızlar,

vatansızlar, alçaklar, kabadayılar, eşkiyalar. Teamüden cinayet işliyorlar!"

"Ey Dağ Keçisi (Mustafa Kemal), nedir bu halin? Anadolu'nun halim selim halkını ne için azdırdın? Ne yersiniz, adam eti mi? Ne içersiniz, insan kanı mı?"

"Misak-ı Milli ne çirkin, ne gayri milli bir kelime... Fırıldak, kaşkariko, dalavere."

Ankara ordularının başarıları muhalif gazetelerin temel düşüncelerinde değişikliğe yol açmadı ve saldırılarını sürdürdüler (Koloğlu, 1993: 17).

Yukarıda bahsedilen gazetelerin dışında kalan, bazen birini bazen diğerini tutan ve zaman zaman Anadolu'daki direniş hareketine sempatisi olan gazeteler de vardır: *Tasvir-i Efkar*, *Tevhid-i Efkar*, *İstiklal*, *İkdam*, *Tercüman-ı Hakikat* ve *Tanin* gibi.

Diğer taraftan aşırı dinciler *Sebilürreşad* gazetesinin etrafında toplanmışlardır. Bu gazete genel olarak Milli Mücadele'yi destekler.

Ayrıca bu dönemde sosyalistler *Aydınlık* adındaki dergiyi yayımlar. Bu dergi de Kuvayi Milliye hareketine destek verir. Gazetenin yöneticisi Dr Şefik Hüsnü Komünist Manifesto'yu Türkçe'ye çevirerek dergide yayınlamıştır. Daha sonra Rusya'da eğitim gören Nazım Hikmet ve Şevket Süreyya 1924 yılbaşına doğru yurda dönerek *Aydınlık*'ta yazmaya başlayacaklardı. Bu dergi 12 Mart 1925 Bakanlar Kurulu kararıyla kapatılacaktı ve derginin kadrosu Tahrir-i Sükun Kanunu gereğince Ankara İstiklal

Mahkemesi'ne sevk edilerek mahkum olacaktı.

Bunun yanı sıra dönemin olayları Türk basınına yansıyan biçimiyle dış basında da yer almıştır. Bu dönemde İngiliz ve Fransız gazeteleri İstanbul üzerinde yoğunlaşırlar ve başkentten “oyunun anahtarı” olarak bahsederken, gelişmeleri de dikkatle analiz ederler (Öztoprak, 1989: 58).

Sonuç olarak Milli Mücadele'nin başarıya ulaşması ve Lozan Barışı ile birlikte barışa giden yoldaki diğer tüm gelişmeler İstanbul Hükümeti ve dolayısıyla İstanbul basınıyla da olan ilişkileri farklı bir noktaya getirir. Refik Halit Karay, Refii Cevat Ulunay, Tarık Mümtaz Göktepe gibi yazarlar ve

gazeteciler Mustafa Kemal ve arkadaşlarının faaliyetlerine karşı sürekli bir yayın kampanyası yürüttüklerinden “Yüz Ellilikler” adı verilen istenmeyen kişiler listesine alınarak yurtdışına çıkarıldılar.

Mütareke Dönemi İstanbul basını genel olarak Milli Mücadele'yi yürütenlerin zayıf olduğundan, Batılı devletlerin emperyalizmine direnme güçleri olmadığından, bu şartlarda bağımsızlık istemenin imkansız ve yersiz olduğundan bahsederek direnişi kırmak ve hatta yok etmek istemiştir. Mütareke basını bugün için bile önemli bir derstir ve bu dersin iyi anlaşılması yeni tarih çalışmalarının da ufkunu açacaktır.

KAYNAKÇA

Alemdar, Korkmaz, **İstanbul (1875-1964) Türkiye' de Yayınlanan Fransızca Bir Gazetenin Tarihi**, Ankara İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara, 1980.

Coşar, Ömer Sami, **Milli Mücadele Basını**, Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 1964.

Gimson, Andrew, **Boris: The Rise of Boris Johnson**, Simon&Schuster, London, 2012.

İnuğur, Nuri, **Basın ve Yayın Tarihi**, Der Yayınları, İstanbul, 1999.

Koloğlu, Orhan, **Türk Basını Kuvayi Milliyeden Günümüze**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1993.

MEGEP, Gazetecilik Türk Basınının Doğuşu ve Gelişim, Milli Eğitim Bakanlığı Modülü, Ankara, 2011.

Öztoprak, İzzet, **Türk ve Batı Kamuoyunda Milli Mücadele**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1989.

Morfolojîya Kurdî ya Giştî

Resul GEYİK¹

Puxte

Morfolojî di hemû zimanan da xwedîyê roleke mezine ku mirov dikarin peyvên nû biafirînin. Gelek mirov dema peyvan bikar tînin wateyên nû di hevokan de zêde dikin. Ev rêbaz di her zimanî de xwedîyê taybetmendîyên cûda ne û ev jî bi awayekî normal derfetê dide bikarhênerên zimên. Ji bo kurmancî jî pêwîst e ku mirov taybetmendîyên morfolojîya Kurmancî bi awayekî giştî bizanibe û bikar bîne. Li gorî binbeşan hewce ye ku peyvên nû bê dîtî û senîfandî. Bi saya xebatên nû mirov dikare zimanê xwe yan jî zimanê ku dixebite binirxîne û çêtir nas bike ku talîya talî de ev guherîna dîrokî jî bi van analîzan derkeve.

Peyvên sereke: Morfolojî, Kurmancî, Têşenasî, Morfem

Abstract:

As known, Morphology in all languages is of great significance in that people can easily and readily create new words. Numerous people upload new meanings to the words they use when they utter themselves, which enables them to have new meanings in sentences. When it comes to Kurmanji, it is a must, one learns about the general and specific rules under the heading of Kurdish morphology. A study in which the words are analyzed and classified according to the nature of the language itself by which one can recognize its language in a better way and will be able to follow the trace of the historical change of the language through morphology.

Keywords: Morphology, Kurmanji, word-building, morpheme

¹ Hîndekar, Zaniyê Mardin Artukluyê, Enstîtuya Zimanên Zindî, Şaxa Makezanista Ziman û Çanda Kurdî, Mêrdîn, Xwendekarê Doktorayê ye li Şaxa Makezanista Ziman û Çanda Kurdî ya Zanîngeha Dicleyê
E-mail: resulteacher@gmail.com , ORCID NO: <https://orcid.org/0000-0003-3516-098X>

Mirov bi saya hevokan têdikevin nav ragihandinek rojane û her tiştê ku dixwaze îfade bike tîne zimên û herwiha ev hevok ji peyvan çêdibin. Însan der dora deh hezaran peyvan dizanin lê van peyvan betir ji bo fahmkirinê bikartînin. Ji bona peyvên nû ferhengên zimanên biyanî beşên nû wekî “beşa peyvên nu ketine zimên” an jî “beşa peyvên teknolojiye” ava dikin. Wekî tê texmînkirin zarokek şeş heft salî derdora 13.000 hezar peyvan dizane (Pinker, 1999: 3). Dixwazî zarok dixwazî mezin dema însan peyvan bikartînin armanca ewil xwe-îfadekirin e. Loma axivêr hewce dibîne ku ji bona xwe baştir îfade bike, peyvan bi gellek cureyan bîne ba hev û xwe baş îfade bike. Herçiqas asta xwendinê zêde bibe, hejmara peyvan yê ku tîne îfadekirin jî zêde dibin û zêdebûna rêjeya xwendinê bikaranîna peyvan zêde dike. Di pêvajoya ragihandin, îfadekirin û axaftinê de, peyvên ku tîne bikaranîn roleke mezin dilîzin. Loma hewce ye bi zanistî ev peyv bîr nîrxandin. Ji bona nêrîneke tekûz bidestkeve pisporên zimanan xebatên xwe di nav xwe de dikin beşên cuda. Beşa ku li vir derdikeve pêşberî mirov morfolojî ye. Morfolojî wek zanist, xebata peyvan e, morfolojî li ser çêbûna zimên û tînkiliya wan di nav heman zimanê de disekine û bi awayekî zanistî wan tînkiliyan dinirxîne, şîrove dike û teorîze dike. Peyva morfolojiye ji zimanê yewnanî tê û *morf* di wateya *şikil*, *têşeyê* de *olojî* jî di wateya *xebata tiştêki* (-nasî) ye.

Morf + olojî → têşe + nasî

Beşa rêzimanê ya ku binyada têşeyên peyvan bi taybetî li ser binyada morfema dixebite morfolojî ye (Crystal, 2008: 314). Ji ber ku perçeyêke rêzimanê ye, mamoste dikarin di nav dersan de jî bidin an jî bi hev re wekî mijarek hevgerî bidin. Li gorî Marchand (1969:1) peyv yekîneya herî biçûk, serbest, nikare ji hev vekete û ya bi wate ku di nav hevokê de hessasbûna cîguhartinê ye. Tiştê ku pir bala mirovan dixîne ku peyvek di nav xwe de gelek wateyên cuda dihevine, û li gorî cîyê peyvê peyama ku di hevokê de tê dayîn diguhere. Morfolojî xebata sistematîk ya guhertina pêwendîdar di form û wateya peyvan de ye (Haspelmath, 2010: 335).

Dema mirov hinekî din li wateya morfolojiyê binêre dikare bigihîne encama ku morfolojî bi awayekî perçeya herî biçûk ya zimên ku xwedî tînkilî û girêdana peyvan e. Loma morfolojî li ser van tînkiliyan hûr dibe û van dixebite ku dê hevokên nû çawa bîr çêkin.

Morfem perçeya herî biçûk ya zimanekî ye. Mirov dikare di pênasîya morfemê de rastî ev her sê kriteran bîr: (1) watedarbûna di peyvê yan jî di perçeya peyvê, (2) perçebûna perçeyên biçûk ku tê de ne guhertina wateyê û (3) heman wateyê di hemû cureyên lêkeran de jî bibîne. Yanî wate di morfemê de tucar wenda nabe. Ji ber ku perçeya herî biçûk e mirov bi rehetî dikarin bifikirin ku wate wende bibe yan jî biguhere. Tiştê zelal ew e ku morfem her tim wateya xwe di nav xwe de dihevine

Bi saya morfem, pêşdaçek û paşdaçekan mirov dikare bi hêsanî peyvên nû çeke. Ev dikarin her cure bin wekî navdêr, hevalnav, rengdêr û lêkernav. Bi saya van hejmara peyvan zêde dibin û wateyek zelaltir jî didin.

Mase → navdêr e û di heman deme de morfemek e.

Qelew → rengdêr e û jî morfemekê pêk hatiye.

-an → morfema pirjimariyê ye

-dar → morfema çêkirina rengdêran e.

Her çar morfemên ku li jor hatine dayîn dikarin wekî morfemên cuda bên qebûlkin.

Di peyvên jêr de hejmara morfeman diguherin

Azad, Azadî, Azadîxwaz

Azad → yek morfem.

Azadî → du morfem.

Azad+î+xwaz → sê morfem.

Ji îngilizî em sê mînakên bidin:

Cat, horses û judges

Cat → 1 morfem

Horses → 2 morfem

Judges → 3 morfem

Wekî tê ditîn hejmara morfeman di her zimanî de bi heman mantiqê tê bikaranîn.

Yeketeşeyên Peyvî (Lexical) û Rêzimanî (Grammatical)

Mirov dikare di yeketeşeyên peyvî de wateyê rasterast bibîne. Yeketeşeyên rêzimanî perçeyên peyvê ne wekî daçek,

gîhanek, herfên kelijandinê yan jî qertfên pirjimariyê di navbera koka peyvê û qertaf û peyvên din de pêwendiyê çê dike. Yılmaz (2017: 42) yeketeşeyan peyvan wiha disenifine:

Yeketeşeyên peyvî: Navdêr, lêker,
rengdêr (kur, hatin, sor)
Yeketeşeyên rêzimanî: Daçek, gîhanek
(li, û)

Morfema serbest (Free morpheme)

Morfemên ku tenê wekî peyvek bi wate ne morfemên azad/serbest¹ in. Pêwistiya tu herfên kelijandinê yan jî pêşgir an jî paşgîrê nake. Ev morfem weka koka bêjeyan jî tê naîsn ku bi sere xwe jî maneya wê heye (Kanî, 2017: 43). Yeketeşeyên ku dikarin bi tena sere xwe weku peyv bixuyên, weku yeketeşeyên serbest tîn pejirandin (Yılmaz, 2017: 44). Di morfemên serbest tê dîrin ku peyvek in û wateya wan ji aliyê kesan ve rasterast tê fahmkirin. Bi tu pêşgir an jî paşgiran re ne girêdayî ne. Yanî morfem peyv bi xwe ne.

Bo mînak: av, rê, hewa, saet, li, di, ji, qels, nerm, hişk... hwd.

Di hevoka “cîran çûn malê” de *cîran*, *çûn* û *mal* morfemên serbest in.

Morfema girêdayî (Bound morfem) bestî berband

Morfemên ku nikaribin tena sere xw bî bikaranîn û ne xwedîyê wateyek zelal in ku bî bikaranîn morfemên girêdayî ne. Ev cure morfem bi morfemên serbest re tîn zêdekirin û wateyek nû derdixin.

Roj-ava-yî → rojavayî

Ber-xwe-dan → berxwedan

Kar-xezal-ek → karxezalek

Mîrov dikare hejmara yeketeşeyan yek bi yek zêde bike.

Bo mînak

Dest yek yeketeşe

Dest – nimêj du yeketeşe

Dest – nimêj – girt sê yeketeşe

Dest – nimêj – girt – in çar yeketeşe

Yeketeşeyên peyvsaz (derivational affixes) û yeketeşeyên peyvkêşane (inflectional affixes)

Hinek daçek dem li koka peyvê tîn zêdekirin wateyek nû derdikeve holê loma wekî yeketeşeyên peyvsaz hatine bikaranîn. Ev peyva nû ku bi dest dikeve êdî peyveke nû ye û xwedî wateyek nû di nav xwe de dihevwîne.

Aramî û *bêaramî* peyvên diwate ne ev diwatebûn bi pêşgira nerênî “bê”yê çêbûye.

Mîn û dijmin

Kew û mêkew

Al û heval

Gotin û pêşgotin

¹ Kan azad , yilmaz serbest

Wekî di mînakên jor de jî hatine dayîn pêşgir wateyê diguherînin û peyveke nû li zimên zêde dibe û hişmendîya zimên a mirovan him dibe xwedî nerînek nû û him jî dibe peyveke nû ku mirov din av hevokan de wekî berên dara fikîyan bikarbîne. Bi pêşgira dijê wateya dijwateyê, bi pêşgira mîyê wateya zayendê, bi ya hevê wateya bihevrebûnê û bi ya pêşê wateya demen berê bi awayekî îfadekirina zimên lezgîntir dike. Ev mînakên jor bixwe jî nîşanî me didin hebûna yeketeşê, morfem, peyv, daçek,

paşgir, paşgir û hêmanên peyvan rehetîya îfadekirinek şexsî di asteke kognîtîf de dide mirovan.

Mînak

Ji dêvla peyva “kesên ku mafên me diparêzin” peyva “mafperest”ê

Ji dêvla peyva “çêlikê maran” peyva “çêlemar” rehetîya zimên bi zelalî didin me û axaftinek bi peyamên tekûz herikbarîya fikrê ramanen didin.

Çavkanî

Cyrstal, D., (2008) *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, Blackwell Publishing, 6th edition, USA, UK , Australia

Haspelmath, M., (2002). *Understanding Morphology*. Oxford: Oxford University Press (Arnold Publications).

Fandrich, I., (2004), “*Non-Morphematic Word-Formation Processes: A Multi-Level Approach to Acronyms, Blends, Clippings and Onomatopoeia*”. Teza doktorayê ku nehatiye çapkirin, University of the Free State, Bloemfontein.

Marchand, H., (1969), *The Categories and Types of Present-Day English Word-Formation*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press.

Kanî A., (2017) *Morfolojiya Kurmancî û Zimannasî*, weşanên J&Jyê, Diyarbakır

Pinker, S., (1999) *Words and rules: The Ingredients of Language*. New York: Basic Books.

Yılmaz F., (2017) *Têşenasî (Morphology)*, Gotarên Zimannasîyê, Edt: Kenan Subaşı Resul Geyik, Weşanên Nûbiharê (r 43 - 53) İstanbul

Eurasian Conference on Language & Social Sciences **VII**

July 23-24, 2019 • Daugavpils, Latvia

Thanks
for your collaboration
your participation
and
support

<http://www.ec>

<http://www.ec> <http://www.ec>

<http://www.ec>

<http://www.ec>

<http://www.ec> <http://www.ec>

<http://www.ec> <http://www.ec>

<https://www.ec>
contacts@ec

Eurasian Conference on Language & Social Sciences

April 21 - 22, 2020 :: Almaty, Kazakhstan

Deadline
Abstract Submission
April 1, 2020

“Join us”

to internationalize
to explore future cooperations
to share expertise

This conference is organized by an internationally joint consortium as follows

For more information, please visit
<http://www.eclss.org/>